

1998. évi XIX. törvény

a büntetőeljárásról

ELSŐ RÉSZ

I. Fejezet

ALAPVETŐ RENDELKEZÉSEK

Az eljárási feladatok megoszlása

1. § A büntetőeljárásban a vád, a védelem és az ítékezés egymástól elkülönül.

A bíróság eljárásának alapja

2. § (1) A bíróság az ítékezés során vád alapján jár el.

(2) A bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény alapján, amelyet a vád tartalmaz.

Jog a bíróság eljárásához

3. § (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádról bíróság döntsön.

(2) Bűncselekmény elkövetése miatt bárkinek a felelősségét megállapítani, és emiatt vele szemben büntetést kiszabni egyedül a bíróság jogosult.

A bizonyítási teher

4. § A vád bizonyítása a vádlót terheli. A kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére.

A védelem joga

5. § (1) A terheltet megilleti a védelem joga.

(2) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy szabadlábban védekezzen. E jogot korlátozni, illetőleg bárkinek a szabadságát elvonni csak az e törvényben meghatározott okból és a törvényben meghatározott eljárás alapján lehet.

(3) A terhelt személyesen védekezhet, és a védelmét az eljárás bármely szakaszában védő is elláthatja. A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság biztosítja, hogy az, akivel szemben a büntetőeljárást folytatják, az e törvényben meghatározott módon védekezhessenek.

(4) A védő eljárása az e törvényben meghatározott esetekben kötelező.

A hivatalból való eljárás, a büntetőeljárás megindítása és a büntetőeljárás akadályai

6. § (1) A bíróságnak, az ügyésznek és a nyomozó hatóságnak kötelessége, hogy az e törvényben megállapított feltételek esetén a büntetőeljárást megindítsa, illetőleg az eljárást lefolytassa.

(2) Büntetőeljárás csak bűncselekmény gyanúja alapján, és csak az ellen indítható, akit bűncselekmény megalapozott gyanúja terhel.

(3) Büntetőeljárást nem lehet indítani, a már megindult büntetőeljárást meg kell szüntetni, vagy felmentő ítéletet kell hozni, ha

a) a cselekmény nem bűncselekmény, vagy azt nem a terhelt (feljelentett személy) követte el,

b) nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, illetőleg az, hogy a bűncselekményt a terhelt (feljelentett személy) követte el,

c) - az e törvényben meghatározott kivételekkel - büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok áll fenn,

d) a terhelt cselekményét már jogerősen elbírálták, kivéve a Negyedik Részben, valamint a XXVIII. Fejezet II. és III. Címében meghatározott eljárások esetét.

(4) A Negyedik Részben meghatározott eljárásokat (rendkívüli jogorvoslat), kivéve a (3) bekezdés d) pontja az irányadó akkor is, ha az elkövető egy cselekménye több bűncselekményt valósít meg, a bíróság azonban - a vád szerinti minősítésnek megfelelően - nem a vádirati tényállás szerint megállapítható valamennyi bűncselekmény miatt állapítja meg a terhelt bűnösségét.

(5) Azzal szemben, akinek a felelősségét a bíróság szabálysértési eljárásban hozott határozatával állapította meg, azonos tényállás mellett büntetőeljárás - a szabálysértésekről szóló törvényben meghatározott perújítási eljárás lefolytatása előtt - nem indítható.

Az ártatlanság vélelme

7. § Senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg a bűnösségét a bíróság jogerős határozatában nem állapította meg.

Az önvádra kötelezés tilalma

8. § Senki sem kötelezhető arra, hogy önmagát terhelő vallomást tegyen, és önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatson.

Az anyanyelv használata

9. § (1) A büntetőeljárás nyelve a magyar. A magyar nyelv nem tudása miatt senkit sem érhet hátrány.

(2) A büntetőeljárásban mind szóban, mind írásban mindenki az anyanyelvét, törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján, az abban meghatározott körben regionális vagy kisebbségi nyelvét vagy - ha a magyar nyelvet nem ismeri - az általa ismertként megjelölt más nyelvet használhatja.

(3) Annak a határozatnak és más hivatalos iratnak a lefordításáról, amelyet e törvény szerint kézbesíteni kell, az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság gondoskodik, amelyik a határozatot meghozta, illetőleg a hivatalos iratot kibocsátotta.

A büntetőjogi felelősség önálló elbírálása

10. § Abban a kérdésben, hogy a terhelt követett-e el és milyen bűncselekményt, a bíróságot, az ügyészt, a nyomozó hatóságot nem köti a más eljárásban, így különösen a polgári eljárásban, a szabálysértési vagy a fegyelmi eljárásban hozott határozat, illetőleg az abban megállapított tényállás.

A törvény hatálya

11. § (1) A büntetőeljárást a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő törvény szerint kell lefolytatni.

(2) A magyar büntető joghatóság alá tartozó ügyekben [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 3. és 4. §] az eljárást e törvény szerint kell lefolytatni.

II. Fejezet

A BÍRÓSÁG

A bíróság feladata

12. § (1) A bíróság feladata az igazságszolgáltatás.

(2) Bíróság dönt - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a szabadságelvonással, illetve szabadságkorlátozással járó kényszerintézkedésekről.

(3) A bíróság az e törvényben meghatározott más feladatokat is ellát.

(4) A vádirat benyújtása előtt a bíróság feladatait - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a nyomozási bíró látja el.

Az eljáró bíróságok

13. § (1) Első fokon a helyi bíróság és a megyei bíróság jár el.

(2) Másodfokon jár el

a) a megyei bíróság a helyi bíróság hatáskörébe tartozó ügyekben,

b) az ítélőtábla a megyei bíróság hatáskörébe tartozó ügyekben,

c) ha e törvény az ítélőtábla határozata elleni fellebbezést lehetővé teszi, a Legfelsőbb Bíróság az ítélőtábla hatáskörébe tartozó ügyekben.

(3) Az e törvényben meghatározott esetekben az elsőfokú bíróság hatáskörébe tartozó ügyekben az egyesbíró, illetve a tanács elnöke helyett önálló aláírási joggal bírósági titkár is eljárhat. A bíróság eljárására irányadó, e törvényben meghatározott rendelkezéseket ilyen esetben a bírósági titkár eljárására kell alkalmazni.

(4) Külön jogszabályban meghatározott esetekben, önálló aláírási joggal, tárgyaláson kívül - a bíró irányítása és felügyelete mellett - bírósági ügyintéző is eljárhat. A bíróság eljárására irányadó, e törvényben meghatározott rendelkezéseket ilyen esetben a bírósági ügyintéző eljárására kell alkalmazni.

A bíróság összetétele

14. § (1) A helyi bíróság

a) egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban jár el, ha a bűncselekményre a törvény nyolcévi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel,

b) ülnökök közreműködése nélkül (egyesbíróként) jár el az *a)* pont alá nem tartozó esetben.

(2) A megyei bíróság mint elsőfokú bíróság - ha e törvény másképp nem rendelkezik - egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban jár el.

(3) A helyi bíróság az (1) bekezdés *b)* pontja esetében egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban is eljárhat, ha megállapítja, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény a vádirati minősítéstől eltérően hogyan minősülhet.

(4) A megyei bíróság mint elsőfokú bíróság - az e törvényben meghatározott esetekben - két hivatásos bíróból és három ülnökből álló tanácsban járhat el.

(5) A másodfokú bíróság, az ítélőtábla és - ha e törvény másképp nem rendelkezik - a Legfelsőbb Bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el.

(6) Az egyesbíró és a tanács elnöke hivatásos bíró; az ítékezésben a hivatásos bíró és az ülnökök jogai, kötelességei azonosak.

(7) A 17. § (5) és (6) bekezdésében felsorolt bűncselekmények esetén első fokon a tanács elnöke (egyesbíró), másodfokon a tanács egyik tagja az Országos Igazságszolgáltatási Tanács által kijelölt bíró.

Az elsőfokú bíróság hatásköre

15. § Első fokon a helyi bíróság hatáskörébe tartozik azoknak a bűncselekményeknek az elbírálása, amelyeket e törvény nem utal a megyei bíróság hatáskörébe.

16. § (1) A megyei bíróság hatáskörébe tartoznak

a) azok a bűncselekmények, amelyekre a törvény tizenöt évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását is lehetővé teszi; valamint

b) az állam elleni bűncselekmények (Btk. X. Fejezet);

c) az emberiség elleni bűncselekmények (Btk. XI. Fejezet);

d) az emberölésre irányuló előkészület, a gondatlanságból elkövetett emberölés [Btk. 166. § (3) és (4) bek.], az erős felindulásban elkövetett emberölés (Btk. 167. §), az életveszélyt (halált) okozó testi sértés [Btk. 170. § (5) bek. és (6)

bek. harmadik fordulata], az emberrablás (Btk. 175/A. §), az emberkereskedelem (Btk. 175/B. §), az egészségügyi beavatkozás, az orvostudományi kutatás rendje és az egészségügyi önrendelkezés elleni bűncselekmények (Btk. XII. Fejezet II. Cím);

e) a választás, a népszavazás és a népi kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény (Btk. 211. §), az államtitok és a szolgálati titok megsértése (Btk. XV. Fejezet III. Cím), a hivatali bűncselekmények (Btk. XV. Fejezet IV. Cím), a nemzetközileg védett személy elleni erőszak (Btk. 232. §), a fogolyzandulás (Btk. 246. §), a nemzetközi bíróság előtt elkövetett igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény (Btk. 249/B. §), a közélet (nemzetközi közélet) tisztasága elleni bűncselekmények (Btk. XV. Fejezet VII. és VIII. Cím);

f) a terrorcselekmény (Btk. 261. §), a nemzetközi jogi kötelezettség megszegése (Btk. 261/A. §), a légi jármű, vasúti, vízi, közúti tömegközlekedési vagy tömeges áruszállításra alkalmas jármű hatalomba kerítése (Btk. 262. §), a bünszervezetben részvétel (Btk. 263/C. §);

g) a nemzetközileg ellenőrzött termékek és technológiák forgalmára vonatkozó kötelezettség megszegése (Btk. 287. §), a bennfentes értékpapír-kereskedelem (Btk. 299/A. §), a tőkebefektetési csalás (Btk. 299/B. §), a piramisjáték szervezése (Btk. 299/C. §), a pénzmosás (Btk. 303. §), a pénzhamisítás (Btk. 304. §) és a bélyeghamisítás (Btk. 307. §);

h) a különösen nagy, vagy ezt meghaladó vagyoni hátrányt okozó közveszély okozás [Btk. 259. § (2) bek. b) pont] és közérdekű üzem működésének megzavarása [Btk. 260. § (2) bek.], a különösen nagy, illetőleg a különösen jelentős kárt okozó számítástechnikai rendszer és adatok elleni bűncselekmény [Btk. 300/C. § (4) bek. b) és c) pont], a különösen nagy, vagy ezt meghaladó mértékű bevételcsökkenést okozó adó-, társadalombiztosítási csalás [Btk. 310. § (4) bek. a) pont], Munkaerőpiaci Alap bevételét biztosító fizetési kötelezettség megsértése [Btk. 310/A. § (3) bek.], társadalombiztosítási, egészségbiztosítási vagy nyugdíjjáruelék fizetési kötelezettség megsértése [Btk. 310/B. § (3) bek.] és visszaélés jövedékekkel [Btk. 311. § (4) bek. a) pont és 311. § (5) bek.], a különösen nagy, illetőleg a különösen jelentős értékű jövedéki termékekre elkövetett jövedéki orgazdaság [Btk. 311/A. § (3) bek. a) pont és 311/A. § (4) bek.], a különösen nagy, illetőleg a különösen jelentős értékű vámárura elkövetett csempészet és vámorgazdaság [Btk. 312. § (3) bek. a) pont és Btk. 312. § (4) bek.], a különösen nagy, illetőleg a különösen jelentős kárt okozó készpénzhelyettesítő fizetési eszközzel visszaélés [Btk. 313/C. § (5) bek. a) pont és 313/C. § (6) bek.], a különösen nagy, illetőleg a különösen jelentős értékre elkövetett lopás [Btk. 316. § (6) bek. a) pont és 316. § (7) bek.] és sikkasztás [Btk. 317. § (6) bek. a) pont és Btk. 317. § (7) bek.], a különösen nagy, illetőleg a különösen jelentős kárt okozó csalás [Btk. 318. § (6) bek. a) pont és 318. § (7) bek.], a különösen nagy, illetőleg a különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés [Btk. 319. § (3) bek. c) és d) pont], a különösen nagy, vagy ezt meghaladó vagyoni hátrányt okozó anyag kezelés [Btk. 320. § (2) bek.], a különösen nagy, vagy ezt meghaladó értékre elkövetett rablás [Btk. 321. § (4) bek. a) pont] és kifosztás [Btk. 322. § (3) bek. a) pont], a különösen nagy, illetőleg a különösen jelentős kárt okozó rongálás [Btk. 324. § (5) bek. és 324. § (6) bek.], a különösen nagy, illetőleg a különösen jelentős értékre elkövetett orgazdaság [Btk. 326. § (5) bek. a) pont és 326. § (6) bek.], a különösen nagy, illetőleg a különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése [Btk. 329/A. § (3) bek.] és iparjogvédelmi jogok megsértése [Btk. 329/D. § (3) bek.];

i) a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó bűncselekmények.

(2) Ha a terhelt különböző bíróságok hatáskörébe tartozó bűncselekményeket követett el, a megyei bíróság jár el.

Az elsőfokú bíróság illetékessége

17. § (1) Ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az eljárásra az a bíróság illetékes, amelynek a területén a bűncselekményt elkövették. A bíróságok illetékességi területét a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény határozza meg.

(2) Ha a bűncselekményt több bíróság területén követték el, vagy az elkövetés helye nem állapítható meg, az azonos hatáskörű bíróságok közül az jár el, amelyik az ügyben - a nyomozási bíró eljárását ide nem értve - korábban intézkedett (megelőzés). Ha az elkövetés helye a tárgyalás megkezdése előtt ismertté válik, az eljárást az ügyész, a terhelt, a védő, a pótmagánvádló vagy a magánvádló indítványára az a bíróság folytatja, amelynek a területén a bűncselekményt elkövették.

(3) Az eljárásra az a bíróság is illetékes, amelynek területén a terhelt lakik, ha az ügyész, a magánvádló vagy - ha e törvény másként nem rendelkezik - a pótmagánvádló ott emel vádat.

(4) Több terhelt esetében a terheltnek egyikére illetékes bíróság a többi terhelttel szemben is eljárhat, ha ez a hatáskörét nem haladja meg. Ha több ilyen bíróság van, a megelőzés az irányadó.

(5) A foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés (Btk. 171. §), a közlekedési bűncselekmények (Btk. XIII. Fejezet) - kivéve az ittas vagy bódult állapotban elkövetett járművezetést [Btk. 188. § (1) bek.] és a járművezetés tiltott átengedését [Btk. 189. § (1) bek.] -, a közlekedés körében elkövetett, de nem a Btk. XIII. Fejezetében meghatározott bűncselekmény, a kiskorú veszélyeztetése (Btk. 195. §), a közveszélyokozás (Btk. 259. §), valamint a közérdekű üzem működésének megzavarása (Btk. 260. §) esetén a megyei bíróság székhelyén lévő helyi bíróság, a Fővárosi Bíróság területén a Pesti Központi Kerületi Bíróság jár el. E bíróságok illetékessége e bűncselekmények miatt a megye, illetőleg a főváros területére terjed ki.

(6) Visszaélés radioaktív anyaggal (Btk. 264. §), visszaélés nukleáris létesítmény üzemeltetésével (Btk. 264/A. §), visszaélés atomenergia alkalmazásával (Btk. 264/B. §), és a gazdasági bűncselekmények (Btk. XVII. Fejezet) esetén - kivéve a pénzügyi bűncselekményeket (Btk. XVII. Fejezet III. Cím) - a megyei bíróság székhelyén lévő helyi bíróság, a Fővárosi Bíróság területén a Pesti Központi Kerületi Bíróság jár el. E bíróságok illetékessége e bűncselekmények miatt a megye, illetőleg a főváros területére terjed ki.

(7) Ha a terhelt különböző bíróságok illetékessége alá tartozó bűncselekményeket követett el, az a bíróság jár el, amely valamelyik bűncselekmény elbírálására az (5)-(6) bekezdés szerint illetékes.

(8) Az elkövetőre illetékes bíróság illetékessége a bűnpártolóra és az orgazdára is kiterjed.

18. § (1) A Magyar Köztársaság határain kívül elkövetett bűncselekmény elbírálására az a bíróság illetékes, amelynek a területén a terhelt lakik, vagy tartózkodik, ennek hiányában az a bíróság, amelynek a területén fogva tartják.

(2) Ha a terhelt a bűncselekményt a Magyar Köztársaság határain kívül követte el, és az eljárást a távollétében folytatják, az a bíróság illetékes, amelynek a területén a terhelt utoljára lakott, vagy tartózkodott.

A hatáskör és az illetékesség vizsgálata

19. § A bíróság a hatáskörét és az illetékességét hivatalból vizsgálja.

Az eljáró bíróság kijelölése

20. § (1) A bíróságok között felmerült hatásköri vagy illetékességi összeütközés esetében az eljáró bíróságot az ügyész indítványának beszerzése után ki kell jelölni.

(2) A kijelölésről

a) a megyei bíróság másodfokú tanácsa határoz, ha az összeütközés a területén levő helyi bíróságok között,

b) az ítéletábla határoz, ha a hatásköri összeütközés a területén levő megyei bíróság és helyi bíróság között, avagy az illetékességi összeütközés a területén levő megyei bíróságok vagy a területén levő különböző megyei bíróságokhoz tartozó helyi bíróságok között,

c) a Legfelsőbb Bíróság határoz, ha a hatásköri összeütközés a különböző ítéletáblákhoz tartozó megyei bíróságok és helyi bíróságok, a megyei bíróság katonai tanácsa és a megyei bíróság más tanácsa, illetőleg más megyei bíróság, a megyei bíróság és az ítéletábla, a Fővárosi Ítéletábla katonai tanácsa és a Fővárosi Ítéletábla más tanácsa, illetőleg más ítéletábla, a Legfelsőbb Bíróság és az ítéletábla, avagy az illetékességi összeütközés az ítéletáblák vagy különböző ítéletáblákhoz tartozó megyei bíróságok, illetőleg helyi bíróságok között merült fel.

(3) Az eljáró bíróságot a Legfelsőbb Bíróság jelöli ki akkor is, ha az illetékességet meghatározó körülmények nem állapíthatók meg.

A bíró kizárása

21. § (1) Bíróként nem járhat el,

a) aki az ügyben mint ügyész vagy a nyomozó hatóság tagja járt el, valamint az ügyben eljáró vagy eljáró ügyésznek vagy a nyomozó hatóság tagjának a hozzátartozója,

b) aki az ügyben mint terhelt, védő, továbbá sértett, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél, feljelentő vagy mint ezek képviselője vesz, vagy vett részt, valamint aki ezek hozzátartozója,

c) aki az ügyben mint tanú vagy szakértő, illetőleg szaktanácsadó vesz, vagy vett részt,

d) aki az ügyben külön törvény alapján titkos információgyűjtés engedélyezéséről döntött, tekintet nélkül arra, hogy a titkos információgyűjtéssel szerzett adatokat a büntetőeljárásban felhasználták-e,

e) akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezései a nyomozási bíróra is irányadók.
(3) Az (1) bekezdésben szabályozott eseteken kívül
a) a bíróság további eljárásából ki van zárva, aki az ügyben nyomozási bíróként járt el,
b) a másodfokú eljárásból ki van zárva az a bíró, aki az ügy első fokú elbírálásában részt vett,
c) a hatályon kívül helyezés folytán megismételt első fokú, illetőleg másodfokú eljárásból ki van zárva az a bíró is, aki a hatályon kívül helyező határozat, illetőleg a megalapozatlansága miatt hatályon kívül helyezett határozat meghozatalában részt vett,
d) a rendkívüli jogorvoslati eljárásból ki van zárva az a bíró, aki a rendkívüli jogorvoslattal megtámadott határozat meghozatalában részt vett.

(4) A (3) bekezdés esetén az ügy elbírálásából ki van zárva az a bíró is, akinek hozzátartozója vett részt a megtámadott határozat meghozatalában.

(5) A (3) bekezdés d) pontja esetén nem kizárási ok, ha az alapügyben a bíró olyan határozat meghozatalában vett részt, amelyet a rendkívüli jogorvoslati indítvány nem érint.

22. § Nem járhat el az ügyben - a Legfelsőbb Bíróság kivételével - az a bíróság, amelynek elnökével, illetőleg elnökhelyettesével szemben a 21. § (1) bekezdésének a)-c) pontjában meghatározott kizárási ok merült fel.

23. § (1) A bíró a vele szemben felmerült kizárási okot, a tanács elnöke a tanács tagjával szemben felmerült és a tudomására jutott kizárási okot köteles a bíróság elnökének haladéktalanul bejelenteni.

(2) A kizárási okot az ügyész, a terhelt, a védő, továbbá a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél, valamint ezek képviselője is bejelentheti.

(3) A (2) bekezdésben megjelölt személy a 21. § (1) bekezdésének e) pontjában szabályozott kizárási okot a tárgyalás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és ha azt nyomban bejelenti.

(4) A bíróság elnöke a tudomására jutott kizárási ok miatt a bíró kizárását hivatalból kezdeményezi.

24. § (1) A bíró az ügyben a kizárási ok bejelentésétől kezdve nem járhat el, ha a kizárási okot maga vagy rá vonatkozóan a tanács elnöke jelenti be.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat kivéve a bíró a bejelentés elintézéséig az ügyben eljárhat, de az ügyszólató határozat meghozatalában nem vehet részt.

(3) A bíró a (2) bekezdésben meghatározott korlátozás nélkül járhat el, ha a bejelentő a kizárási megtagadása után a 21. § (1) és (3) bekezdésének ugyanazon pontjára alapított újabb bejelentést tesz a bíró kizárása iránt.

(4) A bíróság elnöke intézkedik más bíró kijelölése iránt, ha a bíró a kizárási okot maga vagy rá vonatkozóan a tanács elnöke jelentette be, vagy a bíró a kizáráshoz hozzájárult. Ebben az esetben a kizárásról nem kell külön határozatot hozni.

(5) Ha a kizárási iránti bejelentés a (4) bekezdésben szabályozott módon nem intézhető el, azt a bíróság más tanácsa bírálja el.

(6) A 22. §-ban szabályozott esetben, vagy ha a bíróságnak nincs olyan tanácsa, amelyre a kizárási ok nem vonatkozik, a kizárásról a másodfokú bíróság, ha pedig a kizárási iránti bejelentés a megyei bíróságra mint másodfokú bíróságra, vagy arra is vonatkozik, az ítéletábrla határoz. Ha a kizárási ok az ítéletábrlára, vagy arra is vonatkozik, a kizárásról a Legfelsőbb Bíróság határoz. Ha a kizárási iránti bejelentésnek helyt adnak, az eljáró bíróság kijelölésére a 20. § irányadó.

(7) A kizárásról a bíróság tanácsulésen határoz. Ha a kizárási iránti bejelentést nem a bíró tette, be kell szerezni a bíró nyilatkozatát.

(8) A kizárást kimondó határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye, a kizárási megtagadását az ügyszólató határozat elleni jogorvoslatban lehet sérelmezni.

25. § Ha a védő, a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél vagy a képviselőjük az ügyben ugyanazon bíró ellen ismételt alaptalanul jelent be kizárási okot, a kizárást megtagadó határozatban rendbírsággal sújtható.

26. § (1) A bíró kizárásiára vonatkozó rendelkezések az ülnökre is irányadók.

(2) A nyomozási bíró kizárásiára a 23-25. § rendelkezéseit kell alkalmazni; a nyomozási bíró azonban, ha a vele szemben bejelentett ok alapján a kizáráshoz nem járult hozzá, az ügyben a bejelentés elintézéséig eljárhat.

27. § A bíró kizárásiára vonatkozó szabályok irányadók a bírósági titkár, a jegyzőkönyvvezető és a bírósági ügyintéző kizárásiára is.

III. Fejezet

AZ ÜGYÉSZ

Az ügyész feladata

28. § (1) Az ügyész a közvádó. Az ügyész kötelessége, hogy mind a terheltet terhelő és mentő, mind a büntetőjogi felelősséget súlyosító és enyhítő körülményeket az eljárás minden szakaszában figyelembe vegye.

(2) Az ügyész azokat a jogokat gyakorolja, amelyek azt az ügyészséget illetik, ahol az ügyész működik.

(3) Az ügyész a vádemelés feltételeinek megállapítása végett nyomozást végeztet vagy nyomoz.

(4) Ha a nyomozó hatóság önállóan végez nyomozást vagy egyes nyomozási cselekményeket [35. § (2) bek.], az ügyész felügyel arra, hogy azt e törvény rendelkezéseit megtartva végezzék, az eljárásban részt vevő személyek a jogaikat érvényesíthessék. Ennek érdekében az ügyész

a) nyomozást rendelhet el, annak lefolytatásával a nyomozó hatóságot bízhatja meg, a nyomozó hatóságot - annak illetékességi területén - nyomozási cselekmények végzésére vagy további nyomozásra, a nyomozásnak az általa megjelölt határidőn belüli befejezésére utasíthatja,

b) a nyomozási cselekményeknél jelen lehet, a nyomozás irataiba betekinthez, azokat magához kérheti,

c) a nyomozó hatóság határozatát megváltoztathatja vagy hatályon kívül helyezheti, a nyomozó hatóság határozata ellen a hozzá megküldött panaszokat elbírálja,

d) a feljelentést elutasíthatja, a nyomozást megszüntetheti, a nyomozó hatóságot a nyomozás megszüntetésére utasíthatja,

e) az eljárást magához vonhatja.

(5) Ha az ügyész nyomoz, bármely nyomozó hatóságot - annak illetékességi területén - nyomozási cselekmény elvégzésére utasíthatja, a legfőbb ügyész az ügy ügyészségi nyomozása során más nyomozó hatóságok tagjait az országos vezető egyetértésével igénybe veheti.

(6) Az ügyész ellenőrzi a büntetőeljárás során elrendelt, a személyes szabadság elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedések törvényes végrehajtását.

(7) Az ügyész az e törvényben meghatározott feltételek esetén vádat emel, és a bíróság előtt - a magánvád és a pótmagánvád esetét kivéve - a vádat képviseli, vagy dönt a vádemelés elhalasztásáról, illetőleg részbeni mellőzéséről. Az ügyész a vádat elejtheti vagy módosíthatja. Az ügyész az ügy iratait a bírósági eljárásban megtekintheti, és indítványtételi jog illeti meg az ügyben felmerült minden olyan kérdésben, amelyben a bíróság dönt.

29. § Kizárólag az ügyészség végzi a nyomozást a következő bűncselekmények miatt:

a) a közjogi tisztség betöltésén alapuló mentességet élvező személy [551. § (1) bek.], a nemzetközi jogon alapuló mentességet élvező személy [553. § (1) bek.] által elkövetett bűncselekmény, a sérelmükre elkövetett hivatalos személy elleni erőszak, a működésükkel kapcsolatban ellenük elkövetett más bűncselekmény, továbbá a nemzetközileg védett személy elleni erőszak (Btk. 232. §),

b) a bíró, az ügyész, a bírósági és ügyészségi titkár, fogalmazó és ügyintéző, az ügyészségi nyomozó, az önálló és megyei bírósági végrehajtó és végrehajtó-helyettes, a közjegyző és a közjegyzőhelyettes, a rendőrség hivatásos állományú tagja ellen elkövetett emberölés, hivatalos személy ellen elkövetett emberrablás, hivatalos személy elleni erőszak, hivatalos személy ellen, hivatalos eljárása alatt elkövetett rablás [Btk. 166. § (2) bek. *e)* pont, Btk. 175/A. § (2) bek. *c)* pont, Btk. 229. §, Btk. 321. § (3) bek. *d)* pont, (4) bek. *b)-c)* pont],

c) a rendőrség hivatásos állományú tagjának kivételével a *b)* pontban felsoroltak által elkövetett bármilyen bűncselekmény, valamint az ülnöknek az igazságszolgáltatással összefüggésben elkövetett bűncselekménye,

d) a *b)* pontban felsoroltak vonatkozásában elkövetett vesztegetés [Btk. 253. § (1)-(2) bek.], a vezető beosztású vagy a fontosabb ügyekben intézkedésre hivatott más hivatalos személy által elkövetett vesztegetés [Btk. 250. § (2) bek. *a)* pont és (3) bek. második tétele], a vesztegetésnek a Btk. 255. §-a szerinti alakzata, a vesztegetés feljelentésének elmulasztása (Btk. 255/B. §) és a befolyással üzérkedés [Btk. 256. § (1) és (2) bek.],

e) a rendőrség és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja által elkövetett, nem katonai büntetőeljárásra tartozó bűncselekmény, a Vám- és Pénzügyőrség hivatásos állományú tagja, továbbá a pénzügyi nyomozó által elkövetett bármilyen bűncselekmény,

f) az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények (Btk. XV. Fejezet V. Cím) közül a hamis vád (Btk. 233-236. §), a hatóság félrevezetése (Btk. 237. §), a hamis tanúzás (Btk. 238-241. §), a hamis tanúzásra felhívás (Btk. 242. §), a hatósági eljárás akadályozása (Btk. 242/A. §), a mentő körülmény elhallgatása (Btk. 243. §), a hivatalos személy

eljárása során elkövetett bűnpártolás [Btk. 244. § (3) bek. *b*) pont], az ügyvédi visszaélés (Btk. 247. §), a zugírászat (Btk. 248. §), a nemzetközi bíróság előtt elkövetett igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény (Btk. 249/B. §),
g) a külföldi hivatalos személy (Btk. 137. § 3. pontja) ellen elkövetett bűncselekmények, valamint a nemzetközi közélet tisztasága ellen elkövetett bűncselekmények (Btk. XV. Fejezet VIII. Cím).

Az ügyészség hatásköre és illetékessége

30. § (1) Az ügyészség hatáskörét és illetékességét általában annak a bíróságnak a hatásköre és illetékessége határozza meg, amely mellett működik. Az ügyészség szervezetét külön törvény alapján a legfőbb ügyész határozza meg.

(2) A különböző ügyészségek illetékességébe tartozó bűncselekmények esetében az az ügyészség jár el, amelyik az ügyben korábban intézkedett.

(3) A legfőbb ügyész vagy a fellebbviteli főügyész, illetőleg a megyei főügyész rendelkezése alapján az ügyész olyan ügyben is eljárhat, amelyre a hatásköre, illetőleg az illetékessége egyébként nem terjed ki.

(4) Az ügyészségek között felmerült hatásköri vagy illetékességi összeütközés esetén az eljáró ügyészséget a felettes ügyész jelöli ki.

Az ügyész kizárása

31. § (1) A büntetőügyben ügyészként nem járhat el,

a) aki az ügyben mint bíró járt el, valamint az ügyben eljáró vagy eljáró bíró hozzátartozója,

b) aki az ügyben mint terhelt, védő, továbbá sértett, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél, feljelentő vagy mint képviselőjük vesz, vagy vett részt, illetőleg ezek hozzátartozója,

c) aki az ügyben mint tanú vagy szakértő, valamint szaktanácsadó vesz, vagy vett részt,

d) akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

(2) A perújítási eljárásból ki van zárva az az ügyész, aki az alapügyben a nyomozást teljesítette, egyes nyomozási cselekményeket végzett, vádat emelt, illetőleg a vádat képviselte.

(3) Nem kizárási ok, ha az ügyész a hivatali hatáskörében tudomására jutott bűncselekmény miatt tett feljelentést.

(4) Nem járhat el az ügyben - a Legfőbb Ügyészség kivételével - az az ügyészség, amelynek a vezetőjével vagy vezető helyettesével szemben az (1) bekezdés *a*) vagy *b*) pontjában szabályozott kizárási ok merült fel.

(5) Ha az (1) bekezdés *a*) és *b*) pontjában szabályozott kizárási ok a megyei főügyésszel vagy főügyész-helyettesével szemben merült fel, a megyei főügyészség területén lévő helyi ügyészség az ügyben nem járhat el.

32. § (1) Az ügyész a vele szemben felmerült kizárási okot köteles az ügyészség vezetőjének haladéktalanul bejelenteni. A kizárási ok bejelentésétől kezdve az ügyész az ügyben nem járhat el.

(2) A kizárási okot a terhelt, a védő, továbbá a sértett, a magánvádló, a magánfél, valamint a sértett, a magánvádló és a magánfél képviselője is bejelentheti.

(3) Az ügyészség vezetője a tudomására jutott kizárási ok miatt az ügyész kizárását hivatalból kezdeményezi.

(4) Ha az ügyész a kizárási okot nem maga jelentette be, a bejelentés elintézéséig az ügyben eljárhat, de - a 31. § (1) bekezdésének *d*) pontjában szabályozott kizárási ok kivételével - a feljelentést nem utasíthatja el, a nyomozást nem szüntetheti meg, kényszerintézkedést nem alkalmazhat, vádat nem emelhet, és a vádat nem képviselheti.

(5) Az ügyész kizárásáról az ügyészség vezetője, az ügyészség vezetőjének kizárásáról a felettes ügyészség vezetője határoz.

33. § (1) Az ügyész a 32. § (4) bekezdésében szabályozott korlátozás nélkül járhat el, ha a bejelentő a kizárási megtagadása után az ügyész kizárása iránt a 31. § (1) bekezdésének ugyanazon pontjára, illetve (2) bekezdésére alapított újabb bejelentést tesz.

(2) Ha a terhelt, a védő, a sértett, a magánvádló, a magánfél, vagy a sértett, a magánvádló, illetőleg a magánfél képviselője az ügyben ugyanazon ügyész ellen ismételt alaptalanul jelent be kizárási okot, a kizárást megtagadó határozatban rendbírsággal sújtható.

34. § Az ügyész kizárására vonatkozó szabályok irányadók az ügyészségi titkár és a jegyzőkönyvvezető kizárására is.

IV. Fejezet

A NYOMOZÓ HATÓSÁG

A nyomozó hatóság feladata

35. § (1) A nyomozó hatóság a nyomozást az ügyész rendelkezése alapján vagy önállóan végzi.

(2) A nyomozó hatóság önállóan végez nyomozást vagy egyes nyomozási cselekményeket, ha a bűncselekményt maga észlelte, a feljelentést nála tették, vagy arról más módon maga szerzett tudomást.

A nyomozó hatóságok

36. § (1) Az általános nyomozó hatóság a rendőrség.

(2) A Vám- és Pénzügyőrség végzi a nyomozást a következő bűncselekmények miatt:

a) nemzetközi jogi kötelezettség megszegése (Btk. 261/A. §), nemzetközileg ellenőrzött termékek és technológiák forgalmára vonatkozó kötelezettség megszegése (Btk. 287. §), engedély nélküli külkereskedelmi tevékenység (Btk. 298. §), visszaélés jövedékkel (Btk. 311. §), jövedéki orgazdaság (Btk. 311/A. §), jövedékkel visszaélés elősegítése (Btk. 311/B. §), csempészet és vámogazdaság (Btk. 312. §),

b) áru hamis megjelölése (Btk. 296. §), bitorlás (Btk. 329. §), szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése (Btk. 329/A. §), szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok védelmét biztosító műszaki intézkedés kijátszása (Btk. 329/B. §), jogkezelési adat meghamisítása (Btk. 329/C. §) és iparjogvédelmi jogok megsértése (Btk. 329/D. §), ha azt jövedéki termékre vagy vámárura követik el,

c) adó-, társadalombiztosítási csalás (Btk. 310. §), csalás (Btk. 318. §), ha azt a Vám- és Pénzügyőrség hatáskörébe tartozó adóra, járulékra vagy költségvetési támogatásra követik el,

d) az *a)*-*c)* pontokban meghatározott bűncselekményekkel összefüggésben elkövetett közokirat-hamisítás (Btk. 274. §), magánokirat-hamisítás (Btk. 276. §), egyedi azonosító jel meghamisítása (Btk. 277/A. §) és bélyeghamisítás (Btk. 307. §),

e) az ország területére behozatallal, az ország területéről kivittelal, valamint az ország területén átvittelal elkövetett visszaélés kábítószerrel (Btk. 282-282/C. §) és a visszaélés kábítószer előállításához használt anyaggal (Btk. 283/A. §), ha a bűncselekményt a Vám- és Pénzügyőrség észleli, vagy a feljelentést a Vám- és Pénzügyőrségnél teszik meg.

(3) A beutazási és tartózkodási tilalom megsértése (Btk. 214. §), a jogellenes belföldi tartózkodás elősegítése (Btk. 214/A. §), az embercsempészet (Btk. 218. §), a határjelrongálás (Btk. 220. §) és úti okmány tekintetében elkövetett közokirat-hamisítás (Btk. 274. §) nyomozását a Határőrség végzi, ha a bűncselekményt a Határőrség észleli, vagy a feljelentést a Határőrségnél teszik meg.

(4) Külföldön lévő magyar kereskedelmi hajón, illetőleg polgári légi járművön magyar állampolgár vagy - a Btk. 3. §-ának (2) bekezdésében, illetve 4. §-ában meghatározott esetben - bárki által elkövetett bűncselekmény miatt a hajó, illetőleg a légi jármű parancsnoka jogosult a nyomozó hatóságra vonatkozó rendelkezések alkalmazására.

A nyomozó hatóság hatásköre és illetékessége

37. § (1) A nyomozó hatóságok hatáskörét és illetékességét külön jogszabály határozza meg.

(2) A 36. § (1)-(3) bekezdése szerinti nyomozó hatóságok között felmerült hatásköri összeütközés esetén, valamint, ha a rendőrség, a Vám- és Pénzügyőrség vagy a Határőrség hatáskörébe tartozó bűncselekménnyel halmazatban olyan bűncselekmény is megvalósult, amelynek nyomozására e nyomozó hatóság hatásköre nem terjed ki, és az eljárás elkülönítése nem célszerű, az eljáró nyomozó hatóságot az illetékes ügyész jelöli ki. Eljáró nyomozó hatósággént az ügyész olyan nyomozó hatóságot is kijelölhet, amelynek hatásköre a 36. § (2)-(3) bekezdése alapján a bűncselekmény nyomozására egyébként nem terjed ki.

(3) A nyomozó hatóságok a vezetőik megállapodása alapján az ügyész jóváhagyásával egy ügyre vagy ügyek meghatározott csoportjaira közös nyomozó csoportot hozhatnak létre.

A nyomozó hatóság tagjának kizárása

38. § (1) A büntetőügyben a nyomozó hatóság tagjaként nem járhat el,

a) aki az ügyben mint bíró járt el, valamint az ügyben eljáró vagy eljáró bíró hozzátartozója,

b) aki az ügyben mint terhelt, védő, továbbá sértett, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél vagy azok képviselőjeként vesz, vagy vett részt, valamint ezek hozzátartozója,

c) aki az ügyben mint tanú vagy szakértő vesz, vagy vett részt,

d) akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

(2) A perújítás során elrendelt nyomozásból a nyomozó hatóságnak az alapügyben eljáró tagja is ki van zárva.

(3) Nem kizárási ok, ha a nyomozó hatóság tagja a szolgálati feladata teljesítése során tudomására jutott bűncselekmény miatt tett feljelentést.

(4) Nem járhat el az ügyben az a nyomozó hatóság, amelynek vezetőjével szemben a 38. § (1) bekezdésében szabályozott kizárási ok merül fel. Ha a kizárási ok az országos hatáskörű nyomozó hatóság vezetőjével szemben merül fel, a nyomozást az ügyész végzi.

39. § (1) Ha a nyomozó hatóság tagja a kizárási okot nem maga jelentette be, a bejelentés elintézéséig az ügyben eljárhat, de kényszerintézkedést nem alkalmazhat.

(2) A nyomozó hatóság tagjának kizárásáról a nyomozó hatóság vezetője, az utóbbi kizárásáról a felettes nyomozó hatóság vezetője határoz. Az országos hatáskörű nyomozó hatóság vezetőjének kizárásáról az illetékes ügyész határoz.

40. § A nyomozó hatóság tagjának kizárására egyebekben a 32. § (1)-(4) bekezdését és 33. §-át kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy rendbíróság kiszabására az ügyész jogosult.

41. § A nyomozó hatóság tagjának kizárására vonatkozó szabályok irányadók a jegyzőkönyvvezető kizárására is.

V. Fejezet

A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN RÉSZT VEVŐ SZEMÉLYEK

42. § A büntetőeljárásban - a II-IV. Fejezetben felsoroltakon kívül - a terhelt, a védő, a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél, az egyéb érdekeltek, és ezek képviselői, valamint a segítők vesznek részt.

A terhelt

43. § (1) A terhelt az, akivel szemben büntetőeljárást folytatnak. A terhelt a nyomozás során gyanúsított, a bírósági eljárásban vádlott, a büntetés jogerős kiszabása, illetve a megrovás, próbára bocsátás vagy javítóintézetni nevelés jogerős alkalmazása után elítélt.

(2) A terhelt jogosult arra, hogy

a) a gyanúsítást, a vád tárgyát, illetőleg ezek változását közöljék vele,

b) - ha e törvény másképp nem rendelkezik - az eljárási cselekményeknél jelen legyen, az eljárás során az őt érintő iratokba betekintsen,

c) megfelelő időt és lehetőséget kapjon a védekezésre való felkészülésre,

d) a védelmére szolgáló tényeket az eljárás bármely szakaszában előadja, indítványokat és észrevételeket tegyen,

e) jogorvoslattal éljen,

f) a büntetőeljárás jogairól és köteleseiről a bíróságtól, az ügyésztől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapjon.

(3) A fogva lévő terhelt jogosult arra, hogy

a) a védőjével, és ha külföldi állampolgár, az államának konzuli képviselőjével a kapcsolatot felvegye, vele írásban és szóban ellenőrzés nélkül érintkezzen,

b) a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság döntése alapján a hozzátartozójával vagy más személlyel szóban, személyesen felügyelet mellett, írásban ellenőrzés mellett érintkezzen.

(4) A (2) bekezdés c) pont szerinti jogosultság szem előtt tartása mellett a terhelt számára úgy kell biztosítani a felkészülés lehetőségét, hogy az ne járjon az eljárás folytatására nézve aránytalan nehézséggel.

(5) A Magyar Köztársaság területén élő terhelt köteles a lakóhelyének, illetve a tartózkodási helyének címét, és annak megváltozását az elköltözés után három munkanapon belül annál a bíróságnál, ügyésznél, illetőleg nyomozó hatóságnál bejelenteni, amelyik vele szemben büntetőeljárást folytat. Ennek elmulasztása esetén - ha ehhez e törvény más jogkövetkezményt nem fűz - a terhelt rendbírósággal sújtható, és az okozott költség megfizetésére kötelezhető.

(6) Ha e törvény a terhelt hozzátartozójának (örökösének) indítványtételi jogot biztosít, a hozzátartozó (örökös) jogaira a terhelt jogai megfelelően irányadóak. Ha a terhelt olyan egyházi személy volt, aki azon egyház szabályai

szerint, amelyhez életében tartozott, egyházi rend vagy fogadalom okából házasságot nem köthetett, halála után - hozzátartozó (örökös) hiányában - az egyenesági rokon jogai illetik meg a volt egyháza szerinti egyházi előjáróját.

A védő

44. § (1) Védőként meghatalmazás vagy kirendelés alapján ügyvéd járhat el.

(2) A terhelt érdekében több védő is eljárhat. Több védő részére adott meghatalmazás esetén egy eljárási cselekményen vagy jognyilatkozat megtételekor a terhelt érdekében - ha a meghatalmazásból más nem következik - az eljáró meghatalmazott védők bármelyike eljárhat.

(3) Ha a terhelt érdekében több védő jár el, közülük a hivatalos iratokat - ideértve az idézést és az értesítést is - a vezető védőnek kell kézbesíteni, jogorvoslati nyilatkozatra és perbeszéd tartására a vezető védő vagy az általa kijelölt védő jogosult. Vezető védőnek mindaddig, amíg a védők egybehangozóan mást nem jelölnek meg, az ügyben meghatalmazást elsőként benyújtó védőt kell tekinteni.

(4) Több terhelt érdekében ugyanaz a védő akkor járhat el, ha a terheltek érdekei nem ellentétesek.

(5) Ügyvédjelölt ügyvéd mellett vagy ügyvéd helyetteseként a vádirat benyújtásáig, valamint a helyi bíróságon járhat el.

45. § (1) Nem lehet védő

a) a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél és képviselőjük, valamint ezek hozzátartozója,

b) aki az ügyben mint bíró, ügyész vagy mint a nyomozó hatóság tagja járt el, valamint az ügyben eljáró vagy eljáró bírónak, ügyésznek vagy a nyomozó hatóság tagjának a hozzátartozója,

c) aki a terhelt érdekében ellentétes magatartást tanúsított, vagy akinek az érdeke a terheltevel ellentétes,

d) aki az ügyben szakértőként, illetőleg szaktanácsadóként vesz vagy vett részt,

e) aki az ügyben tanúként vesz vagy vett részt, kivéve, ha a 81. § (1) bekezdésének *b)* pontja alapján nem volt kihallgatható, illetve ha a 82. § (1) bekezdésének *c)* pontja alapján a tanúvallomást megtagadta,

f) aki az ügyben terheltként vesz részt.

(2) A tanú érdekében eljáró ügyvéd ezzel egyidejűleg nem lehet védő.

(3) A védő kizárásáról a bíróság határoz.

46. § A büntetőeljárásban védő részvétele kötelező, ha

a) a terheltet fogva tartják,

b) a terhelt süket, néma, vak vagy - a beszámítási képességére tekintet nélkül - kóros elmeállapotú,

c) a terhelt a magyar nyelvet, illetőleg az eljárás nyelvét nem ismeri,

d) a terhelt egyéb okból nem képes személyesen védekezni,

e) e törvény erről külön rendelkezik.

47. § (1) Védőt elsősorban a terhelt hatalmazhat meg. Meghatalmazást a terhelt törvényes képviselője vagy nagykorú hozzátartozója, külföldi állampolgár terhelt esetén hazája konzuli tisztviselője is adhat. A meghatalmazásról a terheltet értesíteni kell.

(2) A meghatalmazást ahhoz a bírósághoz, ügyészhez, illetőleg nyomozó hatósághoz kell benyújtani, amely előtt a meghatalmazás időpontjában a büntetőeljárás folyamatban van. A meghatalmazott védő a meghatalmazás benyújtását követően gyakorolhatja eljárási jogait.

(3) A terhelt a meghatalmazást mind az általa, mind a más által meghatalmazott védőtől megvonhatja.

48. § (1) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság védőt rendel ki, ha a védelem kötelező, és a terheltnek nincs meghatalmazott védője. A terheltet a kirendelést követően tájékoztatni kell a védő személyéről. A 46. § *a)* pontja esetén a védőt legkésőbb a terhelt első kihallgatásáig kell kirendelni.

(2) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság akkor is védőt rendel ki, ha a védelem nem kötelező, de a terhelt védő kirendelését azért kéri, mert a jövedelmi viszonyai miatt nem tud a védelméről gondoskodni.

(3) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a 47. § (1) bekezdésében felsoroltak kérelmére vagy hivatalból védőt rendel ki, ha ezt a terhelt érdekében szükségesnek tartja.

(4) A kirendelés hatályát veszti, ha a terhelt védelméről meghatalmazás útján gondoskodnak.

(5) A védő kirendelése ellen nincs helye jogorvoslatnak, de a terhelt - indokoltan - más védő kirendelését kérheti. A kérelemről az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság dönt, amely előtt az eljárás folyik.

(6) A kirendelt védő indokolt esetben kérheti a felmentését a kirendelés alól. A kérelem elfogadásáról az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság dönt, amely előtt az eljárás folyik.

(7) Ha a védő a kirendelését követően helyettest vesz igénybe, a helyetteseként eljáró személyéről haladéktalanul tájékoztatja a terheltet, illetőleg azt a bíróságot, ügyészt vagy nyomozó hatóságot, amely előtt az eljárás folyik.

(8) Ha a terhelt fogva van, a kirendelt védő személyéről a kirendelő értesíti a fogvatartást végrehajtó intézetet.

(9) A kirendelt védő a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság előtt idézésre, illetőleg értesítésre történt megjelenéséért, valamint a fogva tartott terhelttel a fogva tartás helyén történő megbeszélésért díjazásra, továbbá az eljárásával felmerült és igazolt készkiadásának megtérítésére jogosult.

49. § (1) A kirendelés, illetőleg a meghatalmazás hatálya - ha a meghatalmazásból más nem tűnik ki - a büntetőeljárás jogerős befejezéséig tart, de kiterjed a különleges eljárásokra is.

(2) A védő kirendelése - az (1) bekezdésben szabályozott eseten kívül - akkor is az eljáró bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság határozata folytán veszti hatályát, ha a kirendelés törvényi oka megszűnt.

50. § (1) A védő köteles

a) a terhelttel a kapcsolatot késedelem nélkül felvenni,

b) a terhelt érdekében minden törvényes védekezési eszközt és módot kellő időben felhasználni,

c) a terheltet a védekezés törvényes eszközeiről felvilágosítani, a jogairól tájékoztatni,

d) a terheltet mentő, illetőleg a felelősségét enyhítő tények felderítését szorgalmazni.

(2) A védő a védelem érdekében az ügyben tájékozódhat, a jogszabályokban biztosított lehetőségek és feltételek keretei között adatokat szerezhet be és gyűjthet.

(3) A terhelt jogait a védője külön is gyakorolhatja, kivéve azokat, amelyek értelemszerűen kizárólag a terheltet illetik.

A sértett

51. § (1) Sértett az, akinek a jogát vagy a jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette.

(2) A sértett jogosult arra, hogy

a) - ha e törvény másképp nem rendelkezik - az eljárási cselekményeknél jelen legyen, az eljárás őt érintő irataiba betekintszen,

b) az eljárás bármely szakaszában indítványokat és észrevételeket tegyen,

c) a büntetőeljárás jogairól és kötelezéseiről a bíróságtól, az ügyésztől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapjon,

d) e törvényben meghatározott esetekben jogorvoslattal éljen.

(3) Ha a sértett akár a büntetőeljárás megindítása előtt, akár azt követően meghalt, helyébe egyenesági rokona, házastársa, élettársa vagy törvényes képviselője léphet, és gyakorolhatja a (2) bekezdésben meghatározott jogokat. Ha a sértett olyan egyházi személy volt, aki azon egyház szabályai szerint, amelyhez életében tartozott, egyházi rend vagy fogadalom okából házasságot nem köthetett, halála után - hozzátartozó (örökös) hiányában - az egyenesági rokon jogai illetik meg a volt egyháza szerinti egyházi előljáróját.

A magánvádló

52. § (1) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, könnyű testi sértés, magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmazás, becsületsértés és kegyeletsértés esetén a vádat mint magánvádló a sértett képviseli, feltéve, hogy az elkövető magánindítványra büntethető.

(2) A magánvádló halála esetén helyébe harminc napon belül a hozzátartozója léphet.

(3) Kölcsönösen elkövetett könnyű testi sértés, rágalmazás és becsületsértés miatt az egyik fél feljelentésére megindított eljárásban - a cselekmények személyi és szoros tárgyi összefüggése esetén - e törvény rendelkezései szerint magánindítványt előterjesztő másik fél viszonvádlóként jár el. Ahol e törvény a magánvádlóról rendelkezik, ezen a viszonvádlót is érteni kell.

(4) A becsületsértés és a rágalmazás közzvadra üldözendő, ha hivatalos személy sérelmére hivatalos eljárása alatt, illetve hatóság sérelmére hivatali működésével összefüggésben követik el.

A pótmagánvádló

53. § (1) A sértett az e törvényben meghatározott esetekben pótmagánvádlóként léphet fel, ha

a) az ügyész vagy a nyomozó hatóság a feljelentést elutasította, vagy a nyomozást megszüntette,

b) az ügyész a vádemelést részben mellőzte,

c) az ügyész a vádat elejtette.

(2) A pótmagánvádló halála esetén helyébe - harminc napon belül - egyenesági rokona, házastársa, élettársa vagy törvényes képviselője léphet.

A magánfél

54. § (1) Magánfél az a sértett, aki a büntetőeljárásban polgári jogi igényt érvényesít.

(2) A magánfél a terhelttel szemben azt a polgári jogi igényt érvényesítheti, amely a vád tárgyává tett cselekmény következtében keletkezett.

(3) A polgári jogi igény egyéb törvényes úton való érvényesítését nem zárja ki, hogy a sértett magánfélként nem lépett fel.

(4) A polgári jogi igényt - a Polgári perrendtartásban meghatározott feltételek esetén - az ügyész is érvényesítheti.

(5) Az állami adóhatóság hatáskörébe tartozó adóval vagy költségvetési támogatással kapcsolatban elkövetett bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránt az állam nevében a polgári jogi igény előterjesztésére az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal jogosult.

(6) Ha a sértett meghalt, az örököse léphet fel magánfélként, az 51. §-ban szabályozott jogok azonban csak a polgári jogi igény érvényesítésével kapcsolatban illetik meg.

(7) Ha a polgári jogi igény érvényesítésével kapcsolatos eljárási kérdéstről e törvény nem rendelkezik, a polgári eljárás szabályait kell alkalmazni, feltéve, hogy azok e törvénnyel, illetőleg a büntetőeljárás jellegével nem ellentétesek. A terhelt a magánféllel szemben követelést nem érvényesíthet, beszámítási kifogással nem élhet.

(8) A polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasítása ellen nincs helye fellebbezésnek. A bíróság az ítéletnek a polgári jogi igényre vonatkozó részét nem nyilváníthatja előzetesen végrehajthatónak. Az első fokú eljárásban bejelentett polgári jogi igényt a másodfokú eljárásban kiterjeszteni, illetve összegét felemelni nem lehet.

Az egyéb érdekelt

55. § (1) Az, akinek a jogára vagy a jogos érdekére a büntetőeljárásban hozott határozat közvetlen hatással lehet, az őt érintő körben indítványokat és észrevételeket tehet, a határozat reá vonatkozó rendelkezése ellen jogorvoslattal élhet, és a tárgyaláson megjelenhet.

(2) Ha az eljárás olyan bűncselekmény miatt folyik, amellyel kapcsolatban elkobzásnak, illetőleg vagyoneklobzásnak van helye, annak az egyéb érdekeltnek a jogaira, aki az elkobozható, illetőleg az olyan dolog tulajdonosa, amelyre vagyoneklobzás rendelhető el, a sértett jogai [51. § (2) bek.] az irányadók.

(3) A (2) bekezdés esetében, ha a bíróság elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást rendelt el, az egyéb érdekelt az ítélet jogerőre emelkedését követően a tulajdonjogi igényét egyéb törvényes úton érvényesítheti.

A képviselők

56. § (1) A sértett, a magánvádló és az egyéb érdekelt - ha e törvény nem ír elő személyes közreműködési kötelezettséget - a jogait a képviselője útján is gyakorolhatja. Képviselőként meghatalmazás alapján ügyvéd vagy a nagykorú hozzátartozó járhat el.

(2) Ha a sértett, a magánvádló vagy az egyéb érdekelt cselekvőképtelen vagy korlátozottan cselekvőképes, a képviselőt a törvényes képviselője látja el, érdekellentét esetén a Polgári Törvénykönyv rendelkezései az irányadók. Az e törvényben meghatározott esetben a képviselőre eseti gondnok is jogosult.

(3) Állami szervet és gazdálkodó szervezetet a képviselőre feljogosított dolgozója, illetőleg az ügyintézésre jogosult tagja vagy alkalmazottja is képviselhet.

(4) A pótmagánvádló ügyvédi képviselője kötelező, kivéve, ha a természetes személy pótmagánvádló jogi szakvizsgával rendelkezik.

(5) A magánfél képviselőjére a polgári eljárásjog szabályai az irányadók.

(6) Nem lehet képviselő az, aki közügyektől eltiltás hatálya alatt áll. A nem ügyvéd nagykorú hozzátartozó a meghatalmazásához hatósági erkölcsi bizonyítványt csatol be.

57. § (1) Ügyvédnek meghatalmazást a sértett - halála esetén az 51. § (3) bekezdésében meghatározottak -, a magánvádló, az egyéb érdekelt, illetőleg a felsoroltak nagykorú hozzátartozója, az 56. § (2) bekezdésében

meghatározott esetekben a törvényes képviselő, illetőleg a gyámhatóság, az 56. § (3) bekezdése esetében az állami szerv vagy gazdálkodó szervezet képviselőre feljogosított tagja vagy alkalmazottja adhat. Nagykorú hozzátartozónak meghatalmazást a sértett, a magánvádló és az egyéb érdekelt személyesen adhat.

(2) A meghatalmazást írásba kell foglalni, és azt a képviselő első eljárás cselekménye előtt kell benyújtani. Ha a képviselő a meghatalmazás benyújtását elmulasztja, ennek pótlására egy alkalommal, legfeljebb nyolc napos határidő kitűzésével fel lehet hívni. Ez a határidő a magánindítvány határidejének lejártát követő időre is átnyúlhat.

(3) A jogai érvényesítésére bármely okból képtelen és képviselővel nem rendelkező sértett, magánvádló, magánfél vagy egyéb érdekelt képviselőt a bíróság pártfogó ügyvédet rendelhet ki, ha pedig az ügyész a Polgári perrendtartásban meghatározottak szerint perindításra jogosult, erre az ügyész figyelmét felhívhatja.

58. § (1) Ha a bűncselekménynek több sértettje van, maguk közül kijelölhetik a sértetti jogokat gyakorló természetes, illetőleg jogi személyt.

(2) Ha a pótmagánvád vagy a magánvád emelésére, illetőleg képviselőt többen jogosultak, a megegyezésüktől függ, hogy melyikük jár el. Ha erről megállapodás nem jött létre, a bíróság jelöli ki közülük a képviselőt.

(3) Az eljárásban a sértett képviselőjeként, ha pedig a bűncselekménynek több sértettje van, vagy egyének pontosan meg nem határozható, nagyobb létszámú csoportja tekintendő sértettnek, a sértettek képviselőjeként a közhasznú szervezetekről szóló törvény hatálya alá tartozó olyan közhasznú szervezet is eljárhat, amelyet sértettek vagy sértettek egyes csoportjainak érdekképviselőté hoztak létre.

A segítők

59. § A segítők az e törvényben meghatározott tevékenységet fejthetnek ki a terhelt, a tanú és az e törvényben meghatározott más személyek érdekében.

VI. Fejezet

AZ ELJÁRÁSI CSELEKMÉNYEKRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

I. Cím

A BÍRÓSÁG, AZ ÜGYÉSZ ÉS A NYOMOZÓ HATÓSÁG ELJÁRÁSI CSELEKMÉNYEINEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

60. § Ha e törvény a kényszerintézkedések alkalmazása esetén az érintett személy alkotmányos jogainak korlátozását megengedi, az ilyen cselekmény elrendelésének az egyéb feltételek megléte mellett is csak akkor van helye, ha az eljárás célja kisebb korlátozással járó más cselekménnyel nem biztosítható.

61. § A bíróság és az ügyész a helyi önkormányzat jegyzőjét és más hatóságot megbízhat a büntetőeljárás érdekében szükséges eljárás cselekmény végzésével; a megbízásnak a hatóság haladéktalanul köteles eleget tenni.

62. § A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság az eljárás cselekmény elvégzése előtt a cselekménnyel érintett személyt a jogairól tájékoztatja, és a kötelezettségeire figyelmezteti.

63. § (1) Az eljárásban részt vevő személyek személyes adatainak megismerésére és kezelésére a bíróság, az ügyész, a nyomozó hatóság, a szakértő, valamint a bíróság vagy az ügyész által megkeresett hatóság az e törvényben meghatározott feladatainak teljesítése érdekében jogosult. A terhelt bűnügyi nyilvántartás céljára szolgáló személyes adatainak körét és a személyes adatok kezelésének szabályait külön törvény állapítja meg.

(2) A büntetőeljárásban részt vevő személy személyes adatait a szükséges mértékig kell jegyzőkönyvben rögzíteni.

(3) A büntetőeljárás során rögzített személyes adatok - ha e törvény kivételt nem tesz - nem törölhetők.

II. Cím

ÁLTALÁNOS ELJÁRÁSI SZABÁLYOK

A határidők

64. § (1) Az egyes eljárási cselekmények teljesítésére nyitva álló időtartamot (határidő), illetve azt az időtartamot, amelynek két eljárási cselekmény között el kell telnie (időköz), a törvény határozza meg, és a határidőt a törvény alapján a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság állapítja meg. A határidőt órákban, napokban, hónapokban vagy években kell megállapítani.

(2) Az órákban megállapított határidőbe minden megkezdett óra egész órának számít. A napokban megállapított határidőbe nem számít be az a nap, amelyre a határidő kezdetére okot adó körülmény esik (kezdőnap). A hónapokban vagy években megállapított határidő azon a napon végződik, amelynek száma a kezdőnapnak megfelel, ha pedig a hónapban nincs ilyen nap, a hónap utolsó napján.

(3) Ha a határidő utolsó napja munkaszüneti nap, a határidő a következő munkanapon jár le.

(4) A bírósághoz, az ügyészhez, illetőleg a nyomozó hatósághoz intézett beadványnak és az előttük teljesíthető eljárási cselekménynek a határideje a hivatali munkaidő végével jár le. Nem számít a határidő elmulasztásának, ha a beadványt a határidő utolsó napján postára adták.

(5) Az eljárási cselekmény elvégzésére meghatározott időpont a határnap. A határnapot a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság állapítja meg.

Soron kívüli eljárás

64/A. § A büntetőeljárást soron kívül kell lefolytatni

a) a kiskorú sértett sérelmére elkövetett, az élet, a testi épség és az egészség elleni bűncselekmény (Btk. XII. Fejezet I. Cím) vagy a házasság, a család, az ifjúság és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény (Btk. XIV. Fejezet) miatt,

b) az *a)* pontban meghatározottakon kívül más, személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt, ha a kiskorú sértett érdeke a büntetőeljárás mielőbbi befejezését indokolja, így különösen akkor, ha a sértett testi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését a bűncselekmény jelentősen veszélyeztette, illetve ha a terhelt az eljárás lefolytatásakor is ellátja a sértett nevelését, felügyeletét vagy gondozását, vagy egyébként is a sértett környezetében él.

Az igazolás

65. § (1) Ha a terhelt, a védő, a sértett, a magánvádló, a magánfél, a pótmagánvádló, a tanú vagy a szakértő, továbbá a bírósági eljárásban az ügyész határidőt vagy határnapot, illetőleg a jogorvoslatra jogosult határidőt önhibáján kívül mulasztott - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - igazolásnak van helye.

(2) Az igazolási kérelmet az elmulasztott határidő utolsó napjától, illetőleg a határnaptól számított nyolc napon belül lehet előterjeszteni. Ha a mulasztás később jutott a mulasztó tudomására, vagy az akadály később szűnt meg, az igazolási kérelem határideje a tudomásszerzéssel, illetőleg az akadály megszűnésével kezdődik. Hat hónapon túl igazolási kérelmet nem lehet előterjeszteni.

(3) Az igazolási kérelemben elő kell adni a mulasztás okát és azokat a körülményeket, amelyek a mulasztás véltenségét valószínűsítik. Határidő elmulasztása esetén az igazolási kérelem előterjesztésével együtt az elmulasztott cselekményt is pótolni kell.

(4) Az igazolási kérelmet méltányosan kell elbírálni.

(5) Az igazolási kérelemnek az eljárás folytatására, illetőleg a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya. Ha az igazolási kérelem valószínűsíti a mulasztó véltenségét, illetve azt, hogy az elmulasztott cselekmény pótlása megtörtént vagy megtörténik, az eljárási cselekmény vagy a határozat végrehajtása felfüggeszthető.

66. § (1) Az igazolási kérelemről a határidőt, illetve a határnapot megállapító bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság határoz. Jogorvoslati határidő elmulasztása esetén a jogorvoslat elbírálására jogosult határoz az igazolási kérelemről.

(2) Az igazolási kérelmet érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani, ha

a) az igazolást e törvény kizárja,

b) a kérelem elkésett,

c) határidő elmulasztása esetén az igazolást kérő az elmulasztott cselekményt - a kérelem előterjesztésével együtt - nem pótolta, holott az lehetséges volt.

(3) Ha a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság az igazolási kérelemnek helyt ad, az igazolást kérő által pótolta cselekményt olyannak kell tekinteni, mintha azt az elmulasztott határidőn belül teljesítette volna, az elmulasztott határnapon végzett eljárási cselekményt pedig a szükséges keretben meg kell ismételni. A megismétlés eredményéhez képest a korábbi eljárási cselekmény hatályában tartásáról vagy teljes, illetőleg részleges hatályon kívül helyezéséről is határozni kell.

(4) Az igazolási kérelemnek helyt adó határozat ellen nincs helye jogorvoslatnak.

Az idézés és az értesítés

67. § (1) Ha e törvény kivételt nem tesz, a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság azt idézi, akinek a jelenléte az eljárási cselekménynél kötelező, illetőleg azt értesíti, akinek a jelenléte nem kötelező, de azt a törvény lehetővé teszi. Akit megidéztek, köteles az őt megidéző bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság előtt megjelenni.

(2) Az idézés és az értesítés rendszerint írásban vagy a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság előtti személyes megjelenés alkalmával szóban történik. Az idézésnek, illetőleg értesítésnek tartalmaznia kell

a) a megidézettnek hol, mikor, milyen minőségben kell megjelennie,

b) az értesített hol, mikor, milyen minőségben jelenhet meg,

c) a távolmaradás következményeire való figyelmeztetést,

d) a vádirat benyújtása után a vádlott nevét és az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény megjelölését.

(3) Ha az idő hiánya, értesítés esetében az érintettek nagy száma indokoltá teszi, a (2) bekezdésben említetten kívül más alkalmas módon vagy eszközzel - különösen távbeszélő, telefax, számítógép útján - való idézésnek vagy értesítésnek is helye van. Sajtóhirdetményben tehető közzé az értesítés, ha ezt az érdekeltek rendkívül nagy száma indokoltá teszi.

(4) Minden esetben közölni kell, hogy az érintettet melyik bíróság, ügyészség, illetőleg nyomozó hatóság idézi, illetőleg értesíti; az idézés, illetve az értesítés tényét az ügy irataiban rögzíteni kell.

(5) A megidézett felhívható arra, hogy az ügyre vonatkozó iratain kívül a bizonyításnál felhasználható feljegyzéseit vagy egyéb tárgyait hozza magával.

(6) Az írásbeli idézést vagy értesítést zárt iratban kell megküldeni. Sajtóhirdetményben az értesítettek neve nem közölhető.

68. § (1) Katonát [Btk. 122. § (1) bek.] rendszerint az előjárója útján kell idézni, illetőleg értesíteni. Az idézés, illetőleg az értesítés az előjáró egyidejű értesítése mellett közvetlenül is történhet, ha a megidézettnek, illetőleg az értesítettnek az idézés, illetve az értesítés küldőjének a székhelyén nincs előjárója, és a késedelem az eljárási cselekmény elvégzését veszélyeztetné.

(2) A kiskorú idézéséről a gondozóját azzal a felhívással kell értesíteni, hogy a megjelenéséről gondoskodik. Ha a kiskorú a tizennegyedik életévét nem töltötte be, a gondozója útján kell idézni, illetve értesíteni. A kiskorú idézését és értesítését a törvényes képviselőjével is közölni kell.

Az idézéssel szembeni mulasztás következményei

69. § (1) Ha a terhelt, a védő, a tanú vagy a szakértő idézés ellenére nem jelenik meg, és ezt előzetesen, mihelyt az akadály a tudomására jut, haladéktalanul, vagy ha ez már nem lehetséges, az akadály megszűnése után nyomban, alapos okkal nem igazolja, illetőleg az eljárási cselekményről engedély nélkül távozik,

a) a terhelt elővezetése rendelhető el,

b) a tanú elővezetése rendelhető el, vagy rendbírósággal sújtható,

c) a védő és a szakértő rendbírósággal sújtható.

(2) Ha a terhelt, a védő, a tanú vagy a szakértő önhibájából olyan állapotban jelenik meg, hogy nem hallgatható ki, illetőleg az eljárási kötelezettségeit nem képes teljesíteni, a következő kihallgatására, illetve eljárási kötelezettségének teljesítése érdekében a terhelt elővezetése rendelhető el, a tanú rendbírósággal sújtható vagy elővezetése rendelhető el, a védő és a szakértő rendbírósággal sújtható. Az okozott költség megtérítésére a felsoroltakat kötelezni kell.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a terheltet, a védőt, a tanút és a szakértőt a meg nem jelenésével, illetőleg az eltávozásával okozott költség megtérítésére határozattal kell kötelezni.

(4) A 68. § (1) bekezdése szerint idézett katona mulasztása esetén az (1)-(3) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni.

(5) Ha a 68. § (2) bekezdése szerint idézett kiskorú nem jelenik meg, és gondozója nem igazolja, hogy a kiskorú meg nem jelenésében véltlen, a gondozó rendbírsággal sújtható, és a meg nem jelenéssel okozott költség megtérítésére határozattal kötelezhető.

(6) Ha az ügyész a bíróság értesítésében megjelölt időben és helyen olyan eljárási cselekményen nem jelenik meg, amelyen részvétele kötelező, erről a bíróság a felettes ügyészt tájékoztatja.

(7) Az idézéssel szembeni mulasztás következményei akkor alkalmazhatók, ha az idézés a 67-68. § rendelkezéseinek, kézbesítése pedig az e törvényben és a külön jogszabályban foglaltaknak, illetőleg az egyéb előírásoknak megfelel.

A kézbesítés

70. § (1) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság hivatalos iratának az érintett személy részére átadása (kézbesítés) történhet

- a) személyesen,
- b) posta útján,
- c) hirdetményi úton,
- d) a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság kézbesítője útján,
- e) nemzetközi jogsegély keretében.

(2) A címzett az iratot az azt küldőnél is átveheti.

(3) Ha a sértettnek vagy az egyéb érdekeltnek meghatalmazottja van, a részére szóló iratot - az idézés kivételével - a meghatalmazottnak kell kézbesíteni.

(4) A kézbesítés szabályszerű, ha a hivatalos iratot a címzett vagy helyette a külön jogszabály szerint átvételre jogosult más személy átvette. A hivatalos iratot szabályszerűen kézbesítettnek kell tekinteni, ha az irat átvételét, illetőleg a kézbesítési bizonyítvány (tértivevény) aláírását megtagadják.

(5) Az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt részére a hivatalos iratot hirdetményi úton kell kézbesíteni. Hirdetményi kézbesítés esetén a hirdetmény tartalmazza, hogy a címzett az iratot melyik bíróságnál, ügyészségnél, illetőleg nyomozó hatóságnál veheti át.

(6) A hirdetményt tizenöt napra ki kell függeszteni az azt küldő bíróság, ügyészség, illetőleg nyomozó hatóság, valamint - ha ilyen van - a címzett utolsó ismert belföldi lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti helyi önkormányzat hirdetőtáblájára. Az iratot a hirdetménynek a bíróságnál, az ügyészségnél, illetőleg a nyomozó hatóságnál történt kifüggesztésétől számított tizenötödik napon kell kézbesítettnek tekinteni.

(7) A kézbesítési bizonyítvánnyal (tértivevénnyel) feladott hivatalos iratot a kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni, ha a kézbesítés azért volt eredménytelen, mert a címzett az iratot nem vette át.

(8) A katonának [Btk. 122. § (1) bek.] kézbesítendő iratot az előjárója útján kell kézbesíteni. A kézbesítés az előjáró egyidejű értesítése mellett közvetlenül is történhet, ha a katonának az iratot küldő bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság székhelyén nincs előjárója, és a késedelmes kézbesítés az eljárás sikerét vagy a katona jogát, illetőleg méltányolható érdekét sértené. Ha a katona szolgálati viszonya a büntetőeljárás alatt megszűnik, a kézbesítésre az általános szabályok az irányadók.

(9) Ha a címzett fogva van, a neki kézbesítendő iratot - idézés és értesítés esetén az intézetnek szóló, az előállításra vonatkozó megkereséssel egyidejűleg - a fogvatartást végrehajtó intézet parancsnoka útján kell kézbesíteni.

70/A. § (1) A 70. § (7) bekezdésében meghatározott kézbesítési vélelem megdöntése iránt a címzett terjeszthet elő kérelmet, ha

- a) a kézbesítés a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó jogszabályok megsértésével történt, vagy
- b) a hivatalos iratot nem az a) pontban meghatározott okból, önhibáján kívül nem vette át.

(2) A kérelemben elő kell adni azokat a tényeket, illetve körülményeket, amelyek a kézbesítés szabálytalanságát igazolják, vagy az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott esetben a címzett részéről az önhiba hiányát valószínűsítik.

(3) A kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelemről az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság határoz, amelynek eljárása során a kézbesítés történt. A kérelem előterjesztésére és elbírálására a mulasztás igazolására vonatkozó rendelkezéseket (65. és 66. §) kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a kérelem előterjesztésével együtt nem kell pótolni az elmulasztott cselekményt.

(4) Ha a kézbesítési vélelem megdöntése iránt a terhelt, a védő, a magánvádló vagy a pótmagánvádló terjeszt elő kérelmet, és a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság a kérelemnek helyt ad, a vélelmezett kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények hatálytalanok, és a kézbesítést, illetve a már megtett intézkedéseket, eljárási cselekményeket a

szükséges mértékben meg kell ismételni. A megismétlés eredményéhez képest a korábbi eljárási cselekmények hatályban tartásáról vagy teljes, illetőleg részleges hatályon kívül helyezéséről is határozni kell.

(5) A (4) bekezdésben fel nem sorolt címzett által benyújtott kérelem esetében, ha a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság a kérelemnek helyt ad, a címzett vonatkozásában érvényesülő, a kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények nem alkalmazhatók, és a kézbesítést meg kell ismételni.

Másolat készítése az eljárás során keletkezett iratról

70/B. § (1) Az eljárás során keletkezett iratról - ideértve a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság által beszerzett, illetőleg a büntetőeljárásban részt vevő személyek által benyújtott, valamint csatolt iratot is - az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság, amely előtt az eljárás folyamatban van, a büntetőeljárásban részt vevő személyek kérelmére a (2)-(7) bekezdés szerint legkésőbb a kérelem előterjesztésétől számított nyolc napon belül másolatot ad ki.

(2) A nyomozás befejezéséig a gyanúsított, a védő, a fiatalkorú törvényes képviselője, a sértett és képviselője másolatot kaphat a szakvéleményről, valamint az olyan nyomozási cselekményről készült iratról, amelyeknél jelenlétüket e törvény lehetővé teszi; az egyéb iratról pedig akkor, ha ez a nyomozás érdekeit nem sérti. A sértett a nyomozás során keletkezett más iratokról a tanúkénti kihallgatását követően kaphat másolatot.

(3) A feljelentő részére - ha nem a (2) bekezdésben felsoroltak valamelyike - csak a feljelentésről adható másolat.

(4) Ha a terheltnek a 179. § (1) bekezdése szerinti kihallgatására, a védő kirendelésére, illetőleg meghatalmázására az irat keletkezését követően került sor, a (2) bekezdés szerinti iratról másolat kiadására a terhelt az első kihallgatására történő idézés kézbesítésétől, a védő a kirendelésről szóló határozat kézbesítésétől, illetőleg a meghatalmázás benyújtásától fogva jogosult.

(5) A nyomozás befejezését követően

a) a terhelt, a védő és a fiatalkorú törvényes képviselője másolatot kaphat a nyomozás azon iratairól, amelyeknek a megismerésére a 193. § (1) bekezdése alapján jogosult,

b) a sértett és képviselője másolatot kaphat a nyomozás azon iratairól, amelyeknek a megismerésére a 229. § (2) bekezdése alapján jogosult.

(6) A bírósági eljárásban a vádlott, a védő, a fiatalkorú törvényes képviselője, a sértett, a magánvádló, a magánfél és a felsoroltak képviselője részére - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a másolat kiadása nem korlátozható.

(7) Az egyéb érdekelt és képviselője részére az iratokból az őt érintő körben adható másolat. A tanú részére a vallomását tartalmazó jegyzőkönyvről, illetőleg jegyzőkönyv-részeiről adható másolat.

(8) A másolat kiadása ellen nincs helye jogorvoslatnak. A kiadás megtagadása miatt külön jogorvoslatnak van helye.

(9) Az ügy irataiban fel kell jegyezni, hogy mely iratról, kinek a részére, hány példányban készült másolat.

Az államtitok és a szolgálati titok megismerése

70/C. § (1) A büntetőeljárás során a terhelt, a védő, a törvényes képviselő, a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél, az egyéb érdekelt, valamint a sértett, a magánvádló, a pótmagánvádló, a magánfél és az egyéb érdekelt képviselője jogosult megismerni azt az államtitkot, illetőleg szolgálati titkot, amit olyan irat tartalmaz, amelyet e törvény szerint megtekinthet.

(2) Az államtitokról és a szolgálati titokról szóló törvényben meghatározott minősítő, illetve titokbirtokos szerv biztosítja, hogy az (1) bekezdésben felsoroltak a büntetőeljárás során általuk megismerhető államtitkot, illetőleg szolgálati titkot akkor is megismerhessék, ha a megismerés külön jogszabályban meghatározott feltételei a felsoroltaknál nem állnak fenn. Ebben az esetben az eljáró bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság az érintetteket figyelmezteti, hogy az államtitkot, illetőleg a szolgálati titkot kötelesek megtartani, a figyelmeztetés kiterjed az államtitok, illetőleg a szolgálati titok megsértésének következményeire is. A figyelmeztetést jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(3) Az államtitkot, illetőleg a szolgálati titkot tartalmazó irat kézbesítésére a 70. § rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni:

a) államtitkot, illetőleg a szolgálati titkot tartalmazó irat az államtitok és a szolgálati titok védelméről szóló jogszabályban foglaltak megtartásával, csak a bíróságnál, az ügyészségnél, illetőleg a nyomozó hatóságnál kézbesíthető,

b) az államtitok és a szolgálati titok védelméről szóló jogszabályban foglaltak megtartásának feltételeiről a címzettet nyilatkoztatni kell, ha a címzett kijelenti, hogy e feltételeknek nem felel meg, vagy nem tesz nyilatkozatot, a címzett az ilyen adatot tartalmazó iratot a bíróság, az ügyészség, illetőleg a nyomozó hatóság titkos ügykezelésre fenntartott

helyiségéből nem viheti ki, részére államtitkot, illetőleg szolgálati titkot nem tartalmazó kivonatot kell kézbesíteni. Arról, hogy a kivonat nem tartalmaz államtitkot, illetőleg szolgálati titkot, a minősítőt nyilatkoztatni kell,

c) ha a címzett olyan nyilatkozatot tesz, hogy az államtitok és a szolgálati titok védelméről szóló jogszabályban foglalt feltételeknek megfelel, a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a címzett részére államtitkot, illetőleg szolgálati titkot tartalmazó iratot kézbesít,

d) az a)-b) pontban írt korlátozás a titokvédelmi szabályzattal rendelkező szervezetre nem terjed ki.

(4) A (3) bekezdés c) pontja esetén a kézbesítés előtt a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság ellenőrzi, hogy a címzett nyilatkozata a valóságnak megfelel-e. A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság ennek megállapítására az államtitok és a szolgálati titok védelméről szóló jogszabályban meghatározott titokvédelmi felügyelőt is megkeresheti.

(5) Az államtitkot, illetőleg a szolgálati titkot tartalmazó irat másolására és a másolat kezelésére a következő rendelkezéseket kell alkalmazni:

a) ha az (1) bekezdésben felsoroltaknál az államtitok és a szolgálati titok védelméről szóló jogszabályban foglaltak megtartása nem biztosított, a jogosult részére az államtitkot, illetőleg a szolgálati titkot tartalmazó iratról másolatot kell készíteni, de a másolatot a jogosult a bíróság, az ügyészség, illetőleg a nyomozó hatóság titkos ügykezelésre fenntartott helyiségéből nem viheti ki,

b) a másolatot az eljárást folytató bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság őrzi, de biztosítani kell, hogy a másolatot a jogosult a hivatali munkaidőben korlátozás nélkül tanulmányozhassa, és a bíróság hivatalos helyiségében az ügyben tartott tárgyalás idejére a másolat a jogosult rendelkezésére álljon.

Megkeresések

71. § (1) A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság állami és helyi önkormányzati szervet, hatóságot, közttestületet, gazdálkodó szervezetet, alapítványt, közalapítványt és társadalmi szervezetet kereshet meg tájékoztatás adása, adatok közlése, átadása, illetőleg iratok rendelkezésre bocsátása végett, és ennek a teljesítésére legalább nyolc, legfeljebb harminc napos határidőt állapíthat meg. A rejtjelezett vagy más módon megismerhetetlenné tett adatot a megkeresett köteles az átadás vagy a közlés előtt eredeti állapotába visszaállítani, illetőleg a megkereső számára az adat tartalmát megismerhetővé tenni. Az adatszolgáltatás ingyenes. A megkeresett a megállapított határidő alatt - ha törvény másképp nem rendelkezik - köteles a megkeresést teljesíteni, vagy a teljesítés akadályát közölni.

(2) A bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság helyi önkormányzatot és más hatóságot iratok rendelkezésre bocsátása végett is megkereshet.

(3) Ha a megkeresés személyes adatok közlésére vonatkozik, az csak annyi és olyan személyes adatra vonatkozhat, amely a megkeresés céljának megvalósításához elengedhetetlenül szükséges. A megkeresésben az adatkezelés pontos célját és a kért adatok körét meg kell jelölni.

(4) Ha a megkeresés eredményeként olyan személyes adat jut a megkereső tudomására, amely a megkeresés céljával nem függ össze, az adatot törölni kell.

(5) Ha a (4) bekezdésben meghatározott személyes adat az irat eredeti példányában található, a megkeresés céljával összefüggő személyes adatról kivonatot kell készíteni, és ezzel egyidejűleg az eredeti iratot a megkeresettnek vissza kell küldeni.

(6) Ha a megkeresett szerv a megkeresést a megállapított határidőn belül nem teljesíti, vagy a megkeresés teljesítését jogosulatlanul megtagadja, rendbírsággal sújtható. A teljesítés jogosulatlan megtagadása esetén - a rendbírság kiszabása mellett, ha a törvényi feltételek fennállnak - az e törvényben meghatározott kényszerintézkedés is elrendelhető.

(7) Ha a megkeresett szerv a megkeresést azért nem teljesíti, mert azt törvény kizárja, a megkeresett birtokában lévő adat megszerzése érdekében a megkeresettet érintően további eljárási cselekmény nem végezhető.

(8) Ha a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény szerint a beutazás és a tartózkodás feltételei egyébként nem állnak fenn, az ügyész és a bíróság indítványozhatja az idegenrendészeti hatóságnál, hogy engedélyezze annak a külföldinek és reá tekintettel hozzátartozójának a beutazását, illetve belföldi tartózkodását, akinek a vallomása olyan bizonyítékot tartalmazhat, amely előreláthatólag másként nem pótolható.

Az iratok kezelése

71/A. § (1) Az ügy iratait a keletkezésük, illetőleg a bírósághoz, az ügyészhez, illetve a nyomozó hatósághoz érkezésük sorrendjében számozással kell ellátni. A nyomozás során ettől a rendelkezéstől eltérő iratkezelési szabályok állapíthatók meg.

(2) Az ügy iratait össze kell fűzni, és az összefűzés helyén a bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság bélyegzőjével el kell látni. Ha az ügy irataihoz csatolt mellékletet nem lehet az iratokhoz fűzni, annak megőrzéséről és azonosíthatóságáról más módon kell gondoskodni.

(3) Ha az irat elveszett vagy megsemmisült, erről a tudomásszerzést, vagy a megállapítást követő munkanap végéig jelentést kell tenni a bíróság elnökének, az ügyészség vezetőjének, illetőleg a nyomozó hatóság vezetőjének és az illetékes ügyésznek. A bíróság elnöke, az ügyészség, illetőleg a nyomozó hatóság vezetője rendelkezik az elveszett vagy megsemmisült irat felkutatásáról vagy pótlásáról. Ennek keretében az eljárásban részt vett személyek meghallgathatók, és kiadmányok, iratmásolatok szerezhetőek be.

(4) Az ügy iratainak pótlása mellőzhető, ha az elveszett vagy megsemmisült irat alapján hozott határozat az eljárást befejezte. Ebben az esetben csak a határozat hiteles kiadmányát (másolatát) kell beszerezni.

Az ügyek egyesítése és elkülönítése

72. § (1) Ha a büntetőügyben több terhelt van, velük szemben rendszerint egyazon eljárást kell folytatni. Ez a rendelkezés a bűnpártolóra és az orgazdára is kiterjed.

(2) Egyesíteni lehet azokat az ügyeket, amelyek együttes elbírálása az eljárás tárgyára vagy az eljárásban részt vevő személyekre tekintettel, illetve egyéb okból célszerű.

(3) Az ügyek egyesítését mellőzni kell, illetőleg az ügyeket el kell különíteni, ha a terhelték nagy száma vagy egyéb ok a felelősségnek ugyanabban az eljárásban történő elbírálását jelentősen nehezítené.

(4) Az elkülönített ügy iratait a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz, ügyészhez vagy nyomozó hatósághoz kell áttenni.

Intézkedés ismeretlen személy, ismeretlen helyen tartózkodó személy és ismeretlen helyen lévő tárgy felkutatására

73. § (1) Az eljárásnak nem akadályja, hogy a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik. Ebben az esetben a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a terhelt tartózkodási helyének felkutatása iránt intézkedik; ennek során el lehet rendelni a lakóhelyének, illetőleg a tartózkodási helyének a megállapítását, a körözését, és az e törvényben meghatározott esetben elfogatóparancsot lehet kibocsátani.

(2) A lakóhely, illetőleg a tartózkodási hely megállapítása iránt a személyi adat- és laccímnyilvántartást kell megkeresni. A körözést a külön törvényben meghatározott szabályok szerint a rendőrség, illetőleg - a reá irányadó törvény szerinti esetekben - a Határőrség végzi.

(3) Szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén, valamint az e törvényben meghatározott más esetekben a terhelt elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság elé állítása is elrendelhető (elfogatóparancs). Azt, aki ellen elfogatóparancsot bocsátottak ki, megtalálása esetén őrizetbe kell venni, és huszonnégy órán belül az elfogatóparancsot kibocsátó vagy az abban megjelölt más ügyész, illetve nyomozó hatóság, illetőleg hetvenkét órán belül az elfogatóparancsot kibocsátó vagy az abban megjelölt más bíróság elé kell állítani.

(4) Ha hatóság vagy hivatalos személy olyan terhelt lakóhelyéről, illetőleg tartózkodási helyéről szerez tudomást, akivel szemben az (1) és a (3) bekezdés szerinti intézkedést rendeltek el, köteles erről az elrendelő bíróságot, ügyészt, illetőleg nyomozó hatóságot értesíteni.

(5) Az (1) és (3) bekezdésben meghatározott intézkedéseket vissza kell vonni, mihelyt az elrendelésük oka megszűnt. A visszavonásról az elrendelő haladéktalanul intézkedik. A nyomozó hatóság által elrendelt körözést az ügyész is visszavonhatja. Ha a körözés elrendelésének oka a bírósági eljárás során szűnik meg, a körözést a bíróság is visszavonhatja.

(6) Ha a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy lakóhelye, illetőleg tartózkodási helye vagy személyazonossága ismeretlen, lakóhelyének, illetőleg tartózkodási helyének vagy személyazonosságának megállapítása érdekében a körözését lehet elrendelni. A lakóhelyének, illetőleg a tartózkodási helyének megállapítása érdekében a bíróság vagy az ügyész annak a személynek a körözését is elrendelheti, akinek a tanúkénti kihallgatása a bírósági eljárásban szükséges. A körözést vissza kell vonni, ha az elrendelésének oka megszűnt.

(7) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elrendelheti annak az ismeretlen helyen lévő tárgynak a körözését, amely a törvény értelmében lefoglalható, illetőleg, amelynek a lefoglalását vagy a zár alá vételét rendelték el. A tárgykörözést vissza kell vonni, ha elrendelésének oka megszűnt.

(8) Az e §-ban meghatározott intézkedéseket a bírósági eljárásban a tanács elnöke és - az elfogatóparancs kibocsátása kivételével - a bírósági titkár is jogosult megtenni.

A bűnügyi költség

74. § (1) Bűnügyi költség

a) az a költség, amelyet az ügyben az eljárás megindításától a büntetés végrehajtásának befejezéséig, továbbá a rendkívüli jogorvoslati eljárás, valamint a különleges eljárások során az állam előlegezett,

b) a terheltnek, a sértettnek, a magánfélnek, a pótmagánvádlónak és a magánvádlónak, a terhelt és a sértett törvényes képviselőjének az ügyben felmerült készkiadása, akkor is, ha azt az állam nem előlegezte,

c) a kirendelt védőnek és a sértett, a magánfél, valamint a pótmagánvádló képviselőjének készkiadása és díja, akkor is, ha azt az állam nem előlegezte.

(2) Az (1) bekezdés *a)* pontjában említett költség különösen a tanú megjelenésével felmerült költség, a szakértő, illetőleg a szaktanácsadó részére megállapított munkadíj és költségtérítés, a lefoglalt dolog szállításával és megőrzésével felmerült költség, valamint a tolmács díja és költségtérítése.

(3) Ha a terhelt a jövedelmi és vagyoni viszonyai folytán a bűnügyi költséget előreláthatóan nem tudja megfizetni, és ezt a külön jogszabályban meghatározott módon igazolta, a terhelt vagy védője kérelmére a bíróság, illetőleg az ügyész határoz arról, hogy a terhelt részére személyes költségmentességet engedélyez. A személyes költségmentesség engedélyezése esetén

a) a terhelt kérelmére a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság védőt rendel ki [48. § (2) bek.],

b) terhelt és kirendelt védője számára a büntetőügy iratairól kért másolat egyszeri kiadása illetékmentes,

c) a kirendelt védő díját és igazolt készkiadását az állam viseli.

(4) A személyes költségmentesség tárgyában hozott határozat, illetőleg az okozott költség viselésére kötelező határozatnak a költség viselésére vonatkozó rendelkezése elleni jogorvoslat halasztó hatályú.

(5) Az elővezetéssel (162. §), valamint a külön jogszabályban meghatározott rendőri kíséréssel okozott költség nem számolható el bűnügyi költségként, az elővezetéssel okozott költség megtérítésére külön jogszabály az irányadó.

III. Cím

FELVILÁGOSÍTÁS-ADÁS ÉS A NYILVÁNOSSÁG TÁJÉKOZTATÁSA A BÜNTETŐELJÁRÁS SORÁN

74/A. § (1) A sajtó részére a nyomozás befejezéséig a nyomozó hatóság külön jogszabályban erre feljogosított tagja, valamint az ügyész; a vádemelésig az ügyész, illetőleg az általa megbízott személy; a bírósági eljárás során a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvényben erre feljogosított személy adhat felvilágosítást.

(2) A bíróság nyilvános tárgyalásáról a sajtó jogosult tájékoztatást adni.

(3) Meg kell tagadni a sajtó számára a felvilágosítást, ha az államtitkot vagy szolgálati titkot sértene, vagy egyébként az eljárás eredményes lefolytatását veszélyeztetné.

74/B. § (1) A bírósági tárgyalásról a nyilvánosság tájékoztatása érdekében hang- vagy képfelvételt a tanács elnöke engedélyével, a bírósági tárgyaláson jelenlévő személyről - a bíróság tagjain, a jegyzőkönyvvezetőről, az ügyészen és a védőn kívül - csak az érintett hozzájárulásával szabad készíteni. A tanács elnöke a tárgyalás folyamatosságának és zavartalanságának érdekében az engedélyt megtagadhatja, illetőleg azt a bírósági eljárás bármely szakaszában visszavonhatja.

(2) A zárt tárgyalásról, illetőleg a tárgyalásnak azon részéről, amelyről a bíróság a nyilvánosságot kizárta, a sajtó nem adhat tájékoztatást, és a sajtó részére felvilágosítás nem adható, kivéve, ha a nyilvánosság kizárására a 245. § (5) bekezdése alapján került sor.

(3) Ha törvény kivételt nem tesz, a folyamatban lévő vagy befejezett büntetőügy irataiba csak az e törvény által erre feljogosított személy tekinthet be.

(4) A (3) bekezdés szerinti irat a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló törvény közlevéltári anyagban történő kutatásra vonatkozó szabályai szerint az ott írt védelmi idő letelte előtt is kutatható.

(5) A 74/A. §-ban meghatározott esetet kivéve az eljárásról felvilágosítás annak adható, akinek az eljárás lefolytatásához, illetőleg annak eredményéhez jogi érdeke fűződik. A vádirat benyújtásáig az ügyész, a bírósági eljárás során az eljáró bíróság elnöke - az ehhez fűződő jogi érdek igazolása után - engedélyezi az iratok megtekintését, illetőleg a szükséges felvilágosítás megadását.

VII. Fejezet

A BIZONYÍTÁS

I. Cím

A BIZONYÍTÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A bizonyítás tárgya

75. § (1) A bizonyítás azokra a tényekre terjed ki, amelyek a büntető és a büntetőeljárási jogszabályok alkalmazásában jelentősek. A bizonyítás során a tényállás alapos és hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázására kell törekedni.

(2) A bizonyítás a büntetőeljárás járulékos kérdéseinek - különösen a polgári jogi igénynek - elbírálásában jelentős tényekre is kiterjedhet.

(3) Nem kell bizonyítani azokat a tényeket, amelyek köztudomásúak, vagy amelyekről az eljáró bíróságnak, ügyésznek, illetőleg nyomozó hatóságnak hivatalos tudomása van.

(4) Az eljárásban részt vevő személyek az e törvényben meghatározott esetekben és módon kötelesek és jogosultak a bizonyításban közreműködni.

A bizonyítás eszközei

76. § (1) A bizonyítás eszközei a tanúvallomás, a szakvélemény, a tárgyi bizonyítási eszköz, az okirat és a terhelt vallomása.

(2) A büntetőeljárásban fel lehet használni azokat az okiratokat és tárgyi bizonyítási eszközöket, amelyeket valamely hatóság - jogszabályban meghatározott feladatainak teljesítése során a hatáskörében eljárva - a büntetőeljárás megindítása előtt készített, illetőleg beszerzett.

A bizonyítás törvényessége

77. § (1) A bizonyítási eszközök felderítése, összegyűjtése, biztosítása és felhasználása során e törvény rendelkezései szerint kell eljárni. Jogszabály elrendelheti a bizonyítási cselekmények teljesítésének, a bizonyítási eszközök megvizsgálásának és rögzítésének, valamint a bizonyítási eljárások lefolytatásának meghatározott módját.

(2) A bizonyítási cselekmények végzésekor az emberi méltóságot, az érintettek személyiségi jogait és a kegyeleti jogot tiszteletben kell tartani, és biztosítani kell, hogy a magánéletre vonatkozó adatok szükségtelenül ne kerüljenek nyilvánosságra.

A bizonyítékok értékelése

78. § (1) A büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási eljárás. A törvény azonban elrendelheti egyes bizonyítási eszközök igénybevételét.

(2) A bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje.

(3) A bíróság és az ügyész a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.

(4) Nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzett meg.

II. Cím

A TANÚVALLOMÁS

79. § (1) Tanúként az hallgatható ki, akinek bizonyítandó tényről tudomása lehet.

(2) Akit tanúként megidéztek, ha e törvény kivételt nem tesz, köteles vallomást tenni.

(3) A tanú kérelmére a megjelenésével felmerült költséget a külön jogszabályban meghatározott mértékben az eljáró bíróság, ügyész vagy nyomozó hatóság megállapítja, és megtéríti. Erre a tanút az idézésben, valamint a kihallgatásának befejezésekor figyelmeztetni kell.

80. § A tanú érdekében meghatalmazott ügyvéd járhat el, ha a tanú a jogairól való felvilágosítás céljából ezt szükségesnek tartja. A tanút erről az idézésében tájékoztatni kell.

A tanú vallomástételének akadályai

81. § (1) Nem hallgatható ki tanúként

a) a lelkész, illetőleg az egyházi személy arról, amire a hivatásánál fogva titoktartási kötelezettsége áll fenn,

b) a védő arról, amiről mint védő szerzett tudomást, vagy amit a terhelttel védői minőségében közölt,

c) akitől a testi vagy szellemi állapota miatt nyilvánvalóan nem várható helyes vallomás.

(2) Államtitoknak vagy szolgálati titoknak minősülő tényről nem hallgatható ki tanúként az, aki a titoktartási kötelezettség alól nem kapott felmentést.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott esetben az államtitokról és a szolgálati titokról szóló törvényben meghatározott minősítő az ügyész, illetőleg a bíróság megkeresésére dönt a felmentés megadásáról vagy a titoktartási kötelezettség fenntartásáról. A felmentésre irányuló megkeresésben azonosításra alkalmas módon meg kell jelölni azokat a kérdéseket, amelyekre a felmentést kéri.

82. § (1) A tanúvallomást megtagadhatja

a) a terhelt hozzátartozója,

b) az, aki a (4) bekezdés esetét kivéve magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná, az ezzel kapcsolatos kérdésben, akkor is, ha a tanúvallomást az *a)* pont alapján nem tagadta meg,

c) - a 81. § (2) bekezdésében foglalt titoktartási kötelezettség esetét ide nem értve - az, aki a foglalkozásánál vagy köz megbízatásánál fogva titoktartásra köteles, ha a tanúvallomással a titoktartási kötelezettségét megsértené, kivéve, ha ez alól a külön jogszabály szerint jogosult felmentette, vagy külön jogszabály szerint a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megkeresésére a titoktartási kötelezettség alá eső adat továbbítása a felmentésre jogosult számára kötelező.

(2) A tanút a kihallgatása elején a mentességi okokról tájékoztatni és a jogaira figyelmeztetni kell. A figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni. A figyelmeztetés elmaradása esetén a tanú vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe.

(3) A megtagadás jogosságáról az eljáró bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság határoz.

(4) A tanúvallomást az (1) bekezdés *b)* pontja alapján nem tagadhatja meg az, aki a kérdésre adott válasszal önmagát olyan bűncselekmény elkövetésével vádolná, amelyre nézve vele szemben a feljelentést a 175. § (1) bekezdése alapján elutasították, vagy a nyomozást a 192. § (1) bekezdése alapján megszüntették. A tanúvallomást az (1) bekezdés *b)* pontja alapján nem tagadhatja meg az sem, akivel szemben a nyomozást megszüntették [190. § (1) bek. *f)* pont], illetőleg a büntetőeljárást a bíróság megszüntette [332. § (1) bek. *e)* pont], ha a kérdésre adott válasszal önmagát olyan bűncselekmény elkövetésével vádolná, amelynek büntetethősége a Btk. 147. §-ának (4) bekezdésében, 255/A. §-ában, 263/C. §-ának (2) bekezdésében, 283/A. §-ának (2) bekezdésében, 300/E. §-ának (3) bekezdésében, 303. §-ának (4) bekezdésében vagy 329/B. §-ának (4) bekezdésében meghatározott ok miatt szűnt meg.

(5) A (4) bekezdés alapján tett tanúvallomásban közölt bűncselekmény miatt az eljárás folytatása [191. § (2) bek.] nem rendelhető el, és a tanúvallomás nem tekinthető a perújítás szempontjából új bizonyítéknak [392. § (1) bek. a) pont]. Ezt a rendelkezést kell alkalmazni arra a tanúvallomás során feltárt bűncselekményre is, amely nem képezte a tanú ellen korábban folyamatban volt büntetőeljárás tárgyát, de a feljelentés elutasításának, a nyomozás, illetőleg az eljárás megszüntetésének a tanúvallomással feltárt bűncselekmény esetén is bármely okból helye lenne.

83. § (1) A tanú vallomástételének akadályát figyelembe kell venni, ha az akár a bűncselekmény elkövetésekor állt fenn, akár a kihallgatáskor áll fenn. A 82. § (1) bekezdésének *b)* pontja szerinti mentességi ok fennállása esetén a tanú a vallomástételt - a 82. § (4) bekezdésében meghatározott kivétellel - akkor is megtagadhatja, ha a kérdéses bűncselekmény elkövetését már jogerősen megállapították, vagy vele szemben az ügyész a vádemelést elhalasztotta. A vallomástétel megtagadása nem akadályozza annak, hogy a tárgyaláson tanúként kihallgatandó személynek az eljárás korábbi szakaszában terheltként történő kihallgatásáról készült jegyzőkönyvet a bírósági eljárásban felolvassák.

(2) A tanúnak a 81. § (1) bekezdése *a)* és *b)* pontjában meghatározott mentessége - ha a titoktartási kötelezettség alól nem kapott felmentést - az annak alapjául szolgáló viszony megszűnése után is fennmarad. Ebben az esetben a tanú a titoktartási kötelezettségének körébe tartozó bizonyítandó tényre nem hallgatható ki.

(3) Ha a tanú a 82. § (1) bekezdésének *c)* pontjában meghatározott titoktartási kötelezettség alól nem kapott felmentést, az a külön jogszabályban meghatározott ideig áll fenn.

84. § A 83. § rendelkezése ellenére kihallgatott tanú vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe.

A tanú kihallgatása

85. § (1) A tanúkat egyenként kell kihallgatni.

(2) A kihallgatás kezdetén meg kell kérdezni a tanútól a nevét, a születési idejét és helyét, anyja nevét, a lakóhelyének és tartózkodási helyének címét, a foglalkozását, a személyazonosító okmány számát, valamint azt, hogy a terhelttel vagy a sértettel rokoni viszonyban van-e, vagy hogy az ügyben más okból érdekelt vagy elfogult-e. Ezekre a kérdésekre a tanú akkor is köteles válaszolni, ha egyébként a vallomástételt megtagadhatja.

(3) A kihallgatás elején tisztázni kell, hogy nincs-e a tanú vallomástételének akadályozó oka (81-82. §). Ha a tanú vallomástételének nincs akadályozó oka, figyelmeztetni kell arra, hogy köteles a legjobb tudomása és lelkiismerete szerint az igazat vallani, továbbá figyelmeztetni kell a hamis tanúzás következményeire. A figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni.

(4) A tanú kihallgatásánál jelen lehet az érdekében eljáró ügyvéd, aki a tanúnak felvilágosítást adhat a jogairól, de más tevékenységet nem végezhet, és a vallomást nem befolyásolhatja. A kihallgatást követően az arról készült jegyzőkönyvet megtekintheti, és észrevételeit írásban vagy szóban előterjeszheti.

(5) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság engedélyezheti, hogy a tanú a szóbeli kihallgatását követően vagy helyette írásban tegyen vallomást. Ebben az esetben a tanú a vallomását saját kezűleg leírja és aláírja, az elektronikus okirat formájában elkészített vallomását minősített elektronikus aláírással látja el, vagy a tanúnak a más módon leírt vallomását bíró vagy közjegyző hitelesíti. Az írásbeli tanúvallomás megtétele nem zárja ki, hogy utóbb a tanút, ha ez szükséges, a kihallgatása céljából a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megidézzék.

(6) Ha a tanú szóbeli kihallgatás nélkül vagy a szóbeli kihallgatást követően írásban tesz vallomást, az írásbeli vallomásból ki kell tűnnie, hogy a tanú a vallomást a vallomástétel akadályainak (81. és 82. §), valamint a hamis tanúzás következményeinek ismeretében tette meg. Erre a tanút az írásbeli vallomás megtételének engedélyezésével egyidejűleg, a vallomástétel akadályainak és a hamis tanúzás következményeinek ismertetésével figyelmeztetni kell.

86. § (1) A tizennegyedik életévét meg nem haladott személyt csak akkor lehet tanúként kihallgatni, ha a vallomásától várható bizonyíték mással nem pótolható. A kihallgatása esetén a hamis tanúzás következményeire való figyelmeztetést mellőzni kell.

(2) Aki szellemi vagy egyéb állapota miatt korlátozottan képes megítélni a tanúvallomás megtagadásának jelentőségét, tanúként csak akkor hallgatható ki, ha vallomást kíván tenni, és a törvényes képviselője vagy a tanúként kihallgatandó által megjelölt hozzátartozó hozzájárul. A törvényes képviselő vagy a kihallgatandó által megjelölt hozzátartozó a tanú érdekében ügyvédet hatalmazhat meg.

(3) Ha a tanú és a törvényes képviselő között érdekellentét van, a (2) bekezdésben írt jogokat a gyámhatóság gyakorolja.

87. § A tárgyalást megelőzően a tanú bíróság előtti kihallgatásának akkor van helye, ha

a) a tanú az életét közvetlenül veszélyeztető állapotban van,

b) megalapozottan feltételezhető, hogy a tanú tárgyaláson nem jelenhet meg.

88. § (1) A kihallgatása során a tanú a hozzá intézett kérdésekre válaszol, de arra is módot kell neki adni, hogy a vallomását összefüggően előadja; ennek során - a tanú védelmére vonatkozó szabályok figyelembevételével - tisztázni kell azt is, hogy a tanú az általa elmondottakról miként szerzett tudomást. Ha a tanú vallomása eltér a korábbi vallomásától, ennek okát tisztázni kell. Az eljárás azonos szakaszában a tanú újabb kihallgatásánál a személyi adatokat - ha azok nem változtak - nem szükséges rögzíteni.

(2) A tanú kérelmére a vallomásának egyes részeit szó szerint kell jegyzőkönyvbe venni.

89-92. §

Kényszerintézkedés a tanúval szemben

93. § Ha a tanú a vallomástételt, illetőleg az eljárási cselekménynél való közreműködést a következményekre történt figyelmeztetés után jogosulatlanul megtagadja, rendbírsággal sújtható, és az okozott költség megfizetésére kötelezhető.

94. § Ha a tanú a mentességére hivatkozással tagadja meg a vallomástételt, az ennek helyt nem adó határozat elleni jogorvoslatnak halasztó hatálya van.

III. Cím

A TANÚ VÉDELME

95. § A tanú életének és testi épségének vagy személyes szabadságának védelme, valamint annak érdekében, hogy a tanú a vallomástételi kötelezettségének eleget tegyen és a vallomását megfélemlítés nélkül tegye meg, a tanút az e törvényben meghatározottak szerint védelemben kell részesíteni.

A tanú személyi adatainak zárt kezelése

96. § (1) A tanú, illetőleg az érdekében eljáró ügyvéd kérelmére vagy hivatalból elrendelhető, hogy a tanú személyi adatait [85. § (2) bek.] - a nevének kívül - az iratok között elkülönítve, zártan kezeljék. Kivételesen indokolt esetben a tanú nevének zárt kezelése is elrendelhető. Ezekben az esetekben a tanú zártan kezelt adatait csak az ügyben eljáró bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság tekintheti meg.

(2) Ha a tanú személyi adatainak zárt kezelését rendelték el, ettől kezdve

a) az eljárást folytató bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság biztosítja, hogy a tanú zártan kezelt adatai az eljárás egyéb adataiból ne váljanak megismerhetővé,

b) a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a tanú személyazonosságát az azonosításra alkalmas iratok megtekintésével állapítja meg,

c) a személyi adatok zárt kezelésének megszüntetésére csak a tanú beleegyezésével kerülhet sor.

(3) A tanú személyi adatai zárt kezelésének elrendelésétől kezdve a büntetőeljárásban részt vevőknek a tanú személyi adatait tartalmazó iratról olyan másolat adható, amely a tanú személyi adatait nem tartalmazza.

Különösen védett tanú

97. § Különösen védetté nyilvánítható a tanú, ha

a) vallomása kiemelkedő súlyú ügy lényeges körülményeire vonatkozik,

b) a vallomásától várható bizonyíték mással nem pótolható,

c) a személye, a tartózkodási helye, valamint az, hogy az ügyész, illetve a nyomozó hatóság tanúként kívánja kihallgatni, a terhelt és a védő előtt nem ismert,

d) személyének felfedése esetén a tanú vagy hozzátartozója élete, testi épsége vagy személyes szabadsága súlyos fenyegetésnek lenne kitéve.

A büntetőeljárásban részt vevők személyi védelme

98. § (1) Különösen indokolt esetben az eljárást folytató bíróság tanácsának elnöke, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság kezdeményezheti, hogy a terhelt, a védő, a sértett, az egyéb érdekelt, a sértett és az egyéb érdekelt képviselője,

továbbá a tanú, a szakértő, a szaktanácsadó, a tolmács, a hatósági tanú, illetve a felsoroltak valamelyikére tekintettel más személy a külön jogszabályban meghatározott védelemben részesüljön.

(2) A kérelmet az eljárást folytató bíróságnál, ügyésznél, illetőleg nyomozó hatóságnál lehet előterjeszteni, a szóbeli kérelmet jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(3) A bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság és a büntetés-végrehajtási intézet állományába tartozó személy, illetve reájuk tekintettel más személy személyi védelmét a bíróság elnöke, az ügyészség, illetőleg a nyomozó hatóság vezetője és a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka kezdeményezheti.

(4) A személyi védelemre vonatkozó iratokat a büntetőügy iratai között kell kezelni. Az iratokat a kérelem és a kezdeményezés tárgyában hozott döntés kivételével zártan kell kezelni.

A tanúvédelmi programban részt vevő személyekre vonatkozó rendelkezések

98/A. § A külön jogszabályban meghatározott tanúvédelmi programban részt vevő terheltnek, sértettnek, és tanúnak e programban való részvétele a felsoroltak büntetőeljárás jogait és kötelezettségeit nem érinti, a programban részt vevő személy esetén e törvény rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni:

a) a programban részt vevő személyt a védelmet ellátó szerv útján kell idézni, illetőleg értesíteni, az ilyen személy részére kézbesítendő hivatalos iratot csak a védelmet ellátó szerv útján lehet kézbesíteni,

b) a programban részt vevő személy a büntetőeljárásban az eredeti személyazonosító adatait közli, a lakóhelyének, illetőleg a tartózkodási helyének közlése helyett a védelmet ellátó szerv címét jelöli meg,

c) a programban részt vevő személy személyes adatait tartalmazó iratokról másolat, illetve az ilyen személyre vonatkozó bármely felvilágosítás - ideértve a hivatalos szerveket is - csak annak adható, akinek a részére a védelmet ellátó szerv ezt engedélyezte,

d) a programban részt vevő személy megjelenésével, illetve közreműködésével felmerült költség nem számolható el bűnügyi költségként,

e) a tanú és a terhelt megtagadhatja a vallomást olyan adatra nézve, amelynek ismeretében az új személyazonosságára, az új lakóhelyére, illetőleg tartózkodási helyére lehet következtetni.

IV. Cím

A SZAKVÉLEMÉNY

A szakértő alkalmazása

99. § (1) Ha a bizonyítandó tény megállapításához vagy megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, szakértőt kell alkalmazni.

(2) Szakértő alkalmazása kötelező, ha

a) a bizonyítandó tény, illetőleg az eldöntendő kérdés személy kóros elmeállapota, alkohol-, illetőleg kábítószerfüggősége,

b) a bizonyítandó tény, illetőleg az eldöntendő kérdés kényszergyógykezelés vagy kényszergyógyítás szükségessége,

c) a személyazonosítást biológiai vizsgálattal végzik,

d) elhalt személy kihantolására kerül sor.

(3) Szakértőt a bíróság, az ügyész, illetőleg - a (2) bekezdés *a)* és *b)* pontjában foglalt eseteket kivéve - a nyomozó hatóság alkalmazhatja.

100. § (1) A szakértő alkalmazása kirendeléssel történik. A szakértő kirendeléséről szóló határozatnak meg kell jelölnie

a) a szakértői vizsgálat tárgyát és azokat a kérdéseket, amelyekre a szakértőnek választ kell adnia,

b) a szakértő részére átadandó iratokat és tárgyakat, ha az átadás nem lehetséges, az iratok és a tárgyak megtekinthetőségének helyét és idejét,

c) a szakvélemény előterjesztésének határidejét.

(2) Ha a szakvélemény elkészítéséhez sürgős részvizsgálatra van szükség, e vizsgálat kirendelő határozat nélkül, az ügyész vagy a nyomozó hatóság szóbeli rendelkezése alapján is elvégezhető.

101. § (1) Rendszerint egy szakértőt kell alkalmazni. Ha a vizsgálat jellege szükségessé teszi, több szakértő is kirendelhető. Ez úgy is történhet, hogy a kirendelés csak a szakértői csoport vezetőjét jelöli ki, és feljogosítja őt arra, hogy a többi szakértőt bevonja.

(2) A halál oka és körülményei, valamint az elmeállapot vizsgálatánál két szakértőt kell alkalmazni. Jogszabály más esetben is kötelezővé teheti több szakértő alkalmazását.

A szakértő

102. § (1) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a szakértői névjegyzékben szereplő igazságügyi szakértőt, ha ez nem lehetséges, kellő szakértelemmel rendelkező személyt vagy intézményt (eseti szakértő) rendelhet ki szakértőként.

(2) Külön jogszabály meghatározhatja azokat a szakkérdéseket, amelyekben meghatározott intézmény vagy szakértői testület jogosult véleményt adni. Intézmény vagy testület kirendelése esetén annak vezetője jelöli ki az eljáró szakértőt.

(3) A szakértő kirendeléséről a kirendelő, az eljáró szakértő kijelöléséről az intézmény, illetve a testület vezetője a kirendelés kézbesítésétől számított nyolc napon belül értesíti a kirendelőt, a terheltet, a védőt és a sértettet; ha a szakértőt a bíróság rendelte ki, erről az ügyészt is értesíti.

A szakértő kizárása

103. § (1) Szakértőként nem járhat el,

a) aki az ügyben mint terhelt, védő, továbbá mint sértett, feljelentő vagy mint ezek képviselője vesz, vagy vett részt, valamint ezek hozzátartozója,

b) aki az ügyben mint bíró, ügyész vagy nyomozó hatóság tagja járt vagy jár el, valamint ezek hozzátartozója,

c) aki az ügyben tanúként vesz, vagy vett részt,

d) a halál oka és körülményei vizsgálatánál továbbá a kihantolásnál az az orvos, aki a meghalt személyt közvetlenül a halála előtt gyógykezelt, illetve aki megállapította a halál beálltát,

e) a szakértői intézmény szakértője vagy szakértői testület tagja, ha az *a)* pontban meghatározott kizáró ok az intézmény vagy a szakértői testület vezetőjével szemben áll fenn,

f) akit az ügyben szaktanácsadóként vettek igénybe,

g) akitől elfogulatlan szakvélemény egyéb okból nem várható.

(2) A szakértő a vele szemben felmerült kizárási okot köteles a kirendelőnek haladéktalanul bejelenteni, intézmény vagy testület kirendelése esetén a bejelentést az intézmény vagy testület vezetője útján kell megtenni.

(3) A szakértő kizárásáról az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság határoz, amely előtt az eljárás folyik.

(4) A 83-84. § rendelkezései a szakértőre értelemszerűen irányadók.

Szakértői vizsgálat

104. § (1) A szakértő köteles az ügyben közreműködni, és szakvéleményt adni.

(2) A szakértőt a kirendelés alól az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság, amely előtt az eljárás folyik, fontos okból határozattal felmentheti. A szakértő - intézmény vagy testület kirendelése esetén annak vezetője útján - a kirendelőt értesíti, ha

a) a szakkérdés nem tartozik a szakértő szakismereteinek körébe,

b) a szakkérdésben külön jogszabály alapján meghatározott intézmény vagy testület jogosult szakvéleményt adni,

c) a szakértői tevékenység ellátásában fontos ok akadályozza, így különösen, ha a tevékenység zavartalan ellátásának vagy a részvizsgálatok elvégzésének a feltételei nincsenek meg.

105. § (1) A szakértő szakértői vizsgálat alapján ad véleményt. A szakértő a vizsgálatot a tudomány állásának és a korszerű szakmai ismereteknek megfelelő eszközök, eljárások és módszerek felhasználásával köteles elvégezni.

(2) A szakértő köteles és jogosult mindazokat az adatokat megismerni, amelyek a feladatának teljesítéséhez szükségesek, e célból az ügy iratait megtekintheti, az eljárási cselekményeknél jelen lehet, a terheltől, a sértettől, a tanúktól és az eljárásba bevont többi szakértőtől felvilágosítást kérhet. Ha ez a feladatának teljesítéséhez szükséges, a kirendelőtől újabb adatokat, iratokat és felvilágosítást kérhet. A szakértő a kirendelő felhatalmazása alapján a neki át nem adott tárgyat megtekintheti, megvizsgálhatja, mintavételt végezhet.

(3) A szakértő a vizsgálat során személyt vizsgálhat meg, hozzá kérdéseket intézhet, tárgyakat megtekinthet és vizsgálhat. Ha a szakértő olyan tárgyat vizsgál meg, amely a vizsgálat folytán megváltozik vagy megsemmisül, annak egy részét lehetőleg az eredeti állapotban úgy kell megőriznie, hogy az azonosság, illetőleg a származás megállapítható legyen.

(4) A kirendelő meghatározhatja azokat a vizsgálatokat, amelyeket a szakértőnek a kirendelő jelenlétében kell elvégezni.

(5) A szakértő értesíteni köteles a kirendelőt, ha annak a hatáskörébe tartozó intézkedés vagy eljárási cselekmény elvégzése szükséges.

(6) A szakértő a szakértői vizsgálatért, a szakvélemény elkészítéséért, valamint a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság előtt idézésre történt megjelenésért díjazásra, továbbá az eljárásával felmerült és igazolt készkiadásának megtérítésére jogosult. A szakértő díját a kirendelő, illetőleg az a bíróság, ügyész vagy nyomozó hatóság, amely előtt az eljárás folyik, a szakértő által benyújtott díjjegyzék alapul vételével a szakvélemény beérkezését, illetőleg a szakértő meghallgatása esetén a meghallgatást követően, de legkésőbb harminc napon belül határozattal állapítja meg.

(7) A szakértői díjat megállapító határozat ellen külön jogorvoslatnak van helye.

Közreműködési kötelezettség a szakértő eljárása során

106. § (1) A megvizsgálandó személy testének sérthetlenségét érintő szakértői vizsgálat csak a kirendelő külön rendelkezése alapján végezhető. A terhelt és a sértett köteles a szakértői vizsgálatnak, illetve beavatkozásnak magát alávetni, kivéve a műtétet és a műtétnek minősülő vizsgálati eljárást. A sértett köteles a szakértői vizsgálat elvégzését egyéb módon (pl. adatszolgáltatással) is elősegíteni. A kirendelő külön rendelkezése alapján a terhelt, a sértett, valamint a szemletárgy birtokosa túrni köteles, hogy a birtokában lévő dolgot a szakértő - akár az állag sérelmével vagy a dolog megsemmisülésével járó - vizsgálatnak vesse alá.

(2) A szakértői vizsgálat által okozott kárért - külön jogszabály szerint - kártalanításnak van helye.

(3) Ha a terhelt a közreműködési kötelezettségét nem teljesíti, vele szemben kényszer alkalmazható. Ha a sértett szegi meg közreműködési kötelezettségét, rendbírsággal sújtható.

(4) Az (1)-(3) bekezdésnek a sértettre vonatkozó rendelkezéseit a tanúra is alkalmazni kell, azonban a 81-82. § rendelkezései irányadók.

Az elmeállapot megfigyelése

107. § (1) Ha a szakvélemény szerint a terhelt elmeállapotának hosszabb szakértői megfigyelése szükséges, a bíróság - a vádirat benyújtásáig az ügyész indítványára - a terhelt elmeállapotának megfigyelését rendeli el. A fogva levő terheltet az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetbe, a szabadlábon levő terheltet a jogszabályban meghatározott pszichiátriai fekvőbeteg-intézetbe kell beutalni. A megfigyelés egy hónapig tarthat, ezt a határidőt a bíróság a megfigyelést végző intézet véleménye alapján egy hónappal meghosszabbíthatja.

(2) Az elmeállapot megfigyelésének elrendelése miatt bejelentett jogorvoslatnak nincs halasztó hatálya, kivéve, ha a terhelt szabadlábon van.

(3) A szabadlábon levő terhelt elmeállapotának megfigyelése során a terhelt személyes szabadsága az egészségügyről szóló törvényben meghatározottak szerint korlátozható. Ha a terhelt az elmeállapot megfigyelése alól kivonja magát, a pszichiátriai intézet erről haladéktalanul értesíti az elmeállapot megfigyelését elrendelő bíróságot.

A szakvélemény előterjesztése

108. § (1) A szakértő a szakvéleményt szóban előadja, vagy a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság által kitűzött határidőn belül írásban terjeszti elő.

(2) A szakvélemény magában foglalja

a) a vizsgálat tárgyára, a vizsgálati eljárásokra és eszközökre, a vizsgálat tárgyában bekövetkezett változásokra vonatkozó adatokat (lelet),

b) a vizsgálat módszerének rövid ismertetését,

c) a szakmai megállapítások összefoglalását (szakmai ténymegállapítás),

d) a szakmai ténymegállapításból levont következtetéseket, ennek keretében a feltett kérdésekre adott válaszokat (vélemény).

(3) A szakértő a szakvéleményt a saját nevében adja.

(4) Ha a vizsgálatban több szakértő működött közre, a véleményben fel kell tüntetni, hogy melyik szakértő milyen vizsgálatot végzett. Ha több szakértő azonos véleményre jut, a szakvéleményt közösen is előterjeszhetik (együttes szakvélemény). Több szakterülethez tartozó szakkérdésben a szakértők a szakvéleményüket egyesíthetik (egyesített szakvélemény).

(5) Az írásbeli szakvéleményt a szakértőnek alá kell írnia. Ha a kirendelt szakértő intézmény, illetve testület volt, a szakvéleményt annak vezetője is aláírja.

(6) A szakértőt - ha a megidézésére nincs szükség - a további eljárási cselekményekről csak akkor kell értesíteni, ha ezt az írásbeli szakvélemény előterjesztésével egyidejűleg kéri. Erről a szakértőt a kirendeléséről szóló határozatban tájékoztatni kell.

(7) A terhelt, a tanú, illetőleg a sértett kérelmére elrendelhető, hogy a reá vonatkozó szakvélemény (2) bekezdés a) pontja szerinti részét zártan kezeljék. Ilyen kérelmet a terhelt védője és a tanú érdekében eljáró ügyvéd is előterjeszhet.

(8) A terheltnek az eljárás alapjául szolgáló cselekményre vonatkozó, a szakvélemény (2) bekezdés a) pontja szerinti részét képező, a szakértő előtt tett nyilatkozata bizonyítékként nem használható fel.

109. § Ha a szakvélemény hiányos, homályos, önmagával ellentétben álló vagy az egyébként szükséges, a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság felhívására a szakértő köteles a kért felvilágosítást megadni, illetve a szakvéleményt kiegészíteni.

A szakértő meghallgatása

110. § (1) A szakvélemény szóbeli előadása előtt meg kell állapítani a szakértő személyazonosságát, és tisztázni kell, hogy nincs-e vele szemben kizáró ok. Az eseti szakértőt figyelmeztetni kell a hamis szakvélemény adásának következményeire. A figyelmeztetést, valamint a szakértőnek a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni. A szakvélemény előadása után a szakértőhöz kérdéseket lehet intézni.

(2) A szakvéleménynek a tárgyaláson történő előadása előtt az igazságügyi szakértőt figyelmeztetni kell a szakértői esküjére.

(3)

Más szakértő alkalmazása

111. § (1) Ha a szakértőtől kért felvilágosítás vagy a szakvélemény kiegészítése nem vezetett eredményre, vagy egyéb okból szükséges, más szakértőt kell kirendelni.

(2) A terhelt és a védő a nyomozás során indítványozhatja más szakértő kirendelését. A kirendelésről az ügyész határoz.

(3) Ha kényszergyógykezelésről kell határozni, a terhelt, a törvényes képviselője vagy a házastársa, illetőleg élettársa vagy a védő indítványára más szakértőt is ki kell rendelni.

(4) Ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság a nyomozás során szakértőt rendelt ki, és a vádlott vagy a védő a vádirat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül indítványozza [263. § (2) bek.], a bíróságnak ugyanazon tényre más szakértőt is ki kell rendelnie. E rendelkezés alkalmazásának nincs helye, ha az ügyben a bíróság is kirendelt szakértőt, vagy a terhelt, illetve a védő által felkért személy (intézmény, testület) szakértőként való bevonását a bíróság, illetőleg az ügyész engedélyezte.

(5) Ha ugyanazon bizonyítandó tényre ugyanazon vizsgálati anyag alapulvételével készített szakvélemények között az ügy eldöntése szempontjából lényeges szakkérdésben olyan eltérés van, amely a szakértőktől kért felvilágosítással, a szakvélemény kiegészítésével vagy a szakértők egymás jelenlétében való meghallgatásával (125. §) nem tisztázható, a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság hivatalból vagy indítványra újabb szakvélemény beszerzését rendelheti el.

(6) Az (5) bekezdés alapján beszerzett szakvéleménynek abban a kérdésben kell állást foglalnia, hogy a szakvélemények közötti eltérés mire vezethető vissza, szükséges-e bármelyik szakvélemény kiegészítése, illetőleg hogy az ügyben más szakvélemény beszerzése szükséges-e.

112. § (1) A terhelt és a védő közölheti az ügyésszel, illetőleg a bírósággal, hogy szakvéleményt kíván készíttetni, és benyújtani.

(2) A terhelt vagy a védő által szakvélemény készítésére felkért személy (intézmény, testület) szakértőként való bevonásáról a bíróság, illetőleg az ügyész határoz. A felkért szakértő - e minőségének elismerése után - a szakértői vizsgálatokban közreműködhet; a bírósági eljárásban a bíróság, illetőleg az ügyész által kirendelt szakértővel azonos jogok illetik meg, és kötelezettségek terhelik.

(3) Ha a bíróság vagy az ügyész a felkért személy bevonását megtagadja, az elkészített vélemény az okiratra vonatkozó szabályok szerint használható fel.

A szakértői kötelezettség megszegésének következményei

113. § (1) Ha a szakértő a közreműködést vagy a véleménynyilvánítást a megtagadás következményeire történt figyelmeztetés után jogosulatlanul megtagadja, rendbírsággal sújtható, és az okozott költség megfizetésére kötelezhető.

(2) A szakértőt akkor is rendbírsággal lehet sújtani, ha a szakvélemény előterjesztésével indokolatlanul késlekedik.

(3) Ha a szakértő a mentességére hivatkozva tagadja meg a véleményadást, az ennek helyt nem adó határozat elleni jogorvoslat elbírálásáig nem kötelezhető közreműködésre.

A tolmács

114. § (1) Ha nem magyar anyanyelvű személy az eljárás során az anyanyelvét, - törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján, az abban meghatározott körben - regionális vagy kisebbségi nyelvét kívánja használni, tolmácsot kell igénybe venni. Ha az anyanyelv használata aránytalan nehézségbe ütközne, a magyar nyelvet nem ismerő személy által ismertként megjelölt más nyelv használatát kell tolmács útján biztosítani.

(2) Ha a kihallgatandó személy süket vagy néma, általában tolmács igénybevételével vagy írásbeli érintkezés útján kell kihallgatni.

(3) E törvénynek a szakértőre vonatkozó rendelkezései a tolmácsra is irányadók azzal, hogy a külön jogszabályban meghatározott képesítéssel rendelkező személy vehető igénybe tolmácsként. Tolmácson a fordítót is érteni kell.

Pártfogó felügyelői vélemény

114/A. § (1) A bíróság és az ügyész a büntetés vagy intézkedés alkalmazása, illetőleg a vádemelés elhalasztása előtt pártfogó felügyelői vélemény beszerzését rendelheti el. A pártfogó felügyelői vélemény beszerzését törvény kötelezővé teheti. A pártfogói felügyelői véleményt a pártfogó felügyelő készíti el.

(2) A pártfogó felügyelői vélemény a terhelt személyiségét és életviszonyait jellemző tényeket és körülményeket - így különösen családi körülményeit, egészségi állapotát, esetleges káros szenvedélyeit, lakhatási körülményeit, iskolai végzettségét, szaktudását, munkahelyét, ennek hiányában a foglalkoztatására vonatkozó adatokat, jövedelmi, vagyoni viszonyait - írja le, továbbá bemutatja a feltárt tények, körülmények és a bűncselekmény elkövetése között fennálló kapcsolatot.

(3) A pártfogó felügyelő a véleményben tájékoztatást ad a terhelt adottságainak megfelelő munkalehetőségről, egészségügyi, illetőleg szociális intézményi ellátási lehetőségről, és javaslatot tehet a terhelttel szemben egyedi magatartási szabály elrendelésére.

(4) Ha a bíróság vagy az ügyész úgy rendelkezik, a pártfogó felügyelői véleményben ki kell térni arra, hogy a terhelt a kilátásba helyezett magatartási szabályok vagy kötelezettségek teljesítését vállalja-e és képes-e teljesíteni, valamint arra, hogy a sértett hozzájárul-e a részére adandó jóvátételhez.

(5) A pártfogó köteles és jogosult mindazokat az adatokat megismerni, amelyek a pártfogó felügyelői vélemény elkészítéséhez szükségesek, e célból az ügy iratait megismerheti, a terhelttől, a sértettől, a tanúktól és az eljárásba bevont más személyektől felvilágosítást kérhet. Ha ez feladatának teljesítéséhez szükséges, az ügyésztől vagy a bíróságtól újabb adatokat, iratokat és felvilágosítást kérhet.

(6) E törvénynek a szakértőre vonatkozó rendelkezései a pártfogó felügyelői véleményt készítő pártfogóra is irányadók azzal, hogy a 105. § (6) és (7) bekezdése, a 106-107. §, és a 111-113. § a pártfogóra nem alkalmazhatók.

V. Cím

A TÁRGYI BIZONYÍTÁSI ESZKÖZ ÉS AZ OKIRAT

A tárgyi bizonyítási eszköz

115. § (1) Tárgyi bizonyítási eszköz minden olyan tárgy (dolog), amely a bizonyítandó tény bizonyítására alkalmas, így különösen az, amely a bűncselekmény elkövetésének nyomait hordozza, vagy a bűncselekmény elkövetése útján jött létre, amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak, vagy amelyre a bűncselekményt elkövették.

(2) E törvény alkalmazásában tárgyi bizonyítási eszköz az irat, a rajz és minden olyan tárgy, amely műszaki, vegyi vagy más eljárással adatokat rögzít. Ahol e törvény iratról rendelkezik, ezen az adatot rögzítő tárgyat is érteni kell.

Az okirat

116. § (1) Okirat az a bizonyítási eszköz, amely valamilyen tény, adat valóságának, esemény megtörténtének vagy nyilatkozat megtételének bizonyítására készül, és arra alkalmas.

(2) Az okiratra vonatkozó rendelkezések irányadók az okirathból készült kivonatra és az olyan tárgyra is, amely valamely tény, adat valóságának, esemény megtörténtének, vagy nyilatkozat megtételének igazolása céljából a 115. § (2) bekezdésében megjelölt módon készült.

(3)

VI. Cím

A TERHELT VALLOMÁSA

117. § (1) A terhelt kihallgatása előtt meg kell állapítani a személyazonosságát, ennek érdekében meg kell kérdezni a terhelt nevét, születési idejét és helyét, anyja nevét, lakóhelyének és tartózkodási helyének lakcímét, a személyazonosító okmánya számát és az állampolgárságát. Ezekre a kérdésekre a terhelt akkor is köteles válaszolni, ha egyébként a vallomástételt megtagadja.

(2) A terheltet a kihallgatásának megkezdésekor figyelmeztetni kell arra, hogy nem köteles vallomást tenni, a vallomás tételét, illetőleg az egyes kérdésekre történő válaszadást a kihallgatás folyamán bármikor megtagadhatja, de bármikor dönthet úgy, hogy vallomást tesz, akkor is, ha korábban a vallomástételt megtagadta. Figyelmeztetni kell arra is, hogy amit mond, illetőleg rendelkezésre bocsát, bizonyítékként felhasználható. A figyelmeztetést és a terhelt választát jegyzőkönyvbe kell foglalni. A figyelmeztetés elmaradása esetén a terhelt vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe.

(3) A terhelt kihallgatása a foglalkozására, munkahelyére, iskolai végzettségére, családi, kereseti és vagyoni körülményeire, továbbá a korábbi büntetésére és az eljárás tárgyától függően a katonai rendfokozatára és a kiténtéseire vonatkozó kérdésekkel kezdődik. Ezt követi a terhelt részletes kihallgatása.

(4) Ha a terhelt a vallomás tételét megtagadja, figyelmeztetni kell arra, hogy ez az eljárás folytatását nem akadályozza. Ha a terhelt vallomást tesz, figyelmeztetni kell, hogy a vallomásában más bűncselekmény elkövetésével hamisan nem vádolhat. Arra a bűncselekményre nézve, amelyre a terhelt a vallomás tételét megtagadta, a terhelthez további kérdések nem intézhetők, és a terhelt a többi terhelttel, illetőleg a tanúkkal nem szembesíthető, kivéve, ha előtte úgy dönt, hogy vallomást tesz. A vallomás tételének megtagadása nem érinti a terhelt kérdezési, észrevételezési és indítványtételi jogát.

(5) Ha a terhelt vallomást kíván tenni, a vallomástétel lehetőségét biztosítani kell.

118. § (1) A terheltnek módot kell adni arra, hogy a vallomását összefüggően előadhassa, ezt követően kérdések intézhetők hozzá. Ha a terhelt vallomása a korábbi vallomásától eltér, ennek okát tisztázni kell.

(2) A terhelt beismerése esetén - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - meg kell szerezni az egyéb bizonyítékokat is.

(3) A terhelteket egyenként kell kihallgatni. A terhelt a vallomását saját kezűleg vagy más módon leírhatja, ezt az iratokhoz kell csatolni.

VII. Cím

A BIZONYÍTÁSI ELJÁRÁSOK

A szemle

119. § (1) Szemlét a bíróság, illetőleg az ügyész rendel el, és tart, ha a bizonyítandó tény felderítéséhez vagy megállapításához személy, tárgy vagy helyszín megtekintése, illetőleg tárgy vagy helyszín megfigyelése szükséges.

(2) A szemlénél - ha szükséges - szakértőt is lehet alkalmazni.

(3) A szemle alkalmával a bizonyítás szempontjából jelentős körülményeket részletesen rögzíteni kell. A szemlén fel kell kutatni és össze kell gyűjteni a tárgyi bizonyítási eszközöket, és gondoskodni kell a megfelelő módon történő megőrzésükről. A szemle tárgyáról, ha lehetséges és szükséges, kép- vagy hangfelvételt, illetve képet és hangot egyidejűleg rögzítő felvételt, rajzot vagy vázlatot kell készíteni, és azt a jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

(4) Ha a szemle tárgyát egyáltalán nem, vagy csak jelentős nehézség, illetve költség árán lehetne a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elé vinni, a szemlét a helyszínen kell megtartani.

(5)-(6)

120. § (1) A bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság a helyszínen hallgatja ki a terheltet és a tanút (helyszíni kihallgatás), ha az addigi kihallgatás után is szükséges, hogy a bűncselekmény helyszínén nyilatkozzék, és mutassa meg az elkövetés helyét, a bűncselekménnyel összefüggő más helyet, tárgyi bizonyítási eszközt vagy a cselekmény lefolyását.

(2) A helyszíni kihallgatás előtt a terheltet, illetőleg a tanút ki kell hallgatni arról, hogy a kérdéses helyet, cselekményt vagy tárgyi bizonyítási eszközt milyen körülmények között észlelte, és miről ismerné fel.

A bizonyítási kísérlet

121. § (1) A bíróság, illetőleg az ügyész bizonyítási kísérletet rendel el és tart, ha azt kell megállapítani vagy ellenőrizni, hogy valamely esemény vagy jelenség meghatározott helyen, időben, módon, illetőleg körülmények között megtörténhetett-e.

(2) A bizonyítási kísérletet lehetőleg ugyanolyan körülmények között kell lefolytatni mint ahogyan a vizsgált esemény vagy jelenség megtörtént, illetőleg megtörténhetett.

A felismerésre bemutatás

122. § (1) A bíróság, illetőleg az ügyész felismerésre bemutatást rendel el és tart, ha az személy vagy tárgy felismerése céljából szükséges. A terheltnek vagy a tanúnak felismerésre legalább három személyt vagy tárgyat kell bemutatni. A terheltnek vagy a tanúnak - ha más lehetőség nem áll rendelkezésre - felismerésre személy vagy tárgy fényképen, illetőleg más adathordozón rögzített kép-, illetőleg hangfelvétele is bemutatatható.

(2) A felismerésre bemutatás előtt azt, akitől a felismerés várható, részletesen ki kell hallgatni arról, hogy a kérdéses személyt vagy tárgyat milyen körülmények között észlelte, milyen kapcsolata van vele, milyen ismertetőjeleiről tud.

(3) Személyek bemutatása esetén az ügytől független és a felismerést végző által nem ismert, továbbá a kérdéses személlyel a fő ismertetőjegyekben megegyező tulajdonságú - így különösen vele azonos nemű, hasonló korú, testalkatú, bőrszínű, ápoltságú és öltözetű - személyeket kell a kérdéses személlyel egy csoportba állítani. Tárgyak bemutatása esetén a kérdéses tárgyat hasonló tárgyak között kell elhelyezni. A kérdéses személynek vagy tárgynak a csoporton belüli elhelyezkedése a többitől jelentősen nem térhet el, és nem lehet feltűnő.

(4) A bemutatást több felismerő személy esetében is külön-külön, egymás távollétében kell végezni.

(5) Ha a tanú védelme szükségessé teszi, a felismerésre bemutatást úgy kell végezni, hogy a felismerésre bemutatott a tanút ne ismerhesse fel, illetőleg ne észlelhesse. Ha a tanú személyi adatainak zárt kezelését rendelték el, erről a felismerésre bemutatásnál is gondoskodni kell.

123. § (1) A bizonyítási kísérletre és a felismerésre bemutatásra a szemle szabályait értelemszerűen alkalmazni kell.

(2) A bíróság, illetőleg az ügyész a szemle, a bizonyítási kísérlet és a felismerésre bemutatás tartásához a nyomozó hatóságot is igénybe veheti. A nyomozó hatóság a bíróság utasításait határidőre teljesíti.

(3) A szemlét, a bizonyítási kísérletet és a felismerésre bemutatást - ha az ügyész másképp nem rendelkezik - a nyomozó hatóság is elrendelheti, és tarthatja.

(4) A terhelt, a tanú, a sértett és más személy a szemlének, a bizonyítási kísérletnek és a felismerésre bemutatásnak köteles magát alávetni, a birtokában levő tárgyat a szemle, a bizonyítási kísérlet, illetőleg a felismerésre bemutatás céljából köteles rendelkezésre bocsátani. E kötelezettségek teljesítésére a terhelt kényszeríthető, a sértett és más személy pedig rendbírsággal sújtható.

(5) A szemle, a bizonyítási kísérlet és a felismerésre bemutatás lefolyását rendszerint kép- vagy hangfelvevővel vagy egyéb berendezéssel rögzíteni kell. A rögzített kép- vagy hangfelvételt az iratokhoz kell csatolni; az az eredeti célon kívül más célra nem használható fel.

A szembesítés

124. § (1) Ha a terhelt, a tanúk, illetőleg a terhelt és a tanú vallomásai egymással ellentétesek, az ellentétet szükség esetén szembesítéssel lehet tisztázni. A szembesítettek a vallomásukat egymással élőszóban közlik; megengedhető, hogy egymásnak kérdéseket tegyenek fel.

(2) Ha a tanú vagy a terhelt védelme ezt szükségessé teszi, a tanú, illetőleg a terhelt szembesítését mellőzni kell.

(3) A tizennegyedik életévét be nem töltött személyt akkor lehet szembesíteni, ha a szembesítés a kiskorúban nem kelt félelmet.

A szakértők párhuzamos meghallgatása

125. § Ha a szakértők véleménye eltér, az eltérést a szakértők egymás jelenlétében való meghallgatásával lehet tisztázni.

VIII. Fejezet

A KÉNYSZERINTÉZKEDÉSEK

I. Cím

AZ ŐRIZETBE VÉTEL

126. § (1) Az őrizetbe vétel a terhelt személyi szabadságának átmeneti elvonása.

(2) Az őrizetbe vétel szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény megalapozott gyanúja - különösen tettenérés - esetén rendelhető el, feltéve, hogy a terhelt előzetes letartóztatása valószínűsíthető.

(3) Az őrizet legfeljebb hetvenkét óráig tarthat. Ennek elteltével a terheltet - ha a bíróság az előzetes letartóztatását nem rendelte el - szabadon kell bocsátani. A terheltet szabadon kell bocsátani, ha a bíróság az őrizet tartama alatt az előzetes letartóztatását nem rendelte el.

(4) Ugyanazon bűncselekmény miatt - ha a körülmények nem változtak - az őrizetbe vétel újra nem rendelhető el.

(5) A terheltnek az őrizetbe vétel elrendelését megelőző hatósági fogva tartását az őrizet tartamába be kell számítani.

127. § (1) Az őrizetbe vétel elrendeléséről és megszüntetéséről a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság határoz.

(2) Ha az őrizetbe vételt a nyomozó hatóság rendelte el, erről az ügyészt huszonnégy órán belül értesíti.

(3) A bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni.

128. § (1) Az őrizetbe vétel elrendeléséről és a fogva tartás helyéről huszonnégy órán belül értesíteni kell a terhelt által megjelölt hozzátartozót; ennek hiányában a terhelt által megjelölt más személy is értesíthető.

(2) A terhelt felügyelet nélkül maradó kiskorú gyermekét, illetőleg az általa gondozott más személyt gondozás céljából a hozzátartozójának, illetőleg az arra alkalmas intézménynek kell átadni. A kiskorú elhelyezéséről a gyámhatóság útján kell gondoskodni, a terhelt által gondozott más személy esetében a helyi önkormányzat jegyzőjét kell értesíteni. Intézkedni kell a terhelt felügyelet nélkül maradó vagyonának és lakásának biztonságba helyezéséről is.

(3) A katona [Btk. 122. § (1) bek.] őrizetbe vételéről az előjáróját is értesíteni kell.

II. Cím

AZ ELŐZETES LETARTÓZTATÁS

Az előzetes letartóztatás feltétele

129. § (1) Az előzetes letartóztatás a terhelt személyi szabadságának bírói elvonása a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt.

(2) A terhelt előzetes letartóztatásának szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt folytatott eljárásban, és akkor van helye, ha

a) megszökött, a bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság elől elrejtőzött, vagy szökést kísérelt meg, illetőleg az eljárás során ellene újabb, szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény miatt eljárás indult,

b) szökésének vagy elrejtőzésének veszélyére tekintettel vagy más okból megalapozottan feltehető, hogy az eljárási cselekményeknél a jelenléte másképp nem biztosítható,

c) megalapozottan feltehető, hogy szabadlábon hagyása esetén, különösen a tanúk befolyásolásával vagy megfélemlítésével, tárgyi bizonyítási eszköz, okirat megsemmisítésével, meghamisításával vagy elrejtésével megghiúsítaná, megnehezítené vagy veszélyeztetné a bizonyítást,

d) megalapozottan feltehető, hogy szabadlábon hagyása esetén a megkísérelt vagy előkészített bűncselekményt véghezvinné, vagy szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követne el.

Az előzetes letartóztatás elrendelése

130. § (1) Az előzetes letartóztatás elrendeléséről - a vádirat benyújtásáig az ügyész indítványára a IX. Fejezet VI. Címe szerinti eljárásban - a bíróság határoz.

(2) A bíróság előzetes letartóztatás helyett lakhelyelhagyási tilalmat vagy házi őrizetet is elrendelhet.

(3) Ha a büntetőeljárásnak magánindítványra van helye, az előzetes letartóztatás a magánindítvány előterjesztése előtt nem rendelhető el.

Az előzetes letartóztatás tartama

131. § (1) A vádirat benyújtása előtt elrendelt előzetes letartóztatás az elsőfokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, de legfeljebb egy hónapig tart. Az előzetes letartóztatást a nyomozási bíró alkalmanként legfeljebb három hónappal, összesen legfeljebb az előzetes letartóztatás elrendelésétől számított egy év elteltéig meghosszabbíthatja. Ezt követően az előzetes letartóztatást a megyei bíróság egyesbíróként eljárva, a nyomozási bíró eljárására vonatkozó szabályok szerint, alkalmanként legfeljebb két hónappal meghosszabbíthatja.

(2) A vádirat benyújtása előtt az előzetes letartóztatás meghosszabbítása iránt az ügyész az előzetes letartóztatás határidejének lejárta előtt öt nappal tesz indítványt a bíróságnak.

(3) A nyomozási bíró határozata ellen bejelentett fellebbezést a megyei bíróság másodfokú tanácsa, a megyei bíróság egyesbíróként hozott határozata elleni fellebbezést az ítéletábra tanácsa bírálja el.

(4) A vádirat benyújtása után az elsőfokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig, az elsőfokú bíróság által az ügydöntő határozat kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott, illetőleg a másodfokú bíróság által elrendelt előzetes letartóztatás az eljárás jogerős befejezéséig, de legfeljebb a nem jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés tartamáig tart. Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása esetén a másodfokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárás során hozott határozatáig tart.

132. § (1) Ha a vádirat benyújtása után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás tartama

a) a hat hónapot meghaladja, és az elsőfokú bíróság még nem hozott ügydöntő határozatot, az elsőfokú bíróság,

b) az egy évet meghaladja, a másodfokú bíróság az előzetes letartóztatás indokoltságát felülvizsgálja.

(2) A vádirat benyújtása után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás indokoltságát az (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott határidőt követően a másodfokú bíróság legalább hat havonta felülvizsgálja.

(3) Ha az előzetes letartóztatás tartama a három évet eléri, az előzetes letartóztatás megszűnik, kivéve az ügydöntő határozat kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás esetét, továbbá, ha az ügyben hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás van folyamatban.

Az előzetes letartóztatás megszüntetése iránti indítvány elbírálása

133. § (1) Az előzetes letartóztatás megszüntetése iránti indítványt a bíróság érdemben megvizsgálja, és erről indokolt határozatot hoz. Ha a terhelt, illetőleg a védő az ismételt indítványban új körülményre nem hivatkozik, a bíróság az indítványt érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

(2) Ha az előzetes letartóztatás elrendelése, illetőleg meghosszabbítása óta három hónap eltelt, az (1) bekezdés második mondata nem alkalmazható.

Intézkedés az előzetes letartóztatás elrendelése után

134. § A vádirat benyújtásáig a nyomozó hatóság, a vádirat benyújtását követően a bíróság az előzetes letartóztatott meghallgatása után haladéktalanul megteszi a 128. §-ban szabályozott intézkedéseket, ha ezek az őrizetbe vétel során nem történtek meg.

Az előzetes letartóztatás végrehajtása

135. § (1) Az előzetes letartóztatást büntetés-végrehajtási intézetben kell végrehajtani.

(2) A vádirat benyújtása előtt az előzetes letartóztatás kivételesen, a bíróság határozata alapján legfeljebb harminc napig; továbbá - ha a nyomozási cselekmény elvégzése ezt indokoltá teszi - az ügyész határozata alapján kétszer - alkalmanként legfeljebb tizenöt napig - rendőrségi fogdában is végrehajtható.

(3) Az előzetes letartóztatásban lévő terhelt eljárási jogainak gyakorlásában nem korlátozható. Biztosítani kell, hogy a terhelt a védőjével - és külföldi esetén államának konzuli képviselőjével - érintkezhessen. Az előzetes letartóztatásban lévő terhelt csak olyan korlátozásnak vethető alá, amely a büntetőeljárás jellegéből következik, vagy amely a letartóztatást fogyanatosító intézet rendje szükségessé tesz. Az előzetes letartóztatás végrehajtásának részletes szabályait külön jogszabályok határozzák meg.

(4) Ha bizonyítható, hogy a terhelt az előzetes letartóztatásának fogamatba vételét követően a védőjével való kapcsolattartás felhasználásával

a) szökést készít elő,

b) a tanúk befolyásolásával vagy megfélemlítésével, tárgyi bizonyítási eszköz, okirat megsemmisítésével, meghamisításával vagy elrejtésével az eljárás megghiúsítására törekszik, illetőleg

c) újabb, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény elkövetésére hív fel, a bíróság - a vádirat benyújtásáig az ügyész indítványára - a védőt az eljárásból kizárhatja.

Soron kívüli eljárás, az előzetes letartóztatás megszüntetése

136. § (1) A bíróságnak, az ügyésznek, illetőleg a nyomozó hatóságnak arra kell törekednie, hogy az előzetes letartóztatás a lehető legrövidebb ideig tartson. Ha a terhelt előzetes letartóztatásban van, az eljárást soron kívül kell lefolytatni.

(2) Az előzetes letartóztatás megszűnik, ha a tartama meghosszabbítás vagy fenntartás nélkül lejárt, az eljárást jogerősen befejezték, a nyomozást megszüntették, annak határideje - ideértve a 176. § (2) bekezdésének második mondatában szabályozott esetet is - meghosszabbítás nélkül lejárt, a vádemelést elhalasztották, illetőleg azt meg kell szüntetni, ha az elrendelésének oka megszűnt.

(3) Az előzetes letartóztatást a vádirat benyújtásáig az ügyész is megszüntetheti.

III. Cím

A LAKHELYELHAGYÁSI TILALOM ÉS A HÁZI ŐRIZET

A lakhelyelhagyási tilalom

137. § (1) A lakhelyelhagyási tilalom a terhelt mozgási szabadságát és a lakóhely szabad megválasztásának jogát korlátozza; a lakhelyelhagyási tilalom hatálya alatt álló a meghatározott területet, körzetet engedély nélkül nem hagyhatja el, a tartózkodási helyét, illetőleg a lakóhelyét nem változtathatja meg.

(2) A lakhelyelhagyási tilalom akkor rendelhető el, ha a bűncselekmény jellegére, a terhelt személyi és családi körülményeire - különösen az egészségi állapotára, idős korára - vagy az eljárás során tanúsított magatartására tekintettel az előzetes letartóztatással elérni kívánt célok ezzel is biztosíthatók.

(3) A lakhelyelhagyási tilalom elrendeléséről a bíróság határoz. A lakhelyelhagyási tilalmat elrendelő határozatában a bíróság előírhatja, hogy a terhelt meghatározott időközönként a rendőrségen jelentkezzen, és a lakhelyelhagyási tilalom célját biztosító más korlátozásokat is elrendelhet.

(4) A lakhelyelhagyási tilalommal elrendelt korlátozások megtartását a rendőrség, a szolgálati viszonyának tartama alatt katonával [Btk. 122. § (1) bek.] szemben elrendelt lakhelyelhagyási tilalom rendelkezéseinek megtartását a parancsnok vagy akadályoztatása esetén más előljáró ellenőrzi.

(5) A vádirat benyújtása előtt elrendelt lakhelyelhagyási tilalom az elsőfokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, az ezt követően elrendelt vagy fenntartott lakhelyelhagyási tilalom az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig, az elsőfokú bíróság által az ügydöntő határozat kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott lakhelyelhagyási tilalom a másodfokú eljárás befejezéséig, a másodfokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott lakhelyelhagyási tilalom az eljárás jogerős befejezéséig tart.

(6) Ha a bíróság a lakhelyelhagyási tilalmat a vádirat benyújtása előtt rendelte el, és azóta hat hónap eltelt anélkül, hogy az ügyész vádat emelt volna, a tilalom fenntartásának szükségességét a bíróság megvizsgálja, ez iránt az ügyész a határidő lejártá előtt öt nappal tesz indítványt.

(7) Ha a lakhelyelhagyási tilalom tartama alatt a terhelt életkörülményeiben olyan lényeges változás következik be, amely miatt a tilalommal érintett terület, körzet elhagyása, vagy a tartózkodási hely, illetőleg lakóhely megváltoztatása szükséges, a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság a terhelt kérelmére a lakhelyelhagyási tilalmat részlegesen feloldhatja. A lakhelyelhagyási tilalom részleges feloldásáról szóló határozatban a terhelt részére engedélyezhető a lakhelyelhagyási tilalommal érintett terület, körzet meghatározott célból és úti célra történő egyszeri, időszakos vagy rendszeres elhagyása, illetőleg a tartózkodási hely vagy a lakóhely megváltoztatása.

(8) A lakhelyelhagyási tilalom megszűnik, ha a tartama - annak meghosszabbítása nélkül - lejárt, a nyomozást megszüntették, annak határideje - ideértve a 176. § (2) bekezdésének második mondatában szabályozott esetet is - meghosszabbítás nélkül lejárt, a vádemelést elhalasztották, az eljárást jogerősen befejezték, illetőleg azt meg kell szüntetni, ha az elrendelésének oka megszűnt. A lakhelyelhagyási tilalom megszüntetésére a vádirat benyújtásáig az ügyész is jogosult.

A házi őrizet

138. § (1) Házi őrizet elrendelése esetén a bíróság által kijelölt lakást és az ahhoz tartozó bekerített helyet a terhelt csak a bíróság határozatában meghatározott célból, így különösen a mindennapi élet szokásos szükségleteinek biztosítása vagy gyógykezelés céljából az ott írt időben és távolságra (úti célra) hagyhatja el.

(2) Házi őrizet elrendelése esetén e kényszerintézkedés elrendelésére, tartamára, illetőleg fenntartására, valamint megszüntetésére az előzetes letartóztatás elrendelésére, meghosszabbítására, illetőleg fenntartására, valamint megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket [131. §, 132. § (1) és (2) bek., 136. § (2) és (3) bek.] kell alkalmazni.

(3) A bíróság úgy rendelkezhet, hogy a házi őrizet előírásainak megtartását a rendőrség - a terhelt hozzájárulásával - a terhelt mozgását nyomon követő technikai eszközzel is ellenőrizze. A házi őrizet előírásai megtartásának ellenőrzéséről külön jogszabály rendelkezik.

(4) Katonával [Btk. 122. § (1) bek.] szemben szolgálati viszonyának tartama alatt házi őrizet nem rendelhető el.

139. § Ha a terhelt a lakhelyelhagyási tilalmat, illetőleg a házi őrizet szabályait megszegi, vagy az eljárási cselekményen idézés ellenére nem jelenik meg, és ezt alapos okkal előzetesen nem menti ki, vagy az akadály megszűnése után alapos okkal nyomban nem igazolja, őrizetbe vehető, továbbá házi őrizet esetén az előzetes letartóztatása, lakhelyelhagyási tilalom esetén a házi őrizete vagy az előzetes letartóztatása rendelhető el, illetőleg ha ez nem szükséges, rendbírósággal sújtható.

IV. Cím

AZ IDEIGLENES KÉNYSZERGYÓGYKEZELÉS

140. § (1) Az ideiglenes kényszergyógykezelés a kóros elmeállapotú terhelt személyi szabadságának bírói elvonása jogerős ítélet nélkül.

(2) Ideiglenes kényszergyógykezelésnek akkor van helye, ha megalapozottan lehet következtetni arra, hogy a terhelt kényszergyógykezelését kell elrendelni.

(3) Az ideiglenes kényszergyógykezelés elrendelésére az előzetes letartóztatás elrendelésére vonatkozó szabályok [130. § (1) bek.] irányadók.

141. § (1) Ha a terhelt előzetes letartóztatásban van, az ideiglenes kényszergyógykezelés elrendelésével egyidejűleg az előzetes letartóztatást meg kell szüntetni.

(2) Ha az előzetesen letartóztatott pszichiátriai kezelése szükséges, de ideiglenes kényszergyógykezelésének elrendelésére nincs alap, az előzetes letartóztatást - a bíróság rendelkezése alapján - az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetben kell végrehajtani.

142. § (1) A vádirat benyújtása előtt elrendelt ideiglenes kényszergyógykezelés az elsőfokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig tart.

(2) Ha az ideiglenes kényszergyógykezelés megkezdésétől hat hónap eltelt, és az ügyész még nem nyújtott be vádiratot, az ideiglenes kényszergyógykezelés indokoltságát a bíróság felülvizsgálja. A felülvizsgálat iránt az ügyész a határidő lejártá előtt öt nappal tesz indítványt a bíróságnak.

(3) Az ideiglenes kényszergyógykezelés megkezdésétől számított egy év elteltével annak indokoltságát a megyei bíróság egyesbíróként eljárva, a vádirat benyújtásáig a nyomozási bíró eljárására vonatkozó szabályok szerint vizsgálja felül. A felülvizsgálat iránt az ügyész a határidő lejártá előtt öt nappal tesz indítványt a bíróságnak.

(4) A bíróság (2) bekezdés szerinti határozata ellen bejelentett fellebbezést a megyei bíróság másodfokú tanácsa, a megyei bíróság (3) bekezdés szerinti határozata ellen bejelentett fellebbezést az ítéletábla tanácsa bírálja el.

143. § (1) A vádirat benyújtása után az elsőfokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott ideiglenes kényszergyógykezelés az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig, az elsőfokú bíróság által az ügydöntő határozat kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott ideiglenes kényszergyógykezelés a másodfokú eljárás befejezéséig, a másodfokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott ideiglenes kényszergyógykezelés az eljárás jogerős befejezéséig tart.

(2) A vádirat benyújtása után elrendelt vagy fenntartott ideiglenes kényszergyógykezelés felülvizsgálatára a 132. § (1)-(2) bekezdésének rendelkezéseit kell alkalmazni.

144. § (1) Az ideiglenes kényszergyógykezelést az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetben kell végrehajtani.

(2) Az ideiglenes kényszergyógykezelés végrehajtására a 135. § (3)-(4) bekezdése megfelelően irányadó. Az ideiglenesen kényszergyógykezelést a törvényes képviselőjével szóban ellenőrzés nélkül, ha pedig megalapozottan feltehető, hogy ezáltal az eljárást megghiúsítaná, ellenőrzés mellett érintkezhet.

145. § (1) Az ideiglenes kényszergyógykezelés megszűnik, ha a tartama lejárt, a nyomozást megszüntették, annak határideje - ideértve a 176. § (2) bekezdésének második mondatában szabályozott esetet is - meghosszabbítás nélkül lejárt, az eljárást jogerősen befejezték, illetőleg meg kell szüntetni, ha az elrendelésének oka megszűnt.

(2) Az ideiglenes kényszergyógykezelést a vádirat benyújtásáig az ügyész is megszüntetheti.

(3) Az ideiglenes kényszergyógykezelés elrendelése ellen a terhelt házastársa és törvényes képviselője is jogosult fellebbezésre, és a felsoroltak indítványozhatják az ideiglenes kényszergyógykezelés megszüntetését is.

V. Cím

AZ ÚTI OKMÁNY ELVÉTELE

146. § (1) A bíróság - a vádirat benyújtásáig az ügyész indítványára - a terhelt úti okmányának elvételét rendelheti el, ha olyan bűncselekmény miatt folyik eljárás, amelyre a törvény háromévi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel, és az úti okmány elvétele a terhelt eljárási cselekményeknél való jelenlétének biztosítása végett indokolt. Akinek úti okmánya elvételét a bíróság elrendelte, a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel nem utazhat külföldre.

(2) Az úti okmány elvételének elrendelése esetén az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság, amely előtt az eljárás folyik, az úti okmány visszavonása érdekében haladéktalanul megkeresi a külföldre utazásról szóló törvényben meghatározott útlevelhatóságot.

(3) A vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság a terhelt indokolt kérelmére hozzájárulhat ahhoz, hogy az útlevelhatóság a terhelt külföldre utazását meghatározott időtartamra, illetőleg úti célra engedélyezze.

(4) A bíróság az úti okmány elvételét megszünteti, ha az elvétel oka megszűnt, illetőleg a büntetőeljárás jogerős határozattal befejeződött. A nyomozás megszüntetése vagy a vádemelés elhalasztása esetén, illetve, ha az elvétel oka a vádirat benyújtása előtt szűnt meg, az úti okmány elvételét az ügyész szünteti meg.

(5) Az úti okmány elvételének megszüntetéséről az ügyész, illetőleg a bíróság értesíti az útlevelhatóságot. Az útlevelhatóság az értesítés alapján az úti okmányt a terheltnek kiadja, kivéve, ha az úti okmánynak a terhelt részére történő kiadásáról más jogszabály ettől eltérően rendelkezik.

(6) Az őrizetbe vétel elrendelésekor a terhelt úti okmányát le kell foglalni, de azt az őrizetbe vétel megszűnését követően a terheltnek vissza kell adni. Ha a terhelt őrizetbe vétele úgy szűnt meg, hogy vele szemben előzetes letartóztatást, ideiglenes kényszergyógykezelést, lakhelyelhagyási tilalmat vagy házi őrizetet nem rendeltek el, de az úti okmány elvételének elrendelése a (1) bekezdés alapján indokolt, az úti okmány elvételét elrendelő határozatot az őrizetbe vétel megszűnését követő hetvenkét órán belül meg kell hozni. A határozat meghozataláig a terhelt úti okmánya visszatartható.

(7) Az előzetes letartóztatás, az ideiglenes kényszergyógykezelés, a lakhelyelhagyási tilalom és a házi őrizet elrendeléséről az úti okmány visszavonása érdekében az a bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság, amely előtt az eljárás folyik, haladéktalanul értesíti az útlevelhatóságot. Ha az úti okmány rendelkezésre áll, azt az értesítéssel együtt meg kell küldeni az útlevelhatóságnak. Az úti okmánynak az útlevelhatóság részére történő megküldése ellen nincs helye jogorvoslatnak.

(8) Az (1)-(7) bekezdés rendelkezéseit - ha a bíróság, illetőleg az ügyész nem engedélyezte biztosíték letételét - a külföldi terhelt úti okmányának elvételére is megfelelően alkalmazni kell azzal, hogy a külföldi úti okmányát az idegenrendészeti hatóságnak kell megküldeni a visszatartás elrendelése végett.

(9) Ha a magyar állampolgár terhelt külföldi hatóság által kiállított úti okmánnyal is rendelkezik, annak elvételéről a magyar úti okmány elvételével egyidejűleg rendelkezni kell.

VI. Cím

AZ ÓVADÉK

147. § (1) A bíróság a 129. § (2) bekezdésének *b*) pontjában meghatározott esetben a terhelt előzetes letartóztatásának elrendelését mellőzheti, és az elrendelt előzetes letartóztatást megszüntetheti, ha a bűncselekményre és a személyi körülményekre tekintettel az eljárási cselekményeknél a terhelt megjelenését az óvadék letétele valószínűvé teszi. Óvadékot a terhelt vagy helyette más ajánlhat fel, és tehet le.

(2)

(3) A felajánlott óvadék elfogadását a terhelt vagy a védő az előzetes letartóztatásról döntésre jogosult bíróságnál indítványozhatja. A felajánlott óvadékról és elfogadásáról a bíróság ülést tart, ezen az ügyészt, a terheltet, a védőt, valamint azt, aki az óvadékot felajánlotta, meghallgatja. Ha a védő az ülésen értesítés ellenére nem jelent meg, az ülés a védő távollétében is megtartható.

(4) A bíróság az óvadék elfogadását kimondó határozatában az óvadék összegét a terhelt személyi körülményeire és vagyoni helyzetére is figyelemmel határozza meg. Az óvadék elfogadásával egyidejűleg a bíróság lakhelyelhagyási tilalmat, házi őrizetet, valamint a terhelt úti okmányának elvételét is elrendelheti.

(5) Az óvadék ellenében a terhelt előzetes letartóztatásának mellőzését, illetőleg megszüntetését kimondó határozat ellen az ügyész élhet fellebbezéssel.

(6) A bíróság által jogerősen elfogadott óvadékot a bíróságon készpénzben kell letenni, ennek megtörténte után a fogva lévő terheltet haladéktalanul szabadon kell bocsátani.

(7) Az óvadék elfogadása iránti indítvány elutasítása esetén a terhelt, illetőleg a védő óvadék elfogadása iránt ismételt akkor terjeszthet elő indítványt, ha ebben új körülményre hivatkozik. Ha az ismételt indítványban a terhelt, illetőleg a védő nem hivatkozik új körülményre, a bíróság az indítványt érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

148. § (1) Az óvadék mellett szabadlábon hagyott, illetőleg szabadlábra helyezett terhelt előzetes letartóztatását a bíróság elrendelheti, ha

a) a terhelt az eljárási cselekményen idézés ellenére nem jelent meg, és elmaradását előzetesen alapos okkal nem mentette ki, vagy az akadály megszűnése után nyomban alapos okkal nem igazolta,

b) az óvadék elfogadása után a terhelt előzetes letartóztatásának más oka merült fel.

(2) Az óvadék összegét az óvadékot letevőnek vissza kell adni, ha

a) a terheltet - az (1) bekezdés *a)* pontja kivételével - letartóztatták,

b) az ügyész a nyomozást megszüntette, illetőleg annak határideje - ideértve a 176. § (2) bekezdésének második mondatában szabályozott esetet is - meghosszabbítás nélkül lejárt, vagy az ügyész a vádemelést elhalasztotta,

c) a bíróság az eljárást jogerős ítélettel vagy megszüntető határozattal befejezte.

(3) Szabadságvesztés kiszabása esetében az óvadékot akkor lehet visszaadni, ha a büntetés végrehajtását megkezdték.

(4) Az óvadékot letevő elveszti a jogát az óvadék összegére, ha az (1) bekezdés *a)* pontjában meghatározott okból a terhelt előzetes letartóztatását elrendelték.

VII. Cím

A HÁZKUTATÁS, A MOTOZÁS ÉS A LEFOGLALÁS

A házkutatás

149. § (1) A házkutatás a ház, lakás, egyéb helyiség vagy azokhoz tartozó bekerített hely, továbbá az ott elhelyezett jármű átkutatása, illetőleg számítástechnikai rendszer vagy ilyen rendszer útján rögzített adatokat tartalmazó adathordozó átvizsgálása az eljárás eredményessége érdekében.

(2) Házkutatásnak akkor van helye, ha megalapozottan feltehető, hogy az

a) a bűncselekmény elkövetőjének kézre kerítésére,

b) a bűncselekmény nyomainak felderítésére,

c) bizonyítási eszköz, elkobozható vagy vagyonelkobzás alá eső dolog megtalálására vezet.

(3) Házkutatást a bíróság, az ügyész, illetőleg ha az ügyész másképp nem rendelkezik, a nyomozó hatóság rendel el, a bíróság és az ügyész a házkutatás végrehajtásához a nyomozó hatóságot igénybe veheti. A (2) bekezdés *b)* és *c)* pontja esetén a házkutatást elrendelő határozatban - ha ez lehetséges - meg kell jelölni azokat a bizonyítási eszközöket, elkobozható, vagy vagyonelkobzás alá eső dolgokat, amelyek megtalálása érdekében a házkutatás szükséges.

(4) A házkutatást rendszerint az érintett jelenlétében kell elvégezni, a megkezdése előtt közölni kell vele a házkutatást elrendelő határozatot, és - ha a házkutatás meghatározott, illetőleg ismert bizonyítási eszköz vagy elkobozható dolog, illetőleg személy megtalálására irányul - fel kell őt szólítani, hogy a keresett dolgot adja elő, a számítástechnikai rendszeren vagy adathordozón tárolt adatot tegye hozzáférhetővé, illetőleg a személyt adja át. Ha az érintett a felszólításra a keresett dolgot előadja, a számítástechnikai rendszeren vagy adathordozón tárolt adatot hozzáférhetővé teszi, illetőleg a keresett személyt átadja, a házkutatás nem folytatható, kivéve, ha gyanú merül fel arra, hogy a házkutatás során más bizonyítási eszköz, elkobozható vagy vagyonelkobzás alá eső dolog is fellelhető.

(5) Ha a házkutatáson az érintett, illetőleg a védője, képviselője vagy megbízott hozzátartozója nincs jelen, az érintett érdekeinek védelmére olyan személyt kell kirendelni, akiről alaposan feltehető, hogy a házkutatással érintett érdekeit megfelelően védi.

(6) A közjegyzői vagy ügyvédi irodában, továbbá az egészségügyi intézményben tartandó házkutatást - ha az nem kizárólag bűncselekmény elkövetőjének kézre kerítésére [(2) bek. *a)* pont] irányul - a vádirat benyújtásáig a bíróság rendeli el. A házkutatás csak az ügyész jelenlétében végezhető.

(7) Az ügyész a bíróság határozata nélkül tarthatja a (6) bekezdés szerinti házkutatást, ha a házkutatás késedelmes foganatosítása a (2) bekezdésben felsorolt célok elérését veszélyezteti.

(8) A (7) bekezdésben szabályozott esetben a bíróság határozatát utólag be kell szerezni. Ha a bíróság az indítványt elutasítja, a házkutatás eredménye bizonyítékként nem használható fel.

A motozás

150. § (1) A motozás bizonyítási eszköz vagy elkobozható, illetőleg vagyoneklobzás alá eső dolog megtalálása céljából a terhelt és az olyan személy ruházatának és testének átvizsgálása, akiről megalapozottan feltehető, hogy bizonyítási eszközt vagy elkobozható, illetőleg olyan dolgot tart magánál, amely vagyoneklobzás alá eshet. A motozás során a motozás alá vont személy rendelkezése alatt álló jármű, csomag és más tárgy is átvizsgálható.

(2) Motozást az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendel el. Ha a motozást az ügyész rendeli el, végrehajtásához a nyomozó hatóságot veszi igénybe.

(3) Ha a motozás célja meghatározott dolog megtalálása, az érintettet előbb fel kell szólítani, hogy a keresett dolgot adja át, ha a felszólításra a keresett dolgot előadja, a motozástól el kell tekinteni.

(4) Az érintett testének átvizsgálását csak a megmotozottal azonos nemű végezheti, és a motozásnál csak ilyen személy lehet jelen. E rendelkezés nem vonatkozik a motozásnál közreműködő orvosra.

(5) A motozásnál jelen lehet a motozás helyszínén tartózkodó, az érintett által megnevezett személy, kivéve az olyan személyt, akinek a jelenléte a nyomozás érdekeit veszélyezteti.

A lefoglalás

151. § (1) A lefoglalás a bizonyítás érdekében vagy az elkobzás, illetőleg a vagyoneklobzás biztosítására a dolog birtokának elvonása a birtokos rendelkezése alól.

(2) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elrendeli annak a dolognak, illetőleg számítástechnikai rendszernek vagy ilyen rendszer útján rögzített adatokat tartalmazó adathordozónak a lefoglalását, amely

a) bizonyítási eszköz,

b) a törvény értelmében elkobozható, vagy amelyre vagyoneklobzás rendelhető el.

(3) A közjegyzői vagy ügyvédi irodában, továbbá az egészségügyi intézményben tartott iratok lefoglalását a bíróság rendeli el.

(4) A címzettnek még nem kézbesített postai és hírközlési küldeménynek, valamint a sajtótermék szerkesztősége iratainak lefoglalását a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság rendeli el. A határozat meghozataláig csak a küldemény visszatartásának van helye.

(5) Ha a lefoglalást a bíróság, illetőleg az ügyész rendeli el, végrehajtásához a nyomozó hatóságot veheti igénybe.

(6) Ha az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a lefoglalás elrendelésére nem jogosult, kése delmet nem tűró esetben a dolgot őrzésbe veheti. Ebben az esetben a lefoglalás elrendelésére jogosult határozatát utólag kése dellem nélkül be kell szerezni. A dolog őrzését meg kell szüntetni, és azt a birtokosnak vissza kell adni, ha a lefoglalásra jogosult a lefoglalást nem rendeli el.

152. § (1) A lefoglalás érdekében a dolog, illetőleg a számítástechnikai rendszer vagy az ilyen rendszer útján rögzített adatokat tartalmazó adathordozó birtokosát vagy az adat kezelőjét fel kell szólítani, hogy a keresett dolgot adja át, illetőleg a számítástechnikai rendszer útján rögzített adatot tegye hozzáférhetővé. Ha ezt önként nem teszi meg, rendbírsággal sújtható, kivéve a terheltet és azt, aki a tanúvallomást megtagadhatja, illetőleg aki tanúként nem hallgatható ki. Az átadás megtagadása nem akadályozza annak, hogy a keresett dolgot, illetőleg a számítástechnikai rendszer útján rögzített adatot házkutatással, illetve motozással megszerezzék. Erre az érintettet figyelmeztetni kell.

(2) Nem foglalható le a terhelt és a védő között váltott levelek és más írásbeli közlések, valamint a védőnek az ügyre vonatkozó feljegyzései.

(3) Nem foglalható le a terhelt és a tanúvallomás megtagadására a 82. § (1) bekezdése alapján jogosult személy között váltott levelek és más írásbeli közlések, feltéve, ha a dolgot a tanúvallomás megtagadására jogosult személy őrzi.

(4) Nem foglalható le azok az iratok sem, amelyeknek tartalmára a tanúvallomás megtagadható, ha az iratot a tanúvallomás megtagadására jogosult személy őrzi. Ez a korlátozás kiterjed annak a személynek a hivatali helyiségében őrzött iratokra és dolgokra, aki a 82. § (1) bekezdés c) pontja alapján a tanúvallomást megtagadhatja.

(5) A (3) és (4) bekezdés szerinti korlátozás nem érvényesül, ha

a) a tanúvallomás megtagadására jogosult személy az ügygel kapcsolatban megalapozottan gyanúsítható társtetteséggel, részességgel, bűnpártolással vagy orgazdasággal,

b) a lefoglalandó dolog a bűncselekmény eszköze,

c) a tanúvallomás megtagadására jogosult személy a lefoglalandó dolgot - a (3) és (4) bekezdésre történt figyelmeztetést követően - önként átadja.

153. § (1) Irat esetében gondoskodni kell arról, hogy annak tartalma illetéktelen személy előtt rejtve maradjon.

(2) Ha az olyan irat megtalálásánál az ügyész nincs jelen, amelyre nézve a birtokosa szerint a 82. § (1) bekezdésének b) pontja alapján tagadható meg a tanúvallomás, és az irat birtokosa, illetőleg védője, képviselője vagy megbízott

hozzátartozója az irat tartalmának megismeréséhez nem járul hozzá, az iratot tartalmazó adathordozót, illetőleg az iratot zárt borítékban átadja a nyomozó hatóságnak, a nyomozó hatóság az iratot betekintés nélkül továbbítja az ügyésznek. Ha ez nem lehetséges, a nyomozó hatóság a 154. § (3) bekezdésének megfelelő alkalmazásával intézkedik az irat őrzéséről. Az ügyész az irat tartalmának megismerése után haladéktalanul határoz az irat lefoglalásáról, illetőleg a 151. § (3) bekezdése szerinti iratok esetében a lefoglalás iránti indítvány bírósághoz történő előterjesztéséről. Ha az ügyész, illetőleg a bíróság a lefoglalást nem rendeli el, az irat sem ebben az ügyben, sem más büntetőeljárásban bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe.

(3) Az irat birtokosának kérésére - ha ez az eljárás érdekét nem veszélyezteti - a lefoglalt iratról részére hiteles másolatot kell kiadni.

154. § (1) A lefoglalt dolgot letétbe kell helyezni; ha a dolog letétbe helyezésre nem alkalmas, vagy azt más fontos ok indokolja, a megőrzéséről egyéb módon kell gondoskodni. Ez utóbbi esetben a lefoglalt dolognak a bűncselekménnyel kapcsolatos egyedi tulajdonságait rögzítő iratot vagy fényképet kell az ügy irataihoz csatolni. Ha ingatlan lefoglalásának van helye, a lefoglalást el kell rendelni, azt azonban a zár alá vétel szabályai szerint kell végrehajtani.

(2) A lefoglalt dolgokat jegyzőkönyvben vagy más okiratban a mennyiségük, értékük, minőségi állapotuk feltüntetésével, egyedi azonosításra alkalmas módon fel kell sorolni.

(3) A lefoglalt dolgot úgy kell őrizni, hogy az változatlanul maradjon, a bűncselekmény esetleges nyomai el ne tűnjenek, a lefoglalt dolgot ne lehessen kicserélni, és az azonossága könnyen megállapítható legyen.

155. § (1) A lefoglalást a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megszünteti, ha arra az eljárás érdekében már nincs szükség; a lefoglalást meg kell szüntetni, ha a nyomozást megszüntették, illetőleg annak határideje - ideértve a 176. § (2) bekezdésének második mondatában szabályozott esetet is - meghosszabbítás nélkül lejárt. A lefoglalás megszüntetése helyett a más jogszabályban meghatározott módon kell eljárni, ha a lefoglalt dolog birtoklása jogszabályba ütközik. A bíróság által elrendelt lefoglalást a vádirat benyújtásáig az ügyész is megszüntetheti.

(2) A lefoglalás megszüntetésekor a lefoglalt dolgot annak kell kiadni, aki a bűncselekmény elkövetésekor a dolog tulajdonosa volt, és ezt kétséget kizáró módon igazolni tudja.

(3) Ha nincs olyan személy, akinek a (2) bekezdés szerint a dolgot ki kell adni és ez az eljárás adataiból sem tűnik ki, a dolgot annak kell kiadni, aki a kiadása iránt alaposnak látszó igényt jelentett be.

(4) Ha olyan személy sincs, akinek a (3) bekezdés szerint lehetne a dolgot kiadni, vagy ilyen igény az eljárás adataiból nem tűnik ki, a dolgot annak kell kiadni, akitől lefoglalták.

(5) A terheltnak a lefoglalt dolgot csak akkor lehet kiadni, ha azt a (2)-(4) bekezdés szerint másnak nem lehet kiadni.

(6) A terhelttől lefoglalt dolog a bíróság határozata alapján az állam tulajdonába kerül, ha az kétségtelenül mást illet, de akinek a kiléte nem állapítható meg. A később jelentkező igénylő a dolog kiadását, illetőleg az értékesítésből származó ellenértékét igényelheti. Az igénylő kérelme tárgyában a Polgári perrendtartás szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság határoz.

(7) A lefoglalás megszüntetése esetén, ha a dolog természetben már nem adható ki, a dolog előzetes értékesítéséből befolyt ellenértéket alapul véve, a kezeléséből, tárolásából eredő költséggel csökkentett, a megtérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával növelt összegét kell megtéríteni. Vámáru esetén a vámjogszabályban meghatározott elszámolást követően kell kifizetni az értékesítésből befolyt ellenértéket. A jogosult az ezt meghaladó igényt a polgári jog szabályai szerint érvényesítheti. Ha a lefoglalás alaptalan volt, a dolog előzetes értékesítéséből befolyt ellenérték a dolog kezeléséből, tárolásából eredő költséggel nem csökkenthető. Erről a lefoglalás megszüntetéséről határozatot hozó bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság a határozatában dönt.

(8) Ha a lefoglalt dolog értéktelen, és arra senki sem tart igényt, a lefoglalás megszüntetése után azt meg kell semmisíteni.

A lefoglalt dolog előzetes értékesítése és elkobása

156. § (1) A bíróság a lefoglalt dolog értékesítéséről határoz, ha a lefoglalt dolog

a) gyors romlásnak van kitéve,

b) huzamos tárolásra alkalmatlan.

(2) A bíróság a lefoglalt dolog értékesítése iránt akkor is határozhat, ha a lefoglalt dolog

a) kezelése, tárolása, illetve őrzése - különösen a dolog értékére vagy az előreláthatólag hosszú ideig tartó tárolására tekintettel - aránytalan és jelentős költséggel járna,

b) értéke az előreláthatólag hosszú ideig tartó tárolás miatt jelentősen csökkenne.

(3) Az (1)-(2) bekezdés esetén a lefoglalt dolog akkor értékesíthető, ha a lefoglalt dolog kiadása iránt senki nem jelentett be jogos igényt.

(4) A lefoglalt dolog értékesítéséből befolyt ellenérték a lefoglalt dolog helyébe lép.

(5) Ha a lefoglalt dolog birtoklása a közbiztonságot veszélyezteti vagy a dolog birtoklása jogszabályba ütközik, a bíróság a vádirat benyújtásáig az ügyész indítványára - szükség esetén mintavétel elrendelése mellett - a lefoglalt dolog elkobzásáról határoz.

A lefoglalt dolog visszatartása

157. § (1) A terheltnek kiadandó dolgot a vele szemben megállapított pénzbüntetés, pénzmellékbüntetés, vagyoneklobzás, bűnügyi költség vagy polgári jogi igény biztosítására vissza lehet tartani, erről az ügydöntő határozatban kell rendelkezni.

(2) A polgári jogi igény biztosítását szolgáló visszatartást meg kell szüntetni, ha a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított hatvan napon belül nem kért végrehajtást, illetőleg a polgári jogi igény érvényesítésének egyéb törvényes útra utasítása esetén hatvan napon belül nem igazolja, hogy a polgári perben biztosítási intézkedés iránti kérelmet nyújtott be.

Közös szabályok

158. § (1) A házkutatást, a motozást és a lefoglalás érdekében tett intézkedést az érintett kíméletével, lehetőleg a napnak a hatodik és huszonnegyedik órája között kell végezni. Biztosítani kell, hogy az intézkedés folytán ne kerüljenek nyilvánosságra a magánéletnek a büntetőeljárással össze nem függő körülményei; kerülni kell a szükségtelen károkozást.

(2) Az intézkedésről készített jegyzőkönyvben fel kell tüntetni, hogy a tárgyi bizonyítási eszközt vagy más dolgot, tárgyat hol, milyen körülmények között találták meg.

(3) Aki a házkutatást, a motozást vagy a lefoglalás érdekében tett intézkedést akadályozza, ezek türése kényszeríthető, és - a terhelt kivételével - rendbírsággal sújtható.

(4) A nyomozó hatóság a bíróságnak a házkutatás, a motozás és a lefoglalás végrehajtására vonatkozó utasításait határidőre teljesíti.

VIII. Cím

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI RENDSZER ÚTJÁN RÖGZÍTETT ADATOK MEGŐRZÉSÉRE KÖTELEZÉS

158/A. § (1) A megőrzésre kötelezés a bűncselekmény felderítése és a bizonyítás érdekében a számítástechnikai rendszer útján rögzített adat birtokosának, feldolgozójának, illetőleg kezelőjének a számítástechnikai rendszer útján rögzített meghatározott adat feletti rendelkezési jogának ideiglenes korlátozása.

(2) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elrendeli annak a számítástechnikai rendszer útján rögzített adatnak a megőrzését, amely bizonyítási eszköz, vagy bizonyítási eszköz felderítéséhez, a gyanúsított kilétének, tartózkodási helyének a megállapításához szükséges.

(3) A megőrzésre kötelezett a határozat vele történő közlésének időpontjától köteles a határozatban megjelölt számítástechnikai rendszer útján rögzített adatot változatlanul megőrizni, és - szükség esetén más adatállománytól elkülönítve - biztosítani annak biztonságos tárolását. A megőrzésre kötelezett köteles a számítástechnikai rendszer útján rögzített adat megváltoztatását, törlését, megsemmisülését, valamint annak továbbítását, másolat jogosulatlan készítését, illetőleg az adathoz való jogosulatlan hozzáférést megakadályozni.

(4) A megőrzésre kötelezést elrendelő a megőréssel érintett adatot fokozott biztonságú elektronikus aláírással láthatja el. Ha az adat eredeti helyen történő megőrzése az érintettnek az adat feldolgozásával, kezelésével, tárolásával vagy továbbításával kapcsolatos tevékenységét jelentősen akadályozná, az elrendelő engedélyével az adat megőrzéséről annak más adathordozóra vagy más számítástechnikai rendszerbe történő átmásolásával gondoskodhat. Az átmásolást követően az elrendelő az eredeti adatot tartalmazó adathordozóra és számítástechnikai rendszerre a korlátozásokat részlegesen vagy teljesen feloldhatja.

(5) Ahhoz az adathoz, amelyet a megőrzésre kötelezés érint, az intézkedés tartama alatt kizárólag az elrendelő bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság, valamint az elrendelő engedélyével az adat birtokosa vagy kezelője jogosult hozzáférni. Arról az adatról, amelyet a megőrzésre kötelezés érint, az adat birtokosa vagy kezelője az intézkedés tartama alatt csak az elrendelő kifejezett engedélyével adhat más részére tájékoztatást.

(6) A megőrzésre kötelezett köteles haladéktalanul tájékoztatni az elrendelőt, ha a megőrzésre kötelezéssel érintett adatot jogosulatlanul megváltoztatták, törölték, átmásolták, továbbították, megismerték, vagy hogy ezek megkísérlésére utaló jelet észlelt.

(7) A megőrzésre kötelezést követően az elrendelő haladéktalanul megkezdi az érintett adatok átvizsgálását, és ennek eredményéhez képest az adatnak a számítástechnikai rendszerbe vagy más adathordozóra történő átmásolásával az adat lefoglalását kell elrendelni, vagy a megőrzésre kötelezést meg kell szüntetni.

(8) A megőrzésre kötelezés az adat lefoglalásáig, de legfeljebb három hónapig tart. A megőrzésre kötelezés megszűnik, ha a büntetőeljárást befejezték. A büntetőeljárás befejezéséről a megőrzésre kötelezettet értesíteni kell.

IX. Cím

A ZÁR ALÁ VÉTEL ÉS A BIZTOSÍTÁSI INTÉZKEDÉS

A zár alá vétel

159. § (1) A zár alá vétel a zár alá vett vagyontárgyak és vagyoni jogok feletti rendelkezési jogot függeszti fel. Zár alá vételt a bíróság rendel el.

(2) Ha az eljárás olyan bűncselekmény miatt folyik, amellyel kapcsolatban vagyonek Kobzásnak van helye, illetőleg ha polgári jogi igényt érvényesítenek, és alaposan tartani lehet attól, hogy a kielégítést meghiúsítják, ezek biztosítására a terhelt egész vagyonának, vagyona meghatározott részének vagy egyes vagyontárgyainak zár alá vétele rendelhető el. A zár alá vétel elrendelhető arra a vagyonra, vagyonrészre, illetőleg egyes vagyontárgyra is, amelyre nézve vagyonek Kobzás rendelhető el, de amelyet nem a terhelt birtokol. A zár alá vételnek a közhitelű nyilvántartásba történő bejegyzése iránt haladéktalanul intézkedni kell. Ha nincs külön jogszabály szerinti közhitelű nyilvántartás, a zár alá vétellel érintett gazdálkodó szervezetet kell értesíteni.

(3) A magánfél által érvényesített polgári jogi igény biztosítására zár alá vételnek csak a magánfél indítványára van helye. A nyomozás során zár alá vételnek helye van a sértett, valamint az 54. § (5) bekezdésében meghatározott állami szerv indítványára is.

(4) A zár alá vételt fel kell oldani, ha

a) az elrendelésének oka megszűnt, ha a nyomozást megszüntették, illetőleg annak határideje - ideértve a 176. § (2) bekezdésének második mondatában szabályozott esetet is - meghosszabbítás nélkül lejárt, kivéve, ha a zár alá vett vagyontárgyat, illetőleg vagyoni jogok feletti rendelkezési jogot magának követelő személy a követelése érdekében hatvan napon belül polgári eljárást indított,

b) a zár alá vételt meghatározott összeg biztosítására rendelték el, és ezt az összeget letétbe helyezték,

c) az eljárást vagyonek Kobzás alkalmazása nélkül fejezték be, illetőleg a polgári jogi igényt elutasították,

d) a polgári jogi igény megítélése esetén a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított harminc napon belül nem kért végrehajtást,

e) a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasítása esetén az ügyész, illetőleg a magánfél hatvan napon belül nem igazolta, hogy az igényét érvényesítette.

(5) A (4) bekezdés *a)*, *d)* és *e)* pontjában írt határidőt a zár alá vételt feloldó, a nyomozást megszüntető, a polgári jogi igény megítélésre, illetőleg az egyéb törvényes útra utasításra vonatkozó határozat közlésétől kell számítani.

(6) Ha ingatlan lefoglalását rendelték el, azt a zár alá vétel szabályai szerint kell végrehajtani.

Biztosítási intézkedés

160. § (1) A biztosítási intézkedés a zár alá vétel érdekében annak ideiglenes megakadályozása, hogy a terhelt vagy más érdekelt az ingó és ingatlan vagyona, vagyoni jogot megtestesítő értékpapírai, pénzügyintézetnél szerződés alapján

kezelt pénzeszközei, gazdálkodó szervezet vagyonából az öt megillető üzletrész vagy vagyoni hányad feletti rendelkezési jogát gyakorolja.

(2) Az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság biztosítási intézkedést alkalmazhat, ha a zár alá vétel feltételeinek fennállása valószínűsíthető, és a terhelt az (1) bekezdésben meghatározott vagyona elrejtését, rendelkezési jogának átruházását, elidegenítését vagy megterhelését megkísérli, illetőleg ha ez megalapozottan feltehető.

(3) Biztosítási intézkedésként a nyomozó hatóság, illetőleg az ügyész az (1) bekezdésben meghatározott dolgokat lefoglalja, vagy a 61. §-ban felsorolt hatóságokat keresi meg a hatáskörükbe tartozó intézkedések elvégzése érdekében. A hatóságok az intézkedéseket haladéktalanul kötelesek megtenni, és ennek megtörténtéről a nyomozó hatóságot, illetőleg ügyészt haladéktalanul tájékoztatni.

(4) A nyomozó hatóság, illetőleg az ügyész a 61. §-ban fel nem sorolt más szerveket, gazdálkodó szervezeteket is megkereshet a terhelt vagyonának zárolása és a biztosítási intézkedés nyilvántartásba vétele céljából. A megkeresett szervek a biztosítási intézkedés elvégzésére vonatkozó megkeresést haladéktalanul nyilvántartásba veszik, gondoskodnak a vagyon zárolásáról, és ezek megtörténtéről a megkeresést intéző nyomozó hatóságot, illetőleg ügyészt tájékoztatni kötelesek.

(5) A biztosítási intézkedés elsősorban azzal szemben alkalmazható, akinek a zár alá vétel a rendelkezési jogát függesztené fel. Alkalmazható más olyan személlyel szemben is, aki a terhelttel - a dolog elrejtése, rendelkezési jogának átruházása, elidegenítésének megkísérlése céljából - kapcsolatot tart, vagy megalapozottan feltehető, hogy kapcsolatba lép.

(6) A biztosítási intézkedés nyilvántartásba vételét követően a biztosítási intézkedést elszenvető a rendelkezési jog átmeneti jellegű korlátozását tűrni köteles.

(7) A biztosítási intézkedést követően a zár alá vétel elrendelését haladéktalanul indítványozni kell, és - ha ez a foganatosítást nem veszélyezteti - az érintettet értesíteni kell. Ha a zár alá vételt a bíróság nem rendelte el, a biztosítási intézkedést haladéktalanul fel kell oldani.

X. Cím

AZ ELJÁRÁS RENDJÉNEK BIZTOSÍTÁSA

A rendbíróság

161. § (1) Az e törvényben meghatározott esetekben a rend fenntartása érdekében, valamint az eljárási kötelezettségek megszegése miatt ezer forinttól kétszázezer forintig, különösen súlyos vagy ismételt esetben ötszázezer forintig terjedő rendbíróság szabható ki.

(2) A rendbíróság összegének megállapításánál a kiszabására okot adó cselekmény súlyát és következményeit kell figyelembe venni.

(3) Rendbíróság kiszabásáról a bíróság és az ügyész határoz.

(4) A rendbíróság kiszabása ellen bejelentett jogorvoslatnak halasztó hatálya van.

(5) A 69. § (1) bekezdésének *b*) vagy *c*) pontja, valamint (2) és (5) bekezdése, a 93. §, a 106. § (3) bekezdése, a 113. § (1) vagy (2) bekezdése, a 123. § (4) bekezdése, a 152. § (1) bekezdése, a 158. § (3) bekezdése, a 185. § (3) bekezdése, a 245. § (4) bekezdése és a 343. § (1) bekezdése alapján kiszabott rendbíróságot - meg nem fizetése esetén - a bíróság elzárásra változtatja át. A rendbíróság elzárásra történő átváltoztatása esetén ezer forinttól ötezer forintig terjedő összeg helyett egy-egy napi elzárást kell számítani. A rendbíróság helyébe lépő elzárás egy napnál rövidebb és száz napnál hosszabb nem lehet. Erre a rendbíróságot kiszabó határozatban a megbírságolt személyt figyelmeztetni kell.

(6) Az ügyész által kiszabott rendbíróság átváltoztatásáról az ügyészség székhelye szerint illetékes nyomozási bíró az iratok alapján dönt.

(7) Az (5) és a (6) bekezdés alapján a rendbíróságot elzárásra átváltoztató határozat ellen nincs helye jogorvoslatnak. Az elzárás végrehajtására a szabálysértési jogszabályok irányadók azzal, hogy az elzárás végrehajtásának elhalasztása vagy fülbeszakítása csak a megbírságolt személy kórházi gyógykezelésének szükségessége esetén és csak ezen időtartamig engedélyezhető. Az elzárást büntetés-végrehajtási intézetben kell végrehajtani.

Az elővezetés

162. § (1) Az elővezetés személyi szabadságot korlátozó intézkedés annak érdekében, hogy az érintettet a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elé állítsák, vagy biztosítsák az eljárási cselekményen való részvételét.

(2) A törvényben meghatározott személyek elővezetésének elrendeléséről a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendelkezik.

(3) Az elővezetést a rendőrség hajtja végre. Az elővezetést az általa nyomozott ügyben az illetékességi területén eljáró más nyomozó hatóság is végrehajthatja. A rendőr, illetőleg a nyomozó hatóság az érintett személyt az elővezetést elrendelő határozatban megjelölt helyre kíséri, ennek érdekében a reá irányadó törvény szerint szükség esetén kényszert és más intézkedést alkalmazhat.

(4) Az elővezetést általában a napnak a hatodik és huszonnegyedik órája között kell végrehajtani.

(5) A bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendelkezhet úgy, hogy a rendőr az elővezetés foganatosítása helyett az érintett személy útba indulását ellenőrizze, ha megalapozottan feltehető, hogy az elővezetés célja ezzel is elérhető.

(6) Katona [Btk. 122. § (1) bek.] elővezetése iránt az elővezetendő előjáróját kell megkeresni.

(7) Az elővezetés külön jogszabályban meghatározott költségének megfizetésére az elővezetettet kell kötelezni.

Testi kényszer alkalmazása

163. § (1) Ha megalapozottan feltehető, hogy eljárási cselekmény biztosítása vagy bizonyítási cselekmény foganatosítása céljából testi kényszer alkalmazása szükséges, erről az eljárási cselekmény elvégzését elrendelő bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság rendelkezhet. A testi kényszer alkalmazásáról rendelkezhet az eljárási cselekményt vagy a bizonyítási cselekményt végző bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság is.

(2) Testi kényszer a terhelten, a sértetten, a tanúval, valamint az eljárási cselekményt akadályozó más személlyel szemben alkalmazható.

(3) A testi kényszer alkalmazására a bíróság és az ügyész elsősorban a rendőrséget veszi igénybe.

(4) Kivételesen a bírósági eljárási cselekménynél jelen lévő büntetés-végrehajtási őr is igénybe vehető testi kényszer alkalmazására, ez azonban nem terjedhet ki bizonyítási cselekmény érdekében alkalmazott testi kényszerre.

MÁSODIK RÉSZ

IX. Fejezet

A NYOMOZÁS

I. Cím

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Alapvető rendelkezés

164. § (1) A büntetőeljárás - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - nyomozással kezdődik.

(2) A nyomozás során fel kell deríteni a bűncselekményt, az elkövető személyét, fel kell kutatni és biztosítani kell a bizonyítási eszközöket. A tényállást oly mértékben kell felderíteni, hogy a vádló dönthessen arról, vádat emel-e.

Az ügyész és a nyomozó hatóság kapcsolata

165. § (1) Az ügyész rendelkezik a nyomozásról. Az ügyész a nyomozó hatóságot utasítja. Az ügyész betekinthez a nyomozó hatóságok külön jogszabályban meghatározott nyilvántartásaiba, és ezek adatait felhasználhatja. Egyes

nyomozási cselekmények teljesítése végett az ügyész akkor is a nyomozó hatósághoz fordulhat, ha egyébként a nyomozást maga végzi.

(2) A nyomozó hatóság az ügyésznek az ügy nyomozására vonatkozó utasításait határidőre teljesíti, az ügyészt - annak rendelkezése szerint - a nyomozás elrendeléséről és az ügy állásáról írásban vagy szóban tájékoztatja. Ha a nyomozó hatóság észleli, hogy olyan eljárási cselekmény elvégzése szükséges, amelyről a döntés a bíróság, illetőleg az ügyész hatáskörébe tartozik, erről az ügyészt haladéktalanul tájékoztatja.

(3) Az ügyész a határozatai előkészítésére a nyomozó hatóságot utasíthatja.

(4) Az (1)-(3) bekezdés rendelkezéseit akkor is alkalmazni kell, ha a nyomozó hatóság a nyomozást a 35. § (2) bekezdése alapján önállóan végzi.

(5) Az ügyész az utasítást, a nyomozó hatóság a tájékoztatást írásban vagy szóban adhatja. Az utasítást a nyomozó hatóság kérésére írásba kell foglalni.

A jegyzőkönyv

166. § (1) A nyomozási cselekményekről - ideértve az ügyész, valamint a nyomozó hatóság intézkedéseit -, ha e törvény másképp nem rendelkezik, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság jegyzőkönyvet készít. A jegyzőkönyvet a jegyzőkönyvvezető vagy a nyomozó hatóság tagja veszi fel.

(2) A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni

a) az eljáró hatóság megnevezését,

b) az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény megnevezését és a gyanúsított nevét,

c) a nyomozási cselekmény helyét és idejét,

d) a jelen lévő ügyész, nyomozó hatóság tagja, eljárásban részt vevő személy és képviselője, tanú, tanú érdekében eljáró ügyvéd, hatósági tanú és jegyzőkönyvvezető nevét,

e) a kihallgatott terhelt és tanú, a meghallgatott szakértő nevét, valamint az e törvényben meghatározott más személyi adatokat.

(3) A jegyzőkönyvben röviden le kell írni a nyomozási cselekmény menetét akként, hogy a jegyzőkönyv alapján az eljárási szabályok megtartását is ellenőrizni lehessen. A gyanúsított és a tanú vallomását, valamint a nyomozási cselekmény során tett indítványokat és észrevételeket a jegyzőkönyvnek a szükséges részletességgel kell tartalmaznia. A kihallgatott indítványozhatja a vallomásának szó szerinti jegyzőkönyvbe foglalását. Ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság az indítványt nem tartja indokoltnak, azt elutasítja, és egyidejűleg a kihallgatottat tájékoztatja a 85. § (5) és (6) bekezdésében foglaltakról; az indítvány elutasítását és a tájékoztatást jegyzőkönyvbe foglalja.

(4) Ha a szakértő a szakvéleményt szóban adja elő, ennek jegyzőkönyvbe vételére a (3) bekezdés irányadó.

(5) A jegyzőkönyvet a nyomozási cselekményt végző ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság tagja és a jegyzőkönyvvezető aláírja. A gyanúsított, a tanú és a tolmács a jegyzőkönyv minden oldalát aláírja. Ha a gyanúsított, a tanú vagy a tolmács a jegyzőkönyv aláírását megtagadja, a megtagadás tényét és annak közölt vagy ismert indokát a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni.

(6) Ha a nyomozási cselekményen jelen lévő gyanúsított, védő, sértett, egyéb érdekelt, tanú vagy az érdekében eljáró ügyvéd az eljárással összefüggő esemény vagy nyilatkozat jegyzőkönyvbe vételét kéri, ez csak abban az esetben tagadható meg, ha ennek megtörténtéről az ügyésznek, illetőleg a nyomozó hatóság tagjának nincs tudomása.

(7) A jegyzőkönyvet az ügyész vagy a nyomozó hatóság eljáró tagja szükség esetén kijavítja vagy kiegészíti, a kijavítást és a kiegészítést aláírja, és arról az érdekelteket értesíti. A nyomozási cselekményen jelen voltak a jegyzőkönyv általuk történt megismerését követően a jegyzőkönyv kijavítását vagy kiegészítését indítványozhatják. A kijavítást a jegyzőkönyvben a kijavítás dátumának megjelölésével fel kell jegyezni, vagy az indítvány elutasítását az iratokban fel kell tüntetni.

167. § (1) Az ügyész, valamint a nyomozó hatóság elrendelheti a nyomozási cselekménynek gyorsírással, kép- vagy hangfelvevővel vagy egyéb berendezéssel történő rögzítését; elrendeli, ha a gyanúsított, a védő vagy a sértett ezt a költségek egyidejű előlegezésével indítványozza. A rögzítés ilyen módja a jegyzőkönyvet nem pótolja, de az ügyész vagy a nyomozó hatóság által készített, a képet és a hangot egyidejűleg rögzítő felvétel esetében a jegyzőkönyvben mindössze a jelenlevőket, az elkészítés helyét, idejét és egyéb körülményeit kell feltüntetni.

(2) A gyorsírói feljegyzést, a kép- vagy hangfelvételt vagy a nyomozási cselekménynek egyéb módon történő rögzítésével létrejött felvételt külön jogszabály rendelkezései szerint kell megőrizni.

(3) A gyorsíróra a szakértőkre vonatkozó rendelkezések az irányadók.

A jelentés

168. § (1) A nyomozó hatóság tagja az általa végzett nyomozási cselekményekről - ha az ügyész másképp nem rendelkezik - jegyzőkönyv helyett jelentést készíthet. Az ügyész elrendelheti egyes nyomozási cselekmények megismétlését, és ezekről jegyzőkönyv felvételét.

(2) A jelentés tartalmazza a 166. § (2) bekezdésének *a)-c)* és *e)* pontjában meghatározott adatokat, az elvégzett eljárási cselekmények megjelölését, és ezek tartalmának tömör összefoglalását akként, hogy az eljárási szabályok megtartását is ellenőrizni lehessen. A gyanúsított és a tanú kihallgatásáról készült jelentés tartalmazza a vallomás lényegét.

(3) A jelentést a nyomozó hatóság eljáró tagja írja alá.

A határozat

169. § (1) Az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a kizárásról (32. §, 39. §), a védőnek a kirendelés alóli felmentéséről és a kirendelt védő díjának megállapításáról [48. § (6) és (9) bek.], az igazolási kérelem elbírálásáról (66. §), a mulasztással és a meg nem jelenéssel okozott költség viselésére kötelezésről (69. §), a tanú és a szakértő mentességre történt hivatkozásának el nem fogadásáról [94. §, 113. § (3) bek.], a szakértő kirendeléséről (100. §, 111. §), kizárásáról (103. §), felmentéséről (104. §), díjának megállapításáról [105. § (6) bek.], a kényszerintézkedésekről (VIII. Fejezet) - kivéve az elővezetést (162. §) és a testi kényszer alkalmazását (163. §) -, a feljelentés elutasításáról (174. §), az eljárás felfüggesztéséről (188. §), a nyomozás megszüntetéséről (190. §, 192. §), az ügyész a szakértő bevonásáról (112. §), a nyomozás határidejének meghosszabbításáról (176. §), a nyomozás részbeni mellőzéséről (187. §) és a panasz elbírálásáról [195. § (4) bek.] határozatot hoz. Az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság más intézkedéseit is határozatba foglalhatja.

(2) A határozatban meg kell nevezni azt, akire a rendelkezés vonatkozik, és fel kell tüntetni az azonosításhoz szükséges személyi adatokat. A határozatban fel kell tüntetni

a) az ügyész vagy a nyomozó hatóság megnevezését,

b) a bűncselekményt, amely miatt az eljárás folyik,

c) a határozatban megállapított rendelkezést és a jogszabályt, amelyen az alapul,

d) hogy ellene van-e helye jogorvoslatnak, és azt milyen határidőn belül, melyik nyomozó hatósághoz, ügyészséghez, illetőleg bírósághoz kell benyújtani.

(3) A határozatot röviden azoknak a tényeknek a feltüntetésével kell indokolni, amelyek a határozat rendelkezéseire okot adtak.

(4) A határozatot jegyzőkönyvbe, vagy más módon írásba kell foglalni, és azzal kell közölni, akire a rendelkezése vonatkozik, továbbá azzal is, akinek az eljárási jogait érinti. A gyanúsítottal közölt határozatot a védővel is közölni kell. A határozatot a jelenlevőknek át kell adni, és szóban is közölni kell, egyébként pedig kézbesítés útján kell közölni.

(5) Ha névcseré, szám- vagy számítási hiba és más hasonló elírás történt, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a határozat kijavítását mind indítványra, mind hivatalból elrendelheti. A kijavítást a határozatra fel kell jegyezni. A kijavításra vonatkozó értesítésre a 166. § (7) bekezdése értelemszerűen irányadó.

II. Cím

A BÜNTETŐELJÁRÁS MEGINDÍTÁSA NYOMOZÁSSAL

A nyomozás megindításának alapja

170. § (1) A nyomozás az ügyésznek vagy a nyomozó hatóságnak hivatali hatáskörében, valamint a nyomozó hatóság tagjának hivatali minőségében tudomására jutott adatok alapján vagy feljelentésre indul meg.

(2) Nyomozást az ügyész vagy a nyomozó hatóság rendel el, és erről feljegyzést készít. A feljegyzésből ki kell tűnnie, hogy milyen bűncselekmény miatt és - ha a feljelentett (elkövetéssel gyanúsítható) személy ismert - ki ellen és mikor indítottak nyomozást. Ha nyomozást feljelentésre indítanak, az elrendelését rendszerint a feljelentést tartalmazó iraton kell feljegyezni.

(3) A nyomozás elrendeléséről a feljelentés megérkezésétől számított három napon belül kell határozni, feltéve, ha a feljelentést nem utasítják el. A nyomozó hatóság az általa elrendelt nyomozásról, illetőleg a feljelentés elutasításáról huszonnégy órán belül értesíti az ügyészt. Ha a feljelentést nem a sértett tette, de a személye ismert, a nyomozás elrendeléséről értesíteni kell a sértettet is. Külön jogszabály határozza meg, hogy a nyomozás elrendeléséről, illetőleg megszüntetéséről szóló értesítést az e törvényben meghatározottakon kívül kinek kell megküldeni.

(4) Nyomozás elrendelése nélkül indul meg a nyomozás, ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság a bizonyítási eszközök biztosítására, az elkövetéssel gyanúsítható személy kilétének megállapítása, elrejtőzésének, a bűncselekmény befejezésének avagy újabb bűncselekmény elkövetésének megakadályozása végett vagy késedelmet nem tűrő más okból nyomozási cselekményt végez. A nyomozás megindításának tényéről és idejéről utólag haladéktalanul feljegyzést kell készíteni.

(5) A (4) bekezdés szerinti nyomozási cselekményt bármely nyomozó hatóság elvégezheti, köteles azonban a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nyomozó hatóságot haladéktalanul értesíteni.

(6) Nyomozást nem lehet indítani közokirat-hamisítás (Btk. 274. §) miatt, ha a hamis vagy hamisított, illetőleg más nevére szóló valódi úti okmányt a külföldi az ország területére történő beutazás érdekében használja fel, feltéve, hogy vele szemben idegenrendészeti eljárásnak van helye. Ez a rendelkezés nem alkalmazható, ha a külföldivel szemben más bűncselekmény elkövetése miatt is nyomozást kell indítani.

A feljelentés

171. § (1) Bűncselekmény miatt bárki tehet feljelentést. A feljelentés kötelező, ha annak elmulasztása bűncselekmény.

(2) A hatóság tagja és a hivatalos személy, továbbá, ha külön törvény előírja, a köztisztület köteles a hatáskörében tudomására jutott bűncselekményt - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelenteni. A feljelentéshez csatolni kell a bizonyítási eszközöket, ha ez nem lehetséges, a megőrzésükről kell gondoskodni.

172. § (1) A feljelentést rendszerint az ügyésznél vagy a nyomozó hatóságnál kell írásban vagy szóban megtenni. A szóban tett feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni. A feljelentést nyomban nyilvántartásba kell venni.

(2) A feljelentést más hatóság és a bíróság is elfogadhatja, de köteles azt a nyomozó hatóságnak megküldeni. Ha a feljelentés azonnali intézkedést kíván, azt el kell fogadni.

(3) Ha a feljelentést nem a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ügyésznél, illetve nyomozó hatóságnál tették, a feljelentést ez is köteles átvenni, illetőleg jegyzőkönyvbe foglalni, és az eljárásra jogosultnak megküldeni.

(4) A távbeszélőn vagy más technikai eszközzel történt feljelentésre az (1) bekezdésben foglaltakat kell megfelelően alkalmazni.

A magánindítvány

173. § (1) Magánindítványra üldözendő bűncselekmény miatt csak a jogosult feljelentése alapján indítható büntetőeljárás. A magánindítvány előterjesztőjének bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja, magánindítványnak kell tekinteni.

(2) A magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát be kell szerezni, ha a nyomozás megindítását követően derül ki, hogy a cselekmény csak magánindítványra büntethető.

(3) A magánindítványt attól a naptól számított harminc napon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekmény elkövetőjének kilétéről tudomást szerzett. A (2) bekezdésben meghatározott esetben ezt a határidőt attól a naptól kell számítani, amelyen a magánindítványra jogosult a felhívásról tudomást szerzett. Az elhunyt sértett hozzátartozója a még nyitva álló határidő alatt terjesztheti elő a magánindítványt.

(4) A magánindítvány előterjesztésére nyitva álló határidő elmulasztása miatt igazolásnak akkor van helye, ha a bűncselekmény közvéder üldözendő.

A feljelentés elutasítása

174. § (1) Az ügyész a tudomására jutott feljelentést három napon belül határozattal elutasítja, ha magából a feljelentésből megállapítható, hogy

- a) a cselekmény nem bűncselekmény,
- b) a bűncselekmény gyanúja hiányzik,

- c) a büntethetőséget kizáró ok (Btk. 22. §) állapítható meg,
- d) eljárás halál, elévülés vagy kegyelem [Btk. 32. § a)-c) pont] folytán nem indítható,
- e) a magánindítvány, kívánat vagy feljelentés hiányzik,
- f) a cselekményt már jogerősen elbírálták.

(2) Az (1) bekezdés a)-b), valamint d)-f) pontjában meghatározott esetekben, továbbá, ha a büntethetőséget a gyermekkor zárja ki [Btk. 22. § a) pont], a feljelentés elutasítására a nyomozó hatóság is jogosult.

(3) A feljelentést nem lehet elutasítani, ha

- a) kényszergyógykezelés elrendelése látszik szükségesnek,
- b) elkobzásnak, illetőleg vagyoneklobzásnak a büntethetőségtől függetlenül helye van, kivéve, ha az elkobzásra, illetőleg vagyoneklobzásra irányuló eljáráshoz a bizonyítékok rendelkezésre állnak.

(4) A feljelentés elutasításáról értesíteni kell a feljelentőt és azt is, aki magánindítványt terjesztett elő. A feljelentést elutasító határozatot a nyomozó hatóság az ügyésznek haladéktalanul megküldi.

(5) Ha a feljelentés elutasításakor az (1) bekezdés c) pontja esetén az ügyész a terheltet megrovásban (Btk. 71. §) részesíti, a megrovásban részesített panasza esetén a nyomozást el kell rendelni, kivéve, ha a feljelentés elutasításának más oka áll fenn.

175. § (1) A bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetében az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság az ügyész engedélyével a feljelentést elutasíthatja, ha a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy az ügy, illetőleg más büntetőügy felderítéséhez, bizonyításához hozzájárulva olyan mértékben együttműködik, hogy az együttműködéshez fűződő nemzetbiztonsági vagy bűnüldözési érdek jelentősebb mint az, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződik.

(2) A bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetén az ügyész a feljelentést határozattal elutasítja, ha a bűncselekmény elkövetésével fedett nyomozó [178. § (2) bek.] gyanúsítható megalapozottan, aki a cselekményt szolgálati feladata teljesítése közben bűnüldözési érdekből követte el, és a bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződik.

(3) A feljelentésnek az (1) vagy (2) bekezdés alapján történt elutasítása esetén az állam téríti meg azt a kárt, amely az elkövetőt a polgári jog szerint terheli. Ha a kártérítésről polgári perben kell határozni, a kárigény jogalapját vélelmezni kell.

(4) A polgári perben az államot az igazságügyminiszter képviseli. A polgári perben eljáró bíróság a kereset elbírálása előtt beszerzi a feljelentés elutasításáról határozatot hozott ügyészség nyilatkozatát a felperes sérelmére elkövetett cselekményről, illetőleg a cselekménnyel okozott kárról. Az ügyész nyilatkozata nem terjedhet ki olyan tényre, amelynek alapján az elkövető személyére, illetve a nyomozás megszüntetésének indokaira lehet következtetni.

(5) Ha a feljelentést az (1) vagy (2) bekezdés alapján utasítják el, a határozat rendelkező részből és keltezésből áll. A rendelkező rész tartalmazza a bűncselekmény megjelölését, a feljelentés elutasításának tényét, és a tájékoztatást arról, hogy a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban felmerült kár az állammal szemben miként érvényesíthető.

(6) Az (1) vagy (2) bekezdés alapján a feljelentés nem utasítható el, ha az (1) bekezdésben meghatározott személy, illetőleg a fedett nyomozó más életének szándékos kioltásával járó bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható.

(7) Az (1) bekezdésben meghatározott személy, illetőleg a fedett nyomozó ellen indított büntetőeljárást el kell különíteni attól az ügytől, amelyben az (1) bekezdésben meghatározott személy, illetőleg a fedett nyomozó által feltárt bizonyítékot fel kívánják használni.

III. Cím

A NYOMOZÁS LEFOLYTATÁSA

A nyomozás határideje

176. § (1) A nyomozást a lehető legrövidebb időn belül le kell folytatni, és az elrendelésétől, illetve megindulásától számított két hónapon belül be kell fejezni. Ha az ügy bonyolultsága vagy elháríthatatlan akadály indokolja, a nyomozás határidejét az ügyész két hónappal, ha ez a határidő letelt, a megyei főügyész legfeljebb a büntetőeljárás megindításától számított egy év elteltéig meghosszabbíthatja.

(2) Egy éven túl a legfőbb ügyész jogosult a nyomozás határidejének meghosszabbítására. Ha a nyomozás meghatározott személy ellen folyik, a meghosszabbítás legfeljebb a gyanúsítottak a 179. § (1) bekezdése szerinti kihallgatásától számított két évig terjedhet.

(3) Ha az ügyész nyomoz, a nyomozás határidejét az ügyészség vezetője két hónappal, a felettes ügyész legfeljebb a nyomozás elrendelésétől számított egy év elteltéig, azt követően a (2) bekezdésben meghatározott határidőig a legfőbb ügyész hosszabbíthatja meg.

Nyomozási cselekmény elvégzése határozat nélkül

177. § Az ügyész és a nyomozó hatóság az olyan kényszerintézkedéseket, amelyeknek elrendelésére egyébként jogosult (126. §, 149. §, 150. §, 151. §, 158/A. §) halasztást nem tűrő esetben nyomban elvégezheti, és bizonyítási cselekmények (119. §, 121. §, 122. §) elvégzését rendelheti el (halaszthatatlan nyomozási cselekmény). Az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyvben a halaszthatatlanság tényét és az ezt megalapozó körülményeket fel kell tüntetni.

A nyomozó hatóság egyéb adatszerző tevékenysége

178. § (1) A nyomozó hatóság a büntetőeljárás megindítása után annak megállapítására, hogy vannak-e bizonyítási eszközök, és ezek hol találhatóak, adatszerzést végezhet, ennek során igénybe veheti a rendőrség külön törvényben meghatározott bűnüldözési adatkezelési adatbázisait, a megkeresésre (71. §) vonatkozó szabályok szerint bárkitől okiratok és adatok rendelkezésre bocsátását, valamint felvilágosítás adását, a feljelentő vagy a sértett állami, helyi önkormányzati szerv, köztisztviselő, gazdálkodó szervezet, alapítvány, közalapítvány vagy társadalmi szervezet vezetőjétől, illetőleg a vizsgálatra jogosult szervtől vizsgálat tartását és a kár megállapítását kérheti, a bűncselekmény helyszínét megtekintheti, szaktanácsadót vehet igénybe, és a megszerzett adatokat ellenőrizheti. A nyomozó hatóság az adatszerzés során fénykép vagy más adathordozón rögzített kép bemutatásával személyt vagy tárgyat kiválasztathat, illetőleg a bemutatott személyről vagy tárgyról felvilágosítást kérhet.

(2) A nyomozó hatóság az adatszerző tevékenysége során az ügyész engedélyével a nyomozó hatóság olyan tagját is igénybe veheti, aki e minőségét leplezi (fedett nyomozó), valamint a reá irányadó törvény szerint más, bírói engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtést is végezhet.

(3) A nyomozó hatóságnak az a tagja, aki az adatszerzést végezte, erről jelentést készít. A jelentés tartalmára a 168. § (2) és (3) bekezdésének rendelkezései az irányadók. A (2) bekezdés szerinti adatszerző tevékenységről szóló jelentést a nyomozó hatóság vezetője írja alá.

(4) Ha az ügyész a nyomozó hatóság adatszerző tevékenységének eredményét bizonyítékként kívánja felhasználni, az arról készített jelentést csatolja a nyomozás irataihoz. A nyomozó hatóság adatszerző tevékenységéről készített jelentés a nyomozás irataihoz történő csatolást követően az okiratra (116. §) vonatkozó szabályok szerint használható fel bizonyítékként.

178/A. § (1) A nyomozás elrendelését követően az ügyész, illetőleg az ügyész jóváhagyásával a nyomozó hatóság a megkeresésre vonatkozó szabályok szerint - ha ez az ügy jellege miatt szükséges - a gyanúsítottól (feljelentettől, illetőleg az elkövetéssel gyanúsítható személyről) a tényállás felderítése érdekében adatok szolgáltatását igényelheti az adóhatóságtól, a hírközlési szolgáltatást nyújtó szervezettől, az egészségügyi és a hozzá kapcsolódó adatot kezelő szervtől, továbbá a banktitoknak, értékpapírtitoknak, pénztártitoknak és egyéb üzleti titoknak minősülő adatot kezelő szervtől. A nyomozó hatóság a közúti közlekedési nyilvántartásból és az ingatlan-nyilvántartásból az ügyész jóváhagyása nélkül is igényelheti adatok szolgáltatását. Az adatszolgáltatás nem tagadható meg.

(2) Ha meghatározott személy megalapozottan gyanúsítható bűncselekmény elkövetésével, e személyről be kell szerezni a büntügyi nyilvántartás adatait, és - ha annak külön törvényben meghatározott feltételei fennállnak - a szervezett bűnözés elleni koordinációs központ adatnyilvántartásában kezelt adatokat.

(3) A nyomozó hatóság - az ügyész hozzájárulásával - átveheti a külön törvényben meghatározott, az ügyészség büntetőjogi tevékenysége során keletkezett és ügyészségi adatnyilvántartásban kezelt személyes adatokat, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet nyilvántartásaiban kezelt adatokat.

(4) Az (1)-(3) bekezdés alapján átvett adat csak az ügyben és csak akkor használható fel, ha az adatszolgáltatással érintett személlyel szemben az ügyész vádat emel. Ha az ügyész nem emel vádat, az átvett adatot törölni kell.

A gyanúsított kihallgatása

179. § (1) Ha a rendelkezésre álló adatok alapján meghatározott személy megalapozottan gyanúsítható bűncselekmény elkövetésével, az ügyész, illetőleg - ha az ügyész másképp nem rendelkezik - a nyomozó hatóság a gyanúsítottat a 117-118. § szerint kihallgatja. A fogva lévő gyanúsítottat huszonnégy órán belül ki kell hallgatni. E határidőt attól az időponttól kell számítani, amikor a gyanúsítottat a nyomozó hatóság elé állították.

(2) A gyanúsítottal a kihallgatás elején közölni kell a gyanúsítás lényegét, az erre vonatkozó jogszabályok megjelölésével.

(3) A gyanúsítottat figyelmeztetni kell arra, hogy védőt választhat, illetőleg védő kirendelését kérheti. Ha az eljárásban védő részvétele kötelező, a gyanúsított figyelmét arra is fel kell hívni, hogy ha három napon belül nem hatalmaz meg védőt, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság rendel ki védőt. Ha a gyanúsított kijelenti, hogy nem kíván védőt megbízni, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság nyomban védőt rendel ki.

(4)

180. § (1) Nem tehető fel a gyanúsítottnak a választ, illetőleg nem bizonyított tény állítását magában foglaló, a törvénnyel össze nem egyeztethető ígéretet tartalmazó kérdés.

(2) A gyanúsított beleegyezése nélkül a vallomása poligráf alkalmazásával nem vizsgálható.

A tanú kihallgatása

181. § (1) A tanút az ügyész, illetőleg - ha az ügyész másképp nem rendelkezik - a nyomozó hatóság a 79-88. § szerint kihallgatja. A tanúnak nem tehető fel a 180. § (1) bekezdésében tilalmazott, továbbá olyan kérdés, amely a feleletre útmutatást tartalmaz.

(2) A feljelentő tanúként kihallgatható. Ha a feljelentés tartalmazza a feljelentő előadását, a tanúkenti kihallgatása mellőzhető.

(3)

Szaktanácsadó közreműködése

182. § (1) Az ügyész és a nyomozó hatóság a nyomozási cselekményeknél szaktanácsadót vehet igénybe, ha a bizonyítási eszközök felkutatásához, megszerzéséhez, összegyűjtéséhez vagy rögzítéséhez különleges szakismeret szükséges, illetőleg az ügyész vagy a nyomozó hatóság valamilyen szakkérdésben felvilágosítást kér.

(2) Szaktanácsadó igénybevétele kötelező, ha a terhelt vallomását a nyomozásban poligráf alkalmazásával vizsgálják.

(3) Ha a szaktanácsadó eljárása során a személy testének sérthetlenségét érintő cselekmény elvégzése szükséges, erről az ügyész vagy a nyomozó hatóság külön rendelkezik.

(4) Az ügyész, illetve a nyomozó hatóság tagjának kizárására vonatkozó rendelkezéseket a szaktanácsadóra megfelelően alkalmazni kell.

(5) A szaktanácsadó közreműködéséről jegyzőkönyvet kell készíteni, és azt a nyomozás irataihoz kell csatolni.

A hatósági tanú

183. § (1) Az ügyész és a nyomozó hatóság a szemle, a bizonyítási kísérlet, a felismerésre bemutatás, a lefoglalás, a házkutatás és a motozás végrehajtásánál, az írni-olvasni nem tudó személy kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv ismertetésénél a gyanúsított, a védője, valamint a szemlével érintett személy, továbbá a lefoglalást, a házkutatást, a motozást elszenvető személy és az írni-olvasni nem tudó személy indítványára - elháríthatatlan akadály kivételével - hatósági tanút alkalmaz. Erre az érdekeltet figyelmeztetni kell. Az ügyész és a nyomozó hatóság a felsorolt eljárási cselekményeknél hatósági tanút hivatalból is alkalmazhat. A hatósági tanú igazolja annak a nyomozási cselekménynek a lefolyását és eredményét, amelynél jelen volt.

(2) A nyomozási cselekmény előtt a hatósági tanút a jogairól és a kötelességeiről fel kell világosítani. A nyomozási cselekményt úgy kell lefolytatni, hogy azt a hatósági tanú nyomon követhesse. A hatósági tanú a nyomozási cselekményre észrevételt tehet.

(3) Hatósági tanúként olyan, lehetőleg érdektelen személyt kell igénybe venni, aki képes érzékelni és igazolni a nyomozási cselekmény elvégzését. Nem lehet hatósági tanú az eljáró ügyész, a nyomozó hatóság tagja; az eljáró ügyészség vagy nyomozó hatóság alkalmazottja csak akkor lehet hatósági tanú, ha más személy igénybevételének elháríthatatlan akadálya van.

(4) A hatósági tanúként közreműködésre senki sem kötelezhető.

(5) A nyomozási cselekményről készült jegyzőkönyvben fel kell tüntetni a hatósági tanúk nevét, lakcímét, érdektelenségét vagy esetleges érdekelttségét. Ha a hatósági tanú az ügyész, illetve a nyomozó hatóság alkalmazottja, a lakcíme helyett a munkakörét, illetve beosztását kell feltüntetni. Ha a nyomozási cselekmény során a hatósági tanú észrevételt tett, a jegyzőkönyvben ezt is fel kell tüntetni.

(6) A tanú költségeinek megtérítésére vonatkozó rendelkezéseket a hatósági tanú esetében is alkalmazni kell.

Jelenlét a nyomozási cselekményeknél

184. § (1) A nyomozási cselekményen az ügyészen, a nyomozó hatóság tagján és a jegyzőkönyvvezetőn kívül csak az lehet jelen, akinek a jelenlétét e törvény megengedi.

(2) Ha a gyanúsítottat az ügyész vagy a nyomozó hatóság kihallgatja, a védője a kihallgatáson jelen lehet. A védő jelen lehet az általa, illetve az általa védett gyanúsított által indítványozott tanúkihallgatáson, valamint az ilyen tanú részvételével megtartott szembesítésen is. A kihallgatáson jelen lévő védő a gyanúsítotthoz és a tanúhoz kérdéseket intézhet.

(3) A fogva lévő gyanúsított a kihallgatása előtt a védővel értekezhet.

(4) A nyomozási cselekményen jelen lehet az állam- és jogtudományi kar nappali tagozatán jogász szakon hallgatói jogviszony keretében szervezett szakmai gyakorlatát töltő személy, ha ezt az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság engedélyezi, és a jelen lévő gyanúsított, tanú vagy sértett ehhez írásban hozzájárul.

(5) A külföldi állampolgár gyanúsítottkénti vagy tanúkénti kihallgatásán jelen lehet államának konzuli tisztviselője.

(6) Törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés rendelkezése alapján

a) a külföldi állampolgár gyanúsított ellen, illetőleg

b) a külföldi állampolgár sértett sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt indult eljárás során lehetővé kell tenni, hogy a nyomozási cselekményen a külföldi állam hatóságának tagja jelen lehessen. Az értesítés mellőzhető, ha a késedelem veszéllyel jár. Ebben az esetben a külföldi állam hatóságát az elvégzett nyomozási cselekményről utólag haladéktalanul értesíteni kell.

(7) Azoknál a nyomozási cselekményeknél, amelyeknél a védő jelen lehet, a védő mellett vagy helyetteseként ügyvédjelölt is jelen lehet.

(8) Külföldi állam nyomozó hatóságának tagja - külön törvény vagy nemzetközi szerződés alapján - nyomozási cselekményeken jelen lehet.

185. § (1) A gyanúsított, a védő és a sértett jelen lehet a szakértő meghallgatásánál, a szemlénél, a bizonyítási kísérletnél és a felismerésre bemutatásnál, indítványt terjeszthet elő és észrevételt tehet, a szakértőhöz kérdéseket intézhet. A felsoroltaknak a nyomozási cselekményről való értesítése kivételesen mellőzhető, ha ezt a nyomozási cselekmény sürgőssége indokolja. Az értesítést mellőzni kell, ha ennek következtében a tanú zártan kezelt adatai a gyanúsított, a védő és a sértett előtt ismertté válnának.

(2) A gyanúsított a szemlére és a bizonyítási kísérletre idézhető, ebben az esetben a nyomozási cselekmény a gyanúsított távollétében nem tartható meg.

(3) Az ügyész és a nyomozó hatóság a nyomozási cselekmény helyszínéről eltávolíthatja azt, akinek a jelenléte az eljárást akadályozza, a nyomozás elősegítése érdekében bárkit a nyomozási cselekmény helyszínén való tartózkodásra kötelezhet. Aki az eljárás rendjét zavarja, vagy a helyszínen tartózkodási kötelezettségének nem tesz eleget, rendbírsággal sújtható.

186. § (1) Aki a nyomozási cselekményen jelen lehet, az arról készült jegyzőkönyvet nyomban megtekintheti.

(2) A gyanúsított, a védő és a sértett a nyomozás során is megtekintheti a szakvéleményt, az egyéb iratokat pedig akkor, ha az a nyomozás érdekeit nem sérti.

(3) A gyanúsított és a védő jogosult arra, hogy azokról az iratokról, amelyeket megtekinthet, másolatot kapjon.

(4) A sértett, illetőleg a tanú vallomását vagy egyébként személyi adatait tartalmazó, a nyomozás során keletkezett, illetőleg annak során beszerzett, benyújtott vagy csatolt iratról készült másolaton nem tüntethetők fel a sértett, illetőleg a tanú személyi adatai. Nem adható másolat az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság határozatának tervezetéről, az ügyész és a nyomozó hatóság között a 165. § (1)-(3) bekezdése alapján keletkezett iratokról.

A nyomozás részbeni mellőzése

187. § (1) A gyanúsított kihallgatása után az ügyész a további nyomozást határozattal mellőzheti az olyan bűncselekmény miatt, amelynek az elkövetett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége.

(2) A nyomozás részbeni mellőzéséről szóló határozatot közölni kell a sértettel, a feljelentővel és azzal is, aki magánindítványt terjesztett elő. Ha a határozattal érintettek száma nagy, a határozat közzlése a 67. § (3) bekezdésében említett módon történhet.

A nyomozás felfüggesztése

188. § (1) Az ügyész határozattal felfüggeszti a nyomozást, ha

- a)* a gyanúsított ismeretlen helyen vagy külföldön tartózkodik, és az eljárás a távollétében nem folytatható,
- b)* a gyanúsított tartós, súlyos betegsége vagy a bűncselekmény elkövetése után bekövetkezett elmebetegsége miatt az eljárásban nem vehet részt,
- c)* az elkövető kiléte a nyomozásban nem volt megállapítható,
- d)* az eljárás lefolytatásához előzetes kérdésben hozott döntést kell beszerezni,
- e)* jogsegély iránti megkeresés külföldi hatóság általi teljesítése szükséges és további, Magyarországon elvégzendő nyomozási cselekmény már nincs,
- f)* nem magyar állampolgár által külföldön elkövetett bűncselekmény miatt a büntetőeljárás megindításához szükséges döntést kell beszerezni,
- g)* nemzetközi büntetőbíróóság a joghatóságába tartozó ügyben a magyar hatóságot a büntetőeljárás átadása végett megkeresi.

(2) Az eljárást folytatni kell, ha a felfüggesztés oka megszűnt, illetve az (1) bekezdés *g)* pontja esetén, ha a nemzetközi büntetőbíróóság alapokmányát kihirdető, illetve alapokmányából fakadó kötelezettségek végrehajtásáról szóló törvény azt előírja.

(3) Az ügyész legfeljebb egyéves határidőt állapíthat meg

- a)* a külföldön tartózkodónak a visszatérésre,
- b)* az érdekeltnek kereset benyújtására, a személyi állapot kérdésének eldöntése érdekében,
- c)* ha a nyomozást az (1) bekezdés *e)* pontja alapján függeszti fel.

(4) Ha az ügyész által megállapított határidő eredménytelenül telt el, az eljárást folytatni kell.

(5) A nyomozás felfüggesztéséről szóló határozatot közölni kell az ismert helyen tartózkodó gyanúsítottal, a védővel, a feljelentővel és a sértettel.

(6) A nyomozás felfüggesztése után - az (1) bekezdés *a)* pontját kivéve - a gyanúsított (elkövető) személyét közvetlenül érintő nyomozási cselekmény nem végezhető.

(7) A felfüggesztés tartama a nyomozás határidejébe nem számít be.

189. § (1) A nyomozó hatóság határozattal felfüggesztheti a nyomozást a 188. § (1) bekezdésének *a)*, *c)* és *e)* pontjában meghatározott esetekben. A nyomozást felfüggesztő határozatot a nyomozó hatóság az ügyésznek haladéktalanul megküldi.

(2) A 188. § (1) bekezdésének *c)* pontjában meghatározott esetben az ügyész és a nyomozó hatóság az ügyet nyilvántartásba veszi, és ha az elkövető személyére utaló újabb adat birtokába jut, a nyomozást folytatja.

A nyomozás megszüntetése

190. § (1) Az ügyész a nyomozást határozattal megszünteti,

- a)* ha a cselekmény nem bűncselekmény,
- b)* ha a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése, és az eljárás folytatásáról sem várható eredmény,
- c)* ha nem a gyanúsított követte el a bűncselekményt, illetve ha a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el,
- d)* ha büntethetőséget kizáró ok állapítható meg, kivéve, ha kényszergyógykezelés elrendelése látszik szükségesnek,
- e)* a gyanúsított halála, elévülés, kegyelem miatt,
- f)* a törvényben meghatározott egyéb büntethetőséget megszüntető ok miatt,
- g)* ha a magánindítvány, kívánat vagy feljelentés hiányzik, és az már nem pótolható,
- h)* ha a cselekményt már jogerősen elbírálták, ideértve a Btk. 6. § esetét is,

i) ha a meghatározott személy ellen folyó nyomozás megindításától számított két év eltelt [176. § (2) bek.].

(2) Az (1) bekezdés *a)*, *e)*, *g)* és *h)* pontjában meghatározott esetekben, továbbá, ha a büntethetőséget a gyermekkor zárja ki [Btk. 22. § *a)* pont], a nyomozás megszüntetésére a nyomozó hatóság is jogosult. A nyomozást megszüntető határozatot a nyomozó hatóság az ügyésznek haladéktalanul megküldi.

(3) A nyomozás megszüntetése esetén a bünyügyi költséget az állam viseli; a gyanúsítottat kötelezni kell annak a költségnek viselésére, amely a mulasztása folytán merült fel.

(4) A nyomozást megszüntető határozatot egyidejűleg közölni kell a gyanúsítottal, a védővel, a sértettel, a feljelentővel és azzal is, aki magánindítványt terjesztett elő.

191. § (1) A nyomozás megszüntetése - ha e törvény kivételt nem tesz - nem akadályozza annak, hogy ugyanabban az ügyben utóbb az eljárást folytassák.

(2) Az eljárás folytatását az ügyész, ha pedig a nyomozást az ügyész szüntette meg, a felettes ügyész rendelheti el. Ha a gyanúsítottat megrovásban (Btk. 71. §) részesítették, az ügyész, illetőleg a felettes ügyész a nyomozást megszüntető határozatot hatályon kívül helyezi.

(3) Ha a nyomozás megszüntetése ellen nem éltek panasszal, illetve a felettes ügyész nem rendelte el a nyomozás folytatását, utóbb azt csak a bíróság rendelheti el az ellen, akivel szemben a nyomozást korábban megszüntették.

(4) Ha a bíróság a nyomozás folytatásának elrendelése iránti indítványt elutasította, változatlan alapon a nyomozás folytatásának elrendelése iránti ismételt indítvány előterjesztésének nincs helye.

(5) Akivel szemben a feljelentést a 175. § (1) bekezdése alapján utasították el, vagy a nyomozást a 192. § (1) bekezdése alapján szüntették meg, a 82. § (5) bekezdésének esetein kívül a nyomozást vagy annak folytatását az illetékes ügyész rendelheti el.

A nyomozás megszüntetése az együttműködő gyanúsítottal és a fedett nyomozóval szemben

192. § (1) A bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetében az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság az ügyész engedélyével a nyomozást megszüntetheti, ha a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy az ügy, illetőleg más büntetőügy bizonyításához hozzájárulva olyan mértékben együttműködik, hogy az együttműködéshez fűződő nemzetbiztonsági vagy bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződik.

(2) A bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetén az ügyész a nyomozást határozattal megszünteti, ha a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható fedett nyomozó [178. § (2) bek.] a cselekményt szolgálati feladata teljesítése közben bűnüldözési érdekből követte el, és a bűnüldözési érdek jelentősebb, mint az, amely az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződik.

(3) Az (1) vagy (2) bekezdés alapján a nyomozás nem szüntethető meg, ha az (1) bekezdésben meghatározott személy, illetőleg a fedett nyomozó más életének szándékos kioltásával járó bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható.

(4) A nyomozásnak az (1) vagy (2) bekezdés alapján történő megszüntetése esetén a 175. § (3)-(5) bekezdését megfelelően alkalmazni kell. A nyomozás megszüntetése ebben az esetben sem akadályozza annak, hogy ugyanabban az ügyben utóbb az eljárást folytassák (191. §).

(5)-(7)

A nyomozás iratainak megismerése

193. § (1) A nyomozás elvégzése után az ügyész vagy - ha az ügyész másképp nem rendelkezik - a nyomozó hatóság a gyanúsítottak és a védőnek az erre kijelölt helyiségben átadja a nyomozás összefűzött iratait. Lehetővé kell tenni, hogy a gyanúsított és a védő az esetleges vádemelés alapjául szolgáló összes iratot - kivéve a zártan kezelt iratokat - megismerhesse.

(2) Az iratok megtekintésének határnapjáról a gyanúsítottat és a védőt értesíteni kell, a fogva levő gyanúsítottat a határnapra - kérésére - elő kell állítani. A gyanúsított és a védő a nyomozás kiegészítését indítványozhatja, egyéb indítványokat és észrevételeket tehet, az iratokról másolatot kérhet. A gyanúsítottat erre a jogára figyelmeztetni kell.

(3) A gyanúsított, illetőleg a védő indítványáról az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság határoz.

(4) A gyanúsított és a védő az iratok megtekintésének határnapját követően is jogosult arra, hogy megismerje az (1) bekezdés szerinti iratokat.

(5) Ha az (1) bekezdés szerinti eljárási cselekményt a nyomozó hatóság végezte, ennek megtörténte után tizenöt napon belül az iratokat megküldi az ügyésznek.

(6) Az (1) bekezdés szerinti eljárási cselekmény elvégzését követően a sértettet értesíteni kell arról, hogy a nyomozás iratait megtekintheti, és gyakorolhatja az őt a nyomozás során megillető más jogokat.

194. § (1) A nyomozás iratainak a 193. § (1) bekezdés szerinti átadásáról felvett jegyzőkönyv tartalmazza

a) a gyanúsítottak és a védőnek átadott iratok megjelölését, a megtekintés kezdő és befejező időpontját,

b) a gyanúsított és a védő indítványait és észrevételeit,

c) ha a gyanúsított vagy a védő nem él a 193. § (1) bekezdésben biztosított joggal, ezt a tényt.

(2)

IV. Cím

Jogorvoslat a nyomozás során

195. § (1) Akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság határozata rendelkezést tartalmaz, a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

(2) Nincs helye panasznak a más szakértőt kirendelő és a gyanúsított vagy a védő által szakvélemény elkészítésére felkért személy szakértőként való bevonását engedélyező határozat ellen [111-112. §].

(3) A panasznak - ha e törvény kivételt nem tesz - nincs halasztó hatálya. Kivételesen indokolt esetben a határozatot hozó, illetőleg a panaszt elbíráló a határozat végrehajtását a panasz elbírálásáig felfüggesztheti.

(4) Ha a határozatot hozó a panasznak három napon belül nem ad helyt, köteles azt haladéktalanul felterjeszteni az elbírálásra jogosulthoz. Az ügyész határozata elleni panaszt a felettes ügyész, a nyomozó hatóság határozata elleni panaszt az ügyész a hozzá érkezésétől számított tizenöt, megszüntető határozat esetén harminc napon belül határozattal bírálja el.

(5) A panasz elbírálásáról a panaszt tevőt - a határozat hatályon kívül helyezése, illetőleg a megváltoztatása esetén azokat is, akikkel a határozatot közölték - értesíteni kell. A panaszt elbíráló határozat ellen további jogorvoslatnak - a (6) bekezdés eseteit kivéve - nincs helye.

(6) A 149. § (3) bekezdése, a 150. § (2) bekezdése, a 151. § (4) bekezdése, valamint a 153. § (2) bekezdése szerinti határozat, továbbá a 151. § (2) bekezdése szerinti ügyészi határozat elleni panaszt elutasító határozat ellen a kézbesítéstől számított nyolc napon belül a határozatot hozó ügyészségnél felülbírálati indítvány terjeszthető elő, az ügyészség a felülbírálati indítványt az iratokkal és indítványával együtt három napon belül megküldi a bíróságnak.

(7) A halaszthatatlan nyomozási cselekmény elleni jogorvoslatra az (1)-(4) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni.

196. § Az, akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, ellenvetést tehet. A panaszt ellenvetésként kell elbírálni, ha elkészt, vagy nem a jogosulttól származik. Az ellenvetés alapján a szükséges és indokolt intézkedéseket az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megteszi.

197. § (1) Ha az ügyész a nyomozást a 190. § (1) bekezdésének *e)* pontja alapján azért szüntette meg, mert a büntetethezesség a hivatalból kezdeményezett eljárási kegyelem folytán szűnt meg, a gyanúsított a nyomozást megszüntető határozat közlésétől számított nyolc napon belül kérheti a nyomozás folytatását, ebben az esetben a nyomozást folytatni kell.

(2) A büntetőeljárást folytatni kell, ha a gyanúsított a nyomozást megszüntető határozat ellen benyújtott panaszában a megrovás alkalmazását sérelmezi, és a büntetőeljárás megszüntetésének más oka nincs. Erre a gyanúsítottat a határozatban figyelmeztetni kell.

198. § (1) Ha a feljelentést a sértett tette, a sértett a feljelentést elutasító határozat ellen, a nyomozás elrendelése iránt a határozat közlésétől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

(2) Ha az ügyész a nyomozást megszüntette, a sértett az eljárás folytatásának elrendelése iránt a határozat közlésétől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

199. § (1) Az ügyész, illetőleg a felettes ügyész a panasz alapján

a) a feljelentést elutasító, illetőleg a nyomozást megszüntető határozatot hatályon kívül helyezi, és dönt a nyomozás elrendeléséről vagy folytatásáról, illetve a vádemelésről,

b) a panaszt elutasítja, ha azt nem találja alaposnak.

(2) A panasz elutasítását követően a sértett pótmagánvádlóként léphet fel, ha

a) a feljelentést a 174. § (1) bekezdésének *a)* vagy *c)* pontja alapján utasították el,

b) a nyomozást a 190. § (1) bekezdésének *a)-d)* vagy *f)* pontja alapján szüntették meg.

(3) Nincs helye a pótmagánvádlóként történő fellépésnek, ha a büntetethőséget a gyermekkor vagy a kóros elmeállapot zárja ki, továbbá az elkövető halála esetén.

V. Cím

BÍRÓI ENGEDÉLYHEZ KÖTÖTT TITKOS ADATSZERZÉS

Általános szabályok

200. § (1) Az ügyész és a nyomozó hatóság bírói engedély alapján az elkövető kilétének, tartózkodási helyének megállapítása, elfogása, valamint bizonyítási eszköz felderítése érdekében a nyomozás elrendelésétől a nyomozás iratainak ismertetéséig az érintett tudta nélkül

a) a magánlakásban történeteket technikai eszközzel megfigyelheti és rögzítheti,

b) levelet, egyéb postai küldeményt, valamint telefonvezetéken vagy más hírközlési rendszer útján továbbított közlés tartalmát megismerheti, és azt technikai eszközzel rögzítheti,

c) a számítástechnikai rendszer útján továbbított és tárolt adatokat megismerheti és felhasználhatja (a továbbiakban: titkos adatszerzés).

(2) Az ügyész és a nyomozó hatóság a nyomozás elrendelését követően a bírói engedélyhez kötött titkos adatszerzést e törvény alapján végzi.

(3) E cím rendelkezései nem érintik a nyomozás elrendelését megelőzően a bírói, illetőleg az igazságügyminiszteri engedélyhez kötött titkos információgyűjtést; e tevékenységet a külön törvényekben meghatározottak szerint az erre feljogosított szervezetek a rájuk irányadó szabályok szerint végzik.

(4) Ha a nyomozás elrendelését megelőzően külön törvény alapján a bíró, illetőleg az igazságügyminiszter által engedélyezett titkos információgyűjtés végrehajtása során az ügyben a nyomozást elrendelik, a titkos információgyűjtést a továbbiakban csak e törvény szerint mint titkos adatszerzést lehet folytatni.

(5) Az (1) bekezdés *a)* pontja alkalmazásában magánlakásnak minősül a lakás, a lakás céljára használt egyéb helyiség, tárgy, a lakáshoz tartozó nem lakás céljára szolgáló helyiség, az ezekhez tartozó bekerített hely, továbbá a nyilvános vagy a közönség részére nyitva álló helyen kívül minden más helyiség vagy terület.

201. § (1) Titkos adatszerzésnek akkor van helye, ha az eljárás

a) ötévi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő szándékos, továbbá

b) országhatáron átnyúló bűnözéssel kapcsolatos,

c) kiskorú ellen irányuló,

d) sorozatban vagy szervezett elkövetéssel megvalósuló (ideértve az üzletszerűen, bűnszövetségben vagy bűnszervezetben történő elkövetést is),

e) kábítószerrel vagy kábítószernek minősülő anyaggal kapcsolatos,

f) pénz- vagy értékpapír-hamisítással kapcsolatos,

g) fegyveresen elkövetett,

bűncselekmény vagy ilyen bűncselekmény kísérletének, illetőleg előkészületének gyanúja miatt folyik.

(2) Ha a nyomozást az ügyész végzi [28. § (4) bek. *e)* pont, 29. §, 474. § (2)-(4) bek.], titkos adatszerzésnek az (1) bekezdésben fel nem sorolt bűncselekmény miatt is helye van.

202. § (1) Titkos adatszerzést elsősorban a gyanúsítottal, illetve azzal a személlyel szemben lehet alkalmazni, aki a bűncselekmény elkövetésével a nyomozás addigi adatai alapján gyanúsítható.

(2) Titkos adatszerzés mással szemben akkor alkalmazható, ha az (1) bekezdésben megjelölt személlyel való bűnös kapcsolattartásra adat merült fel, vagy ilyen kapcsolat megalapozottan feltehető. A titkos adatszerzésnek nem akadály, ha az kívülálló személyt elkerülhetetlenül érint.

(3) Az ügyben védőként eljáró ügyvéd magánlakásában és irodájában, illetőleg az ügyvéd birtokában lévő telefonvezetékre vagy más hírközlési rendszerre, az ügyvéd levelezésére, ideértve a számítástechnikai rendszer útján történő levelezést is, akkor végezhető titkos adatszerzés, ha az ügyvéddel szemben a terhelt ellen folyamatban lévő ügygel összefüggő bűncselekmény megalapozott gyanúja merült fel.

(4) A rendőrségi fogdában, illetőleg a büntetés-végrehajtási intézetben levő ügyvédi beszélő helyiségben akkor végezhető titkos adatszerzés, ha az ügyvéddel szemben a terhelt ellen folyamatban lévő ügygel összefüggő bűncselekmény megalapozott gyanúja merült fel.

(5) A (3) és (4) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni arra is, aki a 81. § (1) bekezdésének *a)* pontja alapján tanúként nem hallgatható ki, illetőleg aki a 82. § (1) bekezdése alapján a tanúvallomást megtagadhatja.

(6) Titkos adatszerzésnek a 201. §-ban és az (1)-(5) bekezdésben meghatározott esetekben is csak akkor van helye, ha megalapozottan feltehető, hogy más módon a bizonyíték beszerzése kilátástalan, vagy aránytalanul nagy nehézséggel járna, és a titkos adatszerzéssel a bizonyíték beszerzése valószínűsíthető.

Bírói engedély

203. § (1) A titkos adatszerzés engedélyezéséről a bíróság az ügyész indítványára e Fejezet VI. Címe szerinti eljárásban határoz.

(2) Az indítványnak tartalmaznia kell

a) a nyomozást végző ügyészi szerv vagy nyomozó hatóság megnevezését, a nyomozás elrendelésének időpontját, az ügy számát, annak előadását, hogy a nyomozás elrendelését megelőzően történt-e, vagy az indítvány előterjesztésekor folyik-e és milyen titkos információgyűjtés, azt mely szervezet végezte, illetve végzi, és milyen adatokat szerzett meg,

b) a titkos adatszerzés tervezett alkalmazásának helyét, telefonlehallgatás esetén a kapcsolási számot is,

c) a titkos adatszerzés tervezett alkalmazásával érintett nevét, illetőleg az azonosításra alkalmas adatot, valamint a titkos adatszerzés vele szemben alkalmazni kívánt eszközének, illetőleg módszerének megnevezését,

d) az alkalmazás tervezett tartamának kezdő és befejező időpontját, naptári napban és órában meghatározva,

e) az alkalmazás 201. és 202. §-ban meghatározott feltételeinek a meglétére vonatkozó részletes leírást, így különösen az alapul szolgáló bűncselekmény megnevezését és a bűncselekmény gyanújára okot adó adatokat, a titkos adatszerzés elkerülhetetlen alkalmazását indokoló körülményeket, az alkalmazás célját és annak valószínűsítését, hogy a bizonyíték a titkos adatszerzés során alkalmazott eszközzel, illetőleg módszerrel beszerezhető,

f) halaszthatatlan elrendelés [(6) bekezdés] esetén annak okát és időpontját.

(3) Az indítványhoz csatolni kell az indítványban foglaltakat megalapozó iratokat. Az alkalmazás meghosszabbítására vonatkozó indítvány előterjesztésével egyidejűleg be kell mutatni a korábbi engedélyezés óta keletkezett iratokat is.

(4) A bíróság az indítvány előterjesztésétől számított hetvenkét órán belül határoz. Ha a bíróság az indítványnak helyt ad vagy részben ad helyt, meghatározza, hogy kivel szemben, a titkos adatszerzés mely eszköze, illetőleg módszere mettől meddig alkalmazható.

(5) A titkos adatszerzés legfeljebb kilencven napra engedélyezhető, ez ismételt indítványra egy alkalommal legfeljebb kilencven nappal meghosszabbítható. Ha a bíróság az indítványnak helyt ad, és az engedélyezés idején a titkos adatszerzés indítvány szerinti kezdő időpontja már elmúlt, az alkalmazás kezdő időpontja az engedélyezés napja.

(6) Ha az engedélyezés olyan késedelemmel járna, amely a titkos adatszerzés sikerét veszélyeztetné, az ügyész legfeljebb hetvenkét óra időtartamra elrendelheti a titkos adatszerzést (halaszthatatlan elrendelés). Ez esetben az elrendeléssel egyidejűleg az engedélyezés iránti indítványt is elő kell terjeszteni. Ha a bíróság az indítványt elutasította, változatlan ténybeli alapon újabb halaszthatatlan elrendelésnek nincs helye.

A titkos adatszerzés végrehajtása

204. § (1) A titkos adatszerzést a külön törvényben meghatározott szervezet hajtja végre. Ha az ügyészségi nyomozás során elrendelt titkos adatszerzés tárgya a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja által elkövetett bűncselekmény, az ügyész titkos adatszerzés elvégzésére az érintett nemzetbiztonsági szolgálatot is felkérheti.

(2) A hírközlési szolgáltatást, a postai küldemények, illetőleg a számítástechnikai rendszer útján rögzített adatok továbbítását, feldolgozását, kezelését végző szervezetek kötelesek a titkos adatszerzés végrehajtását biztosítani és a titkos adatszerzésre jogosult hatóságokkal együttműködni. A hírközlési szolgáltatást, valamint a postai küldemények továbbítását végző szervezetek kötelezettségeiről és az együttműködés részletes szabályairól külön jogszabály rendelkezik.

(3) A titkos adatszerzést az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság vezetője haladéktalanul megszünteti, ha

a) halaszthatatlan elrendelés esetén a bíróság az indítványt elutasította,

b) az engedélyben meghatározott célját elérte,

- c) az engedélyben megállapított időtartam eltelt,
- d) a nyomozást megszüntették,
- e) nyilvánvaló, hogy a további alkalmazástól sem várható eredmény.

(4) A titkos adatszerzés befejezését követő nyolc napon belül a titkos adatszerzést folytatott ügyész, illetőleg nyomozó hatóság megsemmisíti a titkos adatszerzés célja szempontjából érdektelen, rögzített adatot és az ügyben nem érintett személy rögzített adatait. A (3) bekezdés *a)* pontja esetében az addig rögzített adatokat haladéktalanul meg kell semmisíteni.

(5) A titkos adatszerzés végrehajtásáról jelentést (168. §) kell készíteni, amely részletesen tartalmazza a titkos adatszerzés lefolyását, így különösen azt, hogy annak során milyen eszközt, illetőleg módszert, meddig és hol alkalmaztak, a titkos adatszerzés mely természetes vagy jogi személyt, illetőleg jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet érintett, a titkos adatszerzés során milyen - a (4) bekezdés alapján meg nem semmisített - adatot, milyen módon, milyen forrásból hol és mikor szereztek meg. A jelentést úgy kell elkészíteni, hogy abból a bíróság engedélyező végzésében foglaltak megtartása megállapítható legyen. A jelentésben ki kell térni arra is, hogy a titkos adatszerzés elérte-e a célját, és ha nem, akkor annak milyen akadálya volt. A jelentést a titkos adatszerzést folytatott ügyészi szerv, illetőleg nyomozó hatóság vezetője írja alá.

A titkos adatszerzés eredményének megismerése

205. § (1) A titkos adatszerzés során keletkezett és rögzített adatok megóvásáról az ügyész, illetőleg a titkos adatszerzést folytatott nyomozó hatóság az államtitokról és a szolgálati titokról szóló törvényben szabályozottak szerint gondoskodik.

(2) A titkos adatszerzés tényét, valamint az azzal beszerzett és rögzített adatot a titkos adatszerzés végrehajtása során, illetőleg azt követően mindaddig, amíg a titkos adatszerzésről szóló jelentést az ügyész nem csatolta az iratokhoz, az engedélyező bíró, az ügyész és a nyomozó hatóság, valamint az ügyész és a nyomozó hatóság hivatali felettese (szolgálati előjárója) ismerheti meg. A titkos adatszerzés engedélyezésével kapcsolatos bírósági iratokat az engedélyező bírónak a 207. § (1) bekezdésében meghatározott igazgatási vezetője is megismerheti.

(3) A titkos adatszerzést engedélyező bíró megkeresésére a titkos adatszerzés során a megkeresés időpontjáig beszerzett adatokat az ügyész köteles bemutatni. Ha a bíró megállapítja, hogy az engedély kereteit túllépték, a titkos adatszerzést megszünteti, más törvénysértés esetén a titkos adatszerzést megszüntetheti. E végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

(4) A külön törvény alapján a nyomozást megelőzően végzett titkos információgyűjtés [200. § (3) bek.] eredményét - annak a büntetőeljárásban történő felhasználásáig - a külön törvényekben meghatározottak ismerhetik meg.

(5) Az ügyész a titkos adatszerzés tényéről - annak befejezését követően - értesíti a bírói engedélyben érintettet, ha az érintett ellen nem indult büntetőeljárás, és az értesítés a büntetőeljárás sikerét nem veszélyezteti.

A titkos adatszerzés eredményének felhasználása

206. § (1) Ha az ügyész a titkos adatszerzés eredményét a büntetőeljárásban bizonyítékként kívánja felhasználni, a titkos adatszerzés engedélyezése iránti indítványt, a bíróság határozatát és a titkos adatszerzés végrehajtásáról készített jelentést csatolja a nyomozás irataihoz. Ha az iratok csatolása a nyomozás iratainak megismerése (193. §) után történt, a gyanúsítottat és a védőt erről értesíteni kell, és lehetőséget kell adni a csatolt iratok megismerésére.

(2) A titkos adatszerzés végrehajtásáról készített jelentés a nyomozás irataihoz történő csatolást követően az okiratra (116. §) vonatkozó szabályok szerint használható fel bizonyítékként.

(3) A titkos adatszerzés eredménye más büntetőeljárásban, valamint a nyomozás elrendelését megelőzően a bíró, illetőleg az igazságügyminiszter engedélyéhez kötött titkos információgyűjtés eredménye büntetőeljárásban az általános szabályok szerint [76. § (2) bek.] is csak akkor használható fel,

- a) ha a 201. §-ban meghatározott feltételek a büntetőeljárás, illetőleg a másik büntetőeljárás esetében is fennállnak, és
- b) a felhasználás célja megegyezik a titkos adatszerzés vagy titkos információgyűjtés eredeti céljával.

(4) Bizonyítékként nem lehet felhasználni a titkos adatszerzés eredményét, ha a titkos adatszerzést a 204. § (3) bekezdésének *a)* vagy *e)* pontja, illetőleg a 205. § (3) bekezdése alapján szüntették meg, vagy a titkos adatszerzés érintette - anélkül, hogy azt a bíróság engedélyezte volna - az ügyben eljáró védő, illetőleg olyan személy, aki tanúként nem hallgatható ki, vagy a vallomástételt a 82. § (1) bekezdése alapján megtagadhatja.

VI. Cím

A NYOMOZÁSI BÍRÓ ELJÁRÁSA

A nyomozási bíró feladata

207. § (1) A vádirat benyújtása előtt a bíróság feladatait első fokon a megyei bíróság elnöke által kijelölt bíró (nyomozási bíró) látja el.

(2) A nyomozási bíró dönt

a) a vádirat benyújtása előtt a bíróság hatáskörébe tartozó kényszerintézkedésekkel [129. §, 137. §, 138. §, 140. §, 146. §, 147. §, 149. § (6) és (8) bek., 151. § (2), (3) és (6) bek., 153. § (2) bek., 156. §, 159. §] az elmeállapot megfigyelésével (107. §) kapcsolatos indítványokról, valamint a védő kizárásáról [45. § (3) bek.],

b) a titkos adatszerzés engedélyezéséről [203. § (4) és (6) bek.] és megszüntetéséről [205. § (3) bek.],

c) a nyomozás megszüntetését követően a nyomozás folytatásának elrendeléséről [191. § (3) bek.],

d) az ügyész indítványára a tanú különösen védetté nyilvánításáról (97. §),

e) a 149. § (3) bekezdése, a 150. § (2) bekezdése, a 151. § (4) bekezdése, valamint a 153. § (2) bekezdése szerinti határozat elleni panaszt elutasító határozat, továbbá a 151. § (2) bekezdése szerinti ügyészi határozat ellen előterjesztett felülbírálati indítványról, valamint a rendbíróság 161. § (6) bekezdése szerinti elzárásra történő átváltoztatásáról.

(3) A nyomozási bíró a vádirat benyújtása előtt az ügyész indítványára kihallgatja a különösen védett tanút és azt a tanút, aki az életét közvetlenül veszélyeztető állapotban van. A tanú kihallgatásának indítványozását a tanú és az érdekében eljáró ügyvéd az ügyésznél kezdeményezheti. A nyomozási bíró ismételtén kihallgatja a különösen védett tanút, ha ezt a tárgyalás előkészítése vagy a tárgyalás során a bíróság elrendeli [268. § (2) bek., 305. § (3) bek.].

(4) A nyomozási bíró a vádirat benyújtása előtt az ügyész indítványára kihallgatja a tizennegyedik életévét be nem töltött tanút, ha megalapozottan feltehető, hogy a tárgyaláson történő kihallgatása a fejlődését károsan befolyásolná. A tanú kihallgatásának indítványozását a törvényes képviselő, a gondozó és a tanú érdekében eljáró ügyvéd az ügyésznél kezdeményezheti.

(5) Az ügyész, a gyanúsított és a védő bizonyítás felvételét is indítványozhatja, ha megalapozottan feltehető, hogy az így megszerezhető bizonyítási eszköz a bírósági eljárásban már nem állna rendelkezésre, vagy az addigra jelentős mértékben megváltozna, illetőleg bizonyítási eszköz jellegét elveszítené. Az ügyész, a gyanúsított, a védő, a tanú érdekében eljáró ügyvéd, valamint a kiskorú tanú gondozója és törvényes képviselője a tanúnak vagy kivételes esetben a gyanúsítottnak a zártcélú távközlő hálózat útján történő kihallgatását is indítványozhatja.

(6) A vádirat benyújtása előtt az előzetes letartóztatás egy éven túli meghosszabbítására, valamint az ideiglenes kényszergyógykezelés felülvizsgálatára irányuló eljárást a megyei bíróság egyesbírája e Címben foglalt rendelkezések szerint folytatja le.

Illetékesség

208. § (1) A nyomozási bíró a megyei bíróság illetékességi területén lévő ügyészségek által folytatott eljárás során jár el, tekintet nélkül arra, hogy az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény elbírálása a helyi bíróság vagy a megyei bíróság hatáskörébe tartozik.

(2) A megyei bíróság elnöke a megyei bíróság területén lévő több helyi bíróságon is kijelölhet nyomozási bírót, és ebben az esetben a nyomozási bírók illetékességét a megyei bíróság elnöke állapítja meg. A nyomozási bíró bizonyítási cselekmény elvégzése esetén az illetékességi területén kívül is eljárhat.

Általános eljárási szabályok

209. § (1) A nyomozási bíró eljárására a bírósági eljárás általános szabályai az e címben foglalt eltérésekkel alkalmazandók.

(2) Az ügyek egyesítésének és elkülönítésének nincs helye.

(3) Azt az eljárásban felmerült bűnügyi költséget, amelyet a 74. § (1) bekezdésének *a)* pontja szerint az állam előlegez, a nyomozási bíró állapítja meg, de a megállapított összeget az ügyész előlegezi.

(4) Ha a nyomozási bíró azt észleli, hogy a nyomozás felfüggesztésének vagy megszüntetésének van helye, erről az ügyészt értesíti.

Az ülés

210. § (1) A nyomozási bíró ülést tart, ha az indítvány tárgya

a) a személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedés (129. §, 137. §, 138. §, 140. §, 146. §) elrendelése,

b) az előzetes letartóztatásnak az elrendelésétől számított hat hónapot meghaladó meghosszabbítása,

c) óvadék elfogadása (147. §),

d) elmeállapot megfigyelésének (107. §) elrendelése,

e) bizonyítási cselekmény elvégzése [207. § (3)-(5) bek.].

(2) Az ülés mellőzhető, ha az indítvány tárgya elmeállapot megfigyelésének elrendelése, és azon a gyanúsított az egészségi állapota miatt nem jelenhet meg, vagy a jogainak gyakorlására képtelen.

(3) A nyomozási bíró az iratok alapján dönt

a) az (1) bekezdésben fel nem sorolt kérdésekben,

b) ha az ülést a (2) bekezdés alapján mellőzi,

c) ha az indítvány nem az arra jogosulttól származik.

(4) A nyomozási bíró - ha ez szükséges - a (3) bekezdésben felsorolt esetekben is ülést tart.

211. § (1) A nyomozási bíró meghatározza az ülés hatánapját. Ha az indítványt az ügyész terjesztette elő, gondoskodik a gyanúsítottnak a nyomozási bíró előtti megjelenéséről, az ülés hatánapjáról és helyéről értesíti a védőt. Ha az indítványt nem az ügyész terjesztette elő, a nyomozási bíró intézkedik a szükséges iratok beszerzése iránt, az ülés hatánapjáról és helyéről értesíti az indítványozót, az ügyészt, a gyanúsítottat és a védőt.

(2) Ha az ülésen az indítványozó nem jelenik meg, ezt úgy kell tekinteni, hogy az indítványt visszavonta. Ha az indítvány tárgya az ideiglenes kényszergyógykezelés elrendelése, és a gyanúsított az állapota miatt nem jelenhet meg, vagy a jogainak gyakorlására képtelen, az ülés a védő távollétében nem tartható meg.

(3) Az ülésen az indítványozó az indítványt megalapozó bizonyítékokat írásban előterjeszti, vagy szóban előadja. A jelenlevőknek módot kell adni arra, hogy az indítványozó bizonyítékait - a 186. § keretei között - megismerjék. Ha az értesített nem jelent meg, de az észrevételét írásban benyújtotta, ezt a nyomozási bíró ismerteti.

(4) A nyomozási bíró megvizsgálja, hogy az indítvány törvényi előfeltételei fennállnak-e, nincs-e akadálya a büntetőeljárásnak, és az indítvány megalapozottsága iránt nem támaszthatók-e ésszerű kételyek. A 210. § (1) bekezdésének *a)* és *b)* pontja esetén a vizsgálat kiterjed a gyanúsított személyi körülményeire is.

(5) A nyomozási bíró az ülést zártcélú távközlő hálózat útján is megtarthatja. Az ülésen védő részvétele kötelező, a védőnek az ülés tartama alatt a gyanúsítottal azonos helyen kell tartózkodnia. A zártcélú távközlő hálózat útján történő ülésre a 244/A-244/D. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

Bizonyítási cselekmény elvégzése ülésen

212. § (1) A bizonyítási cselekmény elvégzésére vonatkozó indítvány előterjesztője gondoskodik a bizonyításfelvétel elvégzésének feltételeiről. Ha az ülés a nyomozási bíró hivatalos helyiségében nem tartható meg, az indítványban az ülés helyét meg kell jelölni.

(2) A nyomozási bíró az ülés kezdetén a bizonyítási cselekmény elvégzésére vonatkozó indítványról indokolt végzéssel határoz.

213. § (1) Az olyan tanú kihallgatásán, akinek életét közvetlen veszély fenyegeti, vagy megalapozottan feltehető, hogy a tárgyaláson nem jelenhet meg (87. §), a gyanúsított és védője, valamint a tanú érdekében eljáró ügyvéd jelen lehet, kivéve, ha ezt a tanú állapota nem teszi lehetővé. Ebben az esetben a gyanúsítottat és a védőt az ülésről utólag kell értesíteni azzal, hogy az ülésről készült jegyzőkönyvet az ügyésznél megtekinthetik.

(2) A különösen védett tanú kihallgatásánál a nyomozási bírón, a jegyzőkönyvvezetőn és - ha szükséges - a tolmácson kívül csak az ügyész és a tanú érdekében eljáró ügyvéd lehet jelen. A különösen védett tanú kihallgatása során a nyomozási bírónak fel kell tárnia, és szükség esetén a nyomozó hatóság közreműködésével vagy más módon ellenőriznie kell a tanú szavahihetőségét, tudomásának megbízható voltát, és azokat a körülményeket, amelyek vallomása hitelt érdemlőségét befolyásolhatják. Az így szerzett adatokat a kihallgatásról készült jegyzőkönyvben fel kell tüntetni. A jegyzőkönyvről kivonatot kell készíteni, amely a jelenlevők közül csak a nyomozási bíró és az ügyész

nevét, a tanú különösen védetté nyilvánításának tényét és a különösen védetté nyilvánított tanú vallomását tartalmazza. A nyomozási bíró gondoskodik arról, hogy a különösen védett tanú személyére és tartózkodási helyére a vallomásáról készült jegyzőkönyvi kivonat alapján ne lehessen következtetni. A jegyzőkönyvi kivonatot az ügyész részére át kell adni. A jegyzőkönyvi kivonatnak a vádirat benyújtásáig történő elkülönített, zárt kezeléséről az ügyész gondoskodik. A jegyzőkönyvi kivonatot a vádirat benyújtásáig az ügyészen kívül a nyomozó hatóság ismerheti meg.

(3) A tizennegyedik életévét be nem töltött tanú kihallgatásánál a (2) bekezdésben felsoroltakon kívül a tanú törvényes képviselője és gondozója is jelen lehet. A tanú kihallgatásáról a gyanúsítottat és a védőt utólag kell értesíteni azzal, hogy a kihallgatásról készült jegyzőkönyvet az ügyésznél megtekinthetik.

(4) A nyomozási bíró - indítványra - elrendelheti a tanú kihallgatásának kép- vagy hangfelvevővel, illetve egyéb berendezéssel történő rögzítését. A felvétel a jegyzőkönyvet nem pótolja. A felvételtől készült másolaton a tanú személyazonosságának megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságai (pl. arckép, hang) technikai úton torzíthatók. Ha a felvétel különösen védett, vagy olyan tanú kihallgatásáról készült, akinek a személyi adatait zártan kezelik, a zárt kezelésre vonatkozó rendelkezéseket az ilyen felvételre is alkalmazni kell.

A határozat

214. § (1) A nyomozási bíró - ha e törvény másképp nem rendelkezik - az indítvány előterjesztésétől számított három napon belül indokolt végzéssel határoz, amelyben az indítványnak helyt ad, részben ad helyt, vagy azt elutasítja. Az indokolás tartalmazza az indítvány lényegét, az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény rövid leírását és minősítését, az indítvány törvényi feltételeinek fennállását vagy azok hiányára való utalást. Ha a nyomozási bíró az indítványt elutasította, változatlan alapon újabb indítvány előterjesztésének nincs helye.

(2) A határozatot az ügyésszel, az indítványozóval és - a 207. § (2) bekezdésének *b*) pontját és (3) bekezdését kivéve - azzal kell közölni, akire az rendelkezést tartalmaz. A gyanúsítottal közölt határozatot a védővel is közölni kell.

(3) A határozatot az ülésen kihirdetés útján kell közölni. Ha a nyomozási bíró az iratok alapján döntött, a határozatot az írásba foglalást követően nyomban kézbesíteni kell. A 207. § (2) bekezdésének *b*) pontja és (3) bekezdése esetén a kézbesítésre a 70. § (1) bekezdésének *d*) pontja az irányadó.

Jogorvoslat

215. § (1) A nyomozási bíró határozata ellen az jelenthet be fellebbezést, akivel a határozatot közölték. A kihirdetés útján közölt határozat elleni fellebbezést a kihirdetés után nyomban be kell jelenteni. Az a jogosult, aki a határozat kihirdetésén nem vett részt, a fellebbezését az üléstől számított három napon belül jelentheti be. A kézbesítés útján közölt határozat ellen a fellebbezést a jogosult a kézbesítéstől számított három napon belül jelentheti be.

(2) A nyomozási bíró a határozat elleni fellebbezést a nyilatkozatok beérkezését, illetőleg a fellebbezési határidő lejártát követően haladéktalanul a fellebbezés elbírálására illetékes megyei bíróságnak küldi meg.

(3) A fellebbezést a megyei bíróság másodfokú tanácsa tanácsulésen bírálja el.

(4) Nincs helye fellebbezésnek

a) a 207. § (2) bekezdésének *a*) pontja szerinti, a vádirat benyújtása előtt a bíróság hatáskörébe tartozó kényszerintézkedések közül a 149. § (6) és (8) bekezdésével, a 151. § (3) és (6) bekezdésével és a 153. § (2) bekezdésével kapcsolatos indítványokról hozott határozat,

b) a 207. § (2) bekezdésének *b*) és *e*) pontjára és (3)-(4) bekezdésére vonatkozó határozat,

c) a 212. § (2) bekezdése szerinti határozat ellen.

(5) Fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható a személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedés elrendelése. A személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedésnek az iratok alapján történt megszüntetése miatt bejelentett ügyészi fellebbezés - feltéve, hogy a megszüntetést nem az ügyész indítványozta - halasztó hatályú.

(6) A (4) bekezdésben írt határozatok elleni fellebbezés, továbbá a jogerős határozat elleni fellebbezés elbírálására vonatkozó határozat hozatalát a nyomozási bíró mellőzheti.

X. Fejezet

A VÁDEMEELÉS

Intézkedés az iratok ismertetése után

216. § (1) Az ügyész, ha a 193. § (1) bekezdése szerinti eljárási cselekményt maga végezte, ennek megtörténte után, ha pedig azt a nyomozó hatóság végezte, az iratok hozzá érkezését követő harminc napon belül az ügy iratait megvizsgálja, és ennek eredményéhez képest

- a) további nyomozási cselekményt végezhet, vagy az elvégzéséről rendelkezhet,
- b) a nyomozást felfüggesztheti,
- c) a nyomozást megszüntetheti,
- d) vádat emel vagy határoz a vádemelés részbeni mellőzéséről, illetőleg a vádemelés elhalasztásáról.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt határidőt az ügyészség vezetője kivételes esetben harminc nappal meghosszabbíthatja. Nagy terjedelmű ügyben az ügyészség vezetőjének javaslatára a felettes ügyész kivételesen ennél hosszabb - legfeljebb kilencven napos - határidőt is engedélyezhet. A határidőt az (1) bekezdés a) pontjában szabályozott esetben a nyomozási cselekmény elvégzésétől kell számítani.

(3) Ha az (1) bekezdés a) pontja szerinti nyomozási cselekmény elvégzése után az ügyész vádat emel, ezt megelőzően a nyomozási cselekményről készült iratok megismerésének lehetőségét a 193. § szerint biztosítja a gyanúsítottak és a védőnek. Más esetben az iratok megismerésének lehetőségét a gyanúsított vagy a védő indítványára kell biztosítani.

A vádirat

217. § (1) Az ügyész vádiratnak a bírósághoz való benyújtásával emel vádat.

(2) A gyanúsítottat az ügyész szükség esetén a vádemelés előtt kihallgatja.

(3) A vádirat tartalmazza

- a) a vádlottnak a 117. § (1) bekezdésében felsorolt személyi adatait,
- b) a vád tárgyává tett cselekmény leírását,
- c) a vád tárgyává tett cselekménynek a Btk. szerinti minősítését,
- d) az eljárás megindításához szükséges külön törvényi feltétel (magánindítvány, feljelentés, kívánat, mentelmi jog vagy mentesség felfüggesztése, hozzájárulás a büntetőeljárás megindításához) meglétét,
- e) a bíróság hatáskörére és illetékességére vonatkozó jogszabályok megjelölését, továbbá a vádiratot benyújtó ügyész hatáskörére, illetőleg illetékességére vonatkozó szabályokra való utalást,
- f) a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványt, ha az ügyész nem vesz részt a tárgyaláson,
- g) a bejelentett polgári jogi igényt, továbbá az egyéb indítványokat,
- h) a tárgyalásra idézendők és az arról értesítendő indítványozását,
- i) a bizonyítási eszközök megjelölését, valamint azt, hogy mely tény bizonyítására szolgálnak,
- j) a tárgyaláson való bizonyítás felvételének sorrendjére vonatkozó indítványt.

218. § (1) Ha a gyanúsított a vádirat benyújtásakor a személyi szabadság elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedés hatálya alatt áll, és az ügyész ennek fenntartását indokoltnak tartja, a kényszerintézkedés fenntartására indítványt tesz. Ha az ügyész az előzetes letartóztatás fenntartását indítványozza, és a nyomozás során az előzetesen letartóztatott korlátozásoknak volt alávetve, az indítványban ki kell térni arra, hogy az ügyész mely korlátozások fenntartását látja indokoltnak.

(2) Ha a vádlott a gyermeke sérelmére szándékos bűncselekményt követett el, az ügyész a vádiratban indítványozhatja, hogy a bíróság a vádlott szülői felügyeleti jogát szüntesse meg.

(3) Az ügyész a vádiratban a vádlottal szemben polgári jogi igényt terjeszthet elő.

(4) Ha a vádemelés kábítószerrel visszaélés (Btk. 282-282/C. §) miatt történik, és a gyanúsítottal szemben korábban indult büntetőeljárást a bíróság a 266. § (6) bekezdése alapján felfüggesztette, a vádiratban indítványozni kell az eljárás folytatását [266. § (7) bek.] és az ügyek egyesítését.

219. § (1) A vádiratot annyi példányban kell benyújtani, hogy a bíróságnak, valamennyi vádlottnak és védőnek egy-egy példány jusson. A vádirat bírósági példányához csatolni kell a vádemelés alapjául szolgáló mindazon iratot, amelyet

az ügyész a gyanúsítottaknak, illetve a védőnek ismertetésre az eljárás végén átadott, valamint a tárgyi bizonyítási eszközöket.

(2) Ha a tanú nevének, illetőleg adatainak zárt kezelését rendelték el, a tárgyalásra idézendő tanú nevét, illetve adatait nem a vádiratban, hanem külön zárt iratban kell közölni.

(3) Ha a vádlott a magyar nyelvet nem ismeri, a vádirat e vádlottra vonatkozó részét a vádlott anyanyelvére, regionális vagy kisebbségi nyelvére, illetőleg kérésére az általa korábban ismertként megjelölt, az eljárásban korábban használt más nyelvre le kell fordítani, és azt így kell a bírósághoz benyújtani.

(4) Ha az ügyész a különösen védett tanú vallomását a bírósági eljárásban bizonyítékként kívánja felhasználni, a különösen védetté nyilvánított tanú kihallgatásáról készült jegyzőkönyv-kivonatot csatolja a vádemelés alapjául szolgáló iratokhoz. Ha ennek az iratnak a csatolása a nyomozás iratainak megismerése (193. §) után történt, a gyanúsítottat és a védőt erről értesíteni kell, és lehetőséget kell adni az utóbb csatolt irat megismerésére.

(5) A különösen védetté nyilvánított tanú kihallgatásáról készült jegyzőkönyv-kivonat a nyomozás irataihoz történő csatolást követően az okiratra (116. §) vonatkozó szabályok szerint használható fel bizonyítékként.

(6) A vádemelésről a sértettet értesíteni kell.

A vádemelés részbeni mellőzése

220. § Az ügyész határozattal mellőzheti a vádemelést az olyan bűncselekmény miatt, amelynek a vád tárgyává tett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége. Erre a vádiratban utalni kell, és a vádemelés részbeni mellőzését a sértettel közölni kell.

221. § Az ügyész a határozatban tájékoztatja a sértettet, hogy a polgári jogi igényét egyéb törvényes úton érvényesítheti, valamint, hogy annak a cselekménynek a tekintetében, amely miatt a vádemelést részben mellőzte, pótmagánvádnak van helye.

A vádemelés elhalasztása

222. § (1) Az ügyész a vádemelés helyett háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt - a bűncselekmény súlyára, és a rendkívüli enyhítő körülményekre tekintettel - a vádemelést egy évtől két évig terjedő időre határozattal elhalaszthatja, ha ennek a gyanúsított jövőbeni magatartásában mutatkozó kedvező hatása feltételezhető.

(2) Ha a Btk. 283. §-ában meghatározott büntethetőséget megszüntető okból az eljárás megszüntetésének lehet helye, az ügyész a vádemelést egyévi időtartamra elhalasztja, ha a kábítószer-élvező gyanúsított vállalja a kábítószer-függőséget gyógyító kezelésen, kábítószer-használatot kezelő más ellátáson vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson való részvételt.

(3) Az ügyész a vádemelést tartás elmulasztásának vétsége miatt egy évre elhalasztja, ha ettől az elmulasztott kötelezettség teljesítése várható.

223. § (1) A vádemelés a 222. § (1) bekezdése alapján nem halasztható el, ha a gyanúsított

a) többszörös visszaeső,

b) a szándékos bűncselekményt a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaideje alatt vagy a szándékos bűncselekmény elkövetése miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélté után, a szabadságvesztés végrehajtásának befejezése előtt követte el.

(2) Ha a Btk. az eljárás megindulását követő magatartástól teszi függővé a büntethetőség megszűnését, a vádemelés elhalasztásának csak az e törvényben meghatározott esetben van helye.

Meghallgatás a vádemelés elhalasztása előtt

224. § (1) Az ügyész - ha a vádemelés elhalasztása mellett magatartási szabályok megállapítását vagy kötelezettség előírását látja szükségesnek - a vádemelés elhalasztása előtt pártfogó felügyelői vélemény beszerzését rendeli el, majd ennek elkészülte után a gyanúsítottat meghallgatja. A meghallgatás során - tekintettel a pártfogói véleményben foglaltakra is - tisztázni kell, hogy a gyanúsított a kilátásba helyezett magatartási szabályok megtartását és kötelezettségek teljesítését vállalja-e és képes-e teljesíteni. Ha ez szükséges, a pártfogó felügyelő is meghallgatható.

(2) A 225. § (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontjában írt kötelezettségek a gyanúsított és a sértett hozzájárulásával, a *c)* és *d)* pontjában írt kötelezettségek a gyanúsított hozzájárulásával írhatók elő.

(3) A 225. § (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontja esetén az ügyész a sértettet is meghallgatja; a sértett meghallgatása mellőzhető, ha a hozzájárulásáról korábban nyilatkozott. A sértett hozzájárulásának hiánya nem akadályozza annak, hogy a kártérítési, illetve a sértettnek teljesítendő jövátételi kötelezettség előírása nélkül az ügyész a vádemelést elhalassza, ha annak feltételei enélkül is fennállnak.

Magatartási szabályok megállapítása a vádemelés elhalasztása esetén

225. § (1) Az ügyész a vádemelés elhalasztásáról szóló határozatában elrendeli a gyanúsított pártfogó felügyeletét, a gyanúsítottat magatartási szabályok megtartására vagy más kötelezettségek teljesítésére kötelezheti. A magatartási szabályok megtartását és a kötelezettségek teljesítését a pártfogó - a pártfogó felügyelet végrehajtására vonatkozó jogszabályok szerint - ellenőrzi és segíti. A pártfogó e feladatainak a teljesítéséhez más szervek és szervezetek segítségét is igénybe veheti.

(2) Az ügyész a gyanúsított részére kötelezettséggként írhatja elő, hogy

a) részben vagy egészben térítse meg a sértettnek a bűncselekménnyel okozott kárt,

b) más módon gondoskodik a sértettnek adandó jövátételről,

c) meghatározott célra anyagi juttatást teljesítsen, vagy a köz számára munkát végezzen (a köz javára teljesített jövátétel),

d) pszichiátriai vagy alkoholfüggőséget gyógyító kezelésben vegyen részt.

(3) Az ügyész a (2) bekezdésben meghatározott magatartási szabályok és kötelezettségek közül többet is, illetőleg a felsoroltakon kívül más magatartási szabályt is megállapíthat vagy más kötelezettséget is előírhat.

(4) A 222. § (2) bekezdése esetén kötelezettséggként elő kell írni a kábítószer-függőséget gyógyító kezelésen, kábítószer-használatot kezelő más ellátáson vagy megelőző felvilágosító szolgáltatáson való részvételt.

(5) A vádemelést elhalasztó határozatot a sértettel, a feljelentővel és a magánindítvány előterjesztőjével is közölni kell. A sértett a vádemelés elhalasztásáról döntő határozat ellen jogorvoslattal élhet.

Eljárás a vádemelés elhalasztása után

226. § (1) Az ügyész az eljárást a vádemelés elhalasztásának lejártaól számított harminc napon belül megszünteti, ha a vádemelés elhalasztásának tartama eredményesen telt el.

(2) Az eljárást a vádemelés elhalasztása tartamának eltelte előtt is meg kell szüntetni, ha a kábítószer-élvező gyanúsított igazolja, hogy legalább hat hónapig folyamatos, kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben, kábítószer-használatot kezelő más ellátásban részesült vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson vett részt, illetve, ha a tartás elmulasztása vétségének gyanúsítottja a tartási kötelezettségét teljesítette.

227. § (1) Az ügyész vádat emel, ha

a) a gyanúsított a határozat ellen panasszal él, és a nyomozás megszüntetésének feltételei nincsenek meg,

b) a gyanúsítottal szemben a vádemelés elhalasztásának tartama alatt elkövetett szándékos bűncselekmény miatt vádat emelnek,

c) a gyanúsított a magatartási szabályokat súlyosan megszegi, vagy a kötelezettségét nem teljesíti,

d) a vádemelés elhalasztásának tartama alatt állapítják meg, hogy a vádemelés elhalasztása a 223. §-ban meghatározott valamely kizáró ok ellenére történt.

(2) A 222. § (3) bekezdése esetén vádemelésnek csak az ott írt kötelezettség elmulasztása esetén van helye.

(3) Ha vádemelésre az (1) bekezdés *c)* pontjában meghatározott okból kerül sor, az ügyész a gyanúsítottat a vádemelés előtt meghallgatja.

(4) Ha a vádemelés elhalasztására a 222. § (2) bekezdése alapján került sor, vádat kell emelni, ha

a) a gyanúsított okirattal nem igazolja, hogy a vádemelés elhalasztásától számított egy éven belül legalább hat hónapig tartó folyamatos, kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben, kábítószer-használatot kezelő más ellátásban részesült vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson vett részt, illetőleg

b) a vádemelés elhalasztásának tartama alatt a gyanúsított ellen kábítószerrel visszaélés miatt újabb büntetőeljárás indult, és a nyomozás felfüggesztésének vagy megszüntetésének nincs helye.

Jogorvoslat

228. § (1) Akire nézve az ügyész határozata rendelkezést tartalmaz, a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

(2) Ha az ügyész a panasznak három napon belül nem ad helyt, azt haladéktalanul köteles felterjeszteni a felettes ügyészhez.

(3) A felettes ügyész a panaszt a hozzáérkezésétől számított tizenöt napon belül határozattal bírálja el. A felettes ügyész - ha a panaszt alaposnak találja - a határozatot megváltoztathatja, vagy hatályon kívül helyezheti, és a határozatot hozó ügyészt új határozat hozatalára utasíthatja, ellenkező esetben a panaszt elutasítja. A panaszt el kell utasítani akkor is, ha az elkésett vagy nem jogosulttól származik.

(4) A panasz elbírálásáról a panaszt tevőt - a határozat hatályon kívül helyezése, illetőleg a megváltoztatása esetén azokat is, akikkel a határozatot közölték - értesíteni kell. A panaszt elbíráló határozat ellen további panasznak nincs helye.

(5) Vádemelés miatt nincs helye jogorvoslatnak.

(6) Az ügyész határozataira a 169. § (2)-(5) bekezdés rendelkezései értelemszerűen irányadóak.

A pótmagánvádló fellépése

229. § (1) Ha a felettes ügyész a sértettnek a feljelentést elutasító vagy a nyomozást megszüntető határozat elleni panaszát elutasította, és a 199. § (2) bekezdése alapján pótmagánvádnak van helye - feltéve, hogy a pótmagánvád emelését a 199. § (3) bekezdése nem zárja ki -, továbbá ha az ügyész a vádemelést részben mellőzte, a sértett a panaszt elutasító határozat közlésétől számított harminc napon belül pótmagánvádlóként léphet fel.

(2) A panasz elutasítását követően a sértettnek lehetőséget kell adni, hogy az ellene elkövetett bűncselekményre vonatkozó iratokat az ügyészség hivatalos helyiségében megismerhesse.

230. § (1) Ha a sértett pótmagánvádlóként kíván fellépni, ügyvédje útján az ügyben addig eljáró első fokú ügyészségnél vádindítványt nyújt be. A vádindítványt az ügyészség az iratokkal együtt továbbítja az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz.

(2) A vádindítvány a 217. § (3) bekezdésének *a)-c)*, *g)* és *h)* pontjában felsoroltakat, továbbá azokat az indokokat tartalmazza, amelyek alapján a pótmagánvádló a feljelentés elutasítása, a nyomozás megszüntetése vagy a vádemelés részbeni mellőzése ellenére a bírósági eljárás lefolytatását indítványozza. A pótmagánvádló a vádindítványban illetékes bíróságként a terhelt lakóhelye szerint illetékes bíróságot is megjelölheti [17. § (3) bek.]. Ebben az esetben az ügyészség az iratokat és a vádindítványt a pótmagánvádló indítványa alapján illetékességgel rendelkező bírósághoz továbbítja.

231. § (1) A bíróság a vádindítványt elfogadja, ha elutasításának nincs helye.

(2) A bíróság a vádindítványt elutasítja, ha

a) a pótmagánvádló a vádindítványt a 229. § (1) bekezdésében meghatározott határidő eltelte után nyújtotta be,

b) a pótmagánvádlót ügyvéd nem képviseli, kivéve, ha a természetes személy pótmagánvádló jogi szakvizsgával rendelkezik [56. § (4) bek.],

c) a vádindítványt nem az arra jogosult nyújtotta be,

d) a vádindítvány ténybeli vagy jogi alapja nyilvánvalóan hiányzik.

(3) A pótmagánvádló a 229. § (1) bekezdésben meghatározott határidő letelte előtt a vádindítványt ismételt benyújthatja, ha azt korábban a (2) bekezdés *b)*, *c)* vagy *d)* pontja alapján utasították el, és az elutasítás oka már nem áll fenn.

(4) Ha a bíróságnak az ügyben nincs hatásköre vagy nem illetékes, az ügyet a hatáskörrel rendelkező vagy illetékes bírósághoz átteszi.

(5) Ha a bíróság a vádindítványt nem utasította el,

a) gondoskodik arról, hogy a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak,

b) kényszerintézkedést rendelhet el.

232. § (1) A vádlott a vádindítvány elfogadása után jogosult a nyomozás iratainak a megismerésére.

(2) A pótmagánvádló az iratoktól elkülönítve, zártan kezelt iratokat nem ismerheti meg.

233. § (1) A vádindítványt elutasító végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

(2) A vádindítvány elutasítása nem akadályozza annak, hogy a nyomozás folytatását rendeljék el (191. §).

HARMADIK RÉSZ

XI. Fejezet

A BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A bíróság eljárásának formái

- 234. §** (1) A bíróság tárgyalást tart, ha a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítására bizonyítást vesznek fel.
(2) Az e törvényben meghatározott esetekben a bíróság nyilvános ülést, ülést vagy tanácsülést tart.
(3) Nyilvános ülésre az e törvényben megállapított eltérésekkel a tárgyalásra vonatkozó rendelkezések az irányadók.
(4) Az ülésen a bíróság tagjai, a jegyzőkönyvvezető, a vádló, továbbá - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a vádlott és a védő vesz részt. A felsoroltakon kívül az ülésen az lehet jelen, akit a bíróság az ülésre idézett, vagy akit arról értesített.
(5) A tanácsülésen a bíróság tagjai és a jegyzőkönyvvezető vesznek részt.

Az egyesbíró

235. § Ahol e törvény a bíróságról, a bíróság tanácsáról vagy a tanács elnökéről rendelkezik, ezen az egyesbíró is érteni kell.

A pótmagánvádló

236. § A pótmagánvádló a bírósági eljárásban - ha e törvény másképp nem rendelkezik - az ügyész jogait gyakorolja, ideértve a vádlott személyi szabadságának elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedés elrendelésének indítványozását. A vádlott szülői felügyeleti jogának megszüntetését a pótmagánvádló nem indítványozhatja.

A tárgyalás nyilvánossága

- 237. §** (1) A bíróság tárgyalása nyilvános. A tanács elnöke a tárgyalás szabályszerű lefolytatása, méltóságának és biztonságának megőrzése érdekében, helyszűke esetén meghatározhatja a hallgatóság létszámát.
(2) A tárgyaláson hallgatóként a tizennegyedik életévét be nem töltött személy nem vehet részt, a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt a tanács elnöke a hallgatóság köréből kizárhatja.
(3) A bíróság hivatalból vagy az ügyész, a vádlott, a védő, a sértett, illetőleg a tanú indítványára a nyilvánosságot az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről indokolt határozattal kizárhatja (zárt tárgyalás)
a) erkölcsi okból,
b) az eljárásban részt vevő kiskorú védelme érdekében,
c) az eljárásban részt vevő személyek (V. Fejezet) vagy a tanú védelme érdekében,
d) az államtitok vagy szolgálati titok megőrzése végett.
(4) A nyilvánosság kizárása az eljárás bármely szakaszában indítványozható.

238. § (1) A nyilvánosság kizárásáról szóló határozatot a bíróság nyilvános tárgyaláson hirdeti ki. A nyilvánosság kizárása tárgyában hozott határozat ellen külön fellebbezésnek nincs helye, azt az ügydöntő határozattal szemben bejelentett fellebbezésben lehet sérelmezni.

(2) A bíróság a nyilvánosság kizárása esetén is engedélyezheti, hogy az igazságszolgáltatással összefüggő feladatokat ellátó hivatalos személyek a tárgyaláson jelen legyenek. A külföldi állampolgár vádlott ellen, illetőleg a külföldi állampolgár sértett sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt indult eljárás során lehetővé kell tenni, hogy a tárgyaláson a külföldi állampolgár államának konzuli tisztviselője, illetőleg törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés rendelkezése alapján a külföldi állam hatóságának tagja jelen lehessen.

(3) A nyilvánosság kizárása esetén a sértett, ha nincs képviselője, illetőleg a vádlott, ha nincs védője, indítványozhatja, hogy a tárgyalás helyszínén tartózkodó, általa megnevezett személy - kivéve a tárgyaláson kihallgatandó személyt - legyen jelen a tárgyaláson. Ha a nyilvánosságot a bíróság a 237. § (3) bekezdésének *d)* pontja alapján zárta ki, ilyen indítvány nem terjeszthető elő. Az indítvány tárgyában hozott határozat ellen fellebbezésnek nincs helye.

(4) Ha a bíróság zárt tárgyalást rendel el, figyelmezteti a résztvevőket arra, hogy a tárgyaláson elhangzottakról tájékoztatást nem adhatnak, szükség esetén figyelmezteti őket az államtitok és a szolgálati titok megsértésének következményeire. A figyelmeztetést a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni.

239. § (1) A tárgyalást nyilvánosan kell folytatni, ha a zárt tárgyalás indoka megszűnt.

(2) A bíróság a tárgyaláson hozott határozatát akkor is nyilvánosan hirdeti ki, ha a tárgyalásról a nyilvánosságot kizárta.

A tárgyaláson részt vevő személyek

240. § (1) A tárgyaláson a tanács tagjai mindvégig jelen vannak.

(2) A tanács tagjának elkerülhetetlen akadályoztatása esetén az ügydöntő határozatot más összetételű tanács is kihirdetheti.

(3) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a tárgyalás a jegyzőkönyvvezető, a vádlott, az ügyész és - ha a védő jelenléte a tárgyaláson kötelező - a védő nélkül nem tartható meg.

241. § (1) A tárgyaláson az ügyész részvétele kötelező

a) első fokon, ha a bűncselekményre a törvény ötévi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel,

b) másodfokon, ha az ügyész részvétele az első fokú tárgyaláson kötelező volt, kivéve, ha a részvétel oka a másodfokú eljárásban már nem áll fenn,

c) a vádlottat fogva tartják,

d) ha a vádlott - a beszámítási képességére tekintet nélkül - kóros elmeállapotú,

e) ha a bíróság az ügyészt a tárgyaláson való részvételre kötelezte,

f) ha az ügyész bejelenti, hogy a tárgyaláson részt vesz.

(2) Az (1) bekezdés e) pontja kivételével a helyi bíróságon ügyészségi titkár is képviselheti a vádat.

242. § (1) A tárgyaláson a védő részvétele kötelező

a) ha e törvény másképp nem rendelkezik, a megyei bíróság mint elsőfokú bíróság előtt,

b) a helyi bíróságon, ha a bűncselekményre a törvény ötévi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel,

c) a helyi bíróságon a 46. §-ban szabályozott esetekben,

d) ha pótmagánvádló lép fel.

(2) Ha az ügyész a tárgyaláson részt vesz, és a vádlott védőt nem hatalmazott meg, a tanács elnöke szükség esetén védő kirendeléséről gondoskodik. Ha a vádlott kéri, védőt kell kirendelni.

243. § A tárgyaláson részt vevők indítvány tételére jogosultak, ha e törvény eltérően nem rendelkezik.

A tárgyalás vezetése és méltóságának megőrzése

244. § (1) A tárgyalást a tanács elnöke vezeti, és e törvény keretei között megállapítja az elvégzendő cselekmények sorrendjét. Ügyel a törvény rendelkezéseinek megtartására, és gondoskodik arról, hogy az eljárásban részt vevő személyek a jogaikat gyakorolhassák, ezekre a figyelmüket felhívja.

(2) A tanács elnöke gondoskodik a tárgyalás méltóságának megőrzéséről. Ennek érdekében a tárgyalóteremből eltávolíttatja azokat, akik állapotuk vagy megjelenésük folytán a tárgyalás méltóságát sértik.

(3) Akit a bíróság előtt kihallgatnak, vagy aki a bírósághoz szól, annak állva kell beszélnie. A tanács elnöke e szabály alól kivételt tehet.

Tárgyalás tartása zártcélú távközlő hálózat útján

244/A. § (1) A tanács elnöke az ügyész, a vádlott, a védő, a tanú, a tanú érdekében eljáró ügyvéd, a kiskorú tanú gondozója vagy törvényes képviselője indítványára, valamint hivatalból a tanúnak, vagy kivételes esetben a vádlottnak zártcélú távközlő hálózat útján történő kihallgatását rendelheti el. A zártcélú távközlő hálózat útján történő kihallgatás során a tárgyalás helyszíne és a kihallgatott személy tartózkodási helye között az összeköttetés közvetlenségét a mozgóképet és a hangot egyidejűleg továbbító készülék biztosítja.

(2) A tanács elnöke zártcélú távközlő hálózat útján történő kihallgatását rendelheti el

a) a tizennegyedik életévét be nem töltött tanúnak,

b) annak a tanúnak, akinek sérelmére az élet, a testi épség és az egészség elleni bűncselekmények (Btk. XII. Fejezet I. Cím), vagy a házasság, a család, az ifjúság és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények (Btk. XIV. Fejezet) körébe tartozó vagy más, személy elleni erőszakos bűncselekményt követtek el,

c) annak a tanúnak, akinek a tárgyaláson való megjelenése egészségi állapotára vagy más körülményre tekintettel aránytalan nehézséggel járna,

d) annak a tanúnak vagy vádlottnak, aki a külön jogszabályban meghatározott tanúvédelmi programban vesz részt, vagy a védelme ezt egyébként indokolta teszi,

e) annak a fogva lévő vádlottnak vagy tanúnak, akinek a tárgyaláson való megjelenése a közbiztonság veszélyeztetésével járna.

(3) A zártcélú távközlő hálózat útján történő kihallgatást a tanács elnöke indokolt végzéssel rendeli el. A zártcélú távközlő hálózat útján történő kihallgatás tárgyában hozott végzés ellen külön fellebbezésnek nincs helye, azt az ügydöntő határozatban lehet sérelmezni.

(4) A végzést legalább öt nappal a tárgyalás határnapja előtt közölni kell az ügyésszel, a vádlottal, a védővel, a kihallgatandó tanúval, az érdekében eljáró ügyvéddel, a kiskorú tanú esetén a törvényes képviselővel vagy gondozóval, és ha a kihallgatandó személy fogva van, a fogva tartást végrehajtó intézettel. A végzést haladéktalanul meg kell küldeni a vádlott vagy a tanú kihallgatásához elkülönített helyiséget biztosító bíróságnak, illetőleg fogva tartást végrehajtó intézetnek.

244/B. § (1) A zártcélú távközlő hálózat útján kihallgatandó tanút vagy vádlottat a kihallgatását biztosító bíróságon vagy fogva tartást végrehajtó intézetben elkülönített helyiségben kell elhelyezni. Az elkülönített helyiségben kizárólag a tanú érdekében eljáró ügyvéd, kiskorú tanú esetében a törvényes képviselője vagy gondozója, illetőleg szükség esetén a szakértő, a tolmács és a zártcélú távközlő hálózat működését biztosító személyzet lehet jelen. A vádlott zártcélú távközlő hálózat útján történő kihallgatása esetén védője mind a tárgyalás helyszínén, mind az elkülönített helyiségben jelen lehet.

(2) Az elkülönített helyiségben - az annak helye szerint illetékes bíróságról - egy bírónak jelen kell lennie. A tárgyalás megnyitása során a tárgyalás helyszínén jelen lévők számbavétele után a tanács elnökének felhívására a bíró állapítja meg az elkülönített helyiségben jelen lévők személyazonosságát, valamint igazolja, hogy az elkülönített helyiségben illetéktelen személy nem tartózkodik, továbbá, hogy a tanú, illetőleg a vádlott nincs korlátozva eljárási jogainak gyakorlásában.

(3) A kihallgatás megkezdésekor a tanács elnöke tájékoztatja a zártcélú távközlő hálózat útján kihallgatott tanút, illetőleg vádlottat, hogy a kihallgatására zártcélú távközlő hálózat útján kerül sor.

(4) A kihallgatás helye szerint illetékes bíróság bírójának e §-ban meghatározott feladatait bírósági titkár is teljesítheti, ebben az esetben a 244/D. § (1) bekezdése szerinti jegyzőkönyvet a bírósági titkár készíti el.

244/C. § (1) A zártcélú távközlő hálózat útján történő kihallgatás során biztosítani kell, hogy a büntetőeljárásban résztvevők az őket megillető kérdezési, észrevételezési, indítványtételi és egyéb eljárási jogukat a (4) bekezdésben írt kivétellel e törvény rendelkezései szerint gyakorolhassák.

(2) A kihallgatás során biztosítani kell, hogy a vádlott a védőjével érintkezhesen. Ha a védő a tárgyalás helyszínén tartózkodik, e jog biztosítása érdekében az elkülönített helyiség és a tárgyalás helyszíne között telefonkapcsolatot kell biztosítani.

(3) Biztosítani kell, hogy a tárgyaláson jelen lévő résztvevők láthassák az elkülönített helyiségben a kihallgatott tanút, illetőleg vádlottat, valamint a tanúval, illetőleg vádlottal egyidejűleg ott-tartózkodó valamennyi személyt. Az elkülönített helyiségben tartózkodó tanú, illetőleg vádlott részére biztosítani kell, hogy követhessék a tárgyalás menetét.

(4) A zártcélú távközlő hálózat útján kihallgatott tizenegyedik életévét be nem töltött tanúhoz kizárólag a tanács elnöke intézhet kérdéseket. A tanács tagjai, az ügyész, a vádlott, a védő, valamint a sértett kérdések feltevését indítványozhatják. Az elkülönített helyiségben tartózkodó tizenegyedik életévét be nem töltött tanú - a szembesítés esetét kivéve - kizárólag a tanács elnökét láthatja és hallhatja a közvetítő készüléken keresztül.

(5) A zártcélú távközlő hálózat útján történt kihallgatáskor a tanú személyazonosságának megállapítására alkalmas egyedi tulajdonságai (pl. arcvonásai, hangja) a közvetítés során technikai úton torzíthatók.

244/D. § (1) Az elkülönített helyiségben jelen lévő bíró külön jegyzőkönyvet készít a zártcélú távközlő hálózat útján történt kihallgatás lefolytatásának körülményeiről, feltüntetve az elkülönített helyiségben jelen lévő személyeket. A jegyzőkönyvet a tárgyalásról készült jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

(2) A zártcélú távközlő hálózat útján történt kihallgatással egyidejűleg a tárgyalás helyszínén és a kihallgatott személy tartózkodási helyén történeteket rögzítő kép- és hangfelvételt kell készíteni. A kép- és hangfelvételt az iratokhoz kell csatolni.

(3) A tanács elnöke a büntetőeljárás résztvevőinek indítványára elrendelheti a kép- és hangfelvételnél a tárgyaláson, illetőleg a tárgyaláson kívül történő lejátszását. A kép- és hangfelvétel lejátszásakor biztosítani kell, hogy a felvett illetéktelen személy ne ismerhesse meg, a tartalmát ne változtathassa vagy semmisíthesse meg, illetőleg ne másolhassa le.

A tárgyalás rendjének fenntartása

245. § (1) A tárgyalóterembe - a büntetés-végrehajtási testület és a rendőrség szolgálati feladatot ellátó tagjain kívül - fegyverrel vagy rendbontásra alkalmas eszközzel senki sem léphet be. A tárgyalásra idézett személy a fegyverét nem hozhatja be a tárgyalóterembe.

(2) Azt, aki a tárgyalás rendjét zavarja, a tanács elnöke rendre utasítja, ismételt vagy súlyos rendzavarás esetén a tárgyalásról kiutasíthatja, illetőleg kivezetetheti. A tanács elnöke ugyanígy jár el azzal szemben, aki a tárgyalás szabályszerű menetét zavarja.

(3) A tanács elnöke rendelkezhet úgy, hogy a rendzavaró vagy az, aki a tárgyalás szabályszerű menetét zavarja, a tárgyalóterembe azon a tárgyalási napon nem térhet vissza.

(4) A bíróság a rendzavarót vagy azt, aki a tárgyalás szabályszerű menetét zavarja, rendbírsággal sújthatja, a tárgyalásról való kivezetése vagy kiutasítása esetén a rendzavarás napján tartott tárgyalás befejezéséig őrizetbe veheti.

(5) Ha a hallgatóság a tárgyalás rendjét vagy szabályszerű menetét ismételten megzavarja, a tanács elnöke a tárgyalásról a nyilvánosságot kizárhatja.

246. § (1) Az ügyész rendzavarása esetén vele szemben rendreutasításnak van helye. Ha az ügyész rendzavarása miatt a tárgyalás nem folytatható, a tanács elnöke a tárgyalást felfüggeszti, és az ügyészség vezetőjéhez fordul más ügyész kijelölése érdekében. Ha más ügyész kijelölése nyomban nem lehetséges, a tárgyalást el kell napolni.

(2) A védő rendzavarása esetén rendbírsággal sújtható, azonban a tárgyalásról nem utasítható ki, és nem vezethető ki. Ha a védő rendzavarása miatt a tárgyalás nem folytatható, a tanács elnöke a tárgyalást felfüggeszti. Ebben az esetben a vádlott más védőt hatalmazhat meg, illetőleg - ha a védő tárgyalási részvétele kötelező - más védőt kell kirendelni. Ha ez nyomban nem lehetséges, a tárgyalást rendzavaró védő költségére el kell napolni.

(3) A pótmagánvádló képviselőjének rendzavarása esetén a (2) bekezdés rendelkezései megfelelően irányadóak.

247. § (1) A bíróság a tárgyalást a kiutasított vagy kivezetett vádlott távollétében is folytatja, de legkésőbb a bizonyítási eljárás befejezése előtt a vádlottat ismét a bíróság elé szólítja, és ismerteti vele a távollétében lefolytatott bizonyítást.

(2) Ha a vádlott az (1) bekezdés szerinti esetben a rendzavaró magatartással nem hagy fel, és ezzel lehetetlenné teszi a tárgyalás jelenlétében való tartását, a tárgyalás a távollétében, védő részvételével lefolytatható.

248. § A tárgyalás vezetésének és rendjének fenntartása körében hozott határozatok ellen külön fellebbezésnek nincs helye, kivéve, ha a határozat rendbírság kiszabásáról, a költségek viselésére kötelezésről vagy őrizetbe vételről rendelkezik.

Bűncselekmény vagy fegyelmi vétség elkövetése a tárgyaláson

249. § A tárgyaláson történt büntető- vagy fegyelmi eljárás alapjául szolgáló rendzavarásról a tanács elnöke az illetékes hatóságot, illetőleg a fegyelmi jogkör gyakorlóját értesíti, a büntetőeljárás alapjául szolgáló esetben a bíróság elrendelheti a rendzavaró őrizetbe vételét. Az őrizet hetvenkét óráig tarthat.

A jegyzőkönyv

250. § (1) A bíróság eljárásáról - rendszerint azzal egyidejűleg - a jegyzőkönyvvezető jegyzőkönyvet készít. Ha a vádlott süket, és tolmács nem alkalmazható, a jegyzőkönyvet mindig egyidejűleg kell készíteni.

(2) A jegyzőkönyvben fel kell tüntetni

a) a bíróság megnevezését és az ügy számát,

b) a vád tárgyát a bűncselekmény és a vádlott nevének megjelölésével,

c) a bírósági eljárás helyét, a tárgyalás kitűzött és tényleges megkezdésének időpontját, eltérés esetén annak okát,

d) a bírósági eljárás formáját,

e) azt, hogy az eljárás nyilvános volt-e,

f) a bíró, illetőleg a bíróság tagjai, a jegyzőkönyvvezető, valamint a jelenlévő ügyész, vádlott, védő, tanú, szakértő, tolmács, illetőleg az eljárásban részt vevő más személy nevét,

g) az e törvényben meghatározott más személyi adatot,

h) hogy az a tárgyalással egyidejűleg készült-e, ha nem, a jegyzőkönyv írásba foglalása napját.

(3) A jegyzőkönyvnek áttekinthetően kell tartalmaznia a bírósági eljárás menetének és minden lényeges alakulásának leírását akként, hogy nyomon lehessen követni az eljárási szabályok megtartását is.

(4) A jegyzőkönyvet a tanács elnöke és a jegyzőkönyvvezető írja alá. Ha a tanács elnöke a jegyzőkönyv aláírásában akadályozva van, a jegyzőkönyvet helyette - a helyettesi minőségének feltüntetésével - a tanács egyik tagja írja alá. Ha az eljárási cselekményen történtek rögzítése a 252. § (2) bekezdésében meghatározott módon történik, a jegyzőkönyvet elkészítő bírósági alkalmazott aláírásával igazolja, hogy a jegyzőkönyvet a gyorsírói feljegyzésnek, illetőleg a kép- vagy hangfelvevő eszközzel vagy más berendezéssel történő rögzítésnek megfelelően készítette el.

(5) A jegyzőkönyvben a leírt sorok közé nem szabad beírni. A módosítás vagy javítás folytán szükségtelenné vált szövegrészeket áthúzással, úgy kell törölni, hogy a törölt szövegrész az áthúzás után is olvasható maradjon. Az esetleges módosításokat vagy javításokat a tanács elnöke és a jegyzőkönyvvezető aláírja.

(6) Ha a jegyzőkönyv több lapon készült, a lapokat össze kell fűzni, és az ügyszámot valamennyi lapon fel kell tüntetni.

(7) Ha a jegyzőkönyv szabályszerű aláírását megelőzően történt kiegészítés, módosítás vagy javítás nem felel meg az (5) bekezdésben írt alaki követelményeknek, az okiratot jegyzőkönyvként nem szabad aláírni, azt a továbbiakban tárgyalási jegyzetnek kell tekinteni.

251. § (1) A vallomást, a szakvéleményt, a szemle eredményét, továbbá az ügyész, a vádlott, a védő, a magánvádló, pótmagánvádló és a magánfél indítványát kimerítően kell a jegyzőkönyvbe felvenni.

(2) Nem kell jegyzőkönyvbe felvenni a vallomásnak vagy a szakvéleménynek azt a részét, amely a bíróság eljárásában korábban készült jegyzőkönyv tartalmával megegyezik, ehelyett a korábbi jegyzőkönyvre kell utalni.

(3) Ha valamely kifejezés vagy kijelentés szó szerinti szövege jelentős, azt szó szerint kell jegyzőkönyvbe venni. A bíróság indítványra vagy hivatalból elrendelheti valamely körülmény vagy nyilatkozat jegyzőkönyvbe vételét. Ha a jelen lévő ügyész, vádlott, védő, magánvádló, pótmagánvádló, magánfél, illetőleg a tanú érdekében eljáró ügyvéd ezt indítványozza, csak abban az esetben lehet mellőzni, ha a körülményről vagy a kifejezés, a kijelentés, illetőleg a nyilatkozat megtörténtéről a bíróságnak nincs tudomása.

(4) A jegyzőkönyvbe lehet foglalni - az ügydöntő határozat kivételével - az eljárás során hozott határozatokat is.

(5) A több napra egy intézkedéssel kitűzött, valamint a félbeszakított tárgyalásról egy jegyzőkönyvet, elnapolt tárgyalásról külön jegyzőkönyvet kell készíteni. Ha a tárgyalás folytatatólagos vagy ismételt, ennek a jegyzőkönyvből ki kell tűnnie.

252. § (1) Ha a jegyzőkönyv nem az eljárási cselekménnyel egyidejűleg készült, vagy a (3) bekezdés szerinti módon történt az eljárás rögzítése, legkésőbb az eljárási cselekmény időpontjától számított nyolc napon belül kell a jegyzőkönyvet elkészíteni. Az eljárási cselekménnyel egyidejűleg készült tárgyalási jegyzetet az iratokhoz kell csatolni.

(2) A bíróság elrendelheti az eljárás egészének vagy egy részének gyorsírással történő feljegyzését, kép- vagy hangfelvevő eszközzel vagy más berendezéssel történő rögzítését. A bíróság ezt elrendeli az ügyész, a vádlott, a védő vagy a sértett indítványára, feltéve, hogy kellő időben terjesztették elő, és a vádlott, a védő vagy a sértett az indítványával egyidejűleg a költséget is előlegezi.

(3) A gyorsírói feljegyzés, illetőleg a rögzítésnek a (2) bekezdésben említett más módja a jegyzőkönyvet nem pótolja. A gyorsírói feljegyzést, a kép- és hangfelvevő eszközzel vagy más berendezéssel történő rögzítést külön jogszabály rendelkezései szerint kell megőrizni.

(4) A gyorsíróra a szakértőre vonatkozó rendelkezések az irányadók.

(5) Ha a bíróság felmentő ítélete első fokon jogerőre emelkedik, rövidített jegyzőkönyvet lehet készíteni. A rövidített jegyzőkönyvnek csak a 250. § (2) bekezdésében írt adatokat, valamint a bírósági eljárásnak a 250. § (3) bekezdésének megfelelő leírását kell tartalmaznia.

253. § (1) Ha a jegyzőkönyv nyolc napon belül nem készül el, a tanács elnöke az ügyészt, a vádlottat és a védőt értesíti a jegyzőkönyv elkészültének időpontjáról.

(2) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a büntetőeljárás során keletkezett iratokat - ideértve az ügyben eljáró ügyész és nyomozó hatóság által beszerzett, illetőleg a büntetőeljárásban részt vevő személyek által benyújtott, vagy becsatolt iratokat is - az ügyész, a vádlott, a védő és a sértett megtekintheti, kérelmükre azokat a bíróság a hivatalos helyiségében történő elolvasásra átadja.

(3) A (2) bekezdés szerinti kérelem teljesítése nem veszélyeztetheti a tárgyalás folytonosságát és a bíróság munkáját, nem járhat az összefűzött iratok megbontásával, sérelmével. A tárgyalási határnapon és az azt megelőző munkanapon a kérelem csak a tanács elnöke kifejezett engedélyével teljesíthető.

(4) A fogva lévő vádlott kérelmére a tanács elnöke engedélyezheti az iratoknak a büntetés-végrehajtási intézetben történő megtekintését. A (3) bekezdés szerinti rendelkezés ez esetben is irányadó.

(5)

254. § (1) Az eljárási cselekményen jelen volt ügyész, vádlott, védő és az eljárásban részt vevő más személy a jegyzőkönyv elkészítésétől számított tizenöt napon belül annak kiegészítését vagy kijavítását indítványozhatja. Erről a bíróság szükség esetén az eljárási cselekményen jelen voltak meghallgatása után határoz, az indítványt - annak elutasítása esetén - a jegyzőkönyvben fel kell tüntetni. A kiegészítést és a kijavítást a tanács elnöke és a jegyzőkönyvvezető aláírja.

(2) Nyilvánvaló név- vagy számelírás és más hasonló elírás esetén a bíróság a jegyzőkönyv kijavítását mind indítványra, mind hivatalból elrendelheti.

255. § (1) A tanácsülésről akkor kell jegyzőkönyvet készíteni, ha a határozat nem egyhangú. A tanácskozási jegyzőkönyv készítését a tanács elnöke rendeli el. A tárgyalási jegyzőkönyvben legkésőbb a határozat kihirdetésekor kell feltüntetni, hogy a tanácskozásról jegyzőkönyv készült, vagy különvéleményt foglaltak írásba.

(2) A tanácskozási jegyzőkönyvet és a 256. § (5) bekezdése szerinti mellékleteit az iratok között lezárt borítékban kell elhelyezni, és azt csak a fellebbezés során eljáró bíróság, illetőleg a rendkívüli jogorvoslat során eljáró bíróság és ügyész, valamint fegyelmi eljárás során a fegyelmi bíróság, valamint ha büntetőeljárás indult, a büntetőügyben eljáró bíróság és ügyész tekintheti meg.

(3) A bíróság tanácsülési jegyzőkönyvéről, határozatának tervezetéről és a kisebbségi véleményen lévő bíró különvéleményéről nem adható másolat.

A tanácskozás és a szavazás

256. § (1) A bíróság tanácsa a határozatát tanácskozás után szavazással hozza meg. Ha a szavazás nem egyhangú, a határozatot a többségi szavazat dönti el.

(2) Ha a bíróság ülnökökből is álló tanácsban jár el, a szavazást megelőzően a tanács elnöke felvilágosítást ad arról, hogy milyen határozat hozható, tájékoztatást ad a döntéshez szükséges törvényhelyekről, a büntetési nemekről és azok mértékéről, valamint az intézkedésekről.

(3) Ítélethozatalnál a tanács megállapítja a tényállást, és annak alapján dönt arról, hogy a vádlott bűnös-e, és ha igen, milyen bűncselekményben, majd arról, hogy milyen büntetést kell kiszabni, illetőleg milyen intézkedést kell alkalmazni, továbbá dönt arról, hogy milyen egyéb rendelkezéseket kell hozni.

(4) A fiatalabb bíró az idősebbet megelőzően szavaz, az elnök utolsónak adja le a szavazatát. Ha a büntetés kiszabása vagy az intézkedés alkalmazása kérdésében a szavazás nem egyhangú, a szavazattöbbséget úgy kell megállapítani, hogy a legsúlyosabb jogkövetkezmény mellett leadott szavazat a hozzá legközelebb esőt erősíti, és ahhoz kell számítani.

(5) A kisebbségi véleményen lévő bíró jogosult az írásba foglalt különvéleményét a tanácsülésről készült jegyzőkönyvhöz csatolni.

(6) A tanácskozás és a szavazás titkos. A tanácskozáson és a szavazásnál az eljáró tanács elnökén és tagjain kívül csak a jegyzőkönyvvezető lehet jelen.

(7) A tárgyaláson felmerült nem érdemi kérdések a tárgyaláson halk tanácskozásban is eldönthetők.

A határozatok

257. § (1) A bíróság e törvényben meghatározott esetekben ítélettel, egyébként végzéssel határoz. A bíróságnak az ügydöntő határozatban a vádról határoznia kell; a tényállás jogi elbírálásában az indítványok nem kötik.

(2) A bíróság az ítéletét és az ügydöntő végzését „A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN” hozza.

(3) A határozat - ha e törvény másképp nem rendelkezik - bevezető részből, rendelkező részből, indokolásból és keltezésből áll.

(4) A határozat eredeti példányát, illetőleg a kihirdetés előtt írásba foglalt rendelkező részét a tanács minden tagja aláírja. Ha a tanács elnöke vagy valamelyik tagja a határozat aláírásában akadályozva van, a határozatot helyette - helyettesi minőségének feltüntetésével - az eljáró tanács egyik tagja, illetőleg elnöke írja alá. Ez a rendelkezés nem alkalmazható a határozat rendelkező részének a 321. § (1) bekezdésében szabályozott aláírására.

(5) A határozatot a tanács elnöke hirdeti ki.

258. § (1) Az ítélet és az ügydöntő végzés bevezető részében kell feltüntetni

a) a 257. § (2) bekezdése szerinti kijelentést,

b) a bíróság megnevezését, a bírósági eljárás helyét,

c) a tárgyalás - ha az ügyben több tárgyalást tartottak, valamennyi - napjának megjelölését, a határozathozatal helyét és idejét,

d) a bírósági eljárás formáját,

e) azt, hogy az eljárás nyilvános volt-e.

(2) Az ítélet és az ügydöntő végzés rendelkező része tartalmazza

a) a vádlott előzetes fogvatartására vonatkozó adatokat,

b) a vádlott nevét és személyi adatait,

c) a vádlott bűnösnek kimondását, illetőleg a vád alóli felmentését, vagy azt, hogy a bíróság az eljárást megszünteti,

d) a büncselekmény, továbbá az elkövetői és elkövetési alakzat megjelölését,

e) a kiszabott büntetést, illetőleg az alkalmazott intézkedést, valamint az egyéb jogkövetkezményeket,

f) az egyéb rendelkezéseket,

g) a bünyügyi költség viseléséről szóló rendelkezést.

(3) Az ítélet és az ügydöntő végzés indokolása összefüggően tartalmazza

a) a vádra történő utalást, a vádirat szerinti jogi minősítést, szükség esetén a vádirati tényállás lényegének ismertetését,

b) a vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket, a vádlott korábbi büntetéseire vonatkozó adatokat,

c) a bíróság által megállapított tényállást,

d) a bizonyítékok számbavételét és értékelését,

e) a bíróság által megállapított tényállás szerinti cselekmény jogi minősítését, büntetés kiszabása, intézkedés alkalmazása, illetőleg ezek mellőzése esetén e döntés indokolását, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével,

f) a határozat egyéb rendelkezéseinek és az indítványok elutasításának indokolását, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével.

(4) Az őrizetbe vételről, az előzetes letartóztatásról, az ideiglenes kényszergyógykezelésről, a lakhelyelhagyási tilalomról, valamint a házi őrizetről rendelkező határozat tartalmára az (1) bekezdés b)-d) pontjában, továbbá a (2) bekezdés a) és b) pontjában foglaltak irányadók.

259. § (1) Ha a kihirdetés útján közölt ügydöntő határozat ellen sem az ügyész, sem a vádlott, sem a védő nem jelentett be fellebbezést, a határozat indokolása csupán a tényállásból és az alkalmazott jogszabályok megjelöléséből is állhat. A felmentő ítélet indokolásában a tényállás is mellőzhető. (Rövidített indokolás.)

(2) Ha az ügydöntő határozat több vádlottat érint, az indokolás az (1) bekezdés szerinti formában is írásba foglalható az olyan vádlott tekintetében, akivel szemben az ügydöntő határozat első fokon jogerőre emelkedett.

260. § (1) A pervezető végzést - a tárgyalás megnyitását követően az ügy menetét megállapító, de nem az ügy érdeméről rendelkező határozatot - nem kell indokolni. A bizonyítási indítvány elutasításának indokait az ügydöntő határozatban kell kifejteni.

(2) A pervezető végzéssel szemben, ha e törvény kivételt nem tesz, fellebbezésnek nincs helye. A tárgyalás kitézése, elhalasztása, elnapolása, a tárgyalásra idézés és a tárgyalásról szóló értesítés elleni fellebbezés elbírálására vonatkozó határozat hozatalát a bíróság mellőzheti.

(3) A jegyzőkönyvbe foglalt határozatnak nincs bevezető része és keltezése.

(4) A jegyzőkönyvbe nem foglalt határozatot - ha e törvény másképp nem rendelkezik - legkésőbb a meghozatalától, illetőleg a kihirdetésétől számított harminc napon belül, ha hosszabb indokolást igényel, hatvan napon belül kell írásba foglalni. A határozat teljes írásba foglalásának napját a határozat eredeti példányán fel kell jegyezni.

261. § (1) Nyilvánvaló név-, számelírás, számítási hiba és más hasonló elírás esetén a bíróság a határozat kijavítását mind indítványra, mind hivatalból elrendelheti. A kijavítást elrendelő végzés ellen az ügyész és az élhet fellebbezéssel, akire a határozat vagy kijavítása rendelkezést tartalmaz, a vádlott esetén a védő is.

(2) A kijavítást a határozatra és a kiadmányaira fel kell jegyezni. Ha a határozat kijavítását megelőzően a hibás kiadmányt már kézbesítették, a kijavító végzést azoknak kell kézbesíteni, akiknek a részére a bíróság a hibás kiadmányt megküldte.

262. § (1) A határozatot azzal kell közölni, akire rendelkezése vonatkozik; a vádlottal közölt határozatot a védővel is, az ügydöntő határozatot a sértettel is közölni kell. A tárgyalás vezetése és rendjének fenntartása körében hozott

határozat kivételével a határozatot közölni kell az ügyésszel, az ügy áttételéről, a bíróság kijelöléséről és az eljárás felfüggesztéséről hozott határozatot közölni kell a sértettel is. A sértettel és az egyéb érdekelttel közölt határozat a reá és a vádlottra vonatkozó személyes adatokon kívül más személyes adatait nem tartalmazhatja.

(2) A határozatot a jelenlevőkkel szóban, egyébként kézbesítés útján kell közölni.

(3) A határozat kihirdetése során fel kell olvasni a rendelkező részt, ismertetni kell az indokolás lényegét, és szükség esetén meg kell magyarázni.

(4) Az ügyész, a vádlott, a védő és a sértett részére az ügydöntő határozat indokolást is tartalmazó kiadmányát akkor is kézbesíteni kell, ha velük a határozat rendelkező részét kihirdetés vagy kézbesítés útján már közölték, egyébként a határozat indokolást is tartalmazó kiadmányát - ha a határozat ellen a felsoroltakon kívül más fellebbezett - a fellebbezőnek kell kézbesíteni.

(5) Külön jogszabály határozza meg, hogy a határozatot, illetőleg a határozat tartalmáról szóló értesítést az e §-ban felsoroltakon kívül kinek kell megküldeni.

(6) A magyar nyelvet nem értő vádlott részére a kihirdetés után az ítélet és az ügydöntő végzés reá vonatkozó részét az anyanyelvére, regionális vagy kisebbségi nyelvére, illetőleg kérésére az általa ismertként megjelölt, az eljárásban korábban használt más nyelvre le kell fordítani, és azt a részére kézbesíteni kell.

XII. Fejezet

A TÁRGYALÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

A vádirat közlése

263. § (1) A tanács elnöke az ügy iratainak a bírósághoz érkezését követően tizenöt napon, nagy terjedelmű ügyben harminc napon belül megvizsgálja, hogy van-e helye a 264-271. §-ban foglalt rendelkezések alkalmazásának.

(2) Legkésőbb az (1) bekezdésben meghatározott határidő letelte után a tanács elnöke a vádiratot haladéktalanul megküldi a vádlottnak és a védőnek; a vádlottat és a védőt felhívja, hogy tizenöt napon belül jelölje meg bizonyítási eszközeit.

(3) A tanács elnöke a vádirat kézbesítésével egyidejűleg közli a vádlottal és a védővel, ha az ügyész különösen védett tanú vallomását kívánja bizonyítási eszközként felhasználni, figyelmezteti őket arra, hogy a különösen védett tanú vallomását tartalmazó jegyzőkönyvi kivonatot megtekinthetik, és írásban a különösen védett tanúhoz kérdések feltevését, továbbá a tanú különösen védetté nyilvánításának megszüntetését indítványozhatják. A különösen védett tanúhoz feltett kérdések közvetlenül nem irányulhatnak a különösen védett tanú személyének és tartózkodási helyének felfedésére.

Áttétel

264. § Ha a bíróságnak az ügy elbírálására nincs hatásköre vagy illetékessége, az ügyet átteszi a hatáskörrel, illetőleg illetékességgel rendelkező bírósághoz.

Egyesítés és elkülönítés

265. § (1) A bíróság hivatalból vagy indítványra határoz az ügyek egyesítéséről vagy elkülönítéséről (72. §). A különböző bíróságok előtt folyamatban lévő ügyek egyesítése, vagy annak mellőzése kérdésében az együttes elbírálásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság dönt, ha több ilyen bíróság van, a megelőzés [17. § (2) bek.] az irányadó. A bíróság az előtte folyamatban lévő ügyet az egyesítés kérdésében határozathozatalra jogosult bíróságnak az egyesítés megfontolása végett megküldi.

(2) Ha a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt a próbára bocsátott ellen újabb eljárás indul, vagy ha a próbára bocsátott ellen a próbaidő előtt elkövetett bűncselekmény miatt a próbaidő alatt indult eljárás, az ügyeket egyesíteni kell, és az újabb ügy elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság jár el. Ha a vádlottat katonai büntetőeljárásban bocsátották próbára, az ügyeket az a bíróság egyesíti, amely a katonai büntetőeljárást lefolytatta, kivéve, ha a katonai büntetőeljárás hatályát a 470. § (3) bekezdése alapozta meg.

(3) Az egyesítésnek nem akadálya, hogy a vádlottat korábban magánvádas ügyben bocsátották próbára, az újabb büntetőügyben azonban az ügyész, pótmagánvádló vagy másik magánvádló képviseli a vádat. Ha a vádlottat közbűnös ügyben bocsátották próbára, és az újabb büntetőeljárás magánvádra indul ellene, az ügyeket akkor lehet egyesíteni, ha az ügyész a vád képviseletét a magánvádlótól átvette. Ebben az esetben a bíróság az iratokat a vádképviselet átvételének megfontolása végett az ügyésznek küldi meg. Ez a korlátozás nem érvényesül, ha az újabb ügyben a vádat pótmagánvádló képviseli.

(4) Ha az újabb eljárásban a vádlott bűnösségét a bíróság nem állapítja meg, az egyesített ügyeket újból el kell különíteni.

(5) A 175. § (7) bekezdése a bírósági eljárásban is irányadó.

(6) Az (1)-(4) bekezdés rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni abban az esetben is, ha a bíróság a gyanúsítottal szemben korábban indult büntetőeljárást a 266. § (6) bekezdése alapján felfüggesztette, azonban az ügyész a vádlott ellen kábítószerrel visszaélés miatt újabb vádiratot nyújtott be [266. § (7) bek.].

Az eljárás felfüggesztése

266. § (1) A bíróság az eljárást

a) a 188. § (1) bekezdésének *a)*, *b)* és *d)-g)* pontjában meghatározott okból felfüggeszti,

b) hivatalból vagy indítványra felfüggeszti, és az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az ügy elbírálása során olyan jogszabályt vagy állami irányítás egyéb jogi eszközét kell alkalmazni, amelynek alkotmányellenességét észleli,

c) hivatalból vagy indítványra felfüggeszti, ha az Európai Unióról szóló Szerződésben, illetve az Európai Közösséget létrehozó Szerződésben foglalt szabályok szerint az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezi. E határozatban meghatározza azt a kérdést, amely az Európai Bíróság előzetes döntését igényli, valamint - a feltett kérdés megválaszolásához szükséges mértékben - ismerteti a tényállást és az érintett magyar jogszabályokat. A határozatot az Európai Bíróságnak, továbbá tájékoztatásul az Igazságügyi Minisztériumnak is megküldi.

(2) A bíróság az eljárást akkor is felfüggeszti, ha az eljárás megindításához szükséges feljelentés [Btk. 236. § (1) bek., 240. §] hiányzik. Az eljárás felfüggesztése legfeljebb az alapügy jogerős befejezéséig tart.

(3) A bíróság az eljárást felfüggesztheti, ha

a) a vádlott huzamosabb ideig külföldön tartózkodik,

b) az ügyészt bizonyítási eszköz felkutatására, vagy a vádirat hiányosságainak pótlására kereste meg [268. § (1) bek.].

(4) Ha a bíróság a (3) bekezdés *a)* pontjában meghatározott intézkedést nem tartja indokoltnak, és a vádlott külföldi tartózkodási helye ismert, a bíróság elfogató parancsot bocsáthat ki, és a vádlott kiadatása iránti eljárást kezdeményezhet. Ha a vádlott kiadatását megtagadták, vagy a kiadatására nincs lehetőség, a bíróság - amennyiben a feltételek fennállnak - a büntetőeljárás átadását kezdeményezheti.

(5) Ha az eljárás felfüggesztésének oka megszűnt, illetve a 188. § (1) bekezdésének *g)* pontja alapján történt felfüggesztés esetén, ha a nemzetközi büntető bíróság alapokmányát kihirdető, illetve alapokmányából fakadó kötelezettségek végrehajtásáról szóló törvény azt előírja, a bíróság az eljárást folytatja.

(6) Ha a Btk. 283. §-ában meghatározott büntethetőséget megszüntető okból az eljárás megszüntetésének lehet helye, és az ügyész a vádemelést a 222. § (2) bekezdése alapján nem halasztotta el, a bíróság az eljárást egyévi időtartamra felfüggeszti, feltéve, hogy a kábítószer-élvező vádlott vállalja a kábítószer-függőséget gyógyító kezelésen, kábítószer-használatot kezelő más ellátáson vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson való részvételt.

(7) Az eljárást folytatni kell, ha a vádlott nem igazolja, hogy a felfüggesztéstől számított egy éven belül legalább hat hónapig tartó folyamatos, kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben, kábítószer-használatot kezelő más ellátásban részesült vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson vett részt, illetőleg ha az ügyész a vádlott ellen kábítószerrel visszaélés miatt újabb vádiratot nyújtott be.

(8) A tartás elmulasztása (Btk. 196. §) miatt indított eljárást - ha az ügyész a vádemelést a 222. § (3) bekezdése alapján nem halasztotta el - a bíróság legfeljebb egy évre felfüggeszti, feltéve, hogy ettől az elmulasztott kötelezettség teljesítése várható. Az eljárást a határidő lejárta előtt folytatni kell, ha a vádlott a tartási kötelezettségének továbbra sem tesz eleget.

(9) Az (1) bekezdés *a)* pontjában és a (2) bekezdésben felsorolt okok miatt az eljárást a bírósági titkár is felfüggesztheti.

Az eljárás megszüntetése

267. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti,

a) ha a vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény,

b) ha a vádlott gyermekkorú,

c) a vádlott halála, elévülés, kegyelem, vagy a törvényben meghatározott egyéb büntethetőséget megszüntető ok miatt,

d) ha a vád tárgyává tett cselekményt már jogerősen elbírálták, ideértve a Btk. 6. § esetét is,

e) ha a magánindítvány, a kívánat, illetőleg feljelentés hiányzik, és az nem pótolható,

f) ha az ügyész a vádat elejtette és pótmagánvádnak nincs helye,

g) az olyan bűncselekmény miatt, amelynek a vád tárgyává tett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége,

h) és a vádlottat megrovásban (Btk. 71. §) részesíti, ha a bűncselekmény már nem veszélyes, vagy oly csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy a törvény szerint alkalmazható legkisebb büntetés vagy más intézkedés alkalmazása is szükségtelen,

i) ha az eljárást a 266. § (6) vagy (8) bekezdése alapján függesztette fel, és a vádlott igazolja, hogy legalább hat hónapig folyamatos, kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben, kábítószer-használatot kezelő más ellátásban részesült vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson vett részt, illetve, ha a tartás elmulasztása vétségének vádlottja a tartási kötelezettségét teljesítette.

(2) Az eljárás megszüntetéséről a bíróság értesíti a magánfelet azzal a figyelmeztetéssel, hogy a polgári jogi igényét egyéb törvényes úton érvényesítheti.

(3) Ha a vád elejtése esetén pótmagánvádnak van helye, a bíróság tizenöt napon belül kézbesíti a sértettnek az ügyész vádelejtést tartalmazó nyilatkozatát. Ha a sértett harminc napon belül nem lép fel pótmagánvádlóként, az eljárást a bíróság megszünteti. E határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye. Ha a sértett pótmagánvádlóként kíván fellépni, a vádindítványt a bírósághoz nyújtja be.

(4) Az eljárás megszüntetésének nem akadálya, ha a sértettnek azért nem lehetett az ügyész vádelejtést tartalmazó nyilatkozatát kézbesíteni, mert ismeretlen helyen tartózkodik.

(5) Pótmagánvádló fellépése esetén a 229. § (2) bekezdése, a 230. §, a 231. § és a 233. § rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni.

Intézkedés eljárási cselekmény elvégzése iránt

268. § (1) A bíróság hivatalból vagy az eljárásban részt vevő személyek indítványára intézkedik aziránt, hogy a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak. Ennek érdekében - határidő tűzésével, szükség esetén az eljárás felfüggesztése mellett - megkeresheti az ügyészt, továbbá pártfogó felügyelői vélemény beszerzését rendelheti el. Az ügyész megkeresése bizonyítási eszköz felkutatására és a vádirat hiányosságainak pótlására is irányulhat.

(2) Ha az ügyész a különösen védett tanú vallomását kívánja bizonyítási eszközként felhasználni, a tanács elnöke a nyomozási bírótól beszerzi a különösen védett tanú vallomásáról készült jegyzőkönyvet és a 207. § (2) bekezdésének *d)* pontja szerinti határozatot. A jegyzőkönyvet és a 207. § (2) bekezdésének *d)* pontja szerinti határozatot csak a bíróság tagjai tekinthetik meg, és azokról másolat nem adható.

(3) Ha a vádlott, a védője vagy az ügyész a különösen védett tanúhoz kérdés feltevését indítványozta [263. § (3) bek.], illetőleg a különösen védett tanúhoz a tanács elnöke tesz fel kérdést, a bíróság a különösen védett tanú vallomásáról készült jegyzőkönyv és a 207. § (2) bekezdésének *d)* pontja szerinti határozat egyidejű visszaküldésével elrendeli, hogy a nyomozási bíró a vádlott, a védője vagy az ügyész által feltett kérdésekre ismételtlen kihallgassa a különösen védett tanút. A kihallgatásra a 213. § (2) és (4) bekezdését kell alkalmazni.

Határozat kényszerintézkedésekről

269. § (1) A bíróság az ügyész indítványára [218. § (1) bek.] vagy hivatalból határoz a személyi szabadság elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedés fenntartásáról, elrendeléséről vagy megszüntetéséről.

(2) Az ügy áttételét elrendelő bíróság által fenntartott vagy elrendelt kényszerintézkedés annak a bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig tart, amelyhez az ügyet áttették.

A vádtól eltérő minősítés lehetősége

270. § (1) A bíróság megállapíthatja, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a vádirati minősítéstől eltérően hogyan minősülhet. Ekkor a bíróság az áttételről, az egyesítésről, az elkülönítésről, az eljárás felfüggesztéséről és az eljárás megszüntetéséről is határozhat.

(2) Ha a bíróság azt állapítja meg, hogy a vád tárgyává tett cselekmény magánvádra üldözendő bűncselekmény, az ügyésznek a vád átvételére vonatkozó nyilatkozatát nem kell beszerezni.

Öttagú tanács elé utalás

271. § A megyei bíróság elrendelheti, hogy az ügyet két hivatásos bíróból és három ülnökből álló tanács tárgyalja, ha

a) ezt a vádlottak nagy száma vagy az ügy különösen nagy terjedelme indokolja,

b) a bűncselekményre a törvény életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását is lehetővé teszi.

Az előkészítő ülés

272. § (1) Ha a tárgyalás előkészítése során vizsgált kérdésekben a határozat meghozatala előtt az ügyész vagy a vádlott meghallgatása látszik szükségesnek, a bíróság a 263. § (1) bekezdésében meghatározott határidő letelte után harminc napon belül ülést tart.

(2) Az előkészítő ülés kötelező, ha a bíróság előzetes letartóztatás, lakhelyelhagyási tilalom, házi őrizet vagy ideiglenes kényszergyógykezelés elrendeléséről határoz, illetőleg ha a vádlott vagy a védője a tanú különösen védetté nyilvánításának megszüntetését indítványozta.

(3) A tanács elnöke az előkészítő ülés hatámapjáról az ügyészt, a vádlottat és a védőt értesíti; a (2) bekezdés esetén, valamint ha a vádlott meghallgatása más okból szükséges, a vádlottat és - kötelező védelem esetén - a védőt megidézi.

(4) Az előkészítő ülés nem tartható meg az ügyész, valamint a megidézett vádlott és védő távollétében, kivéve, ha az előkészítő ülés tárgya előzetes letartóztatás, lakhelyelhagyási tilalom, házi őrizet vagy ideiglenes kényszergyógykezelés elrendelése.

(5) Az előkészítő ülésen a tanács elnöke ismerteti az ügyet, a tanács tagjai, az ügyész, a vádlott és a védő további iratok ismertetését indítványozhatják.

(6) A tanács elnöke és tagjai az ügyészhez és a vádlotthoz kérdést intézhetnek. A vádlotthoz az ügyész és a védő is intézhet kérdést, az ügyészhez intézendő kérdésre a vádlott és a védő indítványt tehet.

(7) Ha a vádlott vagy a védő a különösen védetté nyilvánított tanút megnevezi, vagy a személyét más, kétséget kizáró módon azonosítja, a bíróság a tanú különösen védetté nyilvánítását megszünteti. Ebben az esetben a tanú idézésére és kihallgatására az általános szabályok irányadóak; a tanács elnöke szükség esetén hivatalból vagy indítványra a tanú védelmének más formáját kezdeményezi.

A bíróság jogköre

273. § (1) A tárgyalás előkészítése során a bíróság tanácsa vagy a tanács elnöke jár el.

(2) A bíróság a tárgyalás előkészítése során vizsgált kérdésekben a 263. § (1) bekezdése szerinti határidő letelte előtt határoz, feltéve, hogy a 272. § szerinti meghallgatás nem látszik szükségesnek.

(3) A bíróság tanácsa határoz az eljárás megszüntetéséről, valamint a személyi szabadság elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedésekről.

(4) A bíróság tanácsa minden olyan kérdésben határozhat, amely egyébként a tanács elnökének jogkörébe tartozik.

A tanács elnökének jogköre

274. § (1) A tanács elnöke határoz azokban a kérdésekben, amelyek a 273. § (3) bekezdése alapján nem tartoznak a bíróság tanácsának jogkörébe, illetőleg amelyről a 273. § (4) bekezdése alapján nem a bíróság tanácsa határozott.

(2) Ha a bíróság a vádlottat távollétében részesítette megrovásban (Btk. 71. §), ennek foganatosításáról a tanács elnöke gondoskodik.

Határozat a tárgyalás előkészítése után

275. § (1) A tárgyalás előkészítésének befejezése, illetőleg a tárgyalás kitűzése után - ha szükséges - a 267. és a 269. §-ban szabályozott kérdésekben a bíróság tanácsulésen, a 264., 265., 266., 268., 270. és 271. §-ban szabályozott kérdésekben a tanács elnöke határoz.

(2) A tanács elnöke a kitűzött tárgyalást fontos okból elhalaszthatja. A védő akadályoztatása miatt a tárgyalás akkor halasztható el, ha a vádlott más védőt nem hatalmaz meg, illetőleg más védő kirendelése már nem lehetséges, vagy ha az új védő a tárgyalásig - idő hiányában - nem tud a védelemre felkészülni.

Jogorvoslat kizárása a tárgyalás előkészítése során

276. § (1) Nincs helye fellebbezésnek

a) a tárgyalás kitűzése és elhalasztása,

b) az előkészítő ülésre és a tárgyalásra idézés és tárgyalásról szóló értesítés,

c) az eljárásnak a 188. § (1) bekezdésének *a)* pontja vagy a 266. § (3) bekezdése alapján történt felfüggesztése,

d) a vádtól eltérő minősítés lehetőségének megállapítása,

e) az öttagú tanács elé utalás vagy ennek megtagadása,

f) az eljárásnak a 267. § (1) bekezdésének *f)* pontja alapján történt megszüntetése,

g) a határozat tudomásul vételét követően tett jogorvoslati nyilatkozat elutasítása,

h) a bíróságnak a 268. § (1)-(3) bekezdésében meghatározott intézkedése ellen.

(2) Az (1) bekezdésben írt határozatok elleni fellebbezés elbírálására vonatkozó határozat hozatalát a bíróság mellőzheti.

(3) A jogerős határozat elleni jogorvoslat iránti indítvány elbírálására vonatkozó határozat hozatalát a bíróság mellőzheti.

(4) Ha a bíróság a vádlottat megrovásban (Btk. 71. §) részesíti, ez ellen fellebbezésnek nincs helye, de az ügyész és a vádlott, valamint védője a végzés közlésétől számított nyolc napon belül tárgyalás tartását kérheti. A kérelem alapján a bíróság tárgyalást tart. A vádlottnak az idézést legalább öt nappal a tárgyalás előtt kell kézbesíteni.

Az egyesbíró jogköre

277. § Ha az ügyben a helyi bíróság egyesbíróként jár el, e fejezet rendelkezései szerint mind a bíróság tanácsának, mind a tanács elnökének jogkörébe tartozó kérdésekben az egyesbíró határoz.

A tárgyalás kitűzése

278. § (1) A tanács elnöke a vádirat közlése után megállapítja a tárgyalás határnapját, gondoskodik a tárgyalás megtartásának előkészítéséről, az idézésekről és értesítésekről.

(2) A tárgyalást rendszerint a bíróság hivatalos helyiségében kell tartani. Ha a bíróság indokoltnak tartja, ettől eltérően rendelkezhet.

(3) A tárgyalás határnapját az ügyek érkezési sorrendjének figyelembevételével és az ügy soronkívülségére vonatkozó rendelkezés szem előtt tartásával a lehető legközelebbi napra úgy kell kitűzni, hogy a bíróság lehetőleg elnapolás nélkül be tudja fejezni az ügyet.

Az idézés és az értesítés

279. § (1) A kitűzött határnapra idézni kell a vádlottat, kötelező védelem esetén a védőt és mindazokat, akiknek a megjelenése a tárgyaláson kötelező. Értesíteni kell az ügyészt, továbbá - ha e törvény kivételt nem tesz - a szakértőt, illetőleg azokat a büntetőeljárásban részt vevő személyeket, akiknek a jelenlétét a tárgyaláson e törvény lehetővé teszi. Ha az ügyész a vádlott szülői felügyeleti jogának megszüntetését indítványozza, a tárgyalásról értesíteni kell a másik szülőt és a gyámhivatalt.

(2) Az idézésben vagy az értesítésben a büntetőeljárásban részt vevő személyeket fel kell hívni arra, hogy a bizonyítási indítványukat késedelem nélkül, a tárgyalás előtt tegyék meg. A tanács elnöke intézkedik, hogy az ügy elbírálásához a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak.

(3) A vádlottnak az idézést legalább öt nappal a tárgyalás előtt kell kézbesíteni.

280. § (1) Ha a tanú a tizennegyedik életévét nem töltötte be, és a nyomozás során a bíróság kihallgatta [207. § (4) bek.], a tárgyalásra nem idézhető. Ha az ilyen tanú a tárgyalás időpontjában a tizennegyedik életévét betöltötte, a tárgyalásra különösen indokolt esetben idézhető.

(2) A különösen védett tanú (97. §) a tárgyalásra nem idézhető.

XIII. Fejezet

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGI TÁRGYALÁS

I. Cím

A TÁRGYALÁS MENETE

A tárgyalás megnyitása

281. § (1) A tárgyalást a vád tárgyának megjelölésével a tanács elnöke nyitja meg, ezután a hallgatóságot a csend és rend megtartására és a rendzavarás következményeire figyelmezteti. Közli a bíróság tagjai, a jegyzőkönyvvezető, az ügyész és a védő nevét. Számba veszi a megjelenteket és megállapítja, hogy az idézettek és értesítettek jelen vannak-e, ettől függően megvizsgálja, hogy a tárgyalást meg lehet-e tartani.

(2) A tanács elnöke a lehetőséghez képest intézkedik, hogy a szabályszerű idézés ellenére meg nem jelent vádlottat vagy tanút azonnal vezessék elő, a távol maradt ügyészt vagy szakértőt pedig a tárgyaláson való megjelenésre hívja fel, az ügyész felhívása az ügyészség vezetője útján történik.

(3) Ha a megidézett védő nem jelent meg, helyette a vádlott más védőt hatalmazhat meg, illetőleg - ha a védő tárgyalási részvétele kötelező - a meg nem jelent védő helyett más védőt kell kirendelni. Az új védőnek megfelelő időt kell biztosítani ahhoz, hogy a védelemre felkészüljön. Ha ez nyomban nem lehetséges, a tárgyalást a meg nem jelent védő költségére el kell halasztani.

(4) A tárgyalás a vádlott távollétében megtartható, ha az eljárás tárgya a vádlott kényszergyógykezelésének elrendelése, és az állapota miatt a tárgyaláson nem jelenhet meg, illetőleg a jogainak gyakorlására képtelen.

(5) Ha a tanács elnökének a (2) bekezdésben megjelölt intézkedése nem lehetséges, vagy az nem vezetett eredményre, a tárgyalást a szabályszerű idézés ellenére meg nem jelent, szabadlábban lévő vádlott távollétében is meg lehet tartani, a bizonyítási eljárást azonban - a (9) bekezdés esetét kivéve - nem lehet befejezni.

(6) Az (5) bekezdés esetében, ha a (9) bekezdés alkalmazásának nincs helye, a megjelent személyek kihallgatását, illetőleg meghallgatását követően a tárgyalást el kell napolni, és a meg nem jelent vádlottnak a következő tárgyalási hatánapra történő elővezetését kell elrendelni. Ha a bírósági eljárás során a meg nem jelent vádlott elővezetését már elrendelték, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén elfogatóparancsot kell kibocsátani, vagy az előzetes letartóztatását lehet elrendelni. Ha a vádlottnak nincs védője, számára védőt kell kirendelni.

(7) Ha a kitűzött új tárgyalási hatánapra a vádlottat azért nem lehetett elővezetni, mert a lakóhelyéről ismeretlen helyre távozott, illetőleg ha az újabb tárgyalási hatánapig az elfogatóparancs alapján a vádlottat nem sikerült a bíróság elé állítani, a bíróság megállapítja, hogy a vádlott ismeretlen helyen tartózkodik, és a továbbiakban a XXIV. Fejezet szerint jár el.

(8) Ha a (6) bekezdés alapján kitűzött tárgyaláson a vádlott jelen van, a távollétében megtartott tárgyalás jegyzőkönyvét a vádlott kihallgatása után ismertetni kell. Szükség esetén a bíróság a már kihallgatott tanú, illetőleg meghallgatott szakértő megidézését és a vádlott jelenlétében való ismételt kihallgatását, illetőleg meghallgatását rendelheti el, illetőleg a tanút írásban történő vallomástételre [85. § (5) és (6) bek.] hívhatja fel.

(9) A bíróság a vádlottat távollétében felmentheti vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntetheti; az erről szóló határozatot - a fellebbezési jogára (324-325. §) vonatkozó rendelkező részi záradék feltüntetése mellett - kézbesítés útján közli a vádlottal és a védővel.

282. § (1) A bíróság az ügyész, a vádlott, illetőleg a védő meghallgatása után dönt a tárgyalás megkezdéséről, ha olyan személy maradt el a tárgyalásról, akinek a távolléte a tárgyalás megtartását nem akadályozza.

(2) Ha a tárgyalás megtartásának nincs akadálya, a tanács elnöke felhívja a tanúkat - a sértett kivételével - a tárgyalóterem elhagyására. Figyelmezteti őket az igazolatlan eltávozás következményeire. A szakértőt csak akkor kell távozásra felhívni, ha ezt a bíróság szükségesnek tartja; egyébként a szakértő a tárgyaláson annak kezdetétől fogva jelen lehet.

(3) A tárgyalási időköz [279. § (3) bek.] be nem tartása miatt a tárgyalást nem kell elhalasztani, ha a vádlott és a védő egybehangzóan kéri a tárgyalás megtartását. Ha a védelem nem kötelező, és a meghatalmazott védő a tárgyaláson nem jelent meg, a tárgyalást nem kell elhalasztani, ha ezt a vádlott nem kéri.

(4) Ha a tárgyalás megtartásának akadálya van, a bíróság a tárgyalást elhalasztja.

283. § (1) Az ügyész, a vádlott, a védő és a sértett a tárgyalás megkezdése előtt

a) az ügy áttételét, egyesítését vagy elkülönítését,

b) a tanács elnöke, tagja, illetve a jegyzőkönyvvezető kizárását indítványozhatja,

c) más olyan körülményt jelölhet meg, amely a tárgyalás megtartását akadályozhatja, illetőleg, amelyet a tárgyalás megkezdése előtt figyelembe kell venni.

(2) A vádlott, a védő és a sértett a tárgyalás megkezdése előtt az ügyész kizárását indítványozhatja.

A tárgyalás megkezdése

284. § (1) Ha a tanács elnöke megállapítja, hogy a tárgyalás megtartásának nincs akadálya, és a tanú, illetőleg a szakértő elhagyta a tárgyalótermet [282. § (2) bek.], a bíróság a tárgyalást megkezdi.

(2) A tanács elnöke felhívására

a) az ügyész ismerteti a vádat,

b) a jelen lévő sértett, illetőleg képviselője nyilatkozik arról, hogy érvényesít-e polgári jogi igényt; ha a sértett polgári jogi igényt kíván érvényesíteni, a tanács elnöke felhívja őt igényének ismertetésére, és - ha nincs képviselője - figyelmezteti őt az 54. § (7) bekezdésében foglaltakra; ezt követően

c) a tanúként kihallgatandó sértett a tárgyalótermet elhagyja.

A bizonyítás felvételének sorrendje

285. § (1) A bizonyítási eljárás során az ügyész, a vádlott, a védő, a sértett, a magánfél, illetőleg az őt érintő körben az egyéb érdekelt indítványokat és észrevételeket tehet.

(2) Az ügyész, illetve a vádlott és a védő által indítványozott bizonyítási cselekményekről és azok sorrendjéről a tanács elnöke az ügyész, illetve a vádlott és a védő indítványainak a figyelembevételével határoz.

(3) A bizonyítási indítvány elutasítása ellen külön fellebbezésnek nincs helye, azt az ügydöntő határozattal szemben bejelentett fellebbezésben lehet sérelmezni.

(4) Az ügyész által indítványozott bizonyítás rendszerint megelőzi a vádlott és a védő által indítványozott bizonyítás felvételét.

286. § (1) A bizonyítási eljárás a vádlott kihallgatásával kezdődik.

(2) A tanúk közül rendszerint a sértettet kell elsőként kihallgatni.

(3) A vádlott és a tanú kihallgatását, illetőleg a szakértő meghallgatását követően hozzájuk a bíróság tagjain kívül az ügyész, a vádlott, a védő, a sértett, a magánfél, valamint az őt érintő körben az egyéb érdekelt és a szakértő kérdést tehet fel.

A tárgyalás folytonossága

287. § (1) A bíróság a megkezdett tárgyalást az ügy befejezéséig lehetőleg nem szakítja meg. Ha az ügy terjedelme miatt vagy egyéb okból szükséges, a tanács elnöke a megkezdett tárgyalást legfeljebb nyolc napra félbeszakíthatja, a bíróság pedig - bizonyítás kiegészítése céljából vagy más fontos okból - a tárgyalást elnapolhatja.

(2) Az (1) bekezdés esetében a tárgyalás folytatásának napját ki kell tűzni, kivéve, ha - az elnapolás okára tekintettel - kétséges, hogy a tárgyalást hat hónapon belül folytatni lehet.

(3) A tárgyalást hat hónapon belül ismétlés nélkül lehet folytatni, ha a tanács összetételében nem történt változás; egyébként a tárgyalást előlről kell kezdeni.

(4) A tárgyalás hat hónapon belül a tárgyalás anyagának ismertetésével is megismételhető, ha a tanács összetételében a hivatásos bíró személye nem változott. A tárgyalás anyagának ismertetése után figyelmeztetni kell az ügyészt, a

vádлоттаt és a védőt arra, hogy az ismertetésre észrevételt tehet, és az ismertetés kiegészítését kérheti. A figyelmeztetést és az észrevételt jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(5) Az elnapolt tárgyalást a tárgyalás legutóbbi részéről készült jegyzőkönyv ismertetésével kell folytatni, ha a megszakítása óta nyolc napnál hosszabb idő telt el, és az ismertetést az ügyész, a vádlott, illetve a védő indítványozza. A jegyzőkönyv ismertetése után figyelmeztetni kell az ügyészt, a vádlottat és a védőt arra, hogy az ismertetésre észrevételt tehet, és az ismertetés kiegészítését kérheti. A figyelmeztetést és az észrevételt jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A vádlott kihallgatása

288. § (1) A vádlottat rendszerint a még ki nem hallgatott vádlott-társai távollétében kell kihallgatni.

(2) A tanács elnöke az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára, illetőleg hivatalból a vádlott kihallgatásának tartamára a tárgyalóteremből eltávolíttatja azt a már kihallgatott vádlott-társat, akinek jelenléte a vádlottat a kihallgatása során zavarná.

(3) A tanács elnöke megállapítja a vádlott személyazonosságát és a 117. § (1) bekezdésében felsorolt személyi adatait, megkérdezi a vádlottat, hogy a vádat megértette-e, nemleges válasz esetén a vádat megmagyarázza. Ezt követően a vádlottnak lehetőséget kell adni arra, hogy röviden összefoglalva kifejtse a váddal kapcsolatos álláspontját. A vádlott, illetőleg védője - ha ezt szükségesnek tartja - kitérhet arra is, hogy a védelem érdekében milyen bizonyítás lefolytatását indítványozza.

(4) Ha a vádlott a (3) bekezdésben meghatározott lehetőségével nem él, illetőleg a nyilatkozatából ez nem derül ki, a tanács elnöke kérdést intéz a vádlotthoz, hogy a büntetőjogi felelősségét elismeri-e.

289. § (1) A vádlott kihallgatására a 117. § (2)-(5) bekezdését és a 118. § rendelkezéseit a (2) bekezdésben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A tanács elnöke a 117. § (2) bekezdésében foglaltakon kívül a vádlottat figyelmezteti arra, hogy a bizonyítási eljárás során kihallgatottakhoz kérdéseket intézhet, indítványokat és észrevételeket tehet. A figyelmeztetés kiterjed arra is, hogy ha a vádlott nem tesz vallomást, a terheltként tett korábbi vallomása felolvasható.

(3) A vádlott - a tárgyalás rendjének zavarása nélkül a tárgyalás alatt is értekezhet a védőjével, de a kihallgatása közben ezt csak a tanács elnökének engedélyével teheti meg.

290. § (1) A 289. § (2) bekezdésében írt figyelmeztetést követően, ha a vádlott vallomást kíván tenni, a vádra vonatkozó, a védekezését is magába foglaló vallomását összefüggően adhatja elő. Ezt követően a tanács elnöke, majd a 286. § (3) bekezdésében felsorolt személyek - az ott meghatározott sorrendben - kérdéseket intézhetnek a vádlotthoz.

(2) A tanács elnöke gondoskodik arról, hogy a kérdés módja a vádlott emberi méltóságát ne sértse.

(3) Ha a kérdés a vádlott befolyásolására alkalmas, illetőleg a választ magában foglalja, az nem az ügyre tartozik, arra illetéktelen személy tette fel, a tárgyalás tekintélyét sérti, vagy az ismételtlen ugyanarra a tényre irányul, a tanács elnöke a kérdésre a feleletet megtiltja.

A vádlott korábbi vallomásának felolvasása és ismertetése

291. § (1) Ha a vádlott a tárgyaláson nem kíván vallomást tenni, illetőleg a 281. § (5) bekezdése esetén, valamint ha a vádlott ismeretlen helyen tartózkodik, a nyomozás során tett vallomását az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára, illetve hivatalból a tanács elnöke felolvassa, vagy a jegyzőkönyvvezetővel felolvastatja.

(2) Ha a vádlottat a nyomozás során tanúként hallgatták ki, a tanúvallomás csak akkor olvasható fel, ha ezt a vádlott indítványozza, vagy a tanúvallomásról készült jegyzőkönyvből a 85. § (3) bekezdésében meghatározott figyelmeztetés és az erre adott válasz egyértelműen kitűnik.

(3) A vádlottnak más büntetőeljárásban gyanúsítottként vagy vádlottként tett vallomása akkor olvasható fel, ha a vallomásról készült jegyzőkönyvből a 117. § (2) bekezdésében meghatározott figyelmeztetés és az erre adott válasz egyértelműen kitűnik.

(4) A tanács elnöke az ügyész vagy a védő indítványára, illetőleg hivatalból ismertetheti a vádlott korábbi - az eljárásban gyanúsítottként vagy vádlottként tett - vallomásának részeit, ha a vádlott vallomása a korábbi vallomásától eltér.

(5) A korábbi vallomás részeinek ismertetésére csak akkor kerülhet sor, ha az ismertetésben foglalt tényekre és körülményekre a vádlotthoz kérdést intéztek, illetve a vádlott e tényekre és körülményekre a tárgyaláson vallomást tett. A tanács elnöke gondoskodik arról, hogy az ismertetés a tényállás megállapításához szükséges mértékű legyen.

A tanú kihallgatása

292. § (1) A tanú kihallgatása alatt a még ki nem hallgatott tanúk nem lehetnek jelen. Ettől a rendelkezéstől a tanúként kihallgatandó sértett esetében el lehet térni.

(2) A tanács elnöke az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára, illetőleg hivatalból a tanú kihallgatásának tartamára a tárgyalóteremből eltávolíttatja azt a vádlottat, akinek jelenléte a tanút a kihallgatása során zavarná.

293. § (1) A tanú kihallgatásának kezdetén a tanács elnöke a 85. § (2) és (3) bekezdése szerint jár el, majd ezt követően, ha a tanú vallomástételének nincs akadálya, a tanács elnöke a tanút - a 88. § rendelkezéseire figyelemmel - kihallgatja. A tanúként kihallgatandó sértett a kihallgatás kezdetén, ha korábban erről nem nyilatkozott, a 284. § (2) bekezdésének *b)* pontja szerinti nyilatkozatot is megteheti.

(2) A tanú kihallgatására a 290. § (2) és (3) bekezdését megfelelően alkalmazni kell.

294. § A különösen védett tanú a tárgyaláson nem hallgatható ki. Ha a tanú kihallgatására a 207. § (4) bekezdése alapján került sor, a tanú csak akkor hallgatható ki, ha a tárgyalás időpontjában tizennegyedik életévét betöltötte, és a tárgyaláson történő kihallgatása különösen indokolt.

A tanú kihallgatása az ügyész, a vádlott vagy a védő által

295. § (1) Az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára a tanács elnöke engedélyezheti, hogy a tanút először az ügyész és a védő kérdések feltevésével hallgassa ki. Ebben az esetben a tanú kihallgatására a 293. § rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni:

a) ha a tanú kihallgatását az ügyész indítványozta, a tanút előbb az ügyész hallgatja ki, ezt követően a tanúhoz a vádlott és a védő kérdéseket intézhet, majd a sértett kérdések feltevését indítványozhatja,

b) ha a tanú kihallgatását a vádlott vagy a védő indítványozta, a tanút előbb a vádlott vagy a védő hallgatja ki, ezt követően a tanúhoz az ügyész intézhet kérdéseket, majd a sértett kérdések feltevését indítványozhatja,

c) ezt követően újabb kérdéseket az jogosult intézni a tanúhoz, aki a tanú kihallgatását indítványozta, de csak olyan új tényekre és körülményekre nézve, melyek a másik kérdező kérdése folytán merültek fel,

d) a tanács elnöke és a bíróság tagjai mind a kérdező befejezése, mind bármelyik kérdésre adott felelet után kérdéseket intézhetnek a tanúhoz.

(2) Ha a 290. § (3) bekezdésében meghatározott valamely eset - ugyanazon kérdező részéről - ismételten előfordul, a tanács elnöke a kérdezőtől a kérdező jogát megvonja.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott indítvány elutasítása ellen külön fellebbezésnek nincs helye, azt az ügydöntő határozattal szemben bejelentett fellebbezésben lehet sérelmezni.

A tanú korábbi vallomásának felolvasása és ismertetése

296. § (1) A tanács elnöke a tanúnak az eljárás korábbi szakaszában tett vallomását az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára vagy hivatalból felolvashatja vagy a jegyzőkönyvvezetővel felolvastathatja, ha

a) a tanú a tárgyaláson nem hallgatható ki, vagy a tárgyaláson való megjelenése egészségi állapotára tekintettel aránytalan nehézséggel járna, vagy az tartós külföldi tartózkodása miatt nem lehetséges,

b) a tanú a tárgyaláson a vallomástételt jogosulatlanul megtagadja,

c) a tárgyalást a 287. § (3) bekezdése alapján előlről kell kezdeni,

d) a tanú a 85. § (5) és (6) bekezdése alapján írásban tett vallomást, és a tanú tárgyaláson történő kihallgatását a bíróság nem tartja szükségesnek,

e) a bíróság a tanút a 281. § (8) bekezdése alapján írásban történő vallomástételre hívta fel.

(2) Ha a tanú a tárgyaláson a mentességi jogával él, a korábban tett vallomása nem olvasható fel.

(3) Ha a tárgyaláson tanúként kihallgatandó személyt az eljárás korábbi szakaszában gyanúsítottként vagy vádlottként hallgatták ki, a hozzájárulása nélkül a korábbi vallomása vagy vallomásának csak az a része olvasható fel, amelyre nem vonatkozik a 82. § (1) bekezdésében biztosított mentességi joga.

297. § (1) A tanács elnöke az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára, illetőleg hivatalból ismertetheti a tanú korábbi vallomásának részeit, ha a tanú a történetekre nem emlékszik, vagy ha a tárgyaláson tett és a korábbi tanúvallomása között ellentét van. Az ismertetés - a 296. § (3) bekezdésében meghatározott keretek között - kiterjedhet a tanúnak az eljárás korábbi szakaszában vagy más eljárásban gyanúsítottként vagy vádlottként tett vallomására is.

(2) A korábbi vallomás részeinek ismertetésére csak akkor kerülhet sor, ha az ismertetésben foglalt tényekre és körülményekre a tanúhoz kérdést intéztek, illetve a tanú e tényekre és körülményekre nyilatkozott. A tanács elnöke gondoskodik arról, hogy az ismertetés a tényállás megállapításához szükséges mértékű legyen.

A szakértő meghallgatása

298. § (1) A 110. § (1) bekezdésében foglalt figyelmeztetést követően a szakértőt a tanú kihallgatására vonatkozó szabályok értelemszerű alkalmazásával kell meghallgatni.

(2) A szakértő a meghallgatása során az írásban előterjesztett szakvéleményét vagy feljegyzéseit igénybe veheti, és szemléltető eszközöket alkalmazhat.

A szakvélemény felolvasása

299. § (1) Ha a szakértő a tárgyaláson az értesítés ellenére nem jelent meg, vagy a szakértő értesítését a bíróság a 108. § (6) bekezdése alapján mellőzte, az írásban előterjesztett szakvéleményt a tanács elnöke felolvassa, vagy a jegyzőkönyvvezetővel felolvastatja. Ha a szakvélemény felolvasása után a 109. § alapján a szakértő meghallgatása szükséges, a tárgyalást el kell napolni, és a szakértőt a kitűzött tárgyalásra meg kell idézni.

(2) Ha a szakértő az idézés ellenére a tárgyaláson nem jelenik meg, a bíróság hivatalból vagy indítványra engedélyezheti az írásban előterjesztett szakvélemény felolvasását. Ha a szakértői vélemény felolvasása után az ügyész, a vádlott, a védő, a sértett vagy a magánfél kérdéseket kíván feltenni, a tárgyalást el kell napolni, és a szakértőt a kitűzött tárgyalásra ismételten meg kell idézni.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározottakon kívül fel lehet olvasni a szakvéleményt, ha a szakértőt a tárgyaláson már meghallgatták, de a tárgyalást a 287. § (3) bekezdése alapján előlrol kell kezdeni.

Szakértő kirendelése a tárgyaláson

300. § Ha a szakértő kirendelése a tárgyaláson válik szükségessé, a tanács elnöke a tárgyalásra nyomban idézi a szakértőt. Ha erre nincs mód, a bíróság a tárgyalást elnapolja, és megállapítja a szakvélemény elkészítésének határidejét.

Az okiratok és más iratok felolvasása

301. § (1) A tanács elnöke rendelkezik az okiratok és a bizonyítás eszközeül szolgáló iratok felolvasásáról a tárgyaláson.

(2) A nyomozó hatóság jelentése okiratként felolvasható.

(3) Az ügyész, a védő és a vádlott egybehangzó indítványára a tanács elnöke engedélyezheti, hogy az okirat felolvasása helyett lényegének ismertetésére vagy megjelölésére kerüljön sor.

(4) A tárgyaláson csatolt, valamint benyújtott iratokat a tanács elnöke a tárgyalási jegyzőkönyvhöz mellékeli.

Az eljárási cselekményről készített felvétel felhasználása

302. § (1) A tanács elnöke az eljárási cselekményről kép- vagy hangfelvevővel, illetve egyéb berendezéssel rögzített felvételt a tárgyaláson hivatalból vagy az ügyész, a vádlott, illetve a védő indítványára bemutathatja.

(2) Ha az (1) bekezdésben írt felvétel a gyanúsított vagy a tanú kihallgatásáról készült, a bemutatásra a 291-292. § és a 296-297. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

Bírói szemle

303. § (1) A tárgyaláson a tanács elnöke mutatja fel a tárgyi bizonyítási eszközt. Ha ez nem lehetséges, a tárgyi bizonyítási eszköz fényképét kell bemutatni, és ismertetni kell a leírását.

(2) A bíróság hivatalból vagy indítványra szemlét tart a tárgyalás keretében.

(3) A bírói szemlét a bíróság vagy annak kiküldött tagja tartja.

Bizonyítás felvétele kiküldött vagy megkeresett bíró útján

304. § (1) Ha a bizonyítás tárgyaláson nem végezhető el, vagy rendkívüli nehézségbe ütközik, a bíróság hivatásos bíró tagját küldi ki (kiküldött bíró), vagy - szükség esetén - más bíróságot keres meg (megkeresett bíróság). A bizonyítás felvételéről az ügyészt, a vádlottat és védőjét, valamint a sértettet értesíteni kell.

(2) A megkeresett bírósággal közölni kell a vádlott, a védő és a sértett nevét és lakcímét, a bizonyítás során tisztázandó tényállást, a kihallgatandó személyek nevét és lakcímét, valamint azt, hogy milyen körülményekre kell őket kihallgatni. A megkeresett bíróság részére meg kell küldeni azokat az iratokat vagy az iratok másolatát, amelyek a megkeresés teljesítéséhez szükségesek.

(3) A megkeresett bíróság a megkeresést harminc napon belül teljesíti. Ha a megkeresett bíróság a megkeresést harminc napon belül nem teljesítette, a teljesítés akadályát a megkereső bírósággal közli. Ha a megkeresés teljesítésére részben más bíróság illetékes, a megkeresett bíróság - a rá háruló bizonyítás felvétele után - az iratokat az illetékes más bíróságnak küldi meg, és erről a megkereső bíróságot értesíti.

(4) A kiküldött és a megkeresett bíróság eljárásáról felvett jegyzőkönyvet a tárgyaláson fel kell olvasni.

(5) A vádlott, a védő és a sértett értesítését mellőzni kell, ha a megjelenésük következtében a tanúnak a 96. § alapján zártan kezelt adatai a felsoroltak előtt ismertté válnának. A vádlott és a védő értesítését mellőzni lehet a tizennegyedik életévét be nem töltött tanú kihallgatására vonatkozó bizonyítás felvételéről [280. § (1) bek.].

A bizonyítás kiegészítése

305. § (1) Ha a bíróság a bizonyítás eredményéhez képest az ügy teljesebb felderítését tartja szükségesnek, hivatalból vagy indítványra további bizonyítás felvételét, illetőleg bizonyíték megszerzését rendelheti el. Ha ez nyomban nem lehetséges, a bíróság a tárgyalást elnapolja, és a bizonyítást az új határnapra kitűzött tárgyaláson veszi fel.

(2) Ha a bizonyítás felvétele kiküldött bíró vagy megkeresett bíróság útján nem lehetséges (304. §), továbbá, ha a bizonyítás kiegészítése tárgyaláson nem végezhető el, a bíróság az ügyészt bizonyítási eszköz felkutatására hívja fel.

(3) Az ügyész, a vádlott és a védő a bizonyítás eredményéhez képest a különösen védett tanúhoz újabb kérdések feltevését indítványozhatja. A különösen védett tanúnak a bíróság is tehet fel kérdéseket. Ebben az esetben a 268. § (2) és (3) bekezdése szerint kell eljárni.

(4) Ha a vádlott vagy a védő a különösen védetté nyilvánított tanút akár a tárgyaláson, akár az (1) bekezdésben meghatározott intézkedéseket követően - annak eredményeként - megnevezi vagy a személyét más, kétséget kizáró módon azonosítja, a bíróság a tanú különösen védetté nyilvánítását megszünteti. Ebben az esetben a tanú idézésére és kihallgatására az általános szabályok irányadóak; a tanács elnöke szükség esetén hivatalból vagy indítványra a tanú védelmének más formáját kezdeményezi.

A bizonyítás mellőzése

306. § A bíróság a bizonyítást mellőzheti az olyan bűncselekmény miatt, amelynek a vád tárgyává tett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége.

Az eljárás felfüggesztése

307. § Az eljárás a tárgyalás megkezdése után is felfüggeszhető (266. §). Ha a bíróság az eljárást a vádlottnak a bűncselekmény elkövetése után bekövetkezett elmebetegsége miatt vagy azért felfüggesztette fel, mert a vádlott ismeretlen helyen tartózkodik, elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást rendelhet el.

Az ügy áttétele, egyesítés, elkülönítés

308. § (1) A tárgyalás megkezdése után áttételnek csak akkor van helye, ha az ügy elbírálása a bíróság hatáskörét meghaladja, vagy katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozik, illetőleg a 17. § (5)-(6) bekezdése szerint az ügy elbírálására más bíróság illetékes.

(2) Az ügyeket a tárgyalás megkezdése után is egyesíteni lehet, illetve el lehet különíteni (265. §).

(3) A tárgyalás megkezdése után az ügyet nem lehet öttagú tanács elé utalni (271. §).

Határozatok tárgyaláson kívül

309. § (1) A tárgyalás elnapolása után, ha szükséges, a bíróság tanácsulésen is határozhat az ügy áttételéről [308. § (1) bek.], az ügyek egyesítéséről vagy elkülönítéséről [308. § (2) bek.], az eljárás felfüggesztéséről [266. § (1)-(3) és (6) bek.] vagy megszüntetéséről [267. § (1) bek. *c*)-*e*) pont], eljárási cselekmény elvégzése iránti intézkedésről (268. §), valamint a személyi szabadság elvonásával vagy korlátozásával járó kényszerintézkedésről.

(2) Az (1) bekezdésben fel nem sorolt kérdésekben, a tárgyaláson kívül a tanács elnöke határoz.

A vád módosítása

310. § (1) Ha az ügyész - a vád tárgyává tett és azokkal összefüggő tények tekintetében - úgy látja, hogy a vádlott más bűncselekményben bűnös, vagy más bűncselekményben is bűnös, mint amely miatt ellene vádat emelt, a 321. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésig a vádat megváltoztatja, illetőleg kiterjeszti, vagy a vádirat kiegészítése végett a tárgyalás elnapolását indítványozza.

(2) A vád megváltoztatása esetén a bíróság a tárgyalást elnapolhatja, ha azt az ügyész vagy - a védelem előkészítése érdekében - a vádlott, illetőleg a védő indítványozza.

(3) A vád kiterjesztése esetén a bíróság a tárgyalást legalább nyolc napra a vádlott és a védő együttes indítványára elnapolja, vagy hivatalból elnapolhatja; illetőleg azt az ügyet, amelyre a vádat kiterjesztették, elkülöníti.

(4) Az ügyet át kell tenni, ha a módosított vád elbírálása a bíróság hatáskörét meghaladja, vagy az a fiatakorúak elleni, illetőleg a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozik.

A vád elejtése

311. § (1) Az ügyész a 321. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésig a vádat elejtheti. Az ügyész a vád elejtését indokolni köteles.

(2) Ha az ügyész a vád képviselőt a pótmagánvádlótól vette át, a vádat nem ejtheti el, de a vád képviselőtől elállhat. Ha a pótmagánvádló és képviselője jelen van, a tárgyalást folytatni kell, ellenkező esetben a bíróság a tárgyalás elnapolásával egyidejűleg új tárgyalást tűz ki, a pótmagánvádlót pedig értesíti, hogy a vádat ismét ő képviseli.

A pótmagánvádló fellépése

312. § (1) Ha a vád elejtése esetén pótmagánvádnak van helye, a bíróság a tárgyalást elnapolja, és tizenöt napon belül kézbesíti a sértettnek az ügyész vádelejtést tartalmazó nyilatkozatát. Ha a sértett harminc napon belül nem lép fel pótmagánvádlóként, az eljárást a bíróság megszünteti. E határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

(2) A vádelejtést követően a sértettnek lehetőséget kell adni, hogy az ellene elkövetett bűncselekményre vonatkozó iratokat a bíróság hivatalos helyiségében megismerhesse. A pótmagánvádló az iratoktól elkülönítve, zártan kezelt iratokat nem ismerheti meg.

(3) Ha a sértett pótmagánvádlóként kíván fellépni, a vádindítványt az ügyben addig eljár bírósághoz nyújtja be. A pótmagánvádló ügyvédi képviselője a vádindítvány benyújtásától kezdve kötelező.

(4) A vádindítvány a 217. § (3) bekezdésének *a*)-*c*), *g*) és *h*) pontjában felsoroltakat, továbbá azokat az indokokat tartalmazza, amelyek alapján a pótmagánvádló a vádelejtés ellenére a bírósági eljárás folytatását indítványozza.

(5) Ha a pótmagánvádló vádindítványt nyújtott be, a bíróság a 231. § rendelkezései szerint jár el azzal, hogy a pótmagánvádló az (1) bekezdésben meghatározott határidő letelte előtt nyújthatja be ismét a vádindítványt. A vádindítvány elutasító végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

(6) Ha az ügyész a vádat elejtette, és az ügyben pótmagánvádló lép fel, a tárgyalást folytatni kell. A tárgyalás folytonosságára a 286. § rendelkezései irányadók.

(7) Ha az eljárás több bűncselekmény miatt folyik, és az ügyész a vádat ezek valamelyikében ejti el, a pótmagánvádló akkor léphet fel, ha az az ügy, amelyben a vádat elejtették, elkülöníthető. Ez esetben az ügyet el kell különíteni.

A bizonyítási eljárás befejezése

313. § A bizonyítási eljárás lefolytatása után, ha bizonyítási indítványt nem tettek, vagy azt a bíróság elutasította, a tanács elnöke a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítja, és felhívja a jogosultakat a perbeszédék és a felszólalások megtartására.

A perbeszédék és felszólalások

314. § (1) Az ügyész vádbeszédet, a védő védőbeszédet tart, a vádlott, a sértett, a magánfél és az egyéb érdekelt felszólalhat.

(2) Ha ugyanazon vádlott érdekében több védő jár el, a védőbeszédet a vezető védő vagy az általa kijelölt védő tartja. Ha a sértett, a magánfél és az egyéb érdekelt érdekében több képviselő jár el, a felszólalást - megegyezésük szerint - egyikük tartja.

(3) Perbeszéd közben a szót nem lehet megvonni.

(4) A perbeszéd nem szakítható félbe, kivéve, ha bűncselekményt megvalósító kifejezést foglal magában, rendzavarást kelt, továbbá ha az eljárás elhúzásának megakadályozása érdekében ez szükséges.

315. § (1) Az ügyész a vádbeszédében, ha a vádlott bűnösségét megállapíthatónak tartja, a jogszabályokat is megjelölve, indítványt terjeszt elő arra, hogy a bíróság

a) a vádlottat mely tények alapján, milyen bűncselekményben mondja ki bűnösnek,

b) milyen büntetést szabjon ki, illetőleg intézkedést alkalmazzon,

c) milyen egyéb rendelkezést tegyen.

(2) Az ügyész a büntetés, illetőleg az intézkedés meghatározott mértékére nem tehet indítványt.

(3) Ha az ügyész a vádlott bűnösségét nem tartja megállapíthatónak, a perbeszédében a jogszabályokat is megjelölve, indokolt indítványt tesz a vádlott felmentésére.

316. § Az ügyész után a sértett, a magánfél és az egyéb érdekeltek felszólalhatnak. A sértett nyilatkozhat arról, hogy a vádlott bűnösségének megállapítását és megbüntetését kívánja-e. A magánfél megjelöli, hogy milyen összegben érvényesíti a polgári jogi igényét, ezt indokolhatja, távolléte esetén a bejelentett igényt az iratokból kell felolvasni. Az egyéb érdekelt a jogát vagy jogos érdekét közvetlenül érintő körben indítványt tehet.

317. § (1) A felszólalások után a védőbeszéd következik. A védő perbeszéde után a vádlott is szót emelhet saját védelmére. Ha a vádlottnak nincs védője, e felszólalásra a perbeszédre vonatkozó szabályok [314. § (3) és (4) bek.] az irányadóak.

(2) Több vádlott esetén a védőbeszéd sorrendjét a tanács elnöke határozza meg.

318. § (1) A perbeszédék és a felszólalások után, azok sorrendjében viszonválaszoknak van helye. A viszonválaszra további viszonválasz adható, utoljára a védő, illetőleg a vádlott szólhat.

(2) A perbeszédék, felszólalások, illetve a viszonválaszok után, ha a vádlott süket és tolmács nem alkalmazható, lehetőséget kell biztosítani számára a jegyzőkönyv elolvasására.

Az utolsó szó joga

319. § Az ügydöntő határozat meghozatala előtt az utolsó szó joga a vádlottat illeti.

A bizonyítási eljárás újra megnyitása

320. § A bíróság az ügydöntő határozat meghozatala előtt a bizonyítási eljárást újra megnyitja, ha ezt a perbeszédékben, a felszólalásokban, illetőleg az utolsó szó jogán elhangzottakban foglaltak miatt szükségesnek tartja.

A határozathozatal és a határozat kihirdetése

321. § (1) A perbeszédéket, a felszólalásokat, illetve az utolsó szó jogán elhangzottakat követően a bíróság határozat meghozatala céljából tanácsülésre visszavonul. A tanácsülésen a határozat rendelkező részét le kell írni, és azt a bíróság tagjai aláírják.

(2) Az ügydöntő határozatot a meghozatala után nyomban ki kell hirdetni. A tárgyaláson meghozott határozat - a bíróság tagjai által aláírt - rendelkező részének eredeti példányát a tárgyalási jegyzőkönyvhöz kell fűzni.

(3) Az ügydöntő határozat rendelkező részét a tanács elnöke állva olvassa fel, és a jelenlevők állva hallgatják meg, a tanács elnöke valamely jelen lévő személy egészségi állapotára tekintettel e szabály alól kivételt tehet. Ezt követően a tanács elnöke szóban elmondja az indokolás lényegét.

(4) Ha a bíróság az ügydöntő határozat meghozatala előtt azt állapítja meg, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a vádirati minősítéstől eltérően minősülhet, a tárgyalást a védelem előkészítése érdekében elnapolhatja, erre nézve a jelen lévő ügyészt, a vádlottat és a védőt meghallgatja.

322. § (1) Ha az ügy bonyolultsága, a határozat nagy terjedelme vagy más fontos ok szükségessé teszi, a határozat meghozatalára és kihirdetésére a tárgyalás nyolc, kivételesen tizenöt napra elnapolható. A határozat kihirdetésének határnapját a tárgyalás elnapolásakor ki kell tűzni.

(2) Az (1) bekezdés alapján kitűzött tárgyaláson a tárgyalás legutóbbi részéről készült jegyzőkönyvet nem kell ismertetni. Ha a tárgyaláson a vádlott, illetőleg a védő a szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, a határozat a vádlott, illetőleg a védő távollétében is kihirdethető. E mulasztás miatt nincs helye igazolásnak.

A jogorvoslati nyilatkozatok

323. § (1) A határozat kihirdetése után a tanács elnöke megkérdezi a jelen lévő fellebbezésre jogosultakat, hogy kívánnak-e fellebbezni. A fellebbezési nyilatkozatok sorrendje a következő: az ügyész, a magánfél, az egyéb érdekeltek, a vádlott és a védő nyilatkozata.

(2) A fellebbezőnek meg kell jelölnie, hogy a határozat mely rendelkezését sérelmezi, és a fellebbezés mire irányul. A fellebbezési ok téves megjelölése, vagy a fellebbezés egyébként téves volta miatt a fellebbezés érdemi elbírálását nem lehet megtagadni. Az ügyésznek meg kell jelölnie azt is, ha a vádlott terhére fellebbez [354. § (2) bek.].

(3) A fellebbezésben új tényt is lehet állítani, új bizonyítékra is lehet hivatkozni, és olyan bizonyítást is lehet indítványozni, amelyet az első fokon eljárt bíróság mellőzött.

(4) A fellebbezés írásban indokolható. Az indokolást az iratok felterjesztéséig az elsőfokú bíróságnál, az iratok felterjesztése után a másodfokú bíróságnál - legkésőbb a tárgyalást megelőző nyolcadik napon - kell előterjeszteni.

A fellebbezésre jogosultak

324. § (1) Az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésre jogosult

a) a vádlott,

b) az ügyész,

c) a védő, a vádlott hozzájárulása nélkül is,

d) a vádlott örököse, a polgári jogi igénynek helyt adó rendelkezés ellen,

e) a kényszergyógykezelés elrendelése ellen - a vádlott hozzájárulása nélkül is - a nagykorú vádlott törvényes képviselője és házastársa,

f) a magánfél, a polgári jogi igényt érdemben elbíráló rendelkezés ellen,

g) az, akivel szemben az ítélet rendelkezést tartalmaz, a reá vonatkozó rendelkezés ellen.

(2) A vádlott terhére az ügyész fellebbezhet.

A fellebbezés bejelentése

325. § (1) Az, akivel az elsőfokú bíróság az ítéletet kihirdetés útján közli, a fellebbezését nyomban bejelentheti, vagy erre háromnapos határidőt tarthat fenn. E határidő elmulasztása miatt nincs helye igazolásnak.

(2) A kézbesítés útján közölt ítélet ellen nyolc napon belül lehet fellebbezni.

(3) A nem a kihirdetéskor bejelentett fellebbezést az elsőfokú bíróságnál kell írásban benyújtani, vagy jegyzőkönyvbe mondani.

(4) Az ügyésznek a (3) bekezdés szerint benyújtott fellebbezéséről az elsőfokú bíróság a vádlottat és a védőt értesíti.

326. § Ha az elsőfokú bíróság a nem ügydöntő végzést kihirdetés útján közli, a fellebbezést a végzés kihirdetésekor kell bejelenteni. A nem ügydöntő végzés elleni fellebbezés bejelentésére egyebekben a 325. § (2)-(4) bekezdésében foglaltak irányadók.

Határozat a kényszerintézkedésről és az összbüntetésbe foglalásról

327. § (1) Ha az ügydöntő határozat a kihirdetéskor nem emelkedik jogerőre, a bíróság az előzetes letartóztatás, az ideiglenes kényszergyógykezelés, a lakhelyelhagyási tilalom vagy a házi őrizet felől nyomban határoz.

(2) Az (1) bekezdés esetén az előzetes letartóztatás a 129. § (2) bekezdésének *a)*, *b)* vagy *d)* pontjában meghatározott okokon kívül akkor is elrendelhető, ha az ítéletben kiszabott szabadságvesztés tartamára figyelemmel a vádlott szökésétől vagy elrejtőzésétől kell tartani.

(3) A vádlott felmentése, próbára bocsátása, az eljárás megszüntetése esetén, vagy ha a bíróság nem szabott ki végrehajtandó szabadságvesztést, illetőleg ha a felmentés esetén nem rendelt el kényszergyógykezelést, az előzetes letartóztatást, a lakhelyelhagyási tilalmat, a házi őrizetet, illetőleg az ideiglenes kényszergyógykezelést megszünteti, és nyomban intézkedik a vádlott szabadlábra helyezéséről.

(4) Az ítélet jogerőre emelkedése esetén, ha ennek feltételei fennállnak, a bíróság lehetőleg azonnal lefolytatja az összbüntetési eljárást.

A tárgyalás berekesztése

328. § A jogorvoslati nyilatkozatok megtétele, valamint a 327. §-ban említett határozatok meghozatala után a tanács elnöke a tárgyalást berekeszti.

II. Cím

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÜGYDÖNTŐ HATÁROZATAI

Az ítélet

329. § A bíróság a vádról ítélettel határoz, ha a vádlottat bűnösnek mondja ki, vagy felmenti.

A bűnösséget megállapító ítélet

330. § (1) A bíróság a vádlottat bűnösnek mondja ki, ha megállapítja, hogy bűncselekményt követett el, és büntethető.

(2) A bűnösséget megállapító ítéletben a bíróság

a) büntetést szab ki,

b) a vádlottat próbára bocsátja, vagy megrovásban részesíti,

c) a büntetés kiszabását mellőzi.

(3) Ha a bíróság a vádlottat pártfogó felügyelet alá helyezi, az ítélet rendelkező része a 258. § (2) bekezdésében írtakon kívül tartalmazza a bíróság által megállapított magatartási szabályokat.

(4) Ha a vádlott bűnösségét a bíróság próbára bocsátás ideje alatt vagy a próbára bocsátás előtt elkövetett bűncselekmény miatt állapítja meg, a próbára bocsátást kimondó rendelkezést hatályon kívül helyezi, és halmazati büntetést szab ki.

A felmentő ítélet

331. § (1) A bíróság a vádlottat a vád alól felmenti, ha a vádlott bűnössége nem állapítható meg, és az eljárást nem szünteti meg.

(2) Ha a kóros elmeállapota miatt felmentett vádlott kényszergyógykezelésének feltételei megvannak, a bíróság elrendeli a vádlott kényszergyógykezelését.

(3) Az ítélet indokolása a 258. § (3) bekezdésében írottakon kívül tartalmazza azoknak az okoknak a feltüntetését, amelyek a bíróságot az ítélet kialakításában vezették, különösen a bűncselekmény hiányára, a bűncselekmény bizonyítottságának hiányára, illetőleg a büntethetőséget kizáró vagy megszüntető okokra való utalást.

(4) Ha a felmentés alapja büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok, a bíróság elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást rendelhet el.

Az eljárást megszüntető végzés

332. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti

- a) a vádlott halála, elévülés vagy kegyelem miatt,
- b) ha az eljárás megindításához szükséges magánindítvány, feljelentés vagy a kívánat hiányzik, és e hiányt nem pótolták, illetőleg az már nem pótolható,
- c) ha a cselekményt jogerősen elbírálták,
- d) ha az ügyész a vádat elejtette és pótmagánvádnak nincs helye,
- e) a büntethetőséget megszüntető egyéb ok [Btk. 32. § e) pont] esetén.

(2) A bíróság az eljárást megszünteti az olyan bűncselekmény miatt, amelynek a vád tárgyává tett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége.

(3) A bíróság az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott ok észlelésekor az eljárást nyomban megszünteti.

(4) Az eljárás megszüntetéséről a bíróság értesíti a magánfelet azzal a figyelmeztetéssel, hogy a polgári jogi igényét egyéb törvényes úton érvényesítheti.

(5) Ha az ügydöntő határozat kihirdetését követően, annak jogerőre emelkedése előtt válik ismertté, hogy a vádlott meghalt vagy eljárási kegyelemben részesült, és a határozat ellen nem jelentettek be fellebbezést, a bíróság a nem jogerős ügydöntő határozatát, vagy határozatának e vádlottat érintő részét hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti.

333. § Ha az ügyész a vádat elejtette és pótmagánvádnak lehet helye, az eljárás megszüntetésének nem akadály, hogy a sértettnek azért nem lehetett az ügyész vádelejtését tartalmazó nyilatkozatát kézbesíteni, mert ismeretlen helyen tartózkodott.

334. § Az eljárásnak a 332. § (1) bekezdése a)-b) és e) pontja alapján történt megszüntetése esetén a bíróság elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást rendelhet el. Az eljárásnak a 332. § (5) bekezdése alapján történt megszüntetése esetén a bíróság a korábbi ügydöntő határozat elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást kimondó rendelkezését hatályában fenntartja.

A polgári jogi igény elbírálása

335. § (1) A polgári jogi igényt a bíróság az ítéletben lehetőleg érdemben bírálja el; annak helyt ad, vagy azt elutasítja. Ha ez jelentékenyen késleltetné az eljárás befejezését, valamint a vádlott felmentése esetén, vagy ha az indítványnak a büntetőeljárásban való érdemi elbírálását más körülmény kizárja, a bíróság a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.

(2) Ha a polgári jogi igény érvényesítése során eltérő indítványt terjesztettek elő, a bíróság ezeket a magasabb összegű igény keretein belül bírálja el.

A szülői felügyeleti jog megszüntetése

336. § (1) A bíróság az ügyész indítványára a vádlott szülői felügyeleti jogát megszünteti, ha a vádlottat a gyermekének sérelmére elkövetett szándékos bűncselekményben bűnösnek mondja ki, és megállapítja a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény 88. §-ának (1) bekezdésében meghatározott feltételek fennállását.

(2) A bíróság az (1) bekezdésben meghatározott feltételek hiányában az indítványt elutasítja.

(3) A bíróság a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja, ha az indítvány elbírálása a büntetőeljárás befejezését jelentékenyen késleltetné, vagy az indítványnak a büntetőeljárásban való érdemi elbírálását más körülmény kizárja.

A szabálysértés elbírálása

337. § (1) Ha a bíróság a tárgyalás eredményéhez képest úgy látja, hogy a vád tárgyává tett cselekmény szabálysértés, és ezért a vádlottat felmenti, a szabálysértést elbírálja.

(2) Az (1) bekezdés esetében a bíróság elkobzást rendelhet el, és a polgári jogi igényt érdemben elbírálja.

(3) Ha a vádlottal szemben több bűncselekmény miatt emeltek vádat, és valamely vád tárgyává tett cselekményről a bíróság megállapítja, hogy az szabálysértés, a bíróság e szabálysértés miatt az eljárást megszüntetheti, ha a vád tárgyává tett más bűncselekmény mellett e cselekménynek a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége.

A bűnügyi költség viselése

338. § (1) A bíróság a vádlottat a bűnügyi költség viselésre kötelezi, ha őt bűnösnek mondja ki, vagy szabálysértés elkövetéséért a felelősségét megállapítja. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra a bűnügyi költségre, amelynek viselésére a törvény alapján mást kell kötelezni.

(2) A vádlottat csak azzal a cselekménnyel, illetőleg a tényállással azzal a részével kapcsolatban felmerült bűnügyi költség viselésére lehet kötelezni, amelyre a bűnösségét vagy a felelősségét megállapították. Nem lehet kötelezni annak a bűnügyi költségnek a viselésére, amely - nem az ő mulasztása folytán - szükségtelenül merült fel.

(3) A bíróság a bűnösnek kimondott vádlottakat külön-külön kötelezi a bűnügyi költség viselésére. Ha a bűnügyi költség, illetőleg annak meghatározott része a bűnösnek kimondott vádlottak szerint nem különíthető el, a bíróság a vádlottakat egyetemlegesen kötelezi a bűnügyi költség viselésére.

(4) A bíróság a büncselekmény súlyához képest aránytalanul nagy bűnügyi költség egy részének megfizetése alól a vádlottat mentesítheti.

339. § (1) Az állam viseli a 74. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott bűnügyi költségből azt a költséget, amelynek viselésére a vádlott a 338. § alapján nem kötelezhető, továbbá azt a költséget, amelyet a vádlottnak a 74. § (3) bekezdése alapján nem kell megtérítenie.

(2) Az állam viseli azt a költséget is, amely annak kapcsán merült fel, hogy a vádlott süket, néma, vak, illetőleg a magyar nyelvet nem ismeri, vagy az eljárás során regionális vagy kisebbségi nyelvet használta.

(3) Ha a vádat az ügyész képviselte, és a bíróság a vádlottat felmenti, az állam a határozat jogerőre emelkedésétől számított harminc napon belül - a külön jogszabályban meghatározott mértékben - megtéríti a vádlott készkiadását, továbbá védőjének az eljárás során nem előlegezett díját és a készkiadását.

(4) A vádlott felmentése vagy az eljárás megszüntetése esetén is kötelezni kell a vádlottat annak a költségnek a viselésére, amely az ő mulasztása folytán merült fel.

340. § (1) A magánfél és képviselője készkiadásának, valamint az utóbbi díjának megfizetésére a bíróság a vádlottat akkor kötelezi, ha a magánfél által érvényesített polgári jogi igénynek helyt ad. Részbeni helyt adás esetén a vádlottat az említett költség arányos részének megfizetésére kell kötelezni; egyébként e költséget a magánfél viseli.

(2) A pótmagánvádló és képviselője készkiadásának, valamint ez utóbbi díjának megfizetésére a bíróság a vádlottat akkor kötelezi, ha a vádat a pótmagánvádló képviseli, és a bíróság a vádlott bűnösségét megállapítja.

III. Cím

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÉS AZ ÜGYÉSZ TEENDŐI A FELLEBBEZÉST KÖVETŐEN

341. § (1) A törvényben kizárt, az arra nem jogosulttól származó vagy az elkésett fellebbezést az elsőfokú bíróság elutasítja. A 346. § (5) bekezdésében írt határozatok elleni fellebbezés, továbbá a jogerős határozat elleni fellebbezés elbírálására vonatkozó határozat hozatalát a bíróság mellőzheti.

(2) Ha a fellebbezési határidő valamennyi jogosultra lejárt, az elsőfokú bíróság tanácsának elnöke az iratokat - a másodfokú bíróság mellett működő ügyész útján - haladéktalanul, de legkésőbb harminc napon belül felterjeszti a másodfokú bírósághoz.

(3) Ha olyan eljárási szabálysértésre alapítottak fellebbezést, amelynek a körülményei az iratokból nem tűnnek ki, a tanács elnöke erről a felterjesztésben felvilágosítást ad.

(4) A másodfokú bíróság mellett működő ügyész az iratokat az indítványával tizenöt napon belül, különösen bonyolult vagy nagy terjedelmű ügyben harminc napon belül megküldi a másodfokú bíróságnak.

IV. Cím

TÁRGYALÁS AZ ÜGYÉSZ, A VÉDŐ TÁVOLLÉTÉBEN

342. § (1) Ha e törvény szerint a tárgyalás az ügyész, illetve a védő távollétében megtartható, az I. és II. Cím rendelkezéseit az e §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) Ha az ügyész nincs jelen a tárgyaláson, a vádiratból a vádat a bíróság ismerteti.

(3)

(4) Ha védő nincs jelen a tárgyaláson, a védőbeszédet a vádlott adhatja elő.

(5) Ha a kihirdetés útján közölt ügydöntő határozat ellen a vádlott és a védő nem jelentett be fellebbezést, a bíróság azt a tárgyaláson jelen nem levő ügyésszel a rendelkező rész kézbesítése útján közli. Ha az ügydöntő határozatot a bíróság az ügyésszel a rendelkező rész kézbesítése útján közli, az ügyész a fellebbezését öt napon belül jelentheti be. E határidő elmulasztása ellen nincs helye igazolásnak.

V. Cím

A PÓTMAGÁNVÁDLÓRA VONATKOZÓ ELTÉRŐ RENDELKEZÉSEK

343. § (1) A pótmagánvádló képviselője a tárgyaláson köteles részt venni. Ha a pótmagánvádló képviselője a tárgyaláson nem jelenik meg, és magát alapos okkal előzetesen haladéktalanul nem mentette ki, a bíróság a tárgyalást a képviselő költségére elhalasztja, és a képviselőt rendbírsággal sújthatja.

(2) Ha a pótmagánvádló ügyvédi képviselője az eljárás alatt megszűnik, a bíróság az erről való tudomásszerzést követő nyolc napon belül felszólítja a pótmagánvádlót, hogy ügyvédi képviselőt nyolc napon belül gondoskodjék. Ha a pótmagánvádló a kitűzött határidő alatt ügyvédi meghatalmazásról nem gondoskodik, az eljárást meg kell szüntetni. Erre a pótmagánvádlót figyelmeztetni kell.

(3) Ha a pótmagánvádló ügyvédi képviselője azért nem tud gondoskodni, mert a jövedelmi és vagyoni viszonyai folytán az ügyvédi munkadíjat előreláthatóan nem tudja megfizetni, és ezt a külön jogszabályban meghatározott módon igazolta, kérelmére a bíróság személyes költségmentességet engedélyezhet. A személyes költségmentesség engedélyezése esetén

a) a pótmagánvádló kérelmére a bíróság képviselőként ügyvédet vagy ügyvédi irodát rendel ki,

b) a pótmagánvádlót és kirendelt képviselőjét a büntetőügy iratairól kért másolat egyszeri kiadása során illetékfeljegyzési jog illeti meg,

c) a kirendelt képviselő díját és igazolt készkiadását az állam előlegezi.

(4) A pótmagánvádló kirendelt képviselőjének díjára a kirendelt védő díjazására vonatkozó jogszabályt kell alkalmazni.

(5) A pótmagánvádló a vádat nem terjesztheti ki.

(6) A perbeszédet a pótmagánvádló képviselője tartja.

(7) Az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata ellen a pótmagánvádló a vádlott javára nem fellebbezhet.

(8) Ha a fellebbezés bejelentésekor a vádat a pótmagánvádló képviseli, az elsőfokú bíróság az iratokat közvetlenül terjeszti fel a másodfokú bírósághoz.

344. § Ha a vádlottat felmentették, vagy vele szemben az eljárást megszüntették, a pótmagánvádló viseli a 74. § (1) bekezdésében meghatározott bünygyi költségből azt a költséget, amely a pótmagánvádló fellépése után keletkezett.

XIV. Fejezet

A MÁSODFOKÚ BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS

I. Cím

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

A másodfokú eljárásban alkalmazandó rendelkezések

345. § E törvény XI-XIII. Fejezetében megállapított rendelkezéseit a másodfokú bírósági eljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A fellebbezési jog és a fellebbezés hatálya

346. § (1) Az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a másodfokú bírósághoz. Az elsőfokú bíróság tárgyalás alapján hozott eljárást megszüntető végzése elleni fellebbezésre az ítélet elleni fellebbezés szabályai irányadóak.

(2) Az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezés az ítélet bármely rendelkezése vagy kizárólag az indokolás ellen is irányulhat.

(3) Fellebbezésnek jogi és ténybeli okból van helye.

(4) A fellebbezés az ítélet jogerőre emelkedését abban a részben függeszti fel, amelyet a másodfokú bíróság a fellebbezés folytán felülbírál.

(5) Nincs helye fellebbezésnek

a) az eljárásnak a 266. § (3) bekezdése alapján történt felfüggesztése,

b) az eljárásnak a 332. § (1) bekezdésének d) pontja alapján történt megszüntetése,

c) a határozat tudomásulvételét követően tett jogorvoslati nyilatkozat elutasítása ellen.

347. § (1) Az elsőfokú bíróság nem ügydöntő végzése ellen fellebbezésnek van helye, ha azt e törvény nem zárja ki. A végzés elleni fellebbezés elintézésére az ítélet elleni fellebbezés szabályai irányadóak. A másodfokú bíróság a végzés elleni fellebbezést bizonyítás felvétele esetén tárgyaláson, egyébként tanácsulésen intézi el.

(2) A végzés a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható, kivéve, ha a fellebbezés halasztó hatályát e törvény kimondja. Kivételesen indokolt esetben a végzés végrehajtását mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság felfüggesztheti.

A felülbírálat terjedelme

348. § (1) A másodfokú bíróság - ha e törvény kivételt nem tesz - a fellebbezéssel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírálja. Az ítélet tényállásának megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, valamint intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit a másodfokú bíróság arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. Hivatalból dönt a másodfokú bíróság az előbbiekhöz kapcsolódó járulékos kérdésekben, így a polgári jogi igényre, a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezésekről is.

(2) Ha a vádlott ellen több bűncselekmény miatt emeltek vádat, az ítéletnek csak az a felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezése bírálható felül, amely ellen fellebbeztek.

(3) Ha a fellebbezés kizárólag az ítéletnek a lefoglalás megszüntetésére, a polgári jogi igényre, a szülői felügyeleti jog megszüntetésére vagy a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezése ellen irányul, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak ezt a részét bírálja felül.

(4) Az ítélet indokolása elleni fellebbezésben jogi, ténybeli vagy más okfejtések, értékelő megállapítások sérelmezhetők.

349. § (1) Ha az elsőfokú bíróság ítélete több vádlottról rendelkezik, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel érintett vádlottra vonatkozó részét bírálja felül.

(2) A másodfokú bíróság a fellebbezéssel nem érintett vádlottat felmenti, a bűncselekményének enyhébb minősítése folytán törvénysértően súlyos büntetését, illetve a vele szemben büntetés helyett alkalmazott intézkedést enyhíti, vagy az elsőfokú bíróság ítéletének reá vonatkozó részét hatályon kívül helyezi, és vele szemben az eljárást megszünteti, illetőleg az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében is ugyanígy határoz.

350. § Az ítélet megalapozatlansága esetén az elsőfokú bíróságot a 349. § (2) bekezdésének alkalmazásával akkor lehet új eljárásra utasítani, ha ez a fellebbezéssel nem érintett vádlott felmentését, a bűncselekmény enyhébb minősítése folytán a törvénysértően súlyos büntetés enyhítését, vagy az eljárás megszüntetését eredményezheti.

Kötöttség az elsőfokú bíróság ítéletének tényállásához

351. § (1) A másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetőleg a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítéokra hivatkoztak [323. § (3) bek.], és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le.

(2) Az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, ha

- a) a tényállás nincs felderítve,
- b) az elsőfokú bíróság nem állapított meg tényállást, vagy a tényállást hiányosan állapította meg,
- c) a megállapított tényállás ellentétes az iratok tartalmával,
- d) az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

352. § (1) Megalapozatlanság [351. § (2) bek.] esetében a másodfokú bíróság

a) a tényállást kiegészíti, illetőleg helyesbíti, ha a hiánytalan, illetőleg a helyes tényállás az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján megállapítható;

b) az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, ha a felvett bizonyítás alapján a vádlott felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének van helye.

(2) A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a helyesbített, kiegészített, illetve eltérő tényállás alapján bírálja felül.

(3) Az (1) bekezdés esetében a másodfokú bíróság csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel.

Bizonyítás a másodfokú bírósági eljárásban

353. § (1) A másodfokú bírósági eljárásban bizonyításnak hivatalból a 351. § (2) bekezdésében meghatározott okok esetén, indítványra a 323. § (3) bekezdése alapján van helye.

(2) Az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlanságának kiküszöbölése végett bizonyításnak akkor van helye, ha a megállapított tényállás nincs felderítve vagy hiányos. A bizonyítás felvételére - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - tárgyalást kell kitűzni.

(3) Ha az ügyben a büntetéskiszabási körülmények további tisztázása érdekében a vádlott meghallgatása szükséges, a másodfokú bíróság nyilvános ülést tart.

Súlyosítási tilalom

354. § (1) Az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, a vádlott büntetését, illetve a büntetés helyett alkalmazott intézkedést súlyosítani csak akkor lehet, ha a terhére fellebbezést jelentettek be. Ez irányadó akkor is, ha a másodfokú bíróság a 353. § alapján bizonyítást vesz fel, és annak eredményeként súlyosabb bűncselekmény állapítható meg.

(2) A vádlott terhére bejelentett fellebbezésnek azt kell tekinteni, ami a bűnösségének megállapítására, bűncselekményének súlyosabb minősítésére, a büntetésének súlyosítására, illetve a vele szemben büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél súlyosabbnak a megállapítására, vagy az ilyen intézkedés helyett büntetés megállapítására irányul.

(3) Ha az elsőfokú bíróság a bűncselekmény miatt kiszabott büntetés vagy büntetés helyett alkalmazott intézkedés mellett a vádlottat valamely bűncselekmény miatt emelt vád alól felmenti, vagy vele szemben az eljárást megszünteti, a bűncselekmény miatt kiszabott büntetés vagy a büntetés helyett alkalmazott intézkedés - ha a vádlott terhére a fellebbezést kizárólag a felmentés vagy a megszüntetés ellen jelentették be - csak akkor súlyosítható, ha az ítélet felmentő vagy eljárást megszüntető rendelkezése miatt bejelentett fellebbezés sikeres.

(4) A súlyosítási tilalom folytán a másodfokú bíróság a vádlott terhére bejelentett fellebbezés hiányában nem szabhat ki

- a) büntetést azzal szemben, akinek az ügyét első fokon önállóan alkalmazott intézkedéssel bírálták el,
- b) pénzbüntetés helyett közérdekű munkát vagy szabadságvesztést, közérdekű munka helyett szabadságvesztést,
- c) felfüggesztett szabadságvesztés helyett végrehajtandó szabadságvesztést; végrehajtandó szabadságvesztés helyett hosszabb tartalmú szabadságvesztést, annak felfüggesztése mellett sem,
- d) végrehajtandó pénzbüntetés vagy közérdekű munka helyett felfüggesztett szabadságvesztést,
- e) felfüggesztett pénzbüntetés helyett végrehajtandó pénzbüntetést, végrehajtandó pénzbüntetés helyett nagyobb összegű pénzbüntetést, annak felfüggesztése mellett sem,
- f) az elsőfokú bíróság által nem alkalmazott mellékbüntetést,

g) az első fokon főbüntetés helyett önálló büntetesként alkalmazott mellékbüntetés helyett főbüntetést.

(5) Ha az elsőfokú bíróság az elkobzásról, illetőleg a vagyonekobzásról a törvény rendelkezése ellenére nem rendelkezett, a tényállás azonban a döntéshez szükséges adatokat tartalmazza, erről a másodfokú bíróság is határozhat abban az esetben is, ha a terhelt terhére nem jelentettek be fellebbezést.

(6) Ha az elsőfokú bíróság szabálysértés miatt alkalmazott jogkövetkezményt [337. § (1) bek.], e jogkövetkezmény a másodfokú eljárásban akkor súlyosítható, ha a fellebbezés a felmentő rendelkezés ellen irányul, vagy az a szabálysértés miatt alkalmazott jogkövetkezmény súlyosítását célozza.

355. § Az életfogytig tartó szabadságvesztés esetén a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának későbbi időpontban történő meghatározását, illetőleg a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárását a büntetés súlyosításának; az erre irányuló fellebbezést a vádlott terhére bejelentettnek kell tekinteni.

II. Cím

A FELLEBBEZÉS ELINTÉZÉSE

Észrevétel a fellebbezésre

356. § A fellebbezéssel érintettek az iratok felterjesztéséig az elsőfokú bíróságnál, az iratok felterjesztése után a másodfokú bíróságnál a fellebbezésre észrevételt tehetnek.

A fellebbezés visszavonása

357. § (1) A fellebbező a fellebbezését a másodfokú bíróságnak határozathozatal céljából tartott tanácsüléséig visszavonhatja.

(2) Az ügyész fellebbezését az iratok felterjesztése után a másodfokú bíróság mellett működő ügyész vonhatja vissza. Ha az ügyész a fellebbezést visszavonja, és más nem fellebbezett, az iratokat a nyilatkozatával együtt visszaküldi az elsőfokú bíróságnak.

(3) A vádlott javára más által bejelentett fellebbezést a fellebbező csak a vádlott hozzájárulásával vonhatja vissza. Ez a rendelkezés nem vonatkozik az ügyész fellebbezésére.

(4) A visszavont fellebbezést nem lehet újból előterjeszteni.

A fellebbezés elintézésének előkészítése

358. § (1) A másodfokú bíróság tanácsának elnöke

a) intézkedik - szükség esetén - a hiányok pótlása, az iratok kiegészítése, új iratok beszerzése, az iratoknak az ügyészhez való megküldése vagy az elsőfokú bíróságtól felvilágosítás megszerzése iránt,

b) a fellebbezőt a fellebbezésnek nyolc napon belüli kiegészítésére hívja fel, ha nem lehet megállapítani, hogy az elsőfokú bíróság eljárását vagy az ítéletet miért tartja sérelmesnek,

c) az iratokat visszaküldi az elsőfokú bíróságnak, ha a fellebbezéseket visszavonták,

d) a vádlottnak és a védőnek kézbesíti a más által bejelentett fellebbezést és a másodfokú bíróság mellett működő ügyész indítványát,

e) a vádlott vagy a védő fellebbezésének indokolását - ha azt a másodfokú bíróság előtt terjesztették elő - megküldi a másodfokú bíróság mellett működő ügyésznek.

(2) A tanács elnöke a tárgyalás előtt bizonyítást rendelhet el, és az emiatt szükséges intézkedéseket - különösen tanú idézését, szakértő kirendelését - is megteheti.

A fellebbezés elutasítása, áttétel, az eljárás felfüggesztése

359. § (1) A másodfokú bíróság a fellebbezést tanácsülésen elutasítja, ha a 341. § (1) bekezdésében felsorolt esetekben az elsőfokú bíróság elmulasztotta a fellebbezés elutasítását.

(2) Ha a másodfokú bíróságnak a fellebbezés elbírálására nincs hatásköre vagy illetékessége, az iratokat tanácsülésen a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz teszi át.

(3) A másodfokú bíróság az eljárást tanácsülésen felfüggeszti, ha megállapítja, hogy ennek a 266. § (1) bekezdése alapján helye van. A 188. § (1) bekezdésének *b*) pontja alapján az eljárás akkor függeszthető fel, ha a tárgyalás a vádlott távollétében nem tartható meg.

A tanácsülés, a nyilvános ülés és a tárgyalás kitűzése

360. § (1)

(2) A tanács elnöke tanácsülésre tartozó ügyben nyilvános ülést, illetőleg tárgyalást tűzhet ki, ha úgy látja, hogy a fellebbezés csak nyilvános ülésen, illetőleg tárgyaláson bírálható el.

(3) A másodfokú bíróság a tanácsülésen hozható határozatot nyilvános ülésen, illetőleg tárgyaláson is meghozhatja, ha az ennek alapjául szolgáló okot a nyilvános ülésen, illetőleg a tárgyaláson észleli.

A nyilvános ülés

361. § (1) A másodfokú bíróság nyilvános ülést tart, ha a megalapozatlanság esetén a hiánytalan, illetőleg a helyes tényállás az iratok tartalma vagy ténybeli következtetés útján megállapítható, illetőleg ha az ügyben a büntetéskiszabási körülmények további tisztázása érdekében a vádlott meghallgatása szükséges.

(2) A másodfokú bíróság azt, akinek a meghallgatását szükségesnek tartja, nyilvános ülésre idézi, a fogva lévő vádlott előállítására intézkedik.

(3) A nyilvános ülés megtartására a tárgyalásra (366. §) vonatkozó szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy az ügy előadása - ha a jelenlévők nem kérik - mellőzhető.

362. § (1) A másodfokú bíróság a nyilvános ülésről értesíti az ügyészt, továbbá - ha az idézésükre nem került sor - a pótmagánvádlót, a vádlottat, a védőt és a sértettet.

(2) A nyilvános ülésen az ügyész részvétele nem kötelező.

A tárgyalás

363. § (1) A másodfokú bírósági eljárásban a XIII. Fejezet rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) Bizonyítás felvételére - a 353. § (3) bekezdésének esetét kivéve - tárgyalást kell kitűzni.

364. § (1) A vádlottat a tárgyalásra idézni kell, ha a másodfokú bíróság a tárgyaláson bizonyítást vesz fel, vagy a megítélése szerint a vádlott jelenléte szükséges. Ha a megidézett vádlott fogva van, a másodfokú bíróság az előállítására intézkedik. A vádlottnak az idézést legalább öt nappal a tárgyalás előtt kell kézbesíteni.

(2) Kötelező védelem esetén a védőt a tárgyalásra idézni kell.

(3) Ha a vádlottat a tárgyalásra nem kell idézni, a tárgyalásról értesíteni kell. A fogva lévő vádlottat saját vagy a védője kérelmére a tárgyalásra elő kell állítani.

(4) A tárgyalásról értesíteni kell az ügyészt, a kötelező védelem esetén kívül a védőt, a sértettet, valamint azokat, akik fellebbeztek. Az értesítést olyan időben kell kiadni, hogy a kézbesítése legalább öt nappal a tárgyalás előtt megtörténjék.

365. § (1) A tárgyalást a vádlott távollétében meg lehet tartani, ha

a) a szabadlábon lévő vádlott szabályszerű értesítése megtörtént,

b) a vádlottat a tárgyalásról azért nem lehetett értesíteni, mert a lakcímének megváltozását nem jelentette be.

(2) A megidézett vádlott távollétében a tárgyalás akkor is megtartható, ha a vádlott előzetesen bejelentette, hogy azon nem kíván részt venni, illetőleg a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben említett esetekben a tárgyalás elmulasztása miatt nincs helye igazolásnak.

366. § (1) A tárgyaláson a tanács elnöke által kijelölt bíró az ügyet előadja. Ismerteti az elsőfokú bíróság ítéletét, a fellebbezést és az arra tett észrevételeket, továbbá az iratokból azt, ami az ügy felülbírlásához szükséges. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának ismertetése mellőzhető, ha azt a jelenlévők nem kérik, és azt a másodfokú bíróság sem tartja szükségesnek.

(2) A bíróság tagjai, az ügyész, a vádlott, a védő és a sértett az ügy előadásának kiegészítését kérhetik.

(3) Ezután a fellebbezésre jogosultaknak [324. § (1) bek.] lehetővé kell tenni, hogy az előterjesztéseiket, illetőleg indítványukat megtehessek.

(4) A bizonyítást az ügy előadása, illetve a (3) bekezdésben írt indítványok megtétele után kell felvenni.

(5) Az ügy előadása, illetőleg a bizonyítás felvétele után az erre jogosultak perbeszédet tartanak, illetőleg felszólalnak. Perbeszédet először a fellebbező tart. Ha az ügyész is fellebbezett, először ő mondja el a perbeszédet.

(6) Ha a másodfokú bíróság az ügydöntő határozat meghozatala előtt azt állapítja meg, hogy a cselekmény az elsőfokú bíróság által megállapított minősítéstől eltérően minősülhet, a 321. § (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően jár el.

Az ügydöntő határozat közlése

367. § (1) A másodfokú bíróság ügydöntő határozatát a fellebbezővel is közölni kell.

(2) A másodfokú bíróság az ügydöntő határozatát kézbesíti az ügyésznek, a vádlottnak, a védőnek, a sértettnek és annak, akire a határozat rendelkezést tartalmaz.

Határozat kényszerintézkedésről

368. § Az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése esetén az előzetes letartóztatásról, a lakhelyelhagyási tilalomról, a házi őrizetről, az ideiglenes kényszergyógyógykezelésről és az úti okmány elvételéről a másodfokú bíróság a hatályon kívül helyező végzésben határoz.

Intézkedések a fellebbezés elintézése után

369. § (1) A fellebbezés elintézése után a másodfokú bíróság a határozatának kiadmányait kézbesíti, és az ügy iratait a határozatának kiadmányával és a tárgyalásról, illetve a nyilvános ülésről készült jegyzőkönyvvel visszaküldi az elsőfokú bíróságnak.

(2) Ha a másodfokú bíróság a vádlottat távollétében részesítette megrovásban (Btk. 71. §), ennek foganatosításáról az elsőfokú bíróság tanácsának elnöke gondoskodik.

III. Cím

A MÁSODFOKÚ BÍRÓSÁG HATÁROZATAI

370. § (1) A másodfokú bíróság - az e törvényben meghatározott esetekben - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja, megváltoztatja, vagy hatályon kívül helyezi, illetőleg a fellebbezést elutasítja.

(2) A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása esetén ítélettel, egyébként végzéssel határoz.

(3) A határozat indokolása tartalmazza, hogy ki, miért fellebbezett, és kifejti a bíróság döntésének indokait.

Az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása

371. § (1) A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja, ha a fellebbezés alaptalan, illetőleg egyébként az ítéletet nem kell hatályon kívül helyezni, vagy nem kell, illetőleg - a súlyosítási tilalom vagy a (2) bekezdés rendelkezése folytán - nem lehet megváltoztatni.

(2) Ha a tényállás kiegészítésére, illetve helyesbítésére [352. § (1) bek. a) pont] nem került sor, az elsőfokú bíróság ítéletében a törvényi büntetési tételkeretek között kiszabott büntetés kisebb megváltoztatásának nincs helye.

(3) A másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó végzése ügydöntő határozat.

(4) A határozat indokolásának a helybenhagyás indokait röviden kell tartalmaznia.

Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása

372. § (1) Ha az elsőfokú bíróság jogszabályt helytelenül alkalmazott, és az ítéletét nem kell hatályon kívül helyezni, a másodfokú bíróság az ítéletet megváltoztatja, és a törvénynek megfelelő határozatot hoz.

(2) A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztathatja akkor is, ha a 352., illetőleg 353. § alapján a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlanságának kiküszöbölésére került sor.

Az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése

373. § (1) A másodfokú bíróság tanácsulésen

I. hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az eljárást megszünteti,

a) a vádlott halála, elévülés vagy kegyelem miatt,

b) ha az elsőfokú bíróság az eljárás lefolytatásához szükséges magánindítvány, feljelentés vagy kívánat hiányában hozott ítéletet,

c) ha a cselekményt már jogerősen elbírálták;

II. hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha

a) a bíróság nem volt törvényesen megalakítva,

b) az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt vagy olyan bíró vett részt, aki nem volt mindvégig jelen a tárgyaláson,

c) a bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó, vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el,

d) a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező.

e)

III. hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, ha az elsőfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el;

IV. hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és

a) az iratokat az ügyésznek megküldi, ha az ügyész a XXV. Fejezet szerinti eljárást a törvényi előfeltételek hiányában indítványozta,

b) az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bíróság a XXV. Fejezet szerinti eljárást a törvényi előfeltételek hiányában folytatta le.

(2) Az (1) bekezdés II. *a)* pontja alapján az ítéletet nem kell hatályon kívül helyezni, ha a másodfokú bíróság a bűncselekmény minősítésének megváltoztatása folytán állapítja meg, hogy az ügyben az elsőfokú bíróság tanácsának kellett volna eljárnia.

(3) Az (1) bekezdés II. *d)* pontja alapján,

a) ha a másodfokú bíróság a bűncselekmény minősítésének megváltoztatása folytán állapítja meg, hogy az elsőfokú bírósági tárgyaláson védő részvétele kötelező lett volna [242. § (1) bek. *b)* pont], az ítéletet csak akkor kell hatályon kívül helyezni, ha az ügyész eredetileg is olyan bűncselekmény miatt emelt vádat, amelyre a törvény ötévi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel, vagy a bíróság az első fokú eljárás során megállapította a vádtól eltérő súlyosabb minősítés lehetőségét,

b) nincs helye az ítélet hatályon kívül helyezésének a védő részvételének hiánya miatt, ha az elsőfokú bíróság a cselekményt tévesen minősítette ötévi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekménynek.

374. § (1) Ha a másodfokú bíróság az eljárást a 373. § (1) bekezdésének I. *a)* pontja alapján szünteti meg, az elsőfokú bíróság ítéletének az elkobzásra, vagyoneklobzásra és a polgári jogi igény megállapítására vonatkozó rendelkezését

a) hatályban tartja, ha ezekre nézve nem jelentettek be fellebbezést.

b)

(2) Ha a másodfokú bíróság a felfüggesztett eljárást folytatja, az (1) bekezdés alapján hozott rendelkezést hatályon kívül helyezi.

(3) A felmentő ítéletet, illetőleg az ítélet felmentő rendelkezését a 373. § (1) bekezdésének II. *d)* pontja alapján nem kell hatályon kívül helyezni, ha az ítéletet a vádlott vagy a védő távollétében hozták meg.

375. § (1) A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a 373. § (1) bekezdésének II. pontjában fel nem sorolt olyan eljárási szabálysértés történt, amely lényeges hatással volt az eljárás lefolytatására, illetőleg a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, illetőleg a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására. Ilyennek kell tekinteni különösen, ha az eljárásban részt vevő személyek a törvényes jogaikat nem gyakorolhatták, vagy ezek gyakorlását korlátozták, illetőleg ha az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének nem tett eleget. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezheti, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasíthatja akkor is, ha a nyilvánosságot a tárgyalásról törvényes ok nélkül kizárták.

(2) A felmentő ítéletet, illetőleg az ítélet felmentő rendelkezését nem kell hatályon kívül helyezni, ha az (1) bekezdés szerinti eljárási szabálysértés a vádlott vagy a védő törvényes jogainak gyakorlását korlátozta.

(3) Az ítéletet az (1) bekezdés alapján nem kell hatályon kívül helyezni, ha a bíróság a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem tartott előkészítő ülést.

(4) Ha az elsőfokú bíróság a lefoglalt dologról, az elkobzásról, illetőleg a vagyoneklobzásról a törvény rendelkezése ellenére nem rendelkezett, és a döntéshez szükséges adatok a másodfokú eljárás során bizonyítás felvétele keretében nem tisztázhatóak, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságot az 569. § (1) bekezdésében írt különleges eljárás lefolytatására utasítja.

376. § (1) A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a 352. § alapján ki nem küszöbölhető megalapozatlanság a bűnösség megállapítását vagy a büntetés kiszabását, illetőleg az intézkedés alkalmazását lényegesen befolyásolta.

(2) Az ítélet felmentő rendelkezését nem kell hatályon kívül helyezni, ha az ítélet csupán egyéb részében megalapozatlan.

377. § A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti az olyan bűncselekmény miatt, amelynek a vádlott felelősségre vonása szempontjából nincs jelentősége.

378. § (1) A hatályon kívül helyező végzés indokolása tartalmazza a hatályon kívül helyezés okát, továbbá a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatását.

(2) A másodfokú bíróság elrendelheti, hogy az ügyet az elsőfokú bíróság más tanácsa vagy - kivételesen - más bíróság tárgyalja.

A polgári jogi igény és az egyéb érdekelt tulajdonjogát érintő rendelkezés

379. § (1) Ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének kizárólag a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezését bírálja felül, és a fellebbezést alaposnak találja, az ítéletnek ezt a részét megváltoztatja. Ha a polgári jogi igény érdemi elbírálása az eljárást késleltetné, az elsőfokú bíróság ítéletének erre vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi, és a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja. Ha a fellebbezés alaptalan, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

(2) A másodfokú bíróság a polgári jogi igényt akkor is elbírálhatja érdemben, ha az ügyész fellebbezése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének azt a részét bírálja felül, amellyel a polgári jogi igényt egyéb törvényes útra utasította.

(3) Ha az egyéb érdekelt az elsőfokú bíróság ítéletének elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást elrendelő rendelkezése ellen fellebbezést jelentett be, és a másodfokú bíróság e fellebbezés vagy bármely más fellebbezés alapján az elsőfokú bíróságnak az - egyéb érdekelt tulajdonjogát érintő - elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást kimondó rendelkezését

a) nem változtatta meg, és nem helyezte hatályon kívül, a másodfokú bíróság az iratokat az egyéb érdekelt tulajdonjogra vonatkozó igényének elbírálására első fokon hatáskörrel és illetékességgel rendelkező polgári ügyben eljáró bíróságnak küldi meg,

b) megváltoztatta, de az elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást nem mellőzte, az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság határozatának az egyéb érdekelt részére történő közléséről az egyéb érdekeltnek az 55. § (3) bekezdésében írt jogára való tájékoztatással gondoskodik.

(4) Ha az egyéb érdekelt tulajdonjogát érintő elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást a másodfokú bíróság rendeli el, a határozat rendelkező részének tartalmaznia kell az egyéb érdekeltnek az 55. § (3) bekezdésében írt jogára történő tájékoztatást.

(5) Az (1) bekezdés esetén a polgári perben eljáró elsőfokú bíróság az egyéb érdekelt tulajdonjogi igényét az egyéb érdekeltnek a büntetőeljárás során bejelentett fellebbezése keretei között, a Polgári perrendtartás szerint bírálja el.

A szülői felügyeleti jog megszüntetése

380. § A 379. § (1) bekezdése értelemszerűen irányadó, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének kizárólag a szülői felügyeleti jog megszüntetésére vonatkozó rendelkezését bírálja felül.

A bűnügyi költség

381. § (1) A másodfokú bíróság a határozatában megállapítja a másodfokú bírósági eljárásban felmerült bűnügyi költséget, és szükség esetén rendelkezik annak a viseléséről.

(2) A másodfokú bíróság a bűnösnek kimondott vádlottat mentesítheti a másodfokú bírósági eljárásban felmerült bűnügyi költségnek vagy egy részének a megfizetése alól, ha a vádlott vagy a védő fellebbezése eredményes volt.

IV. Cím

A MÁSODFOKÚ ELJÁRÁS SORÁN HOZOTT NEM ÜGYDÖNTŐ VÉGZÉS ELLENI FELLEBBEZÉS

382. § A másodfokú bíróság eljárása során hozott olyan, nem ügydöntő végzés elleni jogorvoslatra, amely ellen az első fokú eljárásban fellebbezésnek lenne helye, a 326. §-t és az I-III. Címben foglaltakat az e címben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

383. § (1) A másodfokú bíróság eljárása során a kényszerintézkedés elrendeléséről, megszüntetéséről, a kényszerintézkedés tartamának egy évet meghaladó felülvizsgálatáról hozott végzés ellen, valamint a másodfokú eljárásban hozott, olyan nem ügydöntő végzés ellen, amely ellen az első fokú eljárásban fellebbezésnek lenne helye, ha a végzést

a) a megyei bíróság hozta, az ítéletáblához,

b) az ítéletábla hozta, a Legfelsőbb Bírósághoz
fellebbezésnek van helye.

384. § Az ítéletábla, illetőleg a Legfelsőbb Bíróság a fellebbezést tanácsulésen bírálja el.

XV. Fejezet

A MEGISMÉTELT ELJÁRÁS

Általános rendelkezések

385. § A bíróság határozatának hatályon kívül helyezése folytán megismételt eljárásban a XIII. Fejezet rendelkezéseit az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

386. § (1) A megismételt eljárásban a bíróság soron kívül jár el.

(2) A megismételt eljárásban a bíróság az ügyet a hatályon kívül helyező határozat okainak és indokainak figyelembevételével bírálja el.

(3) A megismételt eljárásban hozott ítélet felülbírálata során a másodfokú bíróságot változatlan tényállás mellett sem kötik a hatályon kívül helyező határozatban kifejtett okok és indokok.

I. Cím

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS MEGISMÉTLÉSE

387. § (1) A tárgyalás megkezdése után a tanács elnöke ismerteti a másodfokú bíróság hatályon kívül helyező határozatát, az elsőfokú bíróság hatályon kívül helyezett határozatát, valamint a vádiratot.

(2) Ha az ügyész a vádat az elsőfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezése után módosította, a módosított vádiratot az ügyész ismerteti.

(3) Ha a vádlott nem kíván vallomást tenni, a tanács elnöke a hatályon kívül helyezett határozat alapjául szolgáló tárgyaláson tett vallomását is felolvashatja.

388. § (1) A tanú kihallgatása, illetőleg a szakértő meghallgatása helyett a tanúnak a hatályon kívül helyezett határozat alapjául szolgáló tárgyaláson tett vallomásáról, illetőleg a szakértőnek az ott előterjesztett szakvéleményéről készült jegyzőkönyvet fel lehet olvasni.

(2) Az (1) bekezdés nem alkalmazható, ha az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése azért történt, mert az ítélet megalapozatlanságát a másodfokú bírósági eljárásban nem lehetett kiküszöbölni.

(3) A (2) bekezdés nem zárja ki annak a tanúvallomásnak, illetőleg szakvéleménynek a felolvasását, amely nem az ítéleti tényállás megalapozatlan részére vonatkozik.

389. § (1) Ha a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést, a megismételt eljárásban nem lehet a felmentett vádlott bűnösségét megállapítani, illetőleg a hatályon kívül helyezett ítéletben kiszabott büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni, vagy büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél súlyosabb intézkedést alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdés nem irányadó, ha

a) az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése a 373. § (1) bekezdésének II. a)-c) pontjában vagy 376. §-ának (1) bekezdésében meghatározott ok miatt történt,

b) a megismételt eljárásban felmerült új bizonyíték alapján a bíróság olyan új tényt állapít meg, amelynek folytán súlyosabb büntetést kell kiszabni, feltéve, hogy az ügyész ezt indítványozza,

c) az ügyész vádkiterjesztése folytán a vádlott bűnösségét más bűncselekményben is meg kell állapítani,

d) az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére a felülvizsgálati eljárásban a terhelt terhére bejelentett felülvizsgálati indítvány folytán került sor.

(3) A (2) bekezdés esetében sem lehet a vádlott bűnösségét megállapítani, illetőleg súlyosabb büntetést kiszabni vagy a büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél súlyosabb intézkedést alkalmazni, ha a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a 349. § (2) bekezdése alapján helyezte hatályon kívül.

II. Cím

A MÁSODFOKÚ BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS MEGISMÉTLÉSE

390. § Ha a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot utasítja új eljárásra, a másodfokú bíróság eljárására az I. Cím rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

III. Cím

TÁRGYALÁS AZ ÜGYEK UTÓLAGOS EGYESÍTÉSEKOR

391. § (1) Az 568. § (3) bekezdése alapján kitűzött tárgyalás lefolytatására az e §-ban foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(2) A tárgyalás megkezdése után a tanács elnöke ismerteti a bíróság utólagos egyesítést kimondó határozatát, valamint az alapügyekben hozott határozatokat.

(3) A bíróság a tárgyalás alapján a próbára bocsátást megszünteti; a próbára bocsátás előtt, illetőleg alatt elkövetett bűncselekményt elbíráló határozat büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezi, és halmazati büntetést szab ki.

(4) Ha a bíróság a tárgyalás alapján megállapítja, hogy az ügyek utólagos egyesítésének nem volt helye, az egyesítést kimondó végzést hatályon kívül helyezi.

NEGYEDIK RÉSZ

XVI. Fejezet

A PERÚJÍTÁS

A perújítás okai

392. § (1) A bíróság jogerős ítéletével elbírált cselekmény (alapügy) esetén perújításnak van helye, ha

a) az alapügyben akár felmerült, akár fel nem merült tényre vonatkozó olyan új bizonyítékot hoznak fel, amely valószínűvé teszi, hogy

1. a terheltet fel kell menteni, lényegesen enyhébb büntetést kell kiszabni, vagy büntetés helyett intézkedést kell alkalmazni, illetve a büntetőeljárást meg kell szüntetni,

2. a terhelt bűnösségét meg kell állapítani, vagy lényegesen súlyosabb büntetést, intézkedés helyett büntetést kell kiszabni, vagy büntetés helyett lényegesen súlyosabb intézkedést kell alkalmazni;

b) a terhelttel szemben ugyanazon cselekmény miatt több jogerős ítéletet hoztak, vagy a terheltet nem a valódi nevében ítélték el;

c) az alapügyben hamis vagy hamisított bizonyítékot használtak fel;

d) az alapügyben a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság tagja a kötelességét a büntetőtörvénybe ütköző módon megszegte;

e) az alapügyben az ítéletet a XXIV. Fejezet alapján a terhelt távollétében tartott tárgyaláson hozták.

(2) Az (1) bekezdés *c)* és *d)* pontja esetében perújításnak csak akkor van helye, ha

a) a perújítási okként megjelölt bűncselekmény elkövetését jogerős ítélet megállapította, vagy ilyen ítélet meghozatalát nem bizonyítottság hiánya zárja ki, és

b) e bűncselekmény a bíróság határozatát befolyásolta.

393. § A 392. § (1) bekezdésének *a)* pontja szerinti új bizonyítéknak kell tekinteni az olyan személy tanúvallomását is, aki az alapügyben a mentességi jogával élve a vallomástételt megtagadta.

394. § Perújításnak a terhelt terhére csak életében és csak az elévülési időn belül van helye. A perújítást nem zárja ki, hogy a terhelt büntetését végrehajtották, a terhelt javára szóló perújítást pedig az sem, hogy a terhelt büntethetősége megszűnt.

A perújítási indítvány

395. § (1) A terhelt terhére perújítási indítványt terjeszthet elő

a) az ügyész,

b) a pótmagánvádló, a felmentett vádlott bűnösségének megállapítása érdekében.

(2) A terhelt javára perújítási indítványt terjeszthet elő

a) az ügyész,

b) a terhelt,

c) a védő, kivéve ha a terhelt ezt megtiltja,

d) a fiatakorú terhelt törvényes képviselője,

e) a kényszergyógykezelés elrendelése ellen - a terhelt hozzájárulása nélkül is - a terhelt törvényes képviselője és hozzátartozója,

f) a terhelt halála után egyenesági rokona, testvére vagy házastársa.

(3) A 392. § (1) bekezdésének *e)* pontja alapján csak a terhelt javára és csak abban az esetben lehet perújítást indítványozni, ha a terhelt a tartózkodási helyéről idézhető.

396. § (1) A nem jogosulttól származó perújítási indítványnak a bíróság részére történő megküldését az ügyész mellőzi, erről az indítvány előterjesztőjét írásban értesíti.

(2) A perújítási indítványban meg kell jelölni az indítvány okát és bizonyítékait. Az ok nem szabatos megjelölése a perújításnak nem akadálya.

(3) Ha bármely bíróság, más hatóság vagy hivatalos személy a hivatali hatáskörében olyan körülményről szerez tudomást, amelynek alapján perújítást lehet indítványozni, köteles erről a perújítás megengedhetőségének kérdésében döntésre jogosult bíróság területén működő ügyészt értesíteni.

A perújítási eljárás

397. § (1) A perújítás megengedhetőségének kérdésében, ha az alapügyben a helyi bíróság járt el első fokon, a megyei bíróság, ha a megyei bíróság járt el első fokon, az ítéletábla dönt.

(2) A perújítási indítványt - ha azt nem az ügyész nyújtja be - a perújítás megengedhetőségének kérdésében döntésre jogosult bíróság területén működő ügyésznél kell írásban benyújtani vagy jegyzőkönyvbe mondani. Az ügyész az indítványt a nyilatkozatával együtt, harminc napon belül megküldi a bíróságnak. Ha a pótmagánvádló nyújt be perújítási indítványt, azt közvetlenül a döntésre jogosult bíróságnál kell előterjesztenie.

(3) A perújítási indítvány megküldése előtt az ügyész nyomozást rendelhet el. Ha az ügyész nyomozást rendel el, a (2) bekezdésben írt határidő a nyomozás befejezésétől számít.

(4) Ha a perújítási indítványt a 392. § (1) bekezdésének *e)* pontja alapján terjesztették elő, a perújítási eljárást soron kívül kell lefolytatni.

398. § (1) A bíróság beszerzi az alapügy iratait, és ha a perújítás megengedhetőségében való döntéshez szükséges, az indítványozó által megjelölt bizonyítási eszközök felkutatása érdekében megkeresheti az ügyészt. A nyomozásra a IX.

Fejezet rendelkezései a perújítási eljárás jellegének megfelelően irányadók. Előzetes letartóztatás, ideiglenes kényszerógyógykezelés, lakhelyelhagyási tilalom és házi őrizet nem rendelhető el.

(2) A perújítási indítványt a bíróság másodfokú tanácsa tanácsulésen bírálja el.

(3) A perújítási indítvány a (2) bekezdés szerinti tanácsulés megkezdéséig visszavonható. Ha a 395. § (2) bekezdésének *b)-f)* pontjában felsoroltak valamelyike a perújítási indítványt akkor vonta vissza, amikor az ügyész azt a nyilatkozatával együtt még nem küldte meg a bíróságnak, a perújítási indítványt nem kell megküldeni a bíróságnak.

399. § (1) Ha a bíróság a perújítási indítványt alaposnak találja, a perújítást elrendeli, és az ügyet a megismételt eljárás lefolytatása végett megküldi az alapügyben eljáró elsőfokú bíróságnak, illetőleg a megismételt eljárás lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz teszi át, egyidejűleg az alapügyben hozott bármely rendelkezés végrehajtását felfüggesztheti, illetőleg félbeszakíthatja, vagy a szükséges kényszerintézkedést elrendelheti. A 392. § (1) bekezdésének *b)* pontja esetében a bíróság az alapeljárást a 332. § (1) bekezdésének *c)* pontja alapján maga is megszüntetheti.

(2) Az alaptalan, az arra nem jogosulttól származó perújítási indítványt a bíróság elutasítja. A határozatot közli azzal, aki a perújítási indítványt előterjesztette, és ha az indítványt nem az ügyész terjesztette elő, az ügyéssel is.

(3) Az ugyanazon jogosult által a korábbival azonos tartalommal ismételt előterjesztett vagy egyébként a korábbival azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a bíróság mellőzheti.

(4) A felmerült bűnügyi költséget a perújítási indítvány elutasítása esetén az indítványozó viseli, ha a perújítási indítványt az ügyész terjesztette elő, a bűnügyi költséget az állam viseli.

400. § (1) A perújítás elrendelése ellen fellebbezésnek nincs helye, a perújítási indítvány elutasítása miatt az indítványt előterjesztő fellebbezhet. A jogerős határozat elleni fellebbezés elbírálására vonatkozó határozat hozatalát a bíróság mellőzheti.

(2) A megyei bíróság végzése elleni fellebbezést az ítéletábrla, az ítéletábrla végzése elleni fellebbezést a Legfelsőbb Bíróság tanácsulésen bírálja el.

401. § (1) A perújítás elrendelése esetén a XI. és a XIII. Fejezet rendelkezéseit a perújítás jellegéből folyó eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A terheltnek a tárgyalásra szóló idézéssel együtt - ha ez korábban nem történt meg - a perújítást elrendelő végzést is kézbesíteni kell, a tárgyaláson a vádirat helyett a perújítással megtámadott ítéletet és a perújítást elrendelő végzést ismerteti a tanács elnöke.

402. § (1) Ha a bíróság - a tárgyalás eredményétől függően - megállapítja, hogy a perújítás alapos, az alapügyben hozott ítéletet vagy az ítéletnek a perújítással megtámadott részét hatályon kívül helyezi, és új ítéletet hoz, ha pedig a perújítást alaptalannak találja, azt elutasítja.

(2) Ha az alapügyben kiszabott büntetést összbüntetésbe foglalták, és a perújítás alaposága folytán az összbüntetési ítéletet is hatályon kívül kell helyezni, a bíróság az összbüntetési ítéletet is hatályon kívül helyezi, és - ha ennek feltételei fennállnak - lefolytatja az összbüntetési eljárást, feltéve, hogy ez az 574. § (1) bekezdése szerinti hatáskörét nem haladja meg; ellenkező esetben az iratokat az összbüntetési eljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező bíróságnak küldi meg.

(3) Ha a perújítási indítványt a terhelt javára terjesztették elő, az ítéletet a hátrányára nem lehet megváltoztatni.

(4) A perújítás elrendelése után hozott határozatok ellen az általános szabályok szerint van helye jogorvoslatnak.

403. § Perújítás esetében az érdemben elbírált polgári jogi igényt újból el kell bírálni, ha ezt az ügyész, a terhelt vagy a magánfél indítványozza. Az ügyész vagy a terhelt indítványára a szülői felügyeleti jog megszüntetése tárgyában újból határozni kell. Kizárólag a polgári jogi igény vagy a szülői felügyeleti jog kérdésében azonban perújításnak (új eljárásnak) csak a polgári perben eljáró bíróságnál lehet helye az arra meghatározott feltételek alapján és eljárás szerint.

404. § E fejezet rendelkezéseit akkor is megfelelően alkalmazni kell, ha a perújítási indítványt a bíróság eljárást megszüntető vagy tárgyalás mellőzésével hozott végzése ellen terjesztették elő.

XVII. Fejezet

A FELÜLVIZSGÁLAT

A felülvizsgálat okai

405. § (1) Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha

- a) a terhelt felmentésére vagy az eljárás megszüntetésére, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására, továbbá kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor,
- b) a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak, illetőleg a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában foglalt kizáró ok ellenére függesztették fel,
- c) a bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdésének II-IV. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor,
- d) a bíróság határozatának meghozatalára a súlyosítási tilalom [354. és 355. §, 389. § (1) és (3) bek., 549. § (4) bek.] megsértésével került sor.

(2) Nincs helye felülvizsgálatnak, ha a törvénysértés különleges eljárás (XXVIII. Fejezet I-II. Cím) lefolytatásával orvosolható.

406. § (1) A terhelt javára felülvizsgálatnak van helye akkor is, ha

- a) az Alkotmánybíróság a jogerős határozattal befejezett büntetőeljárás felülvizsgálatát elrendelte, feltéve, hogy a terhelt még nem mentesült a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól, vagy a kiszabott büntetés, illetőleg az alkalmazott intézkedés végrehajtása még nem fejeződött be, vagy a végrehajthatósága még nem szűnt meg,
- b) ha nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának a Magyar Köztársaság alávetette magát és a felülvizsgálattal a jogsértés orvosolható,
- c) a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatából következően a jogegységi határozattal nem érintett jogerős bírósági határozatnak a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapító rendelkezése törvénysértő.

(2) A terhelt javára felülvizsgálatnak van helye akkor is, ha a büntetőjogi felelősség megállapítására, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására olyan büntető jogszabály alapján került sor, amelynek alkotmányellenességét az Alkotmánybíróság megállapította, de a terhelt már mentesült a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól, vagy a büntetés végrehajtása már befejeződött, illetve végrehajthatósága megszűnt, illetőleg a terhelt már nem áll az intézkedés hatálya alatt. Ebben az esetben a felülvizsgálati indítványt az Alkotmánybíróság határozatának közlésétől számított hat hónapon belül lehet benyújtani.

407. § Nincs helye felülvizsgálatnak a Legfelsőbb Bíróságnak a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati, illetőleg jogegységi eljárása alapján hozott határozata ellen.

A felülvizsgálati indítvány

408. § Felülvizsgálati indítvány benyújtására jogosult

I. a terhelt terhére:

- a) az ügyész,
- b) felmentés vagy az eljárás megszüntetése esetén a magánvádló, illetőleg a pótmagánvádló,

II. a terhelt javára:

- a) az ügyész,
- b) a terhelt,
- c) a védő, kivéve, ha a terhelt ezt megtiltotta,
- d) a fiatalkorú terhelt törvényes képviselője,
- e) a kényszergyógykezelés elrendelése ellen - a terhelt hozzájárulása nélkül is - a nagykorú terhelt törvényes képviselője és házastársa,
- f) a terhelt halála után egyenesági rokona, testvére és házastársa.

409. § (1) A 406. § (1) bekezdésében felsorolt esetekben a legfőbb ügyész hivatalból köteles a felülvizsgálati indítványt benyújtani.

(2) Ha bármely bíróság, más hatóság vagy hivatalos személy a hivatali hatáskörében azt észleli, hogy büntetőügyben a terhelt sérelmére a 405. vagy 406. §-ban meghatározott törvénysértés történt, köteles erről a legfőbb ügyészt értesíteni.

410. § (1) Felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére a jogerős ügydöntő határozat közlésétől számított hat hónapon belül lehet előterjeszteni.

(2) A terhelt javára szóló felülvizsgálati indítvány benyújtása - a 406. § (2) bekezdésének esetén kívül - nincs határidőhöz kötve. Az indítvány benyújtását nem zárja ki, hogy a terhelt büntetését végrehajtották, vagy a terhelt büntethetősége megszűnt.

(3) Minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 406. § (1) bekezdésének b) pontján alapul.

411. § A büntetőügyben hozott jogerős határozatnak kizárólag a polgári jogi igény vagy a szülői felügyeleti jog megszüntetése kérdésében hozott rendelkezése ellen a Polgári perrendtartás szabályai szerint van helye felülvizsgálati kérelem előterjesztésének.

412. § (1) A felülvizsgálati indítvány az azt elbíráló bíróság határozathozatal céljából tartott tanácsüléseiig visszavonható.

(2) A védő az általa előterjesztett felülvizsgálati indítványt csak a terhelt hozzájárulásával vonhatja vissza.

(3) A felülvizsgálati indítvány visszavonása esetén a bíróság a felülvizsgálati eljárást megszünteti.

A felülvizsgálati eljárás

413. § (1) A felülvizsgálati indítványt a felülvizsgálat okának és céljának megjelölésével az alapügyben eljárt elsőfokú bíróságnál kell írásban benyújtani.

(2) A bíróság a felülvizsgálati indítványt az alapügy irataival együtt harminc napon belül felterjeszti a felülvizsgálati eljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező bírósághoz.

414. § (1) A felülvizsgálati indítványt - a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel - a Legfelsőbb Bíróság tanácsa, ha pedig az a Legfelsőbb Bíróság határozata ellen irányul, a Legfelsőbb Bíróság öt hivatásos bíróból álló tanácsa bírálja el.

(2) Ha a felülvizsgálati indítványt a 405. § c) pontjában meghatározott eljárási szabálysértés miatt nyújtották be az első fokon jogerőre emelkedett ügydöntő bírósági határozat ellen, a felülvizsgálati indítványt az ítéletábla tanácsa bírálja el.

415. § A felülvizsgálati eljárás lefolytatására a másodfokú bírósági eljárás szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

416. § (1) A tanács elnöke az indítvány előterjesztőjét az indítványnak harminc napon belüli kiegészítésére hívja fel, ha nem lehet megállapítani, hogy a határozatot miért tartja sérelmesnek, vagy ha az indítványban nem felülvizsgálati okra hivatkozott.

(2) A felülvizsgálati eljárásban védő részvétele kötelező. A tanács elnöke védőt rendel ki, ha a terheltnek nincs védője, és szükség esetén a felülvizsgálati indítvány megfogalmazására hívja fel.

(3) Ha a kirendelt védő az indítványt harminc napon belül nem, vagy hiányosan nyújtja be, rendbírsággal sújtható.

417. § (1) A törvényben kizárt, az arra nem jogosulttól származó, vagy az elkésett indítványt a felülvizsgálati indítvány alapján eljáró bíróság elutasítja. A 416. § (3) bekezdését kivéve ugyanígy jár el, ha a felülvizsgálati indítványt a felhívás ellenére nem, vagy hiányosan nyújtották be.

(2) Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a felülvizsgálati indítvány alapján eljáró bíróság mellőzheti.

418. § (1) Ha a felülvizsgálati indítvány elutasításának nincs helye, a tanács elnöke az indítványt az alapügy irataival együtt nyilatkozattétel végett megküldi a Legfőbb Ügyészségnek, illetve a fellebbviteli főügyészségnek.

(2) Ha a felülvizsgálati indítványt magánvádas eljárásban vagy pótmagánvád alapján folytatott eljárásban hozott határozat ellen nyújtották be, az ügyészség nyilatkozatát csak abban az esetben kell beszerezni, ha az indítványt nem az ügyész nyújtotta be.

(3) Az ügyész az iratokat a nyilatkozatával együtt tizenöt napon belül visszaküldi a felülvizsgálati indítvány alapján eljáró bíróságnak.

419. § (1) A tanács elnöke az ügyész nyilatkozatát megküldi a felülvizsgálati indítvány előterjesztőjének.

(2) A terhelt és védője részére meg kell küldeni a más által benyújtott felülvizsgálati indítványt és az arra tett ügyészi nyilatkozatot.

(3) A magánvádas eljárásban vagy pótmagánvád alapján folytatott eljárásban hozott határozat ellen benyújtott felülvizsgálati indítványt a magánvádlónak, illetőleg a pótmagánvádlónak is meg kell küldeni.

(4) A tanács elnöke a felülvizsgálati indítványt és az ügyész nyilatkozatát a jogosultnak azzal küldi meg, hogy a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül észrevételt tehet.

420. § (1) A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó.

(2) A felülvizsgálati indítványt - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

(3) A 406. §-ban meghatározott esetekben a felülvizsgálati indítványt az elbírálásakor hatályos jogszabályok alapján, a 406. § (1) bekezdésének *b*) pontjában meghatározott felülvizsgálati ok esetén a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály és jogegységi határozat figyelmen kívül hagyásával kell elbírálni.

(4) A felülvizsgálati indítvány alapján eljáró bíróság a megtámadott határozatot - az (5) bekezdésben meghatározott kivétellel - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül, a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány esetén azonban a megtámadott határozatot a terhelt javára is megváltoztathatja.

(5) A Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot a 405. § *c*) pontja alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be.

421. § A felülvizsgálati indítványnak nincs halasztó hatálya, a felülvizsgálati indítvány alapján eljáró bíróság azonban az indítvány elbírálásáig a megtámadott határozat végrehajtását felfüggesztheti vagy félbeszakíthatja.

422. § (1) A bíróság a felülvizsgálati indítványt - a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel - nyilvános ülésen bírálja el.

(2) A bíróság tanácsülésen határoz, ha

a) a 417. § alapján az indítvány elutasításának van helye,

b) az eljárást a 412. § (3) bekezdése alapján meg kell szüntetni,

c) az indítványt a 405. § (1) bekezdésének *c*) pontja alapján terjesztették elő.

(3) A tanács elnöke a tanácsülésre tartozó ügyet nyilvános ülésre utalhatja, ha úgy látja, hogy az indítvány csak nyilvános ülésen intézhető el.

(4) A nyilvános ülést a legfőbb ügyész, illetve a fellebbviteli főügyész vagy képviselője és a védő jelenléte nélkül nem lehet megtartani.

423. § (1) A nyilvános ülésről a terheltet, illetőleg a 408. § I. *b*) és II. *d*)-*f*) pontjában felsorolt jogosultakat értesíteni kell. A fogva levő terheltet a nyilvános ülésre elő kell állítani.

(2) Az értesítést olyan időben kell kiadni, hogy a kézbesítés legalább nyolc nappal a nyilvános ülés előtt megtörténjék. A nyilvános ülés megtartásának nem akadály, ha az értesítést azért nem lehetett kézbesíteni, mert a címzett ismeretlen helyen tartózkodik.

424. § (1) A nyilvános ülés megnyitása után a tanács elnöke által kijelölt bíró ismerteti a felülvizsgálati indítványt, a megtámadott határozatot és az iratok tartalmából mindazt, ami a felülvizsgálati indítvány elbírálásához szükséges.

(2) Az ügy előadása után a felülvizsgálati indítvány előterjesztője, az ügyész, a védő, valamint a 408. §-ban felsorolt egyéb jogosultak a felülvizsgálati indítvány keretei között felszólalhatnak. A felszólalások után válasznak van helye. A felszólalás joga utoljára a terheltet illeti meg.

(3) A nyilvános ülés megnyitására, elnapolására, folytonosságára, rendjének fenntartására és a határozat közlésére a XI. és XIII. Fejezet rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni. A nyilvános ülésről jegyzőkönyvet kell készíteni.

A felülvizsgálati eljárás alapján hozott határozat

425. § (1) A felülvizsgálati indítvány alapján eljáró bíróság a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, és

a) a korábban eljáró bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bíróság az ügydöntő határozatát a 405. § (1) bekezdésének *a*) vagy *b*) pontjában írt anyagi jogi jogszabálysértéssel hozta,

b) a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot új eljárásra utasítja, ha a határozat meghozatalára a 373. § (1) bekezdésének II. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor,

c) az iratokat az ügyésznek megküldi, illetőleg az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a határozat meghozatalára a 373. § (1) bekezdésének IV. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor,

d) a korábban eljáró bíróságot új eljárásra utasítja, ha a határozat meghozatalára a 405. § (1) bekezdésének *d*) pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

(2) A felülvizsgálati indítvány alapján eljáró bíróság a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, ha a határozat meghozatalára a 373. § (1) bekezdésének III. pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

426. § (1) Ha a terhelt felmentésének, a kényszergyógykezelés mellőzésének, az eljárás megszüntetésének, illetőleg enyhébb büntetés kiszabásának vagy enyhébb intézkedés alkalmazásának van helye,

a) a 405. § (1) bekezdésének *a*) és *b*) pontjában meghatározott jogszabálysértés esetén a Legfelsőbb Bíróság,

b) a 405. § (1) bekezdésének c) és d) pontjában meghatározott eljárási szabálysértés esetén a felülvizsgálati indítvány alapján eljáró bíróság maga is hozhat a törvénynek megfelelő határozatot.

(2) A Legfelsőbb Bíróság maga is hozhat a törvénynek megfelelő határozatot, ha a bíróság a büntetés végrehajtását a Btk. 90. §-ában foglalt kizáró ok ellenére függesztette fel.

(3) A Legfelsőbb Bíróság a 406. §-ban felsorolt felülvizsgálati ok megállapítása esetén maga hoz a törvénynek megfelelő határozatot, ha ez az iratok alapján lehetséges. Ha a törvénynek megfelelő határozat meghozatalára új eljárás lefolytatása szükséges, a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, és a korábban eljárt bíróságot új eljárás lefolytatására utasítja.

(4) Ha a felülvizsgálati indítvány alapján eljáró bíróság a jogerős ügydöntő határozatot hatályon kívül helyezi, és a terhelt fogva van, a fogságtartás kérdésében határoz.

427. § Ha a felülvizsgálati indítvány alapján eljáró bíróság a felülvizsgálati indítványnak nem ad helyt, a megtámadott határozatot a hatályában fenntartja.

428. § A felülvizsgálati eljárás során felmerült bűnügyi költséget, ideértve a felülvizsgálati indítvány megfogalmazására kirendelt védő díját is, a felülvizsgálati indítvány elutasítása esetén - az ügyész által kezdeményezett felülvizsgálat esetét kivéve - az indítvány előterjesztője viseli. Más esetekben a bűnügyi költséget az állam viseli.

429. § (1) A felülvizsgálati indítvány elintézése után a felülvizsgálati indítvány alapján eljárt bíróság a határozatának kiadmányait kézbesíti, és az ügy iratait a határozatának kiadmányával és az ülésről készült jegyzőkönyvvel együtt visszaküldi annak a bíróságnak, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot hozta, vagy amelyet új eljárásra, illetőleg az eljárás lefolytatására utasított.

(2) Ha a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróságot utasítja új eljárásra, az iratokat a másodfokú bíróság részére küldi meg, és a Legfelsőbb Bíróság határozatát a másodfokú bíróság kézbesíti.

XVIII. Fejezet

JOGORVOSLAT A TÖRVÉNYESSÉG ÉRDEKÉBEN

430. § A törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat esetén a XVII. Fejezet rendelkezéseit az e Fejezetben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

A törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat

431. § A legfőbb ügyész a bíróság törvénytört és jogerős határozata ellen a Legfelsőbb Bíróságnál a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelenthet be, feltéve, hogy a jogerős határozat más jogorvoslattal nem támadható meg.

432. § A jogorvoslat bejelentése nincs határidőhöz kötve, és a határozat végrehajtására nincs felfüggesztő hatálya.

433. § Nincs helye törvényesség érdekében jogorvoslat bejelentésének, ha a határozatot a Legfelsőbb Bíróság hozta.

Jogorvoslati eljárás a törvényesség érdekében

434. § (1) A törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatot a Legfelsőbb Bíróság tanácsa nyilvános ülésen intézi el.

(2) A nyilvános ülésről a legfőbb ügyészt, a terheltet és védőjét értesíteni kell. Ha az alapügyben a terheltnek nem volt védője, a Legfelsőbb Bíróság a terhelt részére védőt rendel ki.

(3) A törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványra a terhelt és a védő észrevételeket tehet.

435. § (1) A nyilvános ülés a legfőbb ügyésznek vagy képviselőjének a távollétében nem tartható meg.

(2) A nyilvános ülés megtartására a XIV. Fejezet rendelkezései megfelelően irányadók. A nyilvános ülésen a legfőbb ügyész vagy képviselője, a terhelt és védője felszólalhat és - az eljárás jellegéhez képest - indítványokat tehet.

A törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat alapján hozott határozat

436. § Ha a Legfelsőbb Bíróság a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslatot alaposnak találja, ítéletében megállapítja, hogy a megtámadott határozat törvénytört, ellenkező esetben a jogorvoslatot végzésével elutasítja.

437. § A Legfelsőbb Bíróság törvénysértés megállapítása esetén a terheltet felmentheti, a kényszergyógykezelését mellőzheti, az eljárást megszüntetheti, enyhébb büntetést szabhat ki, vagy enyhébb intézkedést alkalmazhat, illetőleg ilyen határozat meghozatala érdekében a megtámadott határozatot hatályon kívül helyezheti, és szükség esetén az eljárást bíróságot új eljárásra utasíthatja; egyéb esetekben a Legfelsőbb Bíróság határozata csak a törvénysértést állapíthatja meg.

438. § A jogorvoslati eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

XIX. Fejezet

JOEGYSÉGI ELJÁRÁS

439. § (1) Jogegységi eljárásnak van helye, ha

a) a joggyakorlat továbbfejlesztése vagy az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében elvi kérdésben jogegységi határozat meghozatala szükséges,

b) a Legfelsőbb Bíróság valamely tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Legfelsőbb Bíróság másik ítélkező tanácsának határozatától.

(2) Az (1) bekezdés *a)* pontja alapján az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében jogegységi eljárásnak van helye különösen akkor, ha az ítéletábrá, a megyei bíróság vagy a helyi bíróság elvi kérdésben korábban hozott jogerős bírósági határozattól eltérő jogerős határozatot hozott, és a Legfelsőbb Bíróság elnöke vagy a legfőbb ügyész az elvi kérdés eldöntését szükségesnek tartja.

440. § (1) Jogegységi eljárást kell lefolytatni,

a) ha azt a Legfelsőbb Bíróság elnöke vagy a büntető kollégiumának vezetője, illetőleg a legfőbb ügyész indítványozza, továbbá

b) az 439. § *b)* pontja esetén.

(2) Az (1) bekezdés *b)* pontjában írt ok miatt a Legfelsőbb Bíróság tanácsa indítványozza a jogegységi eljárást.

(3) Ha a jogegységi eljárás eredménye a Legfelsőbb Bíróság előtt folyamatban lévő más rendkívüli jogorvoslati eljárásra kihatással lehet, a Legfelsőbb Bíróság a rendkívüli jogorvoslati eljárást a jogegységi határozat meghozataláig felfüggeszti.

441. § (1) A jogegységi indítványban meg kell jelölni az elbírálandó elvi kérdést (jogkérdést) és az indítvány előterjesztőjének javaslatát annak mikénti eldöntésére. Az indítványhoz mellékelni kell az indítvánnyal érintett bírósági határozatok kiadmányát.

(2) A jogegységi indítványt a Legfelsőbb Bíróság öt hivatásos bíróból álló jogegységi tanácsa bírálja el.

(3) A jogegységi tanács elnöke a Legfelsőbb Bíróság elnöke vagy büntető kollégiumának vezetője. A jogegységi indítvány előterjesztője nem lehet a jogegységi tanács elnöke vagy tagja.

(4) A jogegységi tanács tagja nem lehet az, aki a jogegységi indítvánnyal érintett bírósági határozat meghozatalában részt vett.

442. § (1) A jogegységi eljárást a tanács elnöke készíti elő, és az ügyet tanácsülésre vagy ülésre tűzi ki.

(2) A jogegységi tanács tanácsülésen dönt, ha

a) a törvényben kizárt vagy az arra nem jogosulttól származó indítványt érdemi elbírálás nélkül elutasítja,

b) a jogegységi indítvány visszavonása miatt a jogegységi eljárást megszünteti.

(3) Ha a jogegységi tanács az indítványt érdemben elbírálja, ülésen határoz. A jogegységi határozat hozatalára irányuló indítványt - ha azt nem a legfőbb ügyész nyújtotta be - a tanács elnöke a jogegységi indítvánnyal érintett bírósági határozat kiadmányával együtt megküldi a legfőbb ügyésznek. A legfőbb ügyész az indítvány kézbesítésétől számított tizenöt napon belül megküldi a jogegységi indítványra tett nyilatkozatát a Legfelsőbb Bíróságnak.

(4) Az ülést a tanács elnöke vezeti, az eljárásban egy vagy két előadó bírót jelölhet ki.

(5) Az ülés megnyitása után az előadó bírő összefoglalja a jogegységi indítványt, illetve az elbírálandó elvi kérdés lényegét, ismerteti a tanács tagjainak a véleményét. Az ülésen a legfőbb ügyész és az indítványozó felszólalhat.

(6) Az ülést a jogegységi tanács fontos okból elnapolhatja.

443. § (1) A jogegységi tanács az ülésen hozott határozatában az indítványnak helyt ad, vagy azt elutasítja, a jogegységi határozatot „A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN” hozza.

(2) A jogegységi indítványnak helyt adó határozat rendelkező része tartalmazza a jogegységi eljárás tárgyául szolgáló, illetve azzal szorosan összefüggő elvi kérdésben adott iránymutatást.

(3) Ha az elvi kérdésben adott iránymutatásból következően a jogegységi határozattal érintett jogerős bírósági határozatnak a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapító rendelkezése törvénysértő, a jogegységi tanács a törvénysértő rendelkezést hatályon kívül helyezi, és a terheltet felmenti, illetve az eljárást megszünteti. Ha a terhelt fogva van, a fogvatartást is megszünteti.

(4) A jogegységi határozat indokolása tartalmazza, hogy a jogegységi indítványt ki terjesztette elő, az indítvány mire irányul, és mely bírósági határozatokat érint. Ismerteti az elbírálandó elvi kérdésben kialakult eltérő álláspontokat, szükség esetén az indítvánnyal érintett bírósági határozatokban megállapított tényállás lényegét, számot ad a rendelkező részben adott iránymutatás indokairól. A határozat indokolása tartalmazza a terhelt felmentésének és az eljárás megszüntetésének indokait is.

444. § A jogegységi tanács elutasítja a jogegységi indítványt, ha jogegységi határozat meghozatala nem szükséges. A határozat indokolása az elutasítás okát tartalmazza.

445. § (1) A jogegységi tanács a határozatát nyomban kihirdeti, ezt követően tizenöt napon belül írásban közli az indítvány előterjesztőjével és - ha az előterjesztő nem a legfőbb ügyész volt - a legfőbb ügyéssel is. A határozatot közölni kell azzal a terhelttel is, akit felmentettek vagy akivel szemben az eljárást megszüntették. Ha az alapeljárásban a vádat magánvádló vagy pótmagánvádló képviselte, a határozatot vele is közölni kell.

(2) A tanács elnöke gondoskodik a jogegységi határozatnak a Magyar Közlönyben történő közzétételéről.

ÖTÖDIK RÉSZ

XX. Fejezet

A FIATALKORÚAK ELLENI BÜNTETŐELJÁRÁS

446. § E törvény rendelkezéseit fiatalkorú [Btk. 107. § (1) bek.] elleni büntetőeljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

Általános rendelkezések

447. § (1) A fiatalkorúval szemben az eljárást az életkori sajátosságainak figyelembevételével, és úgy kell lefolytatni, hogy az elősegítse a fiatalkorúnak a törvények iránti tiszteletét.

(2) A büntetőeljárás során - szükség esetén, illetőleg külön jogszabály rendelkezése alapján - kezdeményezni kell a fiatalkorú érdekében védő- és óvintézkedés elrendelését, valamint a fiatalkorú nevelését, gondozását vagy felügyeletét elmulasztó személlyel szembeni intézkedést.

A fiatalkorúak bírósága

448. § (1) A fiatalkorúak helyi bírósági hatáskörbe tartozó ügyében a megyei bíróság székhelyén lévő helyi bíróság, a Fővárosi Bíróság területén a Pesti Központi Kerületi Bíróság jár el, e bíróságok illetékessége a fiatalkorúak ügyében a megye, illetőleg a főváros területére terjed ki.

(2) Első fokon a tanács elnöke (egyesbíró), másodfokon a tanács egyik tagja az Országos Igazságszolgáltatási Tanács által kijelölt bíró.

(3) Az elsőfokú bíróságon a tanács egyik ülnöke pedagógus.

(4) A fiatalkorúak bírósága a felnőtt korú terhelt ügyét is elbírálja, ha az a fiatalkorú ügyével összefügg.

Az ügyész

449. § (1) Az ügyész jogkörében a felettes ügyész által kijelölt ügyész (a fiatalkorúak ügyésze) jár el.

(2) Fiatalkorúval szemben büntetőeljárásnak csak közvádra van helye. Fiatalkorúval szemben pótmagánvádnak nincs helye, a magánvádra üldözendő bűncselekmények esetében az ügyész jár el.

A védő

450. § A fiatalkorú elleni eljárásban védő részvétele kötelező.

A törvényes képviselő

451. § A törvényes képviselő az ügy iratait a nyomozás befejezése után megtekintheti. A nyomozás során is megtekintheti az olyan eljárási cselekményekről készült iratokat, amelyeknél jelen lehetett. Egyébként a törvényes képviselő jelenléti, észrevételezési, felvilágosításkérési, indítványtételi, valamint jogorvoslati jogára a védő jogai irányadók.

452. § (1) A gyámhatóság - a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság megkeresésére - eseti gondnokot rendel ki, ha

a) a törvényes képviselő a bűncselekményt a fiatalkorúval együtt követte el, illetőleg az érdekei a fiatalkorú érdekeivel egyébként ellentétesek,

b) a törvényes képviselő a jogainak gyakorlásában akadályozva van,

c) a fiatalkorúnak nincs törvényes képviselője, vagy nem állapítható meg, hogy ki a törvényes képviselője.

(2) Az (1) bekezdés *a)* pontja esetén az eseti gondnok kirendeléséig a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság a törvényes képviselőt kizárhatja az eljárásból.

(3) Az eseti gondnok az eljárásban törvényes képviselőként jár el.

A bizonyítási eszközök

453. § (1) A fiatalkorú egyéniségét, értelmi fejlettségét és életviszonyait jellemző körülmények felderítése érdekében a fiatalkorú gondozóját tanúként kell kihallgatni. Ezek közlésére a 82. § (1) bekezdésében meghatározott mentesség nem terjed ki.

(2) A fiatalkorú életkorát közokirattal kell bizonyítani. Be kell szerezni a környezetanulmányt és a fiatalkorú iskolai vagy munkahelyi jellemzését. A környezetanulmányt a pártfogó felügyelő készíti el. A környezetanulmány elkészítéséhez a pártfogó a rendőrség közreműködését igénybe veheti.

(3) A fiatalkorú terhelt vallomása poligráf alkalmazásával nem vizsgálható.

Az előzetes letartóztatás

454. § (1) A fiatalkorú előzetes letartóztatásának a 129. § (2) bekezdésében megállapított okok esetében is csak akkor van helye, ha az a bűncselekmény különös tárgyi súlya folytán szükséges.

(2) A fiatalkorú előzetes letartóztatását

a) javítóintézetben,

b) büntetés-végrehajtási intézetben

kell végrehajtani.

(3) A bíróság dönt arról, hogy az előzetes letartóztatást - a fiatalkorú személyiségére vagy a terhére rótt bűncselekmény jellegére tekintettel - hol kell végrehajtani.

(4) Az előzetes letartóztatás tartama alatt a bíróság az előzetes letartóztatás végrehajtásának helyét az ügyész, a terhelt vagy a védő indítványára megváltoztathatja. Erről - a tárgyalás előkészítése során hozott határozatig - az előzetes letartóztatást elrendelő bíróság, azt követően az a bíróság határoz, amelyik előtt a büntetőeljárás folyik.

(5) Ha a fiatalkorú előzetes letartóztatását javítóintézetben hajtják végre, és a fiatalkorú büntetés-végrehajtási intézetben vagy rendőrségi fogdában történő ideiglenes elhelyezéséről a bíróság határoz, a bíróság hatáskörére és illetékességére a (4) bekezdést kell alkalmazni.

(6) Az előzetes letartóztatás végrehajtása során a fiatalkorúakat a felnőttkorúaktól el kell különíteni.

455. § Ha a fiatalkorúval szemben elrendelt előzetes letartóztatás végrehajtásának kezdetétől két év eltelt, az előzetes letartóztatást meg kell szüntetni, kivéve az ügydöntő határozat kihirdetése után elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás esetét, továbbá ha az ügyben hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás van folyamatban.

Kényszerintézkedés elrendelése a vádirat benyújtása előtt

456. § (1) A vádirat benyújtása előtt a kényszerintézkedésekkel kapcsolatos eljárásban (210-211. §) az ülés a védő távollétében nem tartható meg.

(2) Az ülésről a törvényes képviselőt és a gondozót is értesíteni kell.

457. § Az ülésen a törvényes képviselő és a gondozó felszólalhat.

A határozat közlése

458. § Az eljárás során hozott határozatot a törvényes képviselővel, az ügydöntő határozatot és a személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedésről szóló határozatot a gondozóval is közölni kell.

A vádemelés elhalasztása

459. § (1) Az ügyész a vádemelés feltételeinek fennállása esetén ötévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetéssel büntetendő bűncselekmény miatt - a fiatalkorú helyes irányú fejlődése érdekében - a vádemelést elhalaszthatja.

(2) Az ügyész a vádemelés elhalasztásáról szóló határozatában a fiatalkorút magatartási szabályok megtartására vagy más kötelezettségek teljesítésére kötelezi. A fiatalkorú részére nem írható elő a 224. § (2) bekezdésének c) pontjában írt kötelezettség.

A tárgyalás

460. § (1) A tárgyalásról a nyilvánosságot a 237. § (3) bekezdésében meghatározott eseteken kívül is ki kell zárni, ha ez a fiatalkorú érdekében szükséges.

(2) A bíróság elrendelheti, hogy a tárgyalásnak azt a részét, amely a fiatalkorú helyes irányú fejlődését károsan befolyásolhatja, a fiatalkorú távollétében tartsák meg. Az így lefolytatott tárgyalás lényegét a tanács elnöke a fiatalkorúval - legkésőbb a tárgyalás berekesztése előtt - ismerteti.

(3) A tárgyaláson az ügyész részvétele kötelező.

461. § A fiatalkorú vádlott távollétében a tárgyalás a XXIV. Fejezet alapján nem tartható meg.

462. § (1) A fiatalkorú vádlott elleni ügyben tartott tárgyaláson a vádlott és a tanú kihallgatását a tanács elnöke (egyesbíró) végzi. A vádlotthoz és a tanúhoz a kihallgatást követően az arra jogosultak kérdést intézhetnek.

(2) A környezettanulmányt a tárgyaláson ismertetni kell.

(3) Az ügyész a javítóintézeti nevelés intézkedés meghatározott mértékére nem tehet indítványt.

Lemondás a tárgyalásról

463. § A XXV. Fejezet rendelkezései fiatalkorú esetén nem alkalmazhatók.

A tárgyalás mellőzése

464. § Az 548. § (1) bekezdésében felsoroltakon kívül tárgyalás tartását kérheti a törvényes képviselő a fiatalkorú hozzájárulása nélkül is.

Javítóintézeti nevelés elrendelése

465. § A bíróság javítóintézeti nevelést bűnösséget megállapító ítéletben rendel el.

A pénzbüntetés átváltoztatása szabadságvesztésre

466. § A pénzbüntetésnek, illetőleg a pénzmellékbüntetésnek szabadságvesztésre való átváltoztatásáról a bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára határoz, ha a fiatalkorú nem fizette meg, és az behajthatatlan.

A javítóintézetből való ideiglenes elbocsátás megszüntetése

467. § (1) Ha a javítóintézetből való ideiglenes elbocsátás megszüntetéséről a fiatalkorú ellen indult újabb büntetőeljárásban alkalmazott büntetés vagy büntetés helyett alkalmazott intézkedés miatt kell határozni, erre az újabb ügyben eljáró bíróság jogosult.

(2) Az (1) bekezdésben írt esetben a bíróság az ügyész indítványára vagy hivatalból utólag határoz a javítóintézetből való ideiglenes elbocsátás megszüntetéséről, ha ezt az ítéletében elmulasztotta.

(3) A bűnügyi költséget az állam viseli, ha a bíróság az ideiglenes elbocsátást nem szünteti meg.

Egységes intézkedések elrendelése

468. § Több javítóintézeti nevelés helyett egységes intézkedés kiszabására az 574. § és az 575. § rendelkezéseit kell értelemszerűen alkalmazni.

XXI. Fejezet

A KATONAI BÜNTETŐELJÁRÁS

469. § E törvény rendelkezéseit a katonai büntetőeljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A katonai büntetőeljárás hatálya

470. § (1) Katonai büntetőeljárásnak van helye

a) a katona [Btk. 122. § (1) bek.] által a tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt elkövetett katonai bűncselekmény (Btk. XX. Fejezet),

b) a Magyar Honvédség tényleges állományú tagja által elkövetett bármely bűncselekmény,

c) a Határőrség hivatásos és szerződéses, továbbá a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagja által a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett más bűncselekmény,

d) a szövetséges fegyveres erő (Btk. 368. §) tagja által belföldön, valamint e személynek a Magyar Köztársaság határain kívül tartózkodó magyar hajón vagy magyar légi járművön elkövetett, magyar büntető joghatóság alá tartozó bűncselekménye esetén.

(2) A katonai büntetőeljárás hatálya kiterjed a terhelt által elkövetett valamennyi bűncselekményre, ha ezek közül valamelyik miatt katonai büntetőeljárásnak van helye, és az elkülönítés nem lehetséges.

(3) Több terhelt esetében akkor van helye katonai büntetőeljárásnak, ha a terheltnek valamelyikének bűncselekménye katonai büntetőeljárásra tartozik, és az eljárás elkülönítése - tekintettel a tényállás szoros összefüggésére - nem lehetséges. Ez a rendelkezés az orgazdára és a bűnpártolóra is kiterjed.

A bíróság

471. § (1) A katonai büntetőeljárásra tartozó ügyben első fokon a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvényben kijelölt megyei bíróság katonai tanácsa jár el.

(2) A katonai büntetőeljárásra tartozó ügyben másodfokon a Fővárosi Ítéletábrla katonai tanácsa jár el.

(3) A nem katonai büntetőeljárásra tartozó ügyben első fokon a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvényben kijelölt megyei bíróság katonai tanácsának bírása, másodfokon a Fővárosi Ítéletábrla katonai tanácsának bírása nem járhat el.

A bíróság összetétele

472. § (1) A katonai büntetőeljárásban első fokon és másodfokon hivatásos bíróként katonai bíró, első fokon ülnökként katonai ülnök jár el.

(2) Az elsőfokú bíróság a 14. § (1) bekezdésének *a)* pontjában és a 16. § (1) bekezdésének *a)-h)* pontjában meghatározott bűncselekmények esetén tanácsban, egyéb esetekben ülnökök közreműködése nélkül, egyesbíróként jár el.

(3) Az elsőfokú bíróság egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban is eljárhat, ha megállapítja, hogy a vád tárgyává tett bűncselekmény a vádirati minősítéstől eltérően súlyosabban minősülhet.

(4) A katonai büntetőeljárásban az ülnök a vádlottnál alacsonyabb rendfokozatú - az (5) bekezdés esetét kivéve - nem lehet. A tanácsot rendszerint annak a fegyveres szervnek az ülnökeiből kell megalakítani, amelynél a vádlott az elkövetés időpontjában szolgálatot teljesített. Igazságszolgáltatási érdekből ettől a szabálytól el lehet térni.

(5) Tábormoki rendfokozatú vádlott elleni eljárásban, ha a bírósághoz a megválasztott katonai ülnökökből a tanácsot a (4) bekezdés alapján nem lehet megalakítani, a katonai büntetőeljárásra kijelölt illetékes megyei bíróság elnöke az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnöke útján a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvényben meghatározott ülnökválasztási eljárást kezdeményez. Az ülnökválasztó állománygyűlést az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnökének kezdeményezését követő tizenöt napon belül meg kell tartani. Ebben az esetben a tanácsot a tábormoki állománygyűlésen megválasztott tábormok rendfokozatú katonai ülnökökből kell megalakítani.

Az elsőfokú bíróság illetékessége

473. § (1) A katonai büntetőeljárásra kijelölt megyei bíróság katonai tanácsának illetékességi területét a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló törvény állapítja meg.

(2) A Magyar Köztársaság határain kívül elkövetett bűncselekmény elbírálására annak a megyei bíróságnak a katonai tanácsa az illetékes, amelynek területén az elkövető illetékes parancsnokának állomáshelye van.

(3) A 17. § (4) bekezdésében írt illetékességi ok katonai büntetőeljárásban nem alkalmazható.

A katonai ügyész

474. § (1) A katonai büntetőeljárásban az ügyész feladatát a katonai ügyész látja el. A katonai ügyész a vádemelés feltételeinek megállapítása végett maga végez nyomozást, vagy nyomozást végeztet.

(2) Kizárólag a katonai ügyész végzi a nyomozást a katona által elkövetett

a) katonai büntett miatt,

b) katonai vétség miatt, ha azzal kapcsolatban más bűncselekményt is elkövetett, vagy ha több terhelt esetén az elkülönítés nem lehetséges,

c) nem katonai bűncselekmény miatt.

(3) A katonai ügyész végzi a nyomozást akkor is, ha a katona szolgálati viszonya időközben megszűnt.

(4) A katonai ügyész végzi a nyomozást a szövetséges fegyveres erő (Btk. 368. §) tagja által belföldön, valamint az e személynek a Magyar Köztársaság határain kívül tartózkodó magyar hajón vagy magyar légi járművön elkövetett, magyar büntető joghatóság alá tartozó bűncselekménye miatt.

(5) Katonai büntetőeljárásnak csak közvádra van helye, magánvádra üldözendő bűncselekmény esetében a katonai ügyész jár el. A katonai büntetőeljárásban viszonyvád nem emelhető. Katonai bűncselekmény miatt folytatott eljárásban nincs helye pótmagánvádnak.

(6) A katonai büntetőeljárásban elbírált bűncselekménnyel a fegyveres szervnek okozott kár miatt a katonai ügyész polgári jogi igényt érvényesíthet.

A katonai ügyészségek

475. § (1) A katonai ügyészség a megyei bíróság katonai tanácsa mellett működik, vezetője a megyei főügyész jogkörében jár el.

(2) Az ítéletábla mellett a vádhatóság feladatát a Katonai Fellebbviteli Ügyészség, a Legfelsőbb Bíróság mellett a vádhatóság feladatát a Katonai Főügyészség látja el. Ahol e törvény az ítéletábla mellett működő fellebbviteli főügyészségről, illetőleg fellebbviteli főügyészről rendelkezik, a katonai büntetőeljárásban a Katonai Fellebbviteli Ügyészséget, illetőleg a katonai fellebbviteli ügyészség vezetőjét, ahol a Legfőbb Ügyészségről, illetőleg a legfőbb ügyészről rendelkezik, ott a Katonai Főügyészséget, illetőleg a katonai főügyészt kell érteni.

(3) A katonai ügyészi szerv illetékességét annak a bíróságnak az illetékessége határozza meg, amely mellett működik.

(4) A katonai főügyész és a Katonai Fellebbviteli Ügyészség vezetője rendelkezése alapján a katonai ügyész olyan ügyben is eljárhat, amelyre illetékessége egyébként nem terjed ki.

Az eljáró ügyészség kijelölése

476. § A katonai ügyészi szerv és más ügyészség közötti hatásköri összeütközés esetében az eljáró ügyészséget a legfőbb ügyész jelöli ki.

A katonai nyomozó hatóság

477. § (1) Ha a nyomozást nem a katonai ügyész végzi, nyomozó hatóságként az illetékes parancsnok (vezető) jár el.

(2) Ha a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó bűncselekményt nem katonai nyomozó hatóság észleli, vagy nem katonai nyomozó hatóság szerez ilyen bűncselekményről tudomást, a 170. § (4) bekezdésében meghatározott cselekmények elvégzéséről a katonai ügyészt haladéktalanul értesíti.

(3) A nyomozásra illetékes parancsnokokat és a parancsnoki nyomozás részletes szabályait a fegyveres szervet irányító miniszter az igazságügyminiszterrel együttesen és a legfőbb ügyéssel egyetértésben állapítja meg.

A tanú védelme

478. § (1) A katonai szolgálatot teljesítő tanú különösen indokolt esetben kérheti más szolgálati helyre történő vezénylését vagy áthelyezését. A kérelemről a vádirat benyújtásáig a katonai ügyész, azt követően a bíróság határoz. A kérelem elutasítása ellen a tanú jogorvoslattal élhet.

(2) A vezénylést, illetve az áthelyezést az illetékes személyügyi szerv a határozat kézbesítésétől számított hetvenkét órán belül hajtja végre.

Az őrizetbe vétel

479. § Ha a katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó bűncselekmény miatt a katona őrizetbe vételét nem katonai nyomozó hatóság rendelte el, a terheltet huszonnégy órán belül át kell adni az illetékes katonai ügyésznek.

Az előzetes letartóztatás

480. § (1) Katonával szemben előzetes letartóztatást akkor is el lehet rendelni, ha ellene katonai bűncselekmény vagy a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett, szabadságvesztéssel büntetendő más bűncselekmény miatt folyik az eljárás, és a terhelt szolgálati vagy fegyelmi okból nem hagyható szabadlában.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott okból elrendelt előzetes letartóztatás megszűnik a terhelt szolgálati viszonyának megszűnésével.

Az előzetes letartóztatás végrehajtása

481. § (1) A Magyar Honvédség tényleges állományú tagjának előzetes letartóztatása kivételesen, a bíróság határozata alapján legfeljebb harminc napig - ha a nyomozási cselekmény elvégzése ezt indokoltá teszi, a katonai ügyész határozata alapján kétszer, alkalmanként legfeljebb tizenöt napig - helyőrségi fogdában is végrehajtható.

(2) A rendőrség hivatásos állományú tagjának előzetes letartóztatása során a 135. § (2) bekezdése nem alkalmazható. Az előzetes letartóztatás rendőrségi fogdában akkor sem hajtható végre, ha a terhelt szolgálati viszonya időközben megszűnt.

(3) A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjának előzetes letartóztatását - szolgálati viszonyának megszűnése után is - rendőrségi vagy katonai fogdában kell végrehajtani.

A védekezés jogának biztosítása

482. § A terheltnek - tényleges szolgálati viszonya fennállása alatt - szolgálatmentességet kell biztosítani, ha olyan eljárási cselekményen vesz részt, amelyen a részvételét e törvény lehetővé, illetve kötelezővé teszi.

Szoros felügyelet alá helyezés

483. §

Az óvadék letételének kizárása

484. § Katona esetében a tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt óvadék letételének nincs helye.

A feljelentés elutasítása

485. § A feljelentés elutasítására a Btk. 124. §-ában meghatározott büntethetőséget megszüntető ok miatt a katonai nyomozó hatóság is jogosult.

A bűncselekmény elbírálása fegyelmi eljárásban

485/A. § (1) A katonai ügyész a feljelentést elutasítja, illetőleg a nyomozást megszünteti, és az iratokat a fegyelmi eljárásra illetékes parancsnoknak megküldi, ha a katonai vétség miatt a büntetés célja fegyelmi fenyítéssel is elérhető.

(2) Ha a katonai nyomozó hatóság lehetőséget lát a bűncselekmény fegyelmi eljárásban történő elbírálására, az iratokat az (1) bekezdés szerinti határozat meghozatala céljából haladéktalanul felterjeszti az illetékes katonai ügyészhez; a katonai ügyész hetvenkét órán belül határoz.

(3) A nyomozást el kell rendelni, illetőleg az eljárást folytatni kell, ha a gyanúsított vagy a védője a feljelentést elutasító, illetőleg a nyomozást megszüntető határozat ellen panasszal élt, és a feljelentés elutasításának, illetőleg a nyomozás megszüntetésének más oka nincs. Erre a gyanúsítottat a határozatban figyelmeztetni kell.

(4) Ha a katonai ügyész a bűncselekmény elbírálását fegyelmi eljárásra utalta, a fegyelmi eljárásra illetékes parancsnok a szolgálati viszonyt szabályozó külön törvények rendelkezései szerinti eljárásban, az ott meghatározott fegyelmi fenyítéseket szabhatja ki.

(5) A fegyelmi fenyítést kiszabó határozatot a katonai ügyésznek is kézbesíteni kell.

485/B. § (1) A megfenyített és védője - ha a külön törvényben meghatározott panaszjogát kimerítette - a jogerős parancsnoki döntést követő három napon belül a fegyelmi eljárásra utalt bűncselekmény miatt fenyítést kiszabó határozat vagy parancs bírósági felülvizsgálatát kérheti. A kérelem elbírálásáig a fenyítés nem hajtható végre.

(2) A kérelmet a fenyítést kiszabó parancsnoknál kell előterjeszteni, aki azt az ügy irataival együtt huszonnégy órán belül megküldi a területileg illetékes megyei bíróság katonai tanácsának. A kérelem a tárgyalás megkezdéséig visszavonható.

(3) A bíróság

a) egyesbíróként jár el,

b) a kérelmet három napon belül, tárgyaláson, a megfenyített meghallgatása és az iratok alapján bírálja el; szükség esetén további bizonyítást vesz fel,

c) a tárgyalás időpontjáról értesíteni kell a fenyítést kiszabó parancsnokot és a katonai ügyészt.

(4) A tárgyaláson a parancsnok és az ügyész felszólalhat. Ha írásban kívánnak nyilatkozni, a nyilatkozatot a tárgyalás megkezdése előtt kell a bíróságnak megküldeni.

(5) A bíróság a kérelmet végzéssel bírálja el.

(6) A törvényben kizárt, az elkésett vagy a nem jogosulttól származó kérelmet a bíróság elutasítja. A kérelem elutasításának a tárgyalás kitűzése előtt is helye van.

(7) A bíróság

a) a határozatot vagy a parancsot helybenhagyja, ha a kérelem alaptalan,

b) a fenyítés mértékét csökkenti vagy enyhébb fenyítést alkalmaz,

c) a fenyítést kiszabó határozatot vagy parancsot megsemmisíti, ha az ügy büntetőeljárás során történő elbírálása esetén felmentő vagy az eljárást megszüntető rendelkezést kellene hozni.

(8) A bíróság (6)-(7) bekezdés szerinti végzése elleni fellebbezésre a 346. § (1) bekezdésében írt, az eljárást megszüntető végzés elleni fellebbezésre vonatkozó rendelkezések az irányadóak.

A vádemelés elhalasztásának kizárása

485/C. § (1) A katonai tényleges szolgálati viszonyának tartama alatt elkövetett katonai bűncselekménye, valamint a szolgálati helyen, illetőleg szolgálattal összefüggésben elkövetett más bűncselekménye miatt - ha a terhelt tényleges szolgálati viszonya a 216. § (1) bekezdése szerinti időpontban fennáll - a vádemelés nem halasztható el.

(2) Az (1) bekezdés szerinti korlátozás nem alkalmazható, ha a vádemelés elhalasztásának a 222. § (2) bekezdésében meghatározott ok miatt van helye.

A nyomozási bíró

486. § A katonai büntetőeljárásban a nyomozási bíró feladatait a megyei bíróság katonai bírójának látja el. A katonai bíró mint nyomozási bíró határozata elleni fellebbezést az ítélőtábla katonai tanácsa bírálja el.

Az eljárás megszüntetése

487. § A Btk. 124. §-ában meghatározott büntethetőséget megszüntető ok miatt a vádemelésig a katonai ügyész, azt követően a bíróság az eljárást megszünteti.

A tárgyaláson részt vevő személyek

488. § A tárgyaláson a katonai ügyész részvétele a 241. § (1) bekezdésében meghatározott esetekben kötelező. A katonai büntetőeljárásban az ügyészségi titkár a vádat nem képviselheti.

489. § A tárgyaláson a védő részvétele kötelező,

a) ha a bűncselekményre a törvény öt évi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztést rendel,

b) a 46. §-ban szabályozott esetekben,

c)

d) ha pótmagánvádló lép fel.

A katonai tanács szavazásának rendje

490. § A katonai tanácsban az alacsonyabb rendfokozatú bíró a magasabb rendfokozatút megelőzően szavaz. Azonos rendfokozat esetén az szavaz először, aki a rendfokozatba később lépett elő. A rendfokozatba történő előlépés időpontjának azonossága esetén az szavaz először, aki fiatalabb életkorú. A tanács elnöke utolsónak adja le szavazatát.

A bűnügyi költség

491. §

A fiatalok vonatkozó rendelkezések alkalmazásának kizárása

492. § Katonával szemben a XX. Fejezet rendelkezéseit nem lehet alkalmazni.

XXII. Fejezet

A MAGÁNVÁDAS ELJÁRÁS

493. § E törvény rendelkezéseit a magánvád alapján folytatott büntetőeljárásban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A magánvádló

494. § (1) A terhelt bűnösségének bizonyítása a magánvádlót terheli.

(2) A magánvádlót a sértett jogain kívül a vád képviselőjével járó jogok illetik meg, feltéve, hogy e törvény eltérően nem rendelkezik.

(3) Ha az ügyben több sértett van, a megegyezésüktől függ, hogy melyikük jár el magánvádlóként. Megegyezés hiányában a magánvádlót a bíróság jelöli ki. A magánvádló megnevezése vagy kijelölése után a többieket a sértett jogai illetik meg.

(4) A magánvádló viszonyvád hiányában tanúként hallgatható meg.

495. § (1) A magánvádlót a vád képviselőjével járó jogok az általa emelt vád tekintetében illetik meg. Az ellene emelt vád (viszonyvád) esetén a vádlott jogai illetik meg, és kötelezettségei terhelik.

(2) A viszonyvád tekintetében a magánvádló képviselőjét a védő jogállása, a vádlott védőjét a képviselő jogállása illeti meg, feltéve, hogy a meghatalmazásuk erre kiterjed.

Az ügyész

496. § Az ügyész az ügy iratait a magánvádas eljárásban is megtekintheti, és a tárgyaláson jelen lehet. Az ügyész a vád képviselőjét a magánvádlótól az eljárás bármely szakaszában átveheti, ez esetben a magánvádlót a sértett jogai illetik meg. Ha az ügyész a vád képviselőjétől utóbb eláll, a vádat ismét a magánvádló képviseli. Az ügyész részére az ítéletet akkor kell kézbesíteni, ha a vád képviselőjét átvette.

Az eljárás megindításának alapja

497. § (1) Az eljárás feljelentésre indul meg. A feljelentésben elő kell adni, hogy a feljelentő ki ellen, milyen cselekmény miatt és milyen bizonyítékok alapján kéri a büntetőeljárás lefolytatását. A feljelentést a bíróságon kell írásban vagy szóban megtenni, a szóbeli feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni.

(2) A nyomozó hatóság a hozzá érkezett feljelentést az illetékes bíróságnak küldi meg. Az ügyész a feljelentést akkor küldi meg a bíróságnak, ha a vád képviselőjét nem veszi át.

(3) Kölcsönösen elkövetett könnyű testi sértés, rágalmozás vagy becsületsértés esetén az egyik fél sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt megindult eljárásban a 321. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésig a másik fél abban az esetben is jogosult a magánindítvány előterjesztésére, ha ennek határideje lejárt, feltéve, hogy a büntetethetőség nem évült el. Viszonyvád emelését nem zárja ki, hogy az ügyész a magánvádlótól a vád képviselőjét átvette.

(4) A bíróság elbírálja a (3) bekezdésben felsorolt bűncselekményekkel kölcsönösen elkövetett becsületsértés szabálysértését is.

498. § Ha a feljelentésből a feljelentett kiléte vagy a bűncselekmény nem állapítható meg, a bíróság felhívhatja a feljelentőt, hogy írásban pontosítsa a feljelentést, előkészítő ülést tarthat, nyomozást rendelhet el.

Nyomozás a magánvádas eljárásban

499. § (1) Nyomozást a bíróság vagy az ügyész rendelhet el.

(2) A bíróság nyomozást rendel el, ha a feljelentett cselekmény elkövetőjének személye, személyi adatai vagy tartózkodási helye ismeretlen, továbbá ha bizonyítási eszközök felkutatása szükséges. A bíróság a nyomozást elrendelő végzést és az iratokat megküldi a nyomozó hatóságnak. A nyomozást a rendőrség végzi.

(3) Az ügyész nyomozást rendelhet el, ha a vád képviselőjét a személyes meghallgatásra idézés [502. § (1) bek.] kibocsátása előtt átveszi.

500. § (1) A bíróság által elrendelt nyomozás elvégzése után az iratokat a bíróságnak vissza kell küldeni.

(2) Ha az ismeretlen elkövető kiléte a nyomozás adatai alapján sem volt megállapítható, erről a nyomozást elrendelő bíróságot értesíteni kell.

(3) Ha a bíróság által elrendelt nyomozás során a feljelentő a feljelentést visszavonta, az addig keletkezett iratokat és a feljelentés visszavonására vonatkozó nyilatkozatot a bíróságnak vissza kell küldeni.

(4) A (2)-(3) bekezdés esetén a bíróság az eljárást megszünteti.

Határozat személyes meghallgatás nélkül

501. § (1) A bíróság az iratokat megküldi az ügyésznek, ha

a) a feljelentés és az iratok alapján olyan bűncselekmény látszik megállapíthatónak, amely miatt a vádat az ügyész képviseli,

b) szükségesnek tartja, hogy az ügyész a vád képviselőjének átvételét megfontolja,

c) az ügyész a vád képviselőjét a személyes meghallgatásra idézés kibocsátása előtt átvette.

(2) A bíróság, ha ez a feljelentés és az iratok tartalma alapján lehetséges, határoz az áttételről, az eljárás felfüggesztéséről és az eljárás megszüntetéséről.

(3) Az (1) bekezdés a) pontja esetén az ügyész a nyomozást elrendeli. Nem kell elrendelni a nyomozást, ha a 174. § (1) bekezdésének c)-f) pontjában meghatározott körülmény áll fenn.

A személyes meghallgatás

502. § (1) Ha a 498. és az 501. §-ban felsorolt intézkedéseknek nincs helye, a bíróság a feljelentettet és a feljelentőt személyes meghallgatásra idézi, és ülést tart. A védőt és a feljelentő képviselőjét erről értesíti. Ha az ügyben több sértett van, a személyes meghallgatásra valamennyi sértettet meg kell idézni.

(2) Az idézésben a feljelentőt (sértettet) figyelmeztetni kell arra, hogy a kellően ki nem mentett elmaradását a bíróság a vád elejtésének tekinti. A feljelentettet a feljelentő nevére és a bűncselekmény lényegére utalással kell megidézni.

(3) A személyes meghallgatáson, ha a feljelentett külföldi, az államának konzuli tisztviselője is jelen lehet.

(4) A személyes meghallgatás megkezdésekor a bíróság megállapítja a feljelentő és a feljelentett személyazonosságát, ismerteti a feljelentés lényegét, és - ha annak feltételei fennállnak - figyelmezteti a feljelentettet a viszonyvád lehetőségére. Ezt követően megkísérli a feljelentő és a feljelentett kibékítését.

(5) Ha a békítés eredménytelen, a bíróság felveszi a feljelentett személyi adatait, majd kérdést intéz hozzá, hogy a feljelentésben foglaltakat beismeri-e, és védekezésének alátámasztására milyen bizonyítási eszközöket jelöl meg. Szükség esetén megállapítja, hogy melyik sértett jár el magánvádlóként, illetőleg kijelöli a magánvádlót.

(6) Ha a feljelentett viszonyvadat emel, a bíróság a feljelentőt feljelenttként is meghallgathatja.

(7) A bíróság felhívja a feljelentőt, továbbá viszonyvád esetében a feljelentettet a bizonyítási eszközök és annak megjelölésére, hogy az egyes bizonyítási eszközök mely tények bizonyítására szolgálnak. Erre tizenöt napos határidőt adhat.

503. § (1) A személyes meghallgatásról jegyzőkönyvet kell készíteni.

(2) A bíróságnak az 501-502. §-ban meghatározott teendőit ülnök vagy bírósági titkár is elláthatja, és jogosult az 504. § (1) bekezdése szerinti határozat meghozatalára.

Határozat a személyes meghallgatás alapján

504. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti, ha a feljelentő

a) a személyes meghallgatáson nem jelent meg, és magát előzetesen, alapos okkal, haladéktalanul nem mentette ki, vagy azért nem volt idézhető, mert a lakcímének megváltozását nem jelentette be,

b) a feljelentést visszavonta.

(2) A bíróság a személyes meghallgatáson minden olyan kérdésben határozhat, amelyre a személyes meghallgatás előtt jogosult.

(3) Az (1) bekezdés esetében a viszonyvád alapján indult eljárást is meg kell szüntetni, feltéve, hogy a magánindítvány előterjesztésének határideje a személyes meghallgatás napjáig már lejárt.

Fellebbezés a tárgyalás előkészítése során hozott határozatok és intézkedések ellen

505. § Nincs helye fellebbezésnek

a) a nyomozás elrendelése,

b) a személyes meghallgatásra idézés, illetőleg az erről szóló értesítés,

c) a magánvádló kijelölése miatt,

d) az 501. § (1) bekezdése szerinti intézkedés ellen.

A tárgyalás kitűzése

506. § A magánvádlót az idézésben figyelmeztetni kell arra, hogy a kellően ki nem mentett elmaradását a bíróság a vád elejtésének tekinti, feltéve, hogy a képviselétéről nem gondoskodik.

A tárgyaláson részt vevő személyek

507. § Ha a magánvádló a tárgyaláson nem jelenik meg, és magát alapos okkal, előzetesen, haladéktalanul nem mentette ki, illetőleg őt azért nem lehetett megidézni, mert lakcímének megváltozását nem jelentette be, úgy kell tekinteni, hogy a vádat elejtette.

A tárgyalás vezetése és rendjének fenntartása

508. § Ha a magánvádlót a tárgyalásról rendzavarás miatt kiutasítják, illetőleg kivezetik, legkésőbb a bizonyítási eljárás befejezése előtt ismertetni kell vele a távollétében lefolytatott bizonyítást. A magánvádló képviselőjének kiutasítása esetén a tárgyalást a rendzavaró költségére el kell napolni, ha a magánvádló a tárgyaláson nincs jelen.

A tárgyalás

509. § (1) A tárgyaláson a bíróság ismerteti a vád, illetőleg a viszonvád lényegét, ha a magánvádlónak nincs képviselője, illetve a vádlottnak nincs védője.

(2) A tárgyaláson a bíróság hallgatja ki a vádlottat és a tanút, illetőleg hallgatja meg a szakértőt. A vádlottat a magánvádló távollétében kell kihallgatni.

A vád elejtése és elállás a vád képviselétől

510. § (1) A magánvádló a vád elejtését nem köteles indokolni. Az 504. § (1) bekezdésének *a*) pontja a tárgyaláson is irányadó. A magánvádló a megismételt eljárásban is elejtheti a vádat.

(2) Ha az ügyész a vád képviselét a magánvádlótól vette át, a vádat nem ejtheti el, de a vád képviselétől elállhat. Ha a magánvádló jelen van, a tárgyalást folytatni kell, ellenkező esetben a bíróság a tárgyalás elnapolásával egyidejűleg új tárgyalást tűz ki, a magánvádlót pedig értesíti, hogy a vádat ismét ő képviseli.

Az eljárást megszüntető végzés

511. § (1) A bíróság az eljárást megszünteti, ha a magánvádló a tárgyaláson a vádat elejtette, illetőleg a mulasztását vádelejtésnek kell tekinteni (507. §). Az 504. § (3) bekezdése ezekben az esetekben is irányadó.

(2) A rövidített jegyzőkönyvnek [252. § (5) bek.] tartalmaznia kell a vádlottnak azt az esetleges nyilatkozatát, amely a magánvádlót a vád elejtésére indította, valamint a magánvádlónak a vád elejtésére vonatkozó kijelentését.

A másodfokú bírósági eljárás

512. § (1) Az elsőfokú bíróság határozata ellen a magánvádló a vádlott javára nem jelenthet be fellebbezést.

(2) Az elsőfokú bíróság az iratokat közvetlenül terjeszti fel a másodfokú bírósághoz.

(3) A bíróság a magánvádlót a tárgyalásra idézi, ha jelenlétét szükségesnek tartja. Egyébként a magánvádlót a tárgyalásról értesíteni kell.

(4) A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét tanácsulésen hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti, ha ezt a magánvádló a határozathozatal céljából tartandó tanácsulésig indítványozza. Az 504. § (3) bekezdése ez esetben is irányadó.

513. §

A bűnügyi költség viselése

514. § (1) A 339. § (1) bekezdésében szabályozott esetben a bűnügyi költséget a magánvádló viseli, ha azonban a büntetőeljárást a Btk. 32. §-ának *a*) vagy *c*) pontja szerinti büntethetőséget megszüntető okból szüntették meg, a 74. § (1) bekezdésének *a*) pontjában meghatározott bűnügyi költséget az állam viseli. A 339. § (2) bekezdése alkalmazásának

akkor is helye van, ha a bíróság az eljárást az 504. § (1) bekezdésének *b*) pontja, az 510. § (1) bekezdésének első mondata, illetőleg az 512. § (4) bekezdése alapján szüntette meg.

(2) A másodfokú bíróság a magánvádlót a másodfokú eljárásban felmerült bünyügi költség viselésére kötelezi, ha az elsőfokú bíróság határozata ellen egyedül a magánvádló fellebbezett, és a másodfokú bíróság a határozatot helybenhagyja.

(3) Viszonvád esetében a bíróság úgy is rendelkezhet, hogy a magánvádló és a viszonzvádó az általa előlegezett bünyügi költséget viseli.

(4)

A perújítási indítvány

515. § (1) A magánvádló csak akkor terjeszthet elő perújítási indítványt, ha a terheltet felmentették, vagy az eljárást megszüntették.

(2) A perújítási indítványt közvetlenül a bíróságnál kell előterjeszteni. Ha a perújítási indítvány olyan bűncselekmény megállapítására irányul, amely miatt a vádat az ügyész képviseli, az ügyész nyilatkozatát is be kell szerezni.

XXIII. Fejezet

A BÍRÓSÁG ELÉ ÁLLÍTÁS

516. § A bíróság elé állítás esetén e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A bíróság elé állítás feltételei

517. § (1) Az ügyész a terheltet a bűncselekmény elkövetésétől számított tizenöt napon belül bíróság elé állíthatja, ha

- a helyi bíróság hatáskörébe, illetőleg a katonai büntetőeljárásra tartozó bűncselekményre a törvény nyolc évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetést rendel,

b) az ügy megítélése egyszerű,

c) a bizonyítékok rendelkezésre állnak,

d) a terheltet tetten érték, vagy a bűncselekmény elkövetését beismerte.

(2) Ha a bíróság elé állítás (1) bekezdés *a*)-*c*) pontjában meghatározott feltételei fennállnak, tettenérés esetén az ügyész a terheltet a bűncselekmény elkövetésétől számított tizenöt napon belül bíróság elé állítja.

(3) A magánvádló, illetőleg a pótmagánvádló a terhelt bíróság elé állítását nem indítványozhatja.

Nyomozás és vádemelés

518. § (1) Ha a bíróság elé állítás feltételei fennállnak, és az ügyész a gyanúsítottat bíróság elé kívánja állítani, közli a gyanúsítottal, hogy mely bűncselekmény miatt, milyen bizonyítékok alapján állítja bíróság elé.

(2) Az ügyész haladéktalanul gondoskodik arról, hogy a gyanúsított védőt hatalmazhasson meg, ha a gyanúsítottnak nincs védője, védőt rendel ki. Ha a terhelt őrizetben van, gondoskodik arról, hogy a védő a terhelttel a tárgyalás előtt beszélhessen.

519. § (1) Az ügyész haladéktalanul értesíti a bíróságot, ha a vádlottat bíróság elé kívánja állítani, ebben az esetben a bíróság nyomban kitűzi a tárgyalás határnapját.

(2) A bíróság elé állítás előtt elrendelt személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedés a bíróság elé állítás napján tartott tárgyalás befejezéséig tart. Az iratoknak az ügyészhez való visszaküldése esetén a személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedésekről a bíróság dönt.

520. § Az ügyész a vádlottat a nyomozó hatóság közreműködésével vagy egyéb módon a bíróság elé állítja, a védőt rövid úton megidézi, és biztosítja, hogy a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak. Gondoskodik továbbá arról, hogy a tárgyaláson jelen legyenek, akiknek a részvétele kötelező, illetve jelen lehessenek, akiknek a részvétele nem kötelező.

Tárgyalás előkészítése

521. § Bíróság elé állítás esetén a XII. Fejezet rendelkezései nem alkalmazhatók.

Az elsőfokú bírósági tárgyalás

522. § (1) A tárgyaláson az ügyész és a védő részvétele kötelező.

(2) Az ügyész a tárgyalás megkezdése előtt - ha ez korábban nem történt meg - az iratokat és a tárgyi bizonyítási eszközöket a bíróságnak átadja, ezt követően a vádat szóban terjeszti elő.

(3) A vád előterjesztése után a bíróság az iratokat az ügyésznek visszaküldi, ha a bűncselekmény elkövetésétől a bíróság elé állításig több mint tizenöt nap telt el, vagy a bűncselekményre a törvény nyolcévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést rendel.

523. § (1) A vádlottat és a tanút a tanács elnöke hallgatja ki.

(2) Ha a tárgyaláson felvett bizonyítás eredményének megfelelően - további bizonyítási eszközök felkutatása érdekében - az ügyész megkeresése szükséges, a bíróság az iratokat visszaküldi az ügyésznek.

524. § A vád kiterjesztésének akkor van helye, ha a bíróság elé állítás feltételei a kiterjesztett vád szerinti bűncselekményre is fennállnak. Egyébként a bíróság az iratokat visszaküldi az ügyésznek.

525. § Az iratoknak az ügyészhez való visszaküldése miatt fellebbezésnek nincs helye.

XXIV. Fejezet

ELJÁRÁS A TÁVOLLÉVŐ TERHELTTTEL SZEMBEN

526. § Távollévő terhelttel szembeni eljárás esetén e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

Nyomozás és vádemelés az ismeretlen helyen tartózkodó terhelttel szemben

527. § (1) A nyomozásnak nem akadályja, hogy a terhelt ismeretlen helyen tartózkodik; ebben az esetben a tartózkodási helyének felkutatása iránt kell intézkedni [73. § (1)-(3) bek.], és gondoskodni kell a bizonyítási eszközök felderítéséről és biztosításáról.

(2) Szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt indult nyomozás során - ha a terhelt tartózkodási helyének felkutatása iránt tett más intézkedés nem vezetett eredményre - elfogatóparancsot kell kibocsátani, ezzel egyidejűleg a terhelt részére, ha nincs meghatalmazott védője, védőt kell kirendelni.

(3) A szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt indult nyomozást követően, ha

a) az elfogatóparancs kibocsátása a nyomozás iratainak ügyészhez történő megküldéséig [193. § (5) bek.] nem vezetett eredményre,

b) megalapozottan feltehető, hogy a gyanúsított megszökött, vagy a nyomozó hatóság, illetőleg az ügyész elől elrejtőzött,

c) a nyomozás adatai alapján a vádemelésnek nincs akadályja, és

d) azt a bűncselekmény súlya vagy az ügy megítélése indokolja, az ügyész vádat emel.

(4) A vádiratnak a 217-218. §-ban meghatározottak mellett tartalmaznia kell a (3) bekezdésben felsorolt körülmények részletes leírását, és azt az indítványt, hogy a bíróság az ismeretlen helyen tartózkodó vádlottal szemben folytassa le az eljárást.

(5) A terheltnek hirdetményi úton [70. § (5)-(6) bek.] kézbesített hivatalos iratot a védőjének is kézbesíteni kell.

(6) Ha a (3) bekezdésben meghatározott körülmények nem állnak fenn, az ügyész a nyomozást felfüggeszti [188. § (1) bek. a) pont].

A bíróság eljárása az ismeretlen helyen tartózkodó vádlottal szemben

528. § (1) A bíróság az ismeretlen helyen tartózkodó vádlottal szemben az erre irányuló ügyészi indítványra jár el. A magánvádló, illetőleg a pótmagánvádló az ismeretlen helyen tartózkodó vádlottal szemben a bírósági eljárást nem indítványozhatja.

(2) Ha az ügyész a tárgyalásnak a vádlott távollétében való megtartását indítványozta, és a vádlott tartózkodási helye a tárgyalás megkezdése előtt ismertté válik, a bíróság értesíti az ügyészt, és a vádlottal szemben szükség esetén személyi szabadságot elvonó vagy korlátozó kényszerintézkedést rendel el.

(3) A bíróság további eljárására a XII-XIII. Fejezet rendelkezéseit kell alkalmazni.

529. § (1) Ha a vádlott tartózkodási helye a vádemelést követően vált ismeretlenné, és megalapozottan feltehető, hogy a vádlott megszökött vagy elrejtőzött, a bíróság a szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt indult eljárásban az eljárás felfüggesztése nélkül elfogatóparancsot bocsát ki.

(2) Ha az elfogatóparancs kibocsátása hatvan napon belül nem vezetett eredményre, a bíróság erről az ügyészt tájékoztatja. Ha az ügyész indokoltnak tartja, hogy a tárgyalást a vádlott távollétében tartsák meg, illetőleg folytassák, a bíróság tájékoztatásától számított tizenöt napon belül erre indítványt tesz.

(3) Ha a vádlott érdekében korábban nem járt el védő, az ügyész a (2) bekezdés szerinti indítványában védő kirendelését is indítványozza. A tárgyalást a korábbi tárgyalás anyagának ismertetésével kell folytatni.

(4) Ha az ügyész nem tesz indítványt arra, hogy a tárgyalást a vádlott távollétében folytassák, a tanács elnöke az eljárást felfüggeszti.

(5) Az (1)-(4) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell a másodfokú bírósági eljárásban is.

530. § (1) A vádlott távollétében tartott tárgyaláson az ügyész és a védő részvétele kötelező.

(2) A vádlottnak hirdetményi úton kézbesített hivatalos iratot [70. § (5)-(6) bek.] a védőjének is kézbesíteni kell.

531. § (1) Ha a vádlott felkutatására tett intézkedések az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának meghozatala előtt eredményre vezettek, a bíróság a tárgyalást a korábbi tárgyalás anyagának ismertetésével folytatja, szükség esetén a bizonyítási eljárást újra megnyitja (320. §).

(2) Ha a vádlott felkutatására tett intézkedések az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának meghozatala után vezettek eredményre, a vádlott a fellebbezésre nyitva álló határidőn belül, a fellebbezés bejelentése helyett az elsőfokú bíróságnál indítványozhatja a tárgyalás megismétlését.

(3) A tárgyalás megkezdése után a bíróság ismerteti a vádlott távollétében tartott tárgyalás alapján hozott határozatát és a vádlottnak a tárgyalás megismétlésére irányuló indítványát. A megismételt tárgyaláson a tanú újabb kihallgatása, illetőleg a szakértő újabb meghallgatása helyett a bíróság előtt korábban tett vallomásról, illetőleg a korábban előterjesztett szakvéleményről készült jegyzőkönyvet fel lehet olvasni. A tárgyalásra egyébként a XIII. Fejezet rendelkezéseit kell alkalmazni.

(4) A bíróság a megismételt tárgyalás eredményétől függően a vádlott távollétében tartott tárgyalás alapján hozott határozatát hatályban tartja, vagy hatályon kívül helyezi, és új határozatot hoz.

(5) Ha a vádlott felkutatására tett intézkedések a másodfokú bírósági eljárásban vezettek eredményre, a másodfokú bíróság tárgyalást tűz ki, és azon a vádlottat kihallgatja, valamint - ha szükséges - a vádlott által indítványozott további bizonyítást vesz fel. A másodfokú bíróság az eljárás eredményétől függően az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja, megváltoztatja, vagy hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

(6) Ha a terhelt tartózkodási helye a jogerős határozat meghozatala után válik ismertté, a javára perújítási indítványt lehet előterjeszteni.

Eljárás a külföldön tartózkodó terhelt távollétében

532. § (1) Ha a terhelt külföldön tartózkodik, és kiadatásának, vagy az európai elfogatóparancs alapján történő átadásának nincs helye, illetőleg kiadatását vagy az európai elfogatóparancs alapján történő átadását megtagadták, és a büntetőeljárás átadására sem került sor, az ügyész a vádiratban indítványozhatja, hogy a tárgyalást a vádlott távollétében tartsák meg.

(2) Ha a bírósági eljárásban állapítják meg, hogy a külföldön tartózkodó vádlott kiadatásának vagy az európai elfogatóparancs alapján történő átadásának nincs helye, illetőleg kiadatását vagy az európai elfogatóparancs alapján történő átadását megtagadták, és a bíróság a büntetőeljárás felajánlását nem tartja indokoltnak, felhívhatja az ügyészt, hogy kívánja-e indítványozni a tárgyalásnak a vádlott távollétében történő folytatását.

(3) Ha az ismeretlen helyen tartózkodó vádlott távollétében megkezdett tárgyalás során állapítják meg, hogy a külföldön tartózkodó vádlott kiadatásának vagy az európai elfogatóparancs alapján történő átadásának nincs helye, illetőleg a kiadatását vagy az európai elfogatóparancs alapján történő átadását megtagadták, és a bíróság a büntetőeljárás átadását nem tartja indokoltnak, a bíróság az ügyész felhívása nélkül folytatja a tárgyalást.

(4) Ha az eljárást a külföldön tartózkodó terhelttel szemben folytatják, illetve, ha a terhelt hazatért, az 527-531. § rendelkezéseit értelemszerűen kell alkalmazni.

XXV. Fejezet

LEMONDÁS A TÁRGYALÁSRÓL

533. § A tárgyalásról lemondás alapján folytatott eljárás esetén e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

534. § (1) A bíróság az ügyész indítványára a nyolc évnél nem súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt indított eljárásban nyilvános ülésen hozott ítélettel megállapíthatja a vádlott bűnösségét, és büntetést szabhat ki, ha a vádlott a tárgyaláshoz való jogáról lemond, és beismerő vallomást tesz. A magánvádló, illetőleg a pótmagánvádló a tárgyalásról lemondás alapján folytatott eljárás lefolytatását nem indítványozhatja.

(2) A tárgyalásról lemondás alapján folytatott eljárásban a Btk. 87/C., illetőleg a 85/A. §-ának alapulvételével meghatározott mértékű szabadságvesztés szabható ki.

(3) A bíróság a polgári jogi igényt nem utasíthatja el.

Tárgyalásról lemondás együttműködő terhelt esetében

534/A. § (1) Azzal szemben, aki a bűncselekményt bünszervezetben (Btk. 137. § 8. pont) követte el, és a nyomozás során az ügy, illetőleg más büntető ügy bizonyításához hozzájárulva az ügyésszel, illetőleg a nyomozó hatósággal jelentős mértékben együttműködött, de a nyomozás megszüntetésére bármely okból nem került sor, tárgyalásról lemondásnak nyolc évi szabadságvesztésnél súlyosabban büntetendő bűncselekmény miatt is helye van.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott személy esetén a tárgyalásról lemondás alapján folytatott eljárásban a Btk. 98. §-a, valamint a Btk. Általános Részében a bünszervezetben elkövetett bűncselekményre előírt szigorúbb rendelkezések nem alkalmazhatóak. A büntetést a Btk. 87/C., illetőleg a 85/A. §-ának alapulvételével kell kiszabni. Ha a bűncselekményre a törvény nyolc évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést rendel, a büntetést e büntetési tételkeret között kell kiszabni.

Az ügyész eljárása

535. § (1) Az ügyész az ügy körülményeinek, így különösen a terhelt személyének és az elkövetett bűncselekménynek figyelembevételével a vádiratban indítványozhatja az ügy nyilvános ülésen való elbírálását, ha a terhelt

a) a nyomozás során a bűnösségére is kiterjedő beismerő vallomást tett, és

b) kezdeményezi az ügy nyilvános ülésen való elbírálását.

(2) A terheltet a tárgyalásról lemondás lehetőségéről és annak következményeiről az ügyész a vádemelést megelőzően tájékoztatja. A tájékoztatást és a terhelt nyilatkozatát jegyzőkönyvbe kell foglalni. Az ügyész a tájékoztatásról készült jegyzőkönyvet a nyomozási iratok részeként akkor csatolhatja a vádirat bírósági példányához, ha a terhelt kezdeményezte az ügy nyilvános ülésen való elbírálását.

(3) A nyomozás során beismerő vallomást nem tett terhelt a nyomozás befejezése után, de legkésőbb a vádirat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül az ügyésznél kezdeményezheti, hogy az ügyész indítványozza az ügy nyilvános ülésen való elbírálását.

(4) Ha az ügyész a kezdeményezéssel egyetért, a terheltet meghallgatja, és közli a terhelttel, hogy a kezdeményezést elfogadta. Ebben az esetben az ügyész haladéktalanul indítványt tesz a bíróságnak az ügy nyilvános ülésen való elbírálására. A terhelt részére - ha nincs védője - védőt rendel ki, és gondoskodik arról, hogy a védő a nyomozás iratait megismerhesse.

(5) Ha az ügyész az ügy nyilvános ülésen való elbírálását nem indítványozza, a terhelt kezdeményezéséről a bíróságot nem tájékoztathatja, az ezzel összefüggésben keletkezett iratokat nem nyújthatja be a bírósághoz.

(6) Az ügyész az ügy nyilvános ülésen való elbírálására vonatkozó indítványát nem vonhatja vissza. Ha az ügyész az ülés eredményéhez képest úgy látja, hogy a vádlott súlyosabb bűncselekményben bűnös, vagy más bűncselekményben is bűnös, indítványozza az ügy tárgyalásra utalását.

A bíróság eljárása

536. § (1) A tárgyalásról lemondás esetén a bíróság egyesbíróként jár el, és nyilvános ülést tart. A nyilvános ülésen az ügyész és a védő részvétele kötelező.

(2) A nyilvános ülés előkészítésére a tárgyalás előkészítésének szabályai irányadók.

537. § (1) A nyilvános ülésen az ügyész ismerteti a vádat és az ügynek a nyilvános ülésen alapuló elbírálására vonatkozó indítványát.

(2) A vád és az indítvány ismertetését követően a bíróság tájékoztatja a vádlottat a tárgyalásról lemondás és a bíróság előtt tett beismerése következményeiről, különösen az 539. és az 541. §-ban foglalt rendelkezésekről.

(3) Ezt követően a bíróság a vádlottat felhívja, hogy nyilatkozzék, lemond-e a tárgyalásról.

(4) A nyilatkozat megtétele előtt a bíróság lehetővé teszi, hogy a vádlott a védővel tanácskozzék.

(5) A bíróság a nyilvános ülést elrendeli, ha a vádlott a tárgyalásról lemond, és a bíróság e tény, az eljárás iratai, valamint - szükség esetén - az ügyészhez, a vádlotthoz és a védőhöz intézett kérdésekre adott válaszok alapján nem látja akadályát az ügy nyilvános ülésen való elintézésének. Egyéb esetben a bíróság az ügyet tárgyalásra utalja. E végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

538. § (1) A bíróság a vádlottat a tárgyalásról lemondó nyilatkozata után kihallgatja a vád tárgyává tett cselekményekről. Ha a vádlott a vallomástételt megtagadja, a bíróság az ügyet tárgyalásra utalja, e végzés ellen nincs helye fellebbezésnek. Erre a vádlottat a kihallgatás megkezdése előtt figyelmeztetni kell.

(2) Ha a vádlott kihallgatását követően a bíróság úgy ítéli meg, hogy a vádlott beszámítási képessége, beismerésének önkéntessége vagy hitelt érdemlősége iránt ésszerű kétely mutatkozik, továbbá ha - az 535. § (3) bekezdésének esetét kivéve - a vádlott vallomása a nyomozás során tett vallomásától lényegesen eltér, az ügyet tárgyalásra utalja, e végzés ellen nincs helye fellebbezésnek. Ha a bíróság erre nem lát alapot, a vádlottat a büntetés kiszabási körülményekre is kihallgatja.

(3) A vádlott kihallgatásának befejezése után az ügyész, ezt követően a védő felszólalhat.

539. § (1) A bíróság a vádlott bűnösségét a beismerő vallomására és a nyomozás irataira alapítja.

(2) Ha a vádtól eltérő súlyosabb minősítés látszik megállapíthatónak, a bíróság az ügyet tárgyalásra utalja. E végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

(3) A bűnösséget megállapító ítélet indokolásában a 258. § (3) bekezdésének *a)-c)* pontjában foglaltakon kívül a büntetés kiszabási körülmények és az alkalmazott jogszabályok megjelölése mellett elegendő a tárgyalásról lemondás tényére utalni.

540. § Ha az ügyész a nyilvános ülést az 535. § (2) bekezdése alapján indítványozta, és a bíróság a nyilvános ülésen az ügyet tárgyalásra utalta - feltéve, hogy tárgyalás megtartásának nincs akadálya -, a bíróság a tárgyalást nyomban megtartja. A tárgyalásra a XIII. Fejezet rendelkezései az irányadók.

A másodfokú bírósági eljárás

541. § (1) A bűnösség megállapítása, az 539. § szerint megállapított, a váddal egyező tényállás, valamint a vádirati minősítéssel egyező minősítés miatt nincs helye fellebbezésnek.

(2) A fellebbezésben az (1) bekezdés korlátai között lehet új tényt állítani és új bizonyítékra hivatkozni.

542. § (1) A másodfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott ítélet tényállásának megalapozottságára, a bűnösség megállapítására és a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezéseit felülbírálja, de a bűnösség megállapítása, az 539. § szerint megállapított, a váddal egyező tényállás, valamint a vádirati minősítéssel egyező minősítés esetén az első fokú ítéletet akkor változtathatja meg, ha a terhelt felmentésének vagy az eljárás megszüntetésének van helye, illetőleg - az első fokú ítéletben megállapított minősítés megváltoztatása folytán - lényegesen enyhébb büntetést kell kiszabni, vagy büntetés helyett intézkedést kell alkalmazni.

(2) A másodfokú eljárásban bizonyítás az 539. § (1) bekezdésében meghatározott keretek között vehető fel.

(3) A másodfokú bíróság az ügyész súlyosításra irányuló fellebbezése esetén is az 534. § (2) bekezdésében megállapított kereten belül szabhatja ki a büntetést.

(4) Ha az elsőfokú bíróság a nyilvános ülést a törvényi feltételek hiányában tartotta meg, a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az eljárásnak a megismételt eljárás szabályai szerinti lefolytatására utasítja.

XXVI. Fejezet

A TÁRGYALÁS MELLŐZÉSE

543. § E törvény rendelkezéseit a tárgyalás mellőzésével végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés, pénzbüntetés kiszabása, illetőleg mellékbüntetés önálló büntetésként való alkalmazása vagy próbára bocsátás esetén az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

544. § (1) A bíróság az ügyész indítványára - magánvádas ügyben hivatalból - a szabadlábon lévő vádlottal szemben tárgyalás mellőzésével végzésben végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztést, pénzbüntetést, illetőleg önálló büntetésként foglalkozástól eltiltást, járművezetéstől eltiltást, kiutasítást - katonával szemben lefokozást, szolgálati viszony megszüntetését is -, továbbá intézkedésként próbára bocsátást, megrovást alkalmaz a háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűncselekmény esetén, ha

a) a törvény a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését, pénzbüntetés kiszabását, a próbára bocsátást, illetőleg a mellékbüntetés önálló büntetésként alkalmazását lehetővé teszi,

b) a tényállás egyszerű,

c) a vádlott a bűncselekmény elkövetését beismerte,

d) a büntetés célja tárgyalás nélkül is elérhető.

(2) Tárgyalás mellőzésével egy évet meghaladó szabadságvesztés nem szabható ki.

(3) A tárgyalás mellőzésével meghozott végzésre - ha e törvény másképp nem rendelkezik - az ítéletre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

545. § (1) Az 544. § (1) bekezdésében meghatározott végzés meghozatalának az ügynek a bíróságra érkezésétől számított harminc napon belül van helye.

(2) Magánvádas ügyben az (1) bekezdésben meghatározott határidőt a személyes meghallgatás napjától kell számítani.

546. § (1) Ha az ügyész a vádiratban nem tett indítványt arra, hogy a bíróság tárgyalás mellőzésével járjon el, a bíróság felhívhatja az indítvány megtételére.

(2) Az ügyész az (1) bekezdésben írt indítványát a felhívás kézbesítésétől számított három napon belül teheti meg.

547. § (1) A bíróság

a) végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés vagy pénzbüntetés kiszabása esetén mellékbüntetésként foglalkozástól eltiltást, járművezetéstől eltiltást vagy kiutasítást - katonával szemben lefokozást, a szolgálati viszony megszüntetését, rendfokozatban visszavetést és a várakozási idő meghosszabbítását is -, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása esetén pénzmellékbüntetést alkalmazhat,

b) végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása vagy próbára bocsátás esetén pártfogó felügyeletet is alkalmazhat,

c) a végzésben elkobzást, illetőleg vagyoneklobzást is kimondhat, illetőleg a polgári jogi igénynek helyt adhat, vagy a polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasíthatja,

d) a próbára bocsátást megszüntetheti, illetőleg hatályon kívül helyezheti.

(2) A büntügyi költség viselésére a 338-340. § rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A tárgyalás mellőzésével hozott végzés rendelkező részének tartalmaznia kell

a) a bűncselekmény megjelölését,

b) a kiszabott szabadságvesztést, pénzbüntetést, illetőleg önálló büntetésként alkalmazott mellékbüntetést, próbára bocsátást vagy megrovást,

c) a jogszabályon alapuló egyéb rendelkezéseket,

d) az 548. és az 550. §-ban foglaltakra való figyelmeztetést.

(4) A végzés indokolására a 259. § (1) bekezdése megfelelően irányadó.

(5) A végzést bírósági titkár is meghozhatja.

548. § (1) A tárgyalás mellőzésével hozott végzés ellen fellebbezésnek nincs helye; az ügyész, a magánvádló, a vádlott, a védő, a magánfél és az egyéb érdekelt a kézbesítésétől számított nyolc napon belül tárgyalás tartását kérheti. A kérelem alapján a bíróság tárgyalást tart.

(2) Az ügyész nem kérheti tárgyalás tartását azon a címen, hogy a bíróság az 544. § (1) bekezdése alapján járt el.

(3) A magánfél kizárólag a polgári jogi igényt elbíráló rendelkezéssel, az egyéb érdekelt csak az elkobzással és a vagyoneklobzással kapcsolatban kérheti tárgyalás tartását. Ha a tárgyalás tartását kizárólag a magánfél kérte, a bíróság a tárgyaláson a polgári jogi igényre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezi, és az igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.

(4) A tárgyalás tartására irányuló kérelemnek a végzés végrehajtására - az 549. § (2) bekezdésének esetét kivéve - halasztó hatálya van.

(5) Ha a vádlott részére a tárgyalás mellőzésével hozott végzést nem lehetett kézbesíteni, a kézbesítés elmaradásának következményeire a 70. § (7) bekezdését azzal kell alkalmazni, hogy hirdetményi kézbesítésnek nincs helye, és a bíróság az ügy tárgyalásának kitűzése iránt intézkedik.

549. § (1) A tárgyalás megkezdése után a bíróság ismerteti a tárgyalás mellőzésével hozott végzést és a tárgyalás tartására irányuló kérelmet.

(2) A tárgyalás tartása iránti kérelemnek az 548. § (3) bekezdésében meghatározott esetében, továbbá ha az ügyész, a vádlott vagy a védő kizárólag az elkobzásra, illetőleg vagyoneklobzásra, a polgári jogi igényre vagy a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést sérelmezte, a bíróság a tárgyaláson csak ebben a kérdésben határoz.

(3) A bíróság - a (2) bekezdés kivételével - a tárgyalás mellőzésével hozott végzését hatályon kívül helyezi, ezt követően a tárgyalást a XIII. Fejezet rendelkezései szerint folytatja le.

(4) A bíróság a vádlott terhére szóló kérelem hiányában akkor szabhat ki súlyosabb büntetést, illetve alkalmazhat súlyosabb büntetés helyett alkalmazott intézkedést, ha a tárgyaláson új bizonyíték merül fel, és ennek alapján a bíróság olyan új tényt állapít meg, amelynek folytán súlyosabb minősítést kell alkalmazni, vagy jelentős mértékben súlyosabb büntetést kell kiszabni, illetőleg súlyosabb büntetés helyett alkalmazott intézkedést kell alkalmazni.

(5) A (3) bekezdés alapján hozott végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

550. § (1) A tárgyalás tartására irányuló kérelmet a kérelmező a tárgyalás megkezdéséig visszavonhatja.

(2) A tárgyalást kérő személynek a tárgyaláson való részvétele kötelező. Ha a tárgyaláson nem jelenik meg, és magát alapos okkal, előzetesen, haladéktalanul nem menti ki, úgy kell tekinteni, mint aki a kérelmét visszavonta. Ez a rendelkezés az ügyészre nem vonatkozik.

XXVII. Fejezet

ELJÁRÁS A MENTESEGET ÉLVEZŐ SZEMÉLYEK ÜGYÉBEN

Közjogi tisztség betöltésén alapuló mentesség

551. § (1) Az országgyűlési képviselő, az európai parlamenti képviselő, az alkotmánybíró, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa és általános helyettese, a kisebbségi jogok országgyűlési biztosa, az adatvédelmi biztos, az Állami Számvevőszék elnöke és alelnökei ellen - e tisztségük fennállása alatt - csak a mentelmi jog felfüggesztése után indítható büntetőeljárás.

(2) A hivatásos bírós és az ügyész ellen, valamint az ülnök ellen az e minőségében elkövetett bűncselekménye miatt csak az arra jogosult előzetes hozzájárulásával indítható büntetőeljárás.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben felsorolt mentességet élvező személyek gyanúsítottkénti kihallgatására csak a mentelmi jog felfüggesztése, illetve az arra jogosult előzetes hozzájárulásának megadása után kerülhet sor, és ezt megelőzően az ilyen személlyel szemben - a tettenérés esetét kivéve - kényszerintézkedés nem alkalmazható.

(4) Külön törvény határozza meg, hogy mely szerv vagy személy jogosult a mentelmi jog felfüggesztésére, illetve a hozzájárulás megadására.

552. § (1) Ha a büntetőeljárás során adat merül fel arra, hogy a terhelt mentességet élvező személy, az eljárás felfüggesztése mellett indítványozni kell a mentelmi jog felfüggesztésére, illetőleg a hozzájárulás megadására jogosult döntését. Az indítványt a vádirat benyújtásáig a legfőbb ügyész, azt követően, valamint magánvádas ügyben a bíróság terjeszti elő. Tettenérés esetén az indítványt haladéktalanul elő kell terjeszteni.

(2) Ha az indítványt a mentelmi jog felfüggesztésére, illetve a hozzájárulás megadására jogosult elutasította, az eljárást meg kell szüntetni. Ha törvény eltérően nem rendelkezik, az eljárás ilyen okból történő megszüntetése nem akadályozza annak, hogy a személyes mentesség megszűnését követően a büntetőeljárást lefolytassák.

(3) A mentelmi jog felfüggesztését, illetőleg a hozzájárulás megadását követően az eljárást soron kívül, e törvény szerint kell lefolytatni. Az eljárás csak arra a cselekményre nézve folytatható le, amelyre a hozzájárulás kiterjed.

Nemzetközi jogon alapuló mentesség

553. § (1) Az 551-552. § rendelkezéseit az e §-ban foglalt eltérésekkel kell alkalmazni a diplomáciai vagy a nemzetközi jogon alapuló más mentességet (a továbbiakban együttesen: diplomáciai mentesség) élvező személyek ügyében.

(2) A diplomáciai mentességet élvező személlyel szemben büntetőeljárás cselekmény a mentesség felfüggesztéséig nem végezhető.

(3) A diplomáciai mentesség felfüggesztésére vonatkozó indítványt a bíróság az igazságügyminiszter útján, a legfőbb ügyész közvetlenül terjeszti elő a külügyminiszternek.

554. § (1) A bíróság a diplomáciai mentesség tárgyában hozott döntésig az eljárást akkor is felfüggeszti, ha a mentességet élvező személy magánvádlóként lép fel. Ha a bíróság a külügyminiszter állásfoglalása alapján a mentességet megállapította, az eljárást megszünteti.

(2) Ha az eljárás során a diplomáciai mentességet élvező személy tanúkenti kihallgatása válik szükségessé, vagy ilyen személy magánfélként lép fel, a vádirat benyújtásáig a legfőbb ügyész, azt követően, illetve magánvádas ügyben a bíróság az igazságügyminiszter útján - az eljárás felfüggesztése nélkül - a külügyminiszternek tesz előterjesztést állásfoglalás végett.

(3) Ha a külügyminiszter állásfoglalása alapján a mentesség megállapítható, a mentességet élvező személy nem hallgatható ki, illetőleg polgári jogi igénye nem bírálható el.

(4) Az 553. § (1) bekezdésében meghatározott mentességet élvező személy a büntetőeljárásban védőként és szakértőként nem járhat el, illetve hatósági tanúként nem vehető igénybe.

HATODIK RÉSZ

XXVIII. Fejezet

KÜLÖNLEGES ELJÁRÁSOK

I. Cím

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

555. § (1) E törvény rendelkezéseit a különleges eljárásokban az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A különleges eljárások során - eltérő rendelkezés hiányában -

a) az eljárás hivatalból vagy az ügyész, a terhelt vagy a védő indítványára indul meg,

b) az a bíróság jár el, amely a különleges eljárást megelőzően az ügyben (alapügy) első fokon ügydöntő határozatot hozott,

c) a bíróság ülnökök közreműködése nélkül, egyesbíróként jár el,

d) a bíróság az eljárást megszünteti, ha az ügyész az indítványát visszavonta,

e) a bíróság az iratok alapján dönt, szükség esetén ülésen meghallgatja az ügyészt, a terheltet és a védőt; bizonyítás felvétele esetén tárgyalást tart,

f) az ügyész, a terhelt és a védő meghallgatásáról jegyzőkönyvet kell készíteni,

g) a bíróság határozata ellen az ügyész, a terhelt és a védő fellebbezhet,

h) a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezést is tanácsulésen bírálja el,

i) a bűnügyi költséget a terhelt viseli, amennyiben az alapügyben a bűnügyi költség megfizetésére kötelezték.

(3) E fejezet alkalmazásában bűnügyi költség a különleges eljárás során felmerült, az állam által előlegezett költség, illetőleg készkiadás [74. § (1) bek.].

(4) A különleges eljárás során a tárgyalás vagy az ülés megtartása végett az ismeretlen helyen tartózkodó terhelttel szemben a 73. §-ban szabályozott intézkedéseknek van helye; elfogató parancs akkor bocsátható ki, ha a különleges eljárás folytán szabadságelvonásra kerülhet sor. Ha elfogató parancsot bocsátottak ki, a terhelt megtalálása esetén őrizetbe vehető. Az őrizet a tárgyalás, illetőleg az ülés befejezéséig - legfeljebb hat napig - tart.

II. Cím

AZ EGYES KÜLÖNLEGES ELJÁRÁSOK

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának utólagos megállapítása

556. § A bíróság a szabadságvesztés végrehajtási fokozatáról [Btk. 41. § (1) bek., 111. § (2) bek.] utólag határoz, ha erről a jogerős ítélet nem vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. A Btk. 45. §-ának (2) bekezdésén alapuló rendelkezés nem pótolható, illetőleg nem vizsgálható felül.

A feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés utólagos módosítása

557. § (1) A bíróság utólag határoz, ha a jogerős ítélet a feltételes szabadságra bocsátással kapcsolatban nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

(2) Ha a bíróság az életfogytig tartó szabadságvesztésből történő feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról határoz utólag, tárgyalást tart.

A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának elhalasztása életfogytig tartó szabadságvesztés esetén

558. § A bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára tárgyaláson határoz az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontja elhalasztásáról (Btk. 47/B. §).

A feltételes szabadság megszüntetése

559. § A bíróság a feltételes szabadság megszüntetéséről utólag határoz, ha erről a feltételes szabadság tartama alatt elkövetett bűncselekményt elbíráló bíróság nem rendelkezett.

A feltételes szabadság megszüntetésére vonatkozó rendelkezés utólagos módosítása

560. § A bíróság utólag határoz, ha a jogerős ítélet a feltételes szabadság megszüntetéséről nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

Közérdekű munka utólagos meghatározása

561. § A bíróság utólag határoz, ha a közérdekű munkát kiszabó jogerős ítéletében nem határozott meg közérdekű munkaként végzendő munkát.

A pénzmellékbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés utólagos meghatározása

562. § A bíróság utólag határoz, ha jogerős ítélet nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett a pénzmellékbüntetésnek - meg nem fizetése esetén - szabadságvesztésre átváltoztatásáról.

A pénzbüntetés átváltoztatása szabadságvesztésre

563. § (1) A pénzbüntetésnek, illetőleg a pénzmellékbüntetésnek szabadságvesztésre való átváltoztatásáról a bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára határoz, ha az elítélt a pénzbüntetést nem fizette meg.

(2) Az átváltoztatást kimondó végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

A járművezetéstől eltiltás utólagos beszámítása

564. § A bíróság utólag határoz, ha az elítélt vezetői engedélye visszavonásának a járművezetéstől eltiltás időtartamába való beszámításáról a jogerős ítélet nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

Mentesítés a végleges hatályú foglalkozástól és járművezetéstől eltiltás, valamint a végleges hatályú kiutasítás alól

565. § (1) A foglalkozástól, illetőleg a járművezetéstől végleges eltiltás alóli mentesítést az elítélt az alapügyben első fokon eljáró bíróságnál kérheti.

(2) A bíróság a kérelem elbírálása előtt beszerzi az ügyész nyilatkozatát. Ha a mentesítés törvényi előfeltételei hiányoznak, a bíróság a kérelmet elutasítja, egyébként érdemben elbírálja.

(3) A végleges hatályú kiutasítás alóli mentesítést az elítélt az alapügyben első fokon eljáró bíróságnál kérheti. A kérelmet a Magyar Köztársaság külképviseleténél is elő lehet terjeszteni.

(4) A bíróság a kérelem elbírálása előtt beszerzi az ügyész, az idegenrendészeti hatóság, valamint - lehetőség szerint - az elítélt lakóhelye szerinti állam büntügyi jogsegély teljesítésére feljogosított hatóságának nyilatkozatát. Ha a mentesítés törvényi előfeltételei hiányoznak, a bíróság a kérelmet elutasítja, egyébként érdemben elbírálja.

A kényszergyógykezelés felülvizsgálata

566. § (1) A bíróság a kényszergyógykezelés felülvizsgálatáról - ennek keretében fenntartásának szükségességéről, illetőleg megszüntetéséről - tanácsban, tárgyaláson, végzéssel határoz. A tárgyaláson az ügyészt, a védőt és - feltéve, hogy állapota miatt megjelenhet, és a jogainak gyakorlására képes - a kényszergyógykezelés alatt álló személyt meg kell hallgatni. Ha első fokon nem budapesti székhelyű helyi bíróság járt el, a felülvizsgálatra a Pesti Központi Kerületi Bíróság, ha pedig első fokon nem budapesti székhelyű megyei bíróság járt el, a felülvizsgálatra a Fővárosi Bíróság illetékes.

(2) A bíróság a kényszergyógykezelés megkezdésétől számított egy év eltelté előtt a kényszergyógykezelés szükségességét hivatalból felülvizsgálja. Ha a kényszergyógykezelést nem szünteti meg, a felülvizsgálatot évenként megismétli. Ha a kényszergyógykezelésre kötelezett személy a vele szemben hozott ítélet jogerőre emelkedése előtt ideiglenes kényszergyógykezelés hatálya alatt állt, a határidőt a kényszerintézkedés megkezdésének napjától kell számítani.

(3) A kényszergyógykezelés felülvizsgálatának helye van az ügyésznek, a kényszergyógykezelés alatt állónak, házastársának, törvényes képviselőjének vagy a védőnek az indítványára, továbbá a kényszergyógykezelést végrehajtó intézet vezetőjének előterjesztésére is. A bíróság a kényszergyógykezelésnek indítványra történő felülvizsgálatát mellőzheti, ha erre hat hónapon belül már sor került.

(4) A felülvizsgálat előtt elmeorvos szakértői véleményt kell beszerezni. Az eljárásban a kényszergyógykezelést végrehajtó intézet orvosa az elmeorvos-szakértői vélemény kialakításában egyik szakértőként közreműködhet.

(5) A kényszergyógykezelés felülvizsgálatáról hozott végzés ellen a kényszergyógykezelés alatt álló házastársa és törvényes képviselője is fellebbezhet.

Pártfogó felügyelet utólagos elrendelése

567. § (1) A bíróság a pártfogó felügyelet elrendeléséről utólag határoz, ha erről a jogerős ítélet nem rendelkezett; vagy a szabadságvesztés végrehajtását kegyelemből próbaidőre felfüggesztették, és az elítélt visszaeső [Btk. 82. § (1) bek.].

(2) A bíróság a pártfogó felügyelet elrendelése előtt beszerzi az ügyész indítványát. A bíróság tárgyalást tart, ha külön magatartási szabályok [Btk. 82. § (6) bek.] előírása látszik szükségesnek, illetőleg a külön magatartási szabályok előírását az ügyész indítványozza.

Eljárás próbára bocsátás esetén

568. § (1) Az alapügyben eljáró bíróság hivatalból vagy az ügyész indítványára tárgyaláson, ítélettel határoz a próbaidő meghosszabbításáról vagy a próbára bocsátás megszüntetéséről [Btk. 73. § (1) és (2) bek.], ha a próbára bocsátott a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegte. Az ítéletben a vádlottat bűnösnek mondja ki a terhére már megállapított bűncselekményben, és büntetést szab ki vele szemben. Fiatalkorú esetén a bíróság a bűnösnek kimondás mellőzésével javítóintézeti nevelést is alkalmazhat.

(2) A bíróság határozata elleni fellebbezésre az ügydöntő határozat elleni jogorvoslatra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) Ha a próbaidő előtt vagy a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt a próbára bocsátott ellen újabb eljárás indul, és az újabb ügy elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság az ügyeket nem egyesítette [265. § (2)-(3) bek.], erről a bíróság az ügyész indítványára vagy hivatalból határoz, és az ügyben tárgyalást tűz ki. A tárgyalást a XV. Fejezet III. Címe alapján kell lefolytatni. Az egyesítést kimondó határozat ellen fellebbezésnek nincs helye.

Az elkobzásra, illetőleg a vagyoneklobzásra irányuló eljárás

569. § (1) Az ügyész indítványára az elkobzásról, illetőleg a vagyoneklobzásról a bíróság határoz, ha büntetőeljárás senki ellen nem indult, vagy azt megszüntették, illetőleg a terhelt ismeretlen helyen tartózkodása vagy elmebetegsége miatt az eljárást felfüggesztették.

(2) Az eljárást az a bíróság folytatja le, amely a bűncselekmény elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkezik, ha ez nem állapítható meg, az a bíróság, amelynél az ügyész indítványozza.

(3) A bíróság határozata ellen fellebbezésnek nincs helye, de az ügyész és az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a végzés kézbesítésétől számított nyolc napon belül tárgyalás tartását kérheti.

(4) A tárgyalásról értesíteni kell az ügyészt és az indítvány folytán érdekeltet. Ha az érdekelt ismeretlen, vagy ismeretlen helyen tartózkodik, illetőleg a magyar nyelvet nem ismeri, részére a bíróság képviselőt rendel ki.

(5) A tárgyalásra a XXVI. Fejezet rendelkezései értelemszerűen irányadók. A büntügyi költség viselésére az erre vonatkozó általános rendelkezéseket (338-340. §) megfelelően alkalmazni kell. A tárgyaláson hozott végzés ellen az érdekelt is fellebbezhet; a fellebbezésnek halasztó hatálya van.

(6) A bíróságnak az (1)-(2) bekezdésben meghatározott feladatát bírósági titkár is elláthatja, tárgyalás tartására azonban nem jogosult.

Utólagos elkobzás

570. § (1) Ha a bíróság a tárgyalás alapján hozott ügydöntő határozatában az elkobzásról, illetőleg a vagyoneklobzásról nem rendelkezett, erről az ügyész indítványára, illetőleg hivatalból utólag határoz. A bíróság eljárására az 569. § (3) bekezdése az irányadó.

(2) Ha a bíróság tárgyalást tart, erről az ügyészt, a terheltet, a védőt és az indítvány folytán érdekeltet értesíteni kell. A tárgyalásra a XXVI. Fejezet rendelkezései értelemszerűen irányadók.

(3) A tárgyaláson hozott végzés ellen az érdekelt is fellebbezhet, a fellebbezésnek halasztó hatálya van.

Utólagos rendelkezés a lefoglalt dologról

571. § Ha a bíróság az ügydöntő határozatában a lefoglalt dolog kiadásáról, megsemmisítéséről, illetőleg arról, hogy az az állam tulajdonába kerül, nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett, erről az ügyész indítványára vagy hivatalból utólag az 570. § megfelelő alkalmazásával határoz.

Próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtásának utólagos elrendelése és utólagos rendelkezés a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésről

572. § (1) A bíróság a próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtását az ügyész indítványára vagy hivatalból elrendeli, ha

a)

b) az elítéltet a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt a Btk. 91. § (1) bekezdésének *b)* pontjában vagy (3) bekezdésében meghatározott büntetésre ítélték, és az újabb bűncselekmény miatt eljáró bíróság a végrehajtás iránt nem intézkedett,

- c) az elkövető a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegte.
- (2) Az (1) bekezdés c) pontja esetén a bíróság tárgyaláson határoz.
- (3) Ha a próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtását nem rendelik el, a bűnügyi költséget az állam viseli.
- (4) Az (1) bekezdés a) pontja nem alkalmazható, ha a terhelttel szemben az 543. § alkalmazásával szabtak ki büntetést.
- (5) A próbaidőre felfüggesztett büntetés végrehajtását elrendelő végzés elleni fellebbezésnek halasztó hatálya van.
- (6) A bíróság utólag határoz a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtása elrendelésének hatályon kívül helyezéséről, ha a szabadságvesztés végrehajtását törvénytől elrendelte el.

Utólagos rendelkezés közkegyelemről

573. § A bíróság utólag határoz a közkegyelem hatálya kérdésében, illetőleg az ezzel összefüggő jogkövetkezményekről, ha erről a jogerős határozat nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

Az összbüntetésbe foglalás

574. § (1) Az összbüntetésbe foglalásra a legutóbb befejezett ügyben eljáró elsőfokú bíróság illetékes, ha az eljárásokat azonos hatáskörű bíróságok folytatták; egyébként a magasabb hatáskörű elsőfokú bíróság jár el.

(2) Ha az egyik ügyben katonai büntetőeljárás volt folyamatban, az összbüntetésbe foglalásról az a bíróság határoz, amely a katonai büntetőeljárást lefolytatta, kivéve, ha a legutóbb befejezett ügyben a katonai büntetőeljárás hatályát a 470. § (3) bekezdése alapozta meg.

(3) A bíróság az összbüntetésbe foglalást ítélettel, az erre irányuló indítvány elutasítását végzéssel mondja ki. Az ítéletben a bíróság az 556. és 557. §-ban foglaltakról is rendelkezhet.

(4) Az összbüntetésbe foglalásra jogosult bíróság előtt folyamatban volt eljárásban a védő meghatalmazásának, illetőleg kirendelésének hatálya az összbüntetési eljárásra is kiterjed.

(5) Ha az összbüntetésbe foglalást nem rendelték el, a bűnügyi költséget az állam viseli.

Utólagos összbüntetésbe foglalás

575. § A bíróság az összbüntetésbe foglalásról, illetve az összbüntetés tartamáról utólag határoz, ha erről a jogerős összbüntetési ítélet nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

Előzetes fogva tartás és házi őrizet utólagos beszámítása

576. § (1) A bíróság az előzetes fogva tartás, illetőleg a házi őrizet beszámításáról utólag határoz, ha erről a jogerős ítélet nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

(2) Az (1) bekezdés szerinti eljárásban a Btk. 99. §-ának (3) bekezdésén alapuló rendelkezés csak akkor vizsgálható felül, ha a jogerős ítélet e rendelkezése törvénytől eltér.

Bírósági mentesítés

577. § (1) A büntetett előlethez fűződő hátrányok alóli utólagos bírósági mentesítést az elítélt, illetőleg törvényes képviselője az alapügyben első fokon eljáró bíróságnál kérheti. Több elítélés esetében a magasabb hatáskörű bíróság, ennek hiányában az a bíróság jár el, amely a legsúlyosabb büntetést szabta ki. Ha a büntetések azonos súlyúak, a bíróságok bármelyike eljárhat.

(2) Ha az egyik ügyben katonai büntetőeljárás volt folyamatban, az a bíróság jár el, amely a katonai büntetőeljárást lefolytatta, kivéve, ha a katonai büntetőeljárás hatályát a 470. § (3) bekezdése alapozta meg.

(3) A bíróság a kérelem elbírálása előtt beszerzi az ügyész nyilatkozatát. Ha a mentesítés törvényi előfeltételei hiányoznak, a bíróság a kérelmet elutasítja, egyébként érdemben elbírálja.

(4) A bíróság a mentesítést kimondó határozat hatályon kívül helyezéséről az ügyész indítványára vagy hivatalból utólag határoz, ha a mentesítés hatályát vesztette [Btk. 102. § (2) bek., 104. § (2) bek.], vagy utóbb megállapítják, hogy a mentesítésnek törvényi akadálya volt.

A bűnügyi költségre vonatkozó utólagos rendelkezés

578. § A bíróság utólag határoz a bűnügyi költség viseléséről, ha a jogerős határozat erről nem, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. E végzés elleni fellebbezésnek halasztó hatálya van.

Külföldi ítélet érvényének elismerése

579. § A külföldi bíróság ítélete érvényének elismerésére (Btk. 6. §) a Fővárosi Bíróságnak van hatásköre és illetékessége. Eljárása során megállapítja, hogy az elítéléshez a magyar törvény alapján milyen hátrányok fűződnek, illetőleg - szükség esetén - a külföldi bíróság ítéletét a magyar törvény alapján hogyan kell végrehajtani. A külföldi bíróság által kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának átvételére vonatkozó eljárási szabályokat külön törvény állapítja meg.

III. Cím

A KÁRTALANÍTÁS ÉS A VISSZATÉRÍTÉS

A kártalanítás

580. § (1) Kártalanítás jár az előzetes letartóztatásért és az ideiglenes kényszergyógykezelésért, ha

I. a nyomozást azért szüntették meg, mert

a) a cselekmény nem bűncselekmény,

b) a nyomozás adatai alapján nem volt megállapítható bűncselekmény elkövetése,

c) nem a gyanúsított követte el bűncselekményt, illetve a nyomozás adatai alapján nem volt megállapítható, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el,

d) büntethetőséget kizáró ok állapítható meg,

e) az eljárás elévülés miatt nem folytatható,

f) a cselekményt már jogerősen elbírálták;

II. a bíróság

a) a terheltet felmentette,

b) az eljárást a büntethetőség elévülése, vádelejtés miatt, vagy azért szüntette meg, mert a cselekményt már jogerősen elbírálták.

(2) Az (1) bekezdés esetén sincs helye kártalanításnak, ha a terhelt

a) a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság elől elrejtőzött, megszökött, szökést kísérelt meg,

b) a tényállás megállapításának megghiúsítása érdekében bűncselekményt követett el, és ezt jogerős ítélet megállapította,

c) a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság megtévesztésére törekedett, és ezzel neki felrőhatóan okot szolgáltatott arra, hogy a bűncselekmény megalapozott gyanúja reá terelődjék és előzetes letartóztatását, illetőleg ideiglenes kényszergyógykezelését elrendeljék, meghosszabbítsák vagy fenntartsák,

d) előzetes letartóztatását azért rendelték el, mert a lakhelyelhagyási tilalom, a házi őrizet vagy az óvadék szabályait megszegte,

e) felmentése esetén a kényszergyógykezelését rendelték el.

581. § (1) A jogerős ítélet alapján kitöltött szabadságvesztésért, javítóintézeti nevelésért, illetőleg kényszergyógykezelésért a terheltnek kártalanítás jár, ha rendkívüli jogorvoslat folytán felmentették, enyhébb büntetésre ítélték, próbára bocsátották, megrovásban részesítették, illetőleg az eljárást vele szemben megszüntették vagy megállapították, hogy a kényszergyógykezelést törvényes ok nélkül rendelték el.

(2) Nincs helye a kártalanításnak, ha a terhelt

a) az alapügyben elhallgatta azokat a tényeket vagy bizonyítékokat, amelyeken a perújítás során hozott ítélet alapul,

b)

c) felmentése esetén kényszergyógykezelését rendelték el.

(3)

582. § A kártalanítás módjára és mértékére a Polgári Törvénykönyvnek a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségére vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

583. § (1) A terhelt a nyomozást megszüntető határozat, a jogerős felmentő ítélet, a jogerős megszüntető végzés, a rendkívüli jogorvoslat eredményeképpen hozott jogerős határozat vele történő közlésétől számított hat hónapon belül terjeszthet elő kártalanítási igényt.

(2) A kérelemben meg kell jelölni a kártalanítási igény összegét, az igényt megalapozó bizonyítékokat, és csatolni kell az igényt alátámasztó okiratokat.

(3) Ha a nyomozást megszüntették, a kártalanítási igényt annál a bíróságnál kell előterjeszteni, amely az előzetes letartóztatást, illetőleg az ideiglenes kényszerorvosgyógykezelést elrendelte.

(4) Ha a terhelt a kártalanítási eljárás lefolytatása előtt meghal, vagy a határidő eltelte előtt meghal anélkül, hogy igényét előterjesztette volna, örököse az eljárás folytatását kérheti, illetőleg a határidőn belül kártalanítási igényt terjeszthet elő.

584. § (1) A bíróság a kérelmet a büntetőügy irataival együtt az eljárás lefolytatása végett a kártérítés elbírálására a Polgári perrendtartás szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnak küldi meg. Az iratok megküldését elrendelő végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

(2) A kártalanítási igény elbírálása során az (1) bekezdés szerinti bíróság az e törvényben foglalt eltérésekkel a Polgári perrendtartás szabályai szerint jár el. A perben felperesként a terhelt (örökös), alperesként a Magyar Állam képviselőjében az igazságügyminiszter vesz részt.

(3) Az 580. § (1) bekezdésének I. pontjának valamely rendelkezésére alapított kártalanítási igény elbírálása előtt - szükség esetén - a bíróság beszerzi az alapügyben eljáró ügyész nyilatkozatát. Az alperes indítványára az ügyész nyilatkozatát be kell szerezni.

(4) A kártalanítást az állam köteles megfizetni.

A visszatérítés

585. § (1) A pénzbüntetés, a pénzmellékbüntetés és a büntetőjogi költség címén befizetett összeget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával együtt a terheltnek vissza kell téríteni, ha rendkívüli jogorvoslat folytán felmentették, vele szemben az eljárást megszüntették, illetőleg az ennek folytán hozott határozat ilyen kötelezést nem, vagy alacsonyabb mértékben tartalmaz.

(2) Vagyonekobzás és elkobzás esetén az (1) bekezdés akként irányadó, hogy az elkobzott dolgot természetben kell visszaadni, ha pedig ez nem lehetséges, a vagyonekobzáskor, illetve az elkobzáskor megállapított forgalmi értéket alapul véve, annak a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor törvényes kamatával növelt összegét kell visszatéríteni.

(3) A visszatérítést a felmentő, illetve az eljárást megszüntető rendelkezést meghozó vagy a kötelezést mellőző, illetőleg alacsonyabb mértékben megállapító bíróság rendeli el. A visszatérítést az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala teljesíti.

IV. Cím

BIZTOSÍTÉK

586. § (1) Ha a terhelt külföldön él, kérelmére a vádirat benyújtásáig az ügyész, azt követően a bíróság engedélyezheti biztosíték letétbe helyezését. Ebben az esetben az eljárás a terhelt távollétében lefolytatható.

(2) A biztosíték összegét az ügyész, illetőleg a bíróság határozza meg, a terhelttel szemben előreláthatóan kiszabásra kerülő pénzbüntetés, alkalmazandó vagyonekobzás, illetőleg a felmerülő büntetőjogi költség végrehajtásához szükséges mértékben.

(3) A terheltnek a biztosíték letétbe helyezésének engedélyezése iránti kérelmében a védőt kell felhatalmaznia arra, hogy a részére szóló hivatalos iratokat átvegye (kézbesítési megbízott).

(4) A biztosíték letétbe helyezését követően a terheltnek szóló iratokat a kézbesítési megbízott részére kell kézbesíteni. A kézbesítési megbízott köteles a terheltet haladéktalanul értesíteni a részére kézbesített idézésről. Ha a terhelt a Magyar Köztársaság területét elhagyta, és a kézbesítési megbízottnak kézbesített idézés ellenére nem jelenik meg, nincs helye

- a) az elővezetés elrendelésének,
- b) az eljárás felfüggesztésének,
- c) hirdetményi idézésnek,

és a tárgyalást a terhelt távollétében is meg kell tartani.

(5) Ha az ügyész vagy a bíróság biztosíték letétbe helyezését engedélyezte, és a terhelt a Magyar Köztársaság területét elhagyta, az eljárásban a XXIV. Fejezet rendelkezéseit nem lehet alkalmazni.

(6) Védő részvétele az eljárásban kötelező.

587. § (1) Ha a bíróság a terheltet bűnösnek mondja ki, a biztosíték a határozat jogerőre emelkedésével az államra száll.

(2) Ha a bíróság pénzbüntetést szab ki, vagy onkolozást alkalmaz, illetőleg a terheltet a bűnügyi költség megfizetésére kötelezi, az államra szállt biztosítékot ezek végrehajtására kell fordítani.

(3) Végrehajtandó szabadságvesztés kiszabása esetén a büntetés végrehajtásának befejezése után a biztosítékot az elítéltnak vissza kell fizetni. Más büntetés végrehajtása iránt nem lehet intézkedni.

(4) A biztosíték a terheltnek egészében vagy több bűncselekmény esetén részben, arányosan visszajár,

a) a nyomozás részbeni megszüntetése esetén,

b) ha a bíróság a terheltet részben felmentette, illetőleg vele szemben az eljárást részben megszüntette.

XXIX. Fejezet

A HATÁROZATOK VÉGREHAJTÁSA

I. Cím

A VÉGREHAJTHATÓSÁG

Az ítélet végrehajthatósága

588. § (1) Az ítélet a jogerőre emelkedése után hajtható végre.

(2) Az elsőfokú bíróság ítélete azon a napon emelkedik jogerőre, amelyen

a) azt kihirdették, feltéve, hogy ellene e törvény a fellebbezést kizárja,

b) a fellebbezésre jogosultak úgy nyilatkoztak, hogy nem kívánnak fellebbezni, illetőleg a fellebbezést visszavonták,

c) a fellebbezési határidő fellebbezés bejelentése nélkül telt el,

d) a másodfokú bíróság a fellebbezést elutasította, vagy az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

(3) A másodfokú bíróság ítélete a kihirdetésével emelkedik jogerőre.

(4) Az ügydöntő határozat jogerőre emelkedése után a jogerőt és a határozat végrehajthatóságát a tanács elnöke a határozat eredeti példányára vezetett záradékkal tanúsítja, amelyben feltünteti mind a jogerő, mind a végrehajthatóság napját.

(5) A határozat részleges jogerőre emelkedése esetén a záradékban fel kell tüntetni azt a napot, amelyen a határozat részlegesen jogerőre emelkedett, valamint azt, hogy az mely részében lett jogerős, és mely rendelkezése hajtható végre.

(6) A jogerő és a végrehajthatóság megállapításáról szükség esetén a vádlottat és a védőt értesíteni kell.

A végzés végrehajthatósága

589. § (1) A végzés végrehajthatóságára a 347. § (2) bekezdése irányadó.

(2) Ha a tárgyaláson kívül hozott végzés esetén tárgyalás tartására irányuló kérelemnek van helye, a végzés azon a napon válik végrehajthatóvá, amikor a kérelemre nyitva álló határidő anélkül telt el, hogy a jogosultak tárgyalás tartását kérték volna, illetőleg a tárgyalás tartását kérő a kérelmét visszavonta, vagy a tárgyaláson nem jelent meg. Ez irányadó az 549. § (2) bekezdése esetében a tárgyalás mellőzésével hozott végzésnek azokra a rendelkezéseire is, amelyek miatt tárgyalás tartását nem kérték.

II. Cím

A BÍRÓSÁG ÉS AZ ÜGYÉSZ FELADATAI A VÉGREHAJTÁS SORÁN

Általános rendelkezések

590. § (1) A büntetések és az intézkedések végrehajtása, valamint a rendbírság, a rendbírság helyébe lépő elzárás és az államot illető bünyügyi költség behajtása végett az a bíróság intézkedik, amelynek eljárásában az végrehajthatóvá válik. Az ügyész által kiszabott rendbírság, valamint a vádemelés elhalasztása során elrendelt pártfogó felügyelet, valamint az ügyész által alkalmazott megrovás végrehajtása végett az ügyész intézkedik.

(2) Az (1) bekezdés szerinti intézkedéseket a tanács elnöke teszi meg.

(3) Ha a büntetést vagy a büntetés hátralévő részét ismeretlen helyen tartózkodó elítélten kell foganatba venni, a büntetés-végrehajtási bíró az elítélt tartózkodási helyének felkutatása iránt intézkedik, szabadságvesztés esetén elfogatóparancsot bocsát ki.

A szabadságvesztés végrehajtásának elhalasztása

591. § (1) A tanács elnöke a két évet meg nem haladó szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére az elítélt kérelmére fontos okból, különösen az elítélt személyi vagy családi körülményeire való tekintettel, legfeljebb három hónapra halasztást engedélyezhet.

(2) Ha az elítélt betegsége az elítélt életét közvetlenül veszélyezteti, a tanács elnöke

a) az (1) bekezdésben szabályozott tartamú halasztást meghaladó, határozott ideig tartó halasztást is engedélyezhet,

b) az (1) bekezdés alapján engedélyezett halasztást meghosszabbíthatja,

c) a két évet meghaladó szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére is halasztást engedélyezhet.

(3) El kell halasztani - kérelem nélkül, hivatalból is - a szabadságvesztés végrehajtásának megkezdését annak a nőnek az esetében, aki

a) a negyedik hónapot meghaladó terhes, legfeljebb a szülés várható idejét követő hatodik hónap végéig,

b) hat hónaposnál fiatalabb gyermekét gondozza.

(4) A (2) bekezdés és a (3) bekezdés *a)* pontja esetében a tanács elnöke igazságügyi orvos-szakértői szakvélemény alapján állapítja meg a halasztás egészségügyi feltételeinek fennállását, és a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága egészségügyi szolgálata vezetőjének - az elítélt egészségügyi állapotának büntetés-végrehajtás keretei között való kezelhetőségére vonatkozó - nyilatkozatát figyelembe véve határoz a kérelemről.

(5)

(6) Az (1)-(4) bekezdésben meghatározott feltételek esetén sincs helye az elhalasztásnak, ha az súlyosan veszélyeztetné a közbiztonságot vagy a közrendet, illetve ha az elítélt szökésétől vagy elrejtőzésétől kell tartani.

(7) Ha a szabadságvesztés végrehajtásának elhalasztása iránti kérelmet olyan időben terjesztik elő, hogy annak elintézésére a végrehajtás megkezdésére kitűzött határnap előtt már nincs lehetőség, a tanács elnöke a kérelem elbírálását mellőzi és erről a kérelmezőt értesíti. Ha a szabadságvesztést már foganatba vették, a kérelmet a szabadságvesztés végrehajtásának esetleges félbeszakítás iránti intézkedés végett a büntetés-végrehajtási intézetnek megküldi.

Halasztás és részletfizetés engedélyezése pénzbüntetés és pénzmellékbüntetés esetén

592. § (1) Ha az elítélt valószínűsíti, hogy a pénzbüntetés, illetőleg a pénzmellékbüntetés azonnali vagy egy összegben való megfizetése magának vagy tartásra szoruló hozzátartozóinak a büntetés célján túlmenő jelentős anyagi nehézséget okozna, és megalapozottan feltehető, hogy az elítélt a meghosszabbított határidőben fizetési kötelezettségének pontosan eleget tesz, részére a bíróság legfeljebb három hónapi halasztást, illetőleg azt engedélyezheti, hogy a pénzbüntetést, illetve a pénzmellékbüntetést hat hónapon belül, részletekben fizesse meg.

(2) A pénzbüntetés, illetőleg a pénzmellékbüntetés megfizetésére adott halasztás fontos okból egy alkalommal, legfeljebb további három hónappal meghosszabbítható. Ha az ügy rendkívüli körülményei indokoltá teszik, a pénzbüntetésnek egy éven belüli részletekben való megfizetése is engedélyezhető.

(3) A részletfizetés olyan, havonta fizetendő összegben engedélyezhető, amely osztható a pénzbüntetés esetén az ítéletben megállapított napi tétel összegével, a pénzmellékbüntetés esetén az ítéletben a pénzbüntetés szabadságvesztésre átváltoztatását illetően meghatározott összeggel.

(4) A szabadságvesztésre átváltoztatás után a pénzbüntetés, illetőleg a pénzmellékbüntetés megfizetésére halasztás vagy részletfizetés nem engedélyezhető.

Halasztás és részletfizetés engedélyezése rendbíróság és az államot illető bűnügyi költség esetén

593. § (1) A tízezer forintot meghaladó rendbíróság és az államot illető bűnügyi költség megfizetésére halasztás, illetőleg részletfizetés az 592. §-ban meghatározott feltételek mellett és keretek között, a bírósági végrehajtó által foganatosított foglалás után engedélyezhető, ha a foglалási jegyzőkönyvet a végrehajtó a bírósághoz betérjesztette.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott összeghatár alatti rendbíróság és bűnügyi költség megfizetésére kötelezés esetén a tanács elnöke foglалási cselekmény bevárása nélkül, a rendelkezésre álló adatok alapján legfeljebb két hónapi halasztást, illetőleg három hónapi részletfizetést engedélyezhet.

Halasztás javítóintézeti nevelés esetén

594. § A fiatalkorúval szemben jogerős ítéletben elrendelt javítóintézeti nevelés végrehajtását a tanács elnöke az 591. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek mellett és keretek között elhalaszthatja.

A halasztás és a részletfizetés engedélyezésének eljárási szabályai

595. § (1) A halasztás és a részletfizetés iránti kérelemnek nincs halasztó hatálya.

(2) A kérelemről, ha azt a terhelt az ügydöntő határozat jogerőre emelkedését követően nyomban előterjesztette, az ügydöntő határozatot hozó bíróság dönt, a határozatát indokolni köteles.

(3) A terhelt később előterjesztett kérelmének elbírálására a különleges eljárások szabályait (XXVIII. Fejezet) kell alkalmazni.

(4) A pénzbüntetés, a pénzmellékbüntetés, a rendbíróság és az államot illető bűnügyi költség tekintetében a halasztás, illetőleg a részletfizetés engedélyezése tárgyában hozott határozat ellen nincs helye fellebbezésnek.

(5) A szabadságvesztés és a javítóintézeti nevelés végrehajtásának elhalasztása tárgyában hozott határozat ellen az ügyész, az elítélt és a védő fellebbezhet. Ha a halasztást a (2) bekezdés alapján a másodfokú bíróság engedélyezte, a fellebbezés elbírálására a XIV. Fejezet IV. Címe megfelelően irányadó.

Intézkedés a büntetés végrehajtásának biztosítására

596. § (1) A bíróság a szabadlábon lévő terhelttel szemben az öt évi vagy ezt meghaladó, jogerősen kiszabott szabadságvesztés azonnali foganatba vételét rendelheti el. A bíróság a jogerősen kiszabott szabadságvesztés azonnali foganatba vételét rendeli el, ha azt a szabadlábon lévő terhelttel szemben bünszervezetben elkövetett bűncselekmény miatt szabta ki.

(2) Az (1) bekezdés esetén a bíróság a székhelyén működő büntetés-végrehajtási intézet parancsnokától rövid úton büntetés-végrehajtási őr kirendelését kéri, és az elítéltet az őrnök adja át. Ha a bíróság székhelyén nincs büntetés-végrehajtási intézet, vagy a büntetés-végrehajtási őr kirendelésének akadálya van, a bíróság az elítéltnek a büntetés-végrehajtási intézetbe kísérése végett rövid úton a rendőrséget keresi meg.

(3) Ha a bíróság végrehajtandó szabadságvesztést kiszabó határozatának jogerőre emelkedésekor a terhelt nincs előzetes letartóztatásban, és a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának azonnali foganatba vételét nem rendeli el, de a kiszabott szabadságvesztésre tekintettel vagy egyéb okból alaposan feltehető, hogy a szökésével vagy az elrejtőzésével a büntetés végrehajtása alól kivonná magát, az elítélttel szemben - a büntetés-végrehajtási intézetbe történő befogadásáig - a szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedés rendelhető el.

(4) A szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedést el kell rendelni, ha a bíróság a két évet meghaladó szabadságvesztés végrehajtásának megkezdésére halasztást engedélyezett [591. § (2) bek. c) pont].

(5) A szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedés elrendeléséről a bíróság határoz. Az intézkedés hatálya alatt álló elítélt a bíróság határozatában meghatározott területet, körzetet engedély nélkül nem hagyhatja el, a tartózkodási helyét, illetőleg a lakóhelyét nem változtathatja meg. A határozatban előírható, hogy a terhelt meghatározott időközönként a rendőrségen jelentkezzen.

(6) A szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedés előírásainak megtartását a - lakhelyelhagyási tilalom megtartásának ellenőrzésére vonatkozó szabályok szerint - a rendőrség ellenőrzi. Ha a szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedés előírásait az elítélt megszegte, a rendőrség haladéktalanul értesíti az intézkedést elrendelő bíróságot, és az elítéltet a bíróság határozatának meghozataláig - legfeljebb hat napig - őrizetbe veheti. A bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedés előírásainak megszegése esetén a szabadságvesztés azonnali foganatba vételét rendelheti el, és megteheti az 590. § (3) bekezdésében szabályozott intézkedéseket.

(7) A szabadságvesztés végrehajtásának biztosítására irányuló intézkedést meg kell szüntetni, ha a büntetés végrehajthatósága megszűnt.

(8) Ha a bíróság a terhelttel szemben nem végrehajtható szabadságvesztés mellett alkalmazott kiutasítás mellékbüntetést, és az ügydöntő határozat a kihirdetésekor jogerőre emelkedik, a bíróság a kiutasítás mellékbüntetés végrehajtása érdekében elrendeli a terheltnek az illetékes idegenrendészeti hatósághoz történő előállítását. Az előállítás végrehajtása érdekében a tanács elnöke a rendőrséget keresi meg.

III. Cím

KEGYELMI ELJÁRÁS

A kegyelmi kérelem

597. § (1) Kegyelem iránti előterjesztést - hivatalból vagy kérelemre - a büntetőeljárás megszüntetésére a vádirat benyújtásáig a legfőbb ügyész, azt követően az igazságügyminiszter, a még végre nem hajtott büntetés elengedésére vagy mérséklésére, illetőleg a büntetett előlélethez fűződő hátrányok alóli mentesítésre az igazságügyminiszter tehet a köztársasági elnökhöz.

(2) Intézkedés mérséklése vagy elengedése, valamint már végrehajtott büntetés vagy intézkedés utólagos elengedése iránt kegyelmi kérelem nem nyújtható be.

(3) Kegyelmi kérelmet a terhelt, a védő, valamint a terhelt hozzátartozója nyújthat be.

(4) A büntetőeljárás megszüntetése iránt kegyelmi kérelmet annál az ügyésznél, illetőleg bíróságnál kell benyújtani, amely előtt az eljárás folyik. A még végre nem hajtott büntetés elengedése vagy mérséklése, illetőleg a büntetett előlélethez fűződő hátrányok alóli mentesítés iránt a kegyelmi kérelmet az első fokon eljáró bíróságnál kell benyújtani.

(5) Az ügyész, illetőleg a bíróság a kegyelmi eljárás során a terheltnek a kegyelmi döntéshez szükséges személyes adatait beszerzi és kezeli.

A kegyelmi kérelem elintézése

598. § (1) A döntéshez szükséges adatokat tartalmazó iratokat, valamint a kegyelmi kérelmet

a) a vádirat benyújtásáig az ügyész a legfőbb ügyészhez,

b) a vádirat benyújtása után a bíróság az igazságügyminiszterhez
soron kívül felterjeszti.

(2) A büntetés elengedése vagy mérséklése iránti kérelem, illetőleg előterjesztés esetén az igazságügyminiszter elrendelheti a büntetés végrehajtásának a köztársasági elnök döntéséig történő elhalasztását vagy félbeszakítását. Az igazságügyminiszter az előterjesztés előkészítése során - a büntetés végrehajtásának megkezdésére halasztó hatállyal - elrendelheti az elítéltnek a büntetés-végrehajtás központi kórházában történő szakorvosi vizsgálatát.

(3) A legfőbb ügyész, illetőleg az igazságügyminiszter a kegyelmi kérelmet a köztársasági elnökhöz akkor is felterjeszti, ha a kegyelem gyakorlása iránt nem tesz előterjesztést.

(4) A kegyelmi döntésről szóló határozatot a terheltnek és a kegyelmi kérelem előterjesztőjének az a bíróság, illetőleg ügyész kézbesíti, amely előtt az eljárás folyik. Ha a kegyelmi kérelmet a határozat jogerőre emelkedését követően terjesztették elő, a kegyelmi döntésről szóló határozatot az ügyben első fokon eljáró bíróság kézbesíti az elítéltnak, és a kegyelmi kérelem előterjesztőjének. Ha az elítélt a szabadságvesztését tölti, részére a kegyelmi döntésről szóló határozatot az igazságügyminiszter közvetlenül a büntetés-végrehajtási intézet útján kézbesíti, egyben értesíti az első fokon eljáró bíróságot.

(5) A (4) bekezdés szerinti értesítés tartalmazza a kegyelmi határozat számát, a határozathozatal idejét, az igazságügyminiszter ellenjegyzésének keltét, a kegyelmi döntéssel érintett határozatok hozó bíróság vagy ügyész megnevezését, az érintett határozatok számát és azok meghozatalának idejét, és a kegyelmi döntés tartalmát. Ha a köztársasági elnök kegyelmet gyakorolt, az értesítés tartalmazza a kegyelemhez fűződő jogkövetkezményekről szóló tájékoztatást is.

(6) Ha a büntetőeljárás kegyelemből történő megszüntetését a bíróság vagy az ügyész hivatalból kezdeményezte, a terhelt az eljárást megszüntető határozat kézbesítésétől számított nyolc napon belül kérheti az eljárás folytatását.

A bűnügyi költség vagy a rendbíróság elengedése

599. § (1) Az államot illető bűnügyi költség és a rendbíróság megfizetését az igazságügyminiszter különös méltánylátást érdemlő okból egészben vagy részben elengedheti.

(2) Az igazságügyminiszter az (1) bekezdésben írt eljárásban a terheltnek a döntéshez szükséges személyes adatait beszerzi.

XXX. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

600. § A bírósági titkár is teljesítheti a más bíróságoktól származó megkereséseket, valamint lefolytathatja - az 557. § (2) bekezdése, az 558. §, az 565. §, az 566. §, az 568. §, az 572-577. §, az 579. §, az 586. § és az 587. § szerinti eljárások kivételével - a XXVIII. Fejezet II. és III. Címe szerinti eljárásokat.

Értelmező rendelkezések

601. § (1) Ahol e törvény megyei főügyésről rendelkezik, ezen a fővárosi főügyészt is érteni kell. Ahol e törvény megyei bíróságról, illetőleg helyi bíróságról rendelkezik, ezen a Fővárosi Bíróságot, illetőleg a kerületi és a városi bíróságot is érteni kell.

(2) Ahol e törvény büntetés helyett alkalmazott intézkedésről rendelkezik, ezen a megrovást (Btk. 71. §), a próbára bocsátást (Btk. 72. §) és a javítóintézetet (Btk. 118. §) kell érteni.

(3) Ahol e törvény hozzátartozóról rendelkezik, a Btk. 137. §-ának 6. pontja az irányadó, ahol e törvény állami szervről rendelkezik, ezen költségvetési szervet kell érteni.

(4) Ahol e törvény gazdálkodó szervezetről rendelkezik, ezen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 685. § c) pontjában felsoroltakat kell érteni.

(5) Ahol e törvény a jogkövetkezményeket a törvényben meghatározott büntetéshez fűzi, ezen a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret felső határát kell érteni.

Átmeneti rendelkezések

602. § (1) Ha e törvény hatálybalépésének időpontjában az ügyben a korábbi jogszabály alapján elrendelt feljelentés kiegészítése során a nyomozó hatóság eljárási cselekményeket végez, a nyomozó hatóság a hatálybalépéstől számított három napon belül jelentést készít, és e törvény rendelkezései szerint a feljelentést elutasítja, vagy a nyomozást elrendeli.

(2) Ha korábbi jogszabály alapján a nyomozás során panasszal éltek, a panaszt el kell bírálni. Ha e törvény a panasz elutasítását követően a sértett számára pótmagánvádlókénti fellépést enged meg, erről a panaszt tevőt értesíteni kell.

(3) Ha a korábbi jogszabály alapján az ügyben pótnyomozást rendeltek el, a pótnyomozást e törvény rendelkezései szerint kell lefolytatni.

(4) Ha magánvádas ügyben vagy perújítás folytán a bíróság nyomozást rendelt el, a nyomozást e törvény alapján kell lefolytatni.

603. § (1) Ha a Legfelsőbb Bíróság a bíróságnak e törvény hatálybalépése előtt hozott határozatát rendkívüli jogorvoslati eljárás folytán hatályon kívül helyezi, és a bíróságot új eljárásra utasítja, a megismételt eljárást az e törvény szerint hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróság folytatja le.

(2) A 417. § (2) bekezdése alapján a törvényben kizártnak kell tekinteni azt az indítványt, amelyet a korábbi törvény alapján benyújtott felülvizsgálati indítvány és törvényesség érdekében emelt jogorvoslat elbírálása során hozott határozat ellen nyújtottak be. A 406. § (1) bekezdésének *a)* pontja alapján felülvizsgálati indítványt csak az Alkotmánybíróság e törvény hatálybalépését követően közzétett határozata alapján lehet előterjeszteni.

(3) Ha a bíróság elé állítás során a bíróság az iratokat az ügyésznek visszaküldi, a további eljárást e törvény rendelkezései szerint kell lefolytatni.

(4) Ha a bíróságnak az e törvény hatálybalépése előtt, a tárgyalás mellőzésével hozott végzésével kapcsolatban tárgyalás tartását kérték, az eljárást e törvény szerint kell lefolytatni.

(5) Ha a bíróság az eljárást felfüggeszti, a felfüggesztést követően az eljárást e törvény szerint kell lefolytatni.

(6) A korábbi törvény szerinti felülvizsgálati eljárást és a törvényesség érdekében emelt jogorvoslati eljárást a korábbi törvény szerint kell lefolytatni, ha az indítvány e törvény hatálybalépése előtt a Legfelsőbb Bíróságra érkezett.

Felhatalmazó rendelkezések

604. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben meghatározza

a) a büntetőeljárásban részt vevők, valamint az eljárást folytató bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság, illetve a büntetés-végrehajtási szervezet tagjainak személyi védelmére vonatkozó szabályokat,

b) a hírközlési szolgáltatást, valamint a küldemények továbbítását végzők titkos adatszerzéssel kapcsolatos kötelezettségeit és hatóságokkal történő együttműködésük részletes szabályait,

c) a bírósági ügyintéző által a büntető ügyekben ellátható feladatokat.

(2) Felhatalmazást kap az igazságügyminiszter, hogy

a) az ismeretlen helyen tartózkodó terhelt, illetve a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható ismeretlen személy tartózkodási helye felkutatásának, lakóhelye, illetőleg személyazonossága megállapításának és körözése elrendelésének részletes szabályait az érintett miniszterekkel és a legfőbb ügyésszel egyetértésben,

b) büntetőeljárás során kirendelt védő, a büntetőeljárásban részt vevő személyek költségeit, e személyek képviselőinek díját és költségeit, valamint a terhelt és a pótmagánvádló személyes költségmentességével kapcsolatos részletes szabályokat a belügyminiszterrel és a pénzügyminiszterrel együttesen és a legfőbb ügyésszel egyetértésben,

c) a bűnügyi költségek előlegezésének és az államot illető bűnügyi költségek behajtásának és elszámolásának, valamint a vádlott és a védő készkiadása, illetőleg a védő díja állam általi megtérítésének szabályait a pénzügyminiszterrel és a belügyminiszterrel együttesen, és a legfőbb ügyésszel egyetértésben,

d) a szakértő és a szaktanácsadó díjazására, a tanú és a szakértő által felszámítható költségekre, valamint a szakértői vizsgálat miatti kártalanításra vonatkozó részletes szabályokat az érintett miniszterekkel együttesen, és a legfőbb ügyésszel egyetértésben,

e) a szakértőként kirendelhető intézményeket és testületeket, az igazságügyi szakértők működését és a szakértőkre vonatkozó - törvényben nem szabályozott - más kérdéseket az érintett miniszterekkel együttesen, és a legfőbb ügyésszel egyetértésben,

f) az elmeállapot megfigyelésére kijelölt egészségügyi intézményeket, a pszichiátriai fekvőbeteg-intézetben az elmeállapot megfigyelésével kapcsolatos költségeket és ezek elszámolását az egészségügyi, szociális és családgügyi miniszterrel együttesen,

g) a tolmácsra és a fordítóra vonatkozó rendelkezéseket, a tolmács és a fordító díjazására és az általuk felszámítható költségekre vonatkozó részletes szabályokat az érintett miniszterekkel együttesen, és a legfőbb ügyésszel egyetértésben,

h) a házi őrizet végrehajtási szabályait a belügyminiszterrel együttesen és a legfőbb ügyésszel egyetértésben,

i) az óvadék letétele esetén a bírósági letét szabályait,

j) a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályait a belügyminiszterrel és a pénzügyminiszterrel együttesen, és a legfőbb ügyésszel egyetértésben,

k) a bírósági eljárásban az eljárási cselekmény jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályait, valamint a tárgyalás zártcélú távközlő hálózat útján történő megtartásának részletes szabályait,

l) a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra háruló feladatokat az érintett miniszterekkel együttesen és a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

m) a büntetőeljárás során keletkezett iratokból másolat adását a belügyminiszterrel és a pénzügyminiszterrel együttesen, és a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

n) a büntetőeljárásban alkalmazható sajtóhirdetmény útján történő értesítés szabályait a belügyminiszterrel és a pénzügyminiszterrel együttesen, és a legfőbb ügyéssel egyetértésben,

o) a bírósági ügyvitel szabályait az Országos Igazságszolgáltatási Tanáccsal egyetértésben,

p) a fogva tartásban lévő terhelt elmeállapota megfigyelésének és az ideiglenes kényszergyógykezelés végrehajtásának szabályait
rendeletben szabályozza.

(3) Felhatalmazást kap a belügyminiszter, illetőleg a pénzügyminiszter, hogy az igazságügyminiszterrel együttesen, a legfőbb ügyéssel egyetértésben rendeletben szabályozza az irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályait, köztük a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályait, a büntetőeljárás nyomozási szakaszában a sajtónak adandó tájékoztatás részletes szabályait.

(4) Felhatalmazást kap

a) a honvédelmi miniszter, hogy az érintett miniszterekkel együttesen, és a legfőbb ügyéssel egyetértésben a katonával szemben elrendelt lakhelyelhagyási tilalom ellenőrzésének szabályait,

b) a fegyveres szervezet irányító miniszter, hogy az igazságügyminiszterrel együttesen, és a legfőbb ügyéssel egyetértésben a nyomozásra illetékes parancsnokokat, valamint hatáskörüket és a parancsnoki nyomozás részletes szabályait
rendeletben megállapítsa.

(5) Felhatalmazást kap

a) a nyomozó hatóság országos parancsnoka (vezetője), hogy a legfőbb ügyéssel együttesen a nyomozással kapcsolatban utasításban,

b) a legfőbb ügyész, hogy a büntetőeljárással összefüggő ügyészi feladatok ellátása során utasításban,

c) az Országos Igazságszolgáltatási Tanács, hogy a bírósági eljárással kapcsolatban szabályzatban,

d) az igazságügyminiszter, hogy a bíróság büntetés-végrehajtási feladataival kapcsolatban rendeletben az idézésekre, értesítésekre, határozatokra, jegyzőkönyvekre és az eljárás során gyakrabban használt más iratokra nyomtatvány rendszeresítését rendelje el.

(6) Felhatalmazást kap az egészségügyi, szociális és családtügyi miniszter, hogy a gyermek-, ifjúsági és sportminiszterrel együttesen, és a belügyminiszterrel, az igazságügyminiszterrel, valamint a legfőbb ügyéssel egyetértésben rendeletben meghatározza a kábítószer-függőséget gyógyító kezelés, kábítószer-használatot kezelő más ellátás vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatás szabályait.

Hatálybalépés

605. § (1) Ez a törvény - a 607. § kivételével - 2003. július 1. napján lép hatályba, rendelkezéseit a folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell. A 607. § hatálybalépéséről külön törvény rendelkezik.

(2) Az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt e törvény másként szabályozza.

(3) Az eljárást a korábbi jogszabály szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság folytatja le, ha az ügy iratai e törvény hatálybalépése előtt a bírósághoz érkeztek. A Legfelsőbb Bíróságon folyamatban maradt olyan ügyeket, amelyek elbírálása e törvény rendelkezései szerint az ítéletábra hatáskörébe tartozik, 2003. július 1. napjáig át kell tenni az ítéletábrára.

(4) Ha a másodfokú bíróság, illetőleg az ítéletábra vagy a Legfelsőbb Bíróság az elsőfokú bíróságnak e törvény hatálybalépése előtt hozott határozatát hatályon kívül helyezi, a megismételt eljárást - az (5) bekezdésben szabályozott kivétellel - az e törvény szerint hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróság folytatja le.

(5) Az e törvény hatálybalépése előtt történt hatályon kívül helyezés esetén a megismételt eljárást a korábbi jogszabály szerint hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróság folytatja le, ha az ügy iratai a megismételt eljárás lefolytatására e törvény hatálybalépése előtt érkeztek a bírósághoz.

(6) A perújítási indítványt a korábbi jogszabály szerint hatáskörrel rendelkező és illetékes bíróság bírálja el, ha az indítvány e törvény hatálybalépése előtt érkezett a bírósághoz.

(7) A büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény e törvény hatálybalépésével a hatályát veszti. Az e törvény hatálybalépésével egyidejűleg a hatályukat veszítő, illetőleg módosuló jogszabályokról külön törvény rendelkezik.

(8) A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 95. §-a hatályát veszti.

(9)

(10)

(11) Az Rtv. 65. §-a, valamint a 66. §-ának (2) bekezdése hatályát veszti.

(12)

606. § (1) Ha jogszabály az e törvénnyel hatályon kívül helyezett 1973. évi I. törvényre utal, azon e törvény megfelelő rendelkezését kell érteni.

(2) E törvény tanúvédelemről szóló és a tanúvédelemmel összefüggő, valamint a fedett nyomozóról szóló és a fedett nyomozóval összefüggő rendelkezéseinek a 605. § (1) bekezdésében meghatározott hatálybalépést megelőző hatálybalépéséről - az 1973. évi I. törvény megfelelő módosításával - külön törvény rendelkezik.

(3) A (2) bekezdés szerinti külön törvény rendelkezik a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény módosításával kapcsolatos rendelkezéseknek [605. § (8)-(12) bek.] a 605. § (1) bekezdésben meghatározott hatálybalépést megelőző hatálybalépéséről is.

607. § (1)

(2)